IOAN MOROŞAN
PROFESOR

IOAN HURJUI
DRD

CONTABILITATEA PRACTICĂ

VOLUMUL II

Editura „EVCONT CONSULTING"
SUCEAVA, 2006

IOAN MOROŞAN
PROFESOR

IOAN HURJUI
DRD

CONTABILITATEA PRACTICĂ

Volumul II

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul VI

CONTABILITATEA TREZORERIEI

Prin trezorerie se înţelege ansamblul de operaţii financiare pe care le face unitatea patrimonială pentru procurarea mijloacelor băneşti necesare acoperirii cheltuielilor determinate de activitatea desfăşurată.

Termenul de trezorerie în sens restrâns cuprinde disponibilităţile băneşti la bănci şi în numerar, iar *în sens larg* termenul se extinde şi la valorile mobiliare de plasament (de exemplu acţiuni) care pot fi transformate prin vânzare în disponibilităţi băneşti. Sunt asimilate mijloacelor de trezorerie şi creditele pe termen scurt contractate cu băncile pentru plăţi.

Cunoaşterea permanentă a valorilor de realizat şi a valorilor disponibile, precum şi a obligaţiilor unităţii patrimoniale are o importanţă deosebită pentru urmărirea încasării drepturilor de creanţă şi a plăţii datoriilor la scadenţă. *Contabilitatea trezoreriei asigură evidenţa existenţei şi mişcării titlurilor de plasament, disponibilităţilor în conturi la bănci şi în casă, creditelor bancare pe termen scurt şi altor valori de trezorerie.*

Informaţiile contabilităţii cu privire la aceste elemente patrimoniale permit studierea trezoreriei, stabilirea acesteia la sfârşitul fiecărei perioade de gestiune şi determinarea capacităţii de plată a unităţii patrimoniale.

Prin calculele contabilităţii se urmăreşte:

– gestionarea corectă a numerarului şi a altor valori aflate în casieria unităţii patrimoniale;
– respectarea plafonului zilnic maxim de plăţi;
– controlul asupra operaţiilor ce privesc avansurile spre decontare.

Încasarea drepturilor de creanţă asupra clienţilor şi debitorilor, precum şi plata datoriilor unităţii faţă de furnizori, stat, salariaţi, bănci, oreditori, provoacă decontări băneşti cu şi fără numerar.

VI.1. CONTABILITATEA OPERAŢIILOR DE ÎNCASĂRI ŞI PLĂŢI ÎN NUMERAR

Un loc important în activitatea financiară a entităţii îl au operaţiile de încasări şi plăţi în numerar datorită în primul rând frecvenţei şi diversităţii acestora.

Contabilitatea operaţiilor de încasări şi plăţi în numerar, se realizează cu ajutorul contului sintetic de gradul I 531 „Casa", care se dezvoltă în următoarele conturi sintetice de gradul II:

5311 „Casa în lei" (A)
5314 „Casa în valută" (A)

Pentru sumele virate dintr-un cont de trezorerie în alt cont de trezorerie se utilizează

Scanned with OKEN Scanner

contul 581 „Viramente interne" (A/P), *cont de tranzit*, destinat să permită contabilizarea fără risc de dublă folosire a viramentelor de disponibilităţi dintr-un cont de trezorerie în alt cont de trezorerie (evită dubla contabilizare eronată pe relaţia „casă — bancă" şi retur, care tot se descoperă, în cele din urmă, dar cu mai multă muncă).

Pentru operaţiunile de încasări şi plăţi **în numerar** se întocmesc următoarele documente:

Chitanţa – se întocmeşte cu ocazia încasării în numerar a sumelor datorate de terţi.

Chitanţa pentru operaţii în valută se întocmeşte în cazul depunerii la casieria entităţii a sumelor în valută. Se întocmeşte la entităţile care efectuează operaţiuni în valută.

Împuternicirea este documentul prin care se autorizează o persoană membră a familiei sau încadrată în muncă la aceeaşi entitate pentru a încasa drepturi băneşti de la casieria entităţii, când titularul nu se poate prezenta pentru a încasa suma ce i se cuvine.

Procesul-verbal de plăţi se foloseşte ca document justificativ pentru sumele predate de casierul entităţii mandatarilor (casierilor plătitori), în vederea plăţii salariilor sau altor drepturi salariale.

Dispoziţia de plată-încasare către casierie este documentul prin care compartimentul financiar-contabil dă dispoziţie casieriei fie să plătească, fie să încaseze în numerar anumite sume potrivit dispoziţiilor legale.

Plăţile făcute către salariaţi se justifică pe baza **statului de salarii.**

Borderoul documentelor achitate cu cecuri de decontare este utilizat ca document justificativ (împreună cu documentele anexe) a sumelor achitate cu cecuri de decontare.

Foaie de vărsământ se întocmeşte în cazul depunerii la bancă a numerarului din casieria entităţii.

Factura şi factura fiscală sunt documente care se întocmesc cu ocazia livrării bunurilor economice, a lucrărilor executate şi a serviciilor prestate pe baza cărora se întocmesc instrumentele de plată.

Registrul de casă serveşte ca document centralizator în care se înregistrează zilnic încasările şi plăţile în numerar efectuate de casieria entităţii pe baza actelor justificative. Pe baza lui se stabileşte soldul de casă la finele fiecărei zile.

Exemple.

1. Ridicarea din contul de disponibil la bancă a sumei de 3.000 lei:

581 *„Viramente interne"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	3.000
5311 *„Casa în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*	3.000

2. Încasări în numerar:

– încasarea unei facturi pentru livrări de mărfuri, valoarea ..... 2.500 lei;
– încasarea unor debite, datorate de salariaţi în valoare de..... 500 lei;
– sume încasate, necuvenite unităţii, ... 1.000 lei;
– valoarea aportului în numerar la formarea capitalului social ..... 4.000 lei.

5311 *„Casa în lei"*	=	%	8.000
		4111 *„Clienţi"*	2.500
		461 *„Debitori diverşi"*	500
		462 *„Creditori diverşi"*	1.000

Scanned with OKEN Scanner

	456 *„Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"*	4.000

3. Plăţi în numerar:
– acordarea unui avans spre decontare în valoare de ..... 500 lei;
– plata unui ajutor material (concediu medical), ... 300 lei;
– plata dividendelor nete cuvenite acţionarilor, ... 5.000 lei;
– amenzi plătite în numerar, ... 1.000 lei;
– chirii achitate în avans, ... 2.000 lei.

%	= **5311** *„Casa în lei"*	8.800
542 *„Avansuri de trezorerie"*		500
423 *„Personal – ajutoare materiale datorate"*		300
457 *„Dividende de plată"*		5.000
6581 *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"*		1.000
471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*		2.000

În categoria mijloacelor băneşti sub formă de lichidităţi existente în entitate sunt incluse şi alte valori precum: timbre fiscale şi poştale, tichete şi bilete de călătorie, bilete de tratament şi odihnă.

Aceste active sunt evidenţiate în contabilitate cu ajutorul contului de gradul I **532 „Alte valori"**, care este dezvoltat în patru conturi sintetice de gradul II:

5321 „Timbre fiscale şi poştale" (A)
5322 „Bilete de tratament şi odihnă" (A)
5323 „Tichete şi bilete de călătorie" (A)
5328 „Alte valori" (A)

Exemple:

4. Se achiziţionează tichete şi bilete de călătorie (plătite din avansuri spre decontare), în sumă de 2.000 lei:

5323 *„Tichete şi bilete de călătorie"*	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	2.000

5. Se achiziţionează timbre fiscale şi poştale (plătite din avansuri spre decontare), în sumă de 1.500 lei:

5321 *„Tichete şi bilete de călătorie"*	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	1.500

6. Înregistrarea consumului (utilizării) tichetelor şi biletelor de călătorie în valoare de 2.000 lei:

624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*	= **5323** *„Tichete şi bilete de călătorie"*	2.000

VI.2. CONTABILITATEA DECONTĂRILOR FĂRĂ NUMERAR

Decontările fără numerar constau în stingerea drepturilor de creanţă asupra clienţilor

Scanned with OKEN Scanner

şi a obligaţiilor faţă de furnizori pe calea viramentelor efectuate prin conturile deschise la bănci. Plăţile fără numerar folosesc instrumente şi mijloace de plată emise pe suport hârtie, magnetic sau electronic.

Plăţile fără numerar se caracterizează prin:

– natura lor dublă, determinată de un flux de înregistrări în conturi (transfer de fonduri) şi de un flux de mesaje între părţi conţinând instrucţiunile de plată. Instrumentele de plată fără numerar sunt purtătoarele acestor mesaje;

– diferenţa de timp între momentul iniţierii şi cel al finalizării plăţii;

– existenţa unuia sau mai multor intermediari (băncile) în realizarea acestui tip de plăţi.

Pe plan internaţional se manifestă tendinţa de scădere a ponderii plăţilor în numerar în favoarea celor fără numerar, aceasta datorită puternicei dezvoltări a telecomunicaţiilor şi folosirii mijloacelor de plată electronice.

În ţara noastră s-au făcut eforturi deosebite (B.N.R. şi societăţile bancare) pentru introducerea unor instrumente de plată fără numerar adaptate atât standardelor internaţionale, cât şi stadiului actual de dezvoltare a sistemului nostru de plăţi, care s-au concretizat în actualizarea cadrului legislativ pentru: *cec*, *cambie*, *bilet la ordin* şi *ordin de plată*. Folosirea lor efectivă pentru descărcarea obligaţiilor asumate de agenţii economici depinde de mai mulţi factori, dintre care amintim asigurarea de către bănci a unor *servicii de plăţi de calitate, rapide şi sigure, faţă de clienţii lor.*

Principalele conturi în care se oglindesc asemenea operaţii sunt:

Contul **511 „Valori de încasat"** ţine evidenţa valorilor de încasat, cum sunt cecurile şi efectele comerciale primite de la clienţi.

Contul sintetic de gradul I 511 „Valori de încasat" se desfăşoară pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

5112 „Cecuri de încasat" (A)
5113 „Efecte de încasat" (A)
5114 „Efecte remise spre scontare" (A)

• Contul **512 „Conturi curente la bănci"** ţine evidenţa disponibilităţilor în lei şi valută aflate în conturi la bănci, a sumelor în curs de decontare, precum şi a mişcării acestora.

Contul 512 „Conturi curente la bănci" se desfăşoară pe următoarele conturi sintetice de gradul II:

– 5121 „Conturi la bănci în lei" (A)
– 5124 „Conturi la bănci în valută" (A)
– 5125 „Sume în curs de decontare" (A)

• Contul **518 „Dobânzi"** ţine evidenţa dobânzilor datorate, precum şi a dobânzilor de încasat, aferente creditelor acordate de bănci în conturile curente, respectiv disponibilităţilor aflate în conturile curente.

Dobânzile datorate şi cele de încasat, aferente exerciţiului în curs, se înregistrează la cheltuieli financiare, respectiv venituri financiare.

În cadrul contului sintetic de gradul I 518 „Dobânzi" se deschid două conturi sintetice de gradul II:

– 5186 „Dobânzi de plătit" (P)

Scanned with OKEN Scanner

– 5187 „Dobânzi de încasat" (A)

Pentru operaţiunile de încasări şi plăţi **fără numerar** se întocmesc următoarele documente:

Cambia îndeplineşte dublă funcţie, aceea de instrument de plată şi aceea de titlu de credit prin care o persoană, (trăgătorul – cel care întocmeşte cambia) ordonă altei persoane (tras) să plătească unei terţe persoane (beneficiar) o sumă de bani determinată la o dată fixă. Plata se face la ordinul trăgătorului sau al beneficiarului, după caz.

Biletul la ordin este un instrument de plată prin care emitentul îşi ia angajamentul de a plăti la o anumită dată, beneficiarului sau, la ordinul beneficiarului, celui care este în posesia instrumentului, o sumă determinată de bani.

Ordinul de plată este instrumentul de plată pe care emitentul îl depune la banca sa dându-i dispoziţie acesteia să plătească unui furnizor sau creditor o anumită sumă de bani. Pentru a se putea efectua plata este necesar ca în contul de la bancă să existe lichidităţi suficiente. Contul curent al emitentului se creditează iar banii sunt viraţi beneficiarului.

Cecul este un instrument de plată folosit de titularii de conturi bancare. La utilizarea lui participă trei persoane şi anume: trăgătorul, trasul şi beneficiarul. Trăgătorul este societatea care întocmeşte cecul, îl depune la banca unde are deschis contul de disponibilităţi şi îi dă ordin acesteia, în calitatea sa de tras, să plătească suma înscrisă în cec unei terţe persoane (beneficiarului) sau chiar trăgătorului, situaţie în care el devine beneficiar. Banca (trasul) efectuează plata numai în momentul prezentării cecului, termenul de prezentare fiind de 8 zile, în cazul în care cecul este plătibil în localitatea în care este emis sau de 15 zile, în situaţia în care cecul este plătibil în alte localităţi.

Există mai multe tipuri de cecuri:

Cecul nominal – indică numele beneficiarului;

Cecul la purtător – oricine prezintă cecul poate încasa suma;

Cecul acceptat (certificat) – banca pentru siguranţă confirmă pe cec existenţa disponibilului şi blochează banii asigurând beneficiarul că va încasa suma la prezentarea cecului;

Cecul de virament (de decontare) – asigură transferul banilor din contul curent de disponibilităţi al emitentului în contul beneficiarului;

Cecul barat – are trasate două linii paralele sau oblice pe faţa cecului. Bararea poate fi generală sau specială. În cazul în care între linii nu este înscris nici un nume sau se spune simplu „banca" avem de-a face cu o barare generală şi cecul poate fi plătit numai unei alte bănci sau unui client al băncii plătitoare. Dacă între linii este înscris numele unei bănci avem de-a face cu o barare specială şi cecul poate fi plătit numai băncii al cărei nume este înscris pe cec sau unui client al băncii plătitoare dacă pe cec este înscris numele acesteia;

Cecul garantat – o noutate; asigură garantarea plăţii prin înscrierea unui număr de card valid pe cec;

Cecul de călătorie – trăgătorul condiţionează plata cecului de identitatea beneficiarului semnătura de pe cec trebuind să fie identică cu cea a persoanei care prezintă cecul spre încasare.

Cardul – instrument modern de plată care permite achitarea obligaţiilor fără a apela la numerar. Cardurile cunosc o diversitate de forme şi tipuri.

Exemple.

1. Pentru soldul debitor al contului 5121„Conturi la bănci în lei", s-au calculat

Scanned with OKEN Scanner

dobânzi în sumă de 1.000 lei.

5187 *„Dobânzi de încasat"* = **766** *„Venituri din dobânzi"* 1.000

2. Se încasează dobânzile cuvenite.

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5187** *„Dobânzi de încasat"* 1.000

3. Pentru soldul creditor al contului 5121 „Conturi la bănci în lei", s-au calculat dobânzile în sumă de 800 lei.

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **5186** *„Dobânzi de plătit"* 800

4. Se plătesc dobânzile:

5186 *„Dobânzi de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 800

5. Se cumpără timbre poştale şi fiscale în valoare de 1.200 lei, plătite prin virament.

5321 *„Timbre fiscale şi poştale"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.200

6. Se utilizează timbre poştale şi fiscale în valoare de 700 lei.

626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"* = **5321** *„Timbre fiscale şi poştale"* 700

7. Plata comisioanelor cuvenite băncii pentru intermedierea operaţiilor de decontare în sumă de 600 lei.

622 *„Cheltuieli privind comisioanele şi onorariile"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 600

VI.2.1. ACREDITIVUL

Acreditivul reprezintă suma de bani rezervată în mod special de cumpărător, din contul său, la unitatea bancară a furnizorului pentru ca acestuia să i se facă plăţile atunci când face dovada livrării bunurilor şi/sau serviciilor în cantităţile, sortimentele şi calitatea prevăzute în contracte.

Deschiderea acreditivului se face la cererea entităţii cumpărătoare din disponibilităţile proprii aflate în contul de disponibil la bancă. Unităţile bancare, înainte de efectuarea plăţii verifică dacă furnizorul de bunuri şi/sau servicii a respectat condiţiile stabilite la deschiderea acreditivului.

Acreditivul deschis se închide la utilizarea integrală a sumei, la expirarea termenului de valabilitate sau la cererea plătitorului, cu acordul prealabil al furnizorului.

La expirarea termenului de valabilitate al acreditivului soldul rămas neutilizat se virează de către unitatea bancară a furnizorului în contul de disponibil al entităţii plătitoare. Fiind o formă sigură de decontare pentru furnizor se utilizează cu precădere ca modalitate de plată în schimburile economice internaţionale pe baza căreia firma importatoare dă dispoziţie băncii sale să plătească firmei exportatoare, prin mijlocirea unei bănci corespondente echivalentul valoric al mărfurilor şi serviciilor furnizate de firma exportatoare. În relaţiile comerciale internaţionale, acreditivul facilitează întreţinerea şi dezvoltarea unor schimburi sigure între parteneri.

Contul **541 „Acreditive"** se dezvoltă în următoarele conturi sintetice de gradul II:

– 5411 „Acreditive în lei" (A)

– 5412 „Acreditive în valută" (A)

Scanned with OKEN Scanner

Exemple.

1. Deschiderea unui acreditiv în sumă de 9.000 lei printr-un ordin expres dat băncii.

581 *„Viramente interne"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	9.000
5411 *„Acreditive în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*	9.000

2. Se primesc materii prime de la furnizori în sumă de 7.000 lei, T.V.A. 19%.

%	= **401** *„Furnizori"*	8.330
301 *„Materii prime"*		7.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		1.330

3. Plata furnizorului din acreditivul deschis. Totodată, se închide acreditivul.

401 *„Furnizori"*	= **5411** *„Acreditive în lei"*	8.330
581 *„Viramente interne"*	= **5411** *„Acreditive în lei"*	670
5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*	670

VI.3. CONTABILITATEA AVANSURILOR DE TREZORERIE

Avansurile de trezorerie sunt sume puse la dispoziţia administratorilor sau altor persoane împuternicite de entitate, în vederea efectuării unor plăţi în favoarea acesteia.

Reflectarea în contabilitate a acestor operaţii se face cu ajutorul contului **542 „Avansuri de trezorerie"** (A).

Avansurile de trezorerie se pot acorda în lei sau în valută. Dacă avansurile de trezorerie sunt în valută, la sfârşitul exerciţiului financiar se înregistrează diferenţele de curs valutar, după caz, ca o cheltuială sau ca un venit financiar.

Exemple.

1. Se acordă de unitate unui administrator un avans de trezorerie în sumă de 2.600 lei.

542 *„Avansuri de trezorerie"*	= **5311** *„Casa în lei"*	2.600

2. Ulterior se decontează din aceştia 2.000 lei (inclusiv T.V.A.) pentru acţiuni de protocol. Suma necheltuită se depune la casierie.

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	2.600
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*		1.681
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		319
5311 *„Casa în lei"*		600

3. Se acordă un avans de trezorerie unui administrator de 1.000 € la un curs de 4 lei/€.

542 *„Avansuri de trezorerie"*	= **5314** *„Casa în valută"*	4.000

VI.4. CONTABILITATEA EFECTELOR COMERCIALE

Instrumente de decontare specifice operaţiilor de trezorerie sunt şi efectele comerciale care îmbracă două forme: *cambia* şi *biletul la ordin*.

Scanned with OKEN Scanner

În contabilitate operațiile de decontare prin efecte comerciale se evidențiază cu ajutorul conturilor:

403 „Efecte de plătit" (P)
405 „Efecte de plătit pentru imobilizări" (P)
413 „Efecte de primit de la clienți" (A)

Exemple.

1. Recepția materiilor prime la valoarea de intrare de 5.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*		5.950
301 *„Materii prime"*			5.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			950

2. Acceptarea de către furnizor a cambiei în valoare de 5.950lei:

401 *„Furnizori"*	= **403** *„Efecte de plătit"*	5.950

3. Înregistrarea T.V.A. deductibilă care devine neexigibilă în momentul acceptării cambiei:

4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	= **4426** *„T.V.A. deductibilă"*	950

4. Plata cambiei în valoare de 5.950 lei:

403 *„Efecte de plătit"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	5.950

5. Înregistrarea T.V.A. neexigibilă devenită deductibilă în momentul plății cambiei.

4426 *„T.V.A. deductibilă"*	= **4428** *„T.V.A. neexigibilă"*	950

Dacă obligația față de furnizor este în valută, iar în momentul încasării efectului comercial, cursul valutar este diferit față de cel din momentul nașterii obligațiilor, în contabilitate aceste operații se înregistrează astfel:

6. Obligația față de furnizor este de 1.000 €. Cursul monedei euro în momentul înregistrării (acceptării) efectului comercial 4 lei/€.

401 *„Furnizori"*	= **403** *„Efecte de plătit"*	4.000 (1.000 € × 4 lei/€)

• În momentul lichidării obligației, cursul valutar al monedei euro poate fi mai mare, spre exemplu 4,02 lei/€ sau mai mic 3,98 lei/€.

7. Înregistrarea diferențelor nefavorabile de curs valutar aferente efectelor de plată (1.000 € × 0,02 lei/€).

665 *„Cheltuieli din diferențe de curs valutar"*	= **403** *„Efecte de plătit"*	20

8. Plata efectelor comerciale, valoarea 4.020 lei (1.000 € × 4,02 lei/€):

403 *„Efecte de plătit"*	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	4.020

9. Înregistrarea venitului din diferența favorabilă de curs valutar, valoarea 20 lei. (1.000 € × 0,02 lei/€):

403 *„Efecte de plătit"*	= **765** *„Venituri din diferențe de curs valutar"*	20

10. Plata efectului comercial în valoare de 3.980 lei (1.000 € × 3.98 lei/€):

403 *„Efecte de plătit"*	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	3.980

Scanned with OKEN Scanner

• Vânzările de mărfuri în care furnizorul acceptă decontarea pe credit prin efecte comerciale se contabilizează astfel:

11. Se înregistrează vânzări de mărfuri în valoare de 4.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	4.760
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	4.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	760

12. Acceptarea de către client a unui efect comercial, valoarea 4.760 lei:

413 *„Efecte de primit"* = **4111** *„Clienţi"* 4.760

13. Înregistrarea T.V.A. colectată devenită neexigibilă în momentul acceptării efectului comercial:

4427 *„T.V.A. colectată"* = **4428** *„T.V.A. neexigibilă"* 760

14. Înregistrarea efectului comercial primit de la clienţi, valoarea 4.760 lei.

5113 *„Efecte de încasat"* = **413** *„Efecte de primit"* 4.760

15. Încasarea efectului comercial în valoare de 4.760 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5113** *„Efecte de încasat"* 4.760

16. Înregistrarea T.V.A. neexigibilă devenită T.V.A. colectată în momentul încasării efectului comercial, valoarea 760 lei.

4428 *„T.V.A. neexigibilă"* = **4427** *„T.V.A. colectată"* 760

• Creanţa asupra clienţilor în valută 1.000 €, cursul valutar în momentul naşterii creanţei este de 3,99 lei/€, iar în momentul lichidării (încasării) creanţei este de 4 lei/€.

17. Acceptarea efectului comercial în valoare de 3.990 lei (1.000 € ×3,99 lei/€):

413 *„Efecte de primit"* = **4111** *„Clienţi"* 3.990

18. Înregistrarea diferenţei de curs valutar în momentul lichidării creanţei în valoare de 10 lei (1.000 € × 0,01 lei/€).

413 *„Efecte de primit"* = **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar"* 10

19. Încasarea efectului comercial în valoare de 4.000 lei (1.000 € × 4 lei/€).

5124 *„Conturi la bănci în valută"* = **413** *„Efecte de primit"* 4.000

• Dacă cursul valutar al monedei euro în momentul lichidării creanţei este mai mic decât cel din momentul intrării (naşterii) creanţei, diferenţa rezultată se înregistrează pe cheltuieli.

De exemplu, în momentul lichidării creanţei cursul monedei euro este de 3,98 lei/€.

20. Înregistrarea diferenţelor nefavorabile de curs valutar în valoare de 10 lei (1.000 € × 0,01 lei/€):

665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"* = **413** *„Efecte de primit"* 10

21. Încasarea efectelor comerciale în valută în valoare de 3.980 lei (1.000 € × 3,98 lei/€):

5124 *„Conturi la bănci în valută"* = **413** *„Efecte de primit"* 3.980

• Pentru nevoi urgente de lichidităţi, unitatea care deţine efecte comerciale, poate să le vândă înainte de termenul de scadenţă. Vânzarea efectelor comerciale poartă numele de *negociere*, iar cumpărarea lor se numeşte *scontare*.

Scanned with OKEN Scanner

Diferența dintre valoarea nominală și valoarea reală a efectelor comerciale este egală cu dobânda calculată pentru perioada de la data scontării până la data scadenței efectelor. Suma reprezentând această dobândă percepută de cumpărător se numește *„scont"*.

Calculul scontului și a valorii reale a efectelor se face în funcție de valoarea efectelor, procentul dobânzii și numărul de zile pentru care se acordă scontul.

Exemple.

Valoarea nominală a efectului comercial este de 6.000 lei, valoarea reală 5.600 lei, scontul 400 lei.

a) *La unitatea care acordă scontul:*

22. Acceptarea efectului comercial în valoare de 6.000 lei.

413 *„Efecte de primit"* = **4111** *„Clienți"* 6.000

23. Înregistrarea efectului de primit în valoare de 6.000 lei.

5113 *„Efecte de încasat"* = **413** *„Efecte de primit"* 6.000

24. Înregistrarea efectelor remise spre scontare, valoarea 6.000 lei.

5114 *„Efecte remise spre scontare"* = **5113** *„Efecte de încasat"* 6.000

25. Încasarea valorii reale a efectelor de primit 5.600 lei și scontul acordat 400 lei.

%	= **5114** *„Efecte remise spre scontare"*	6.000	
5121 *„Conturi la bănci în lei"*			5.600
667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*			400

b) *La unitatea care obține scontul:*

26. Acceptarea efectului de plată în valoare de 6.000 lei:

401 *„Furnizori"* = **403** *„Efecte de plătit"* 6.000

27. Înregistrarea plății efectului comercial și a venitului din sconturi obținute.

403 *„Efecte de plătit"*	=	%	6.000
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	5.600
		767 *„Venituri din sconturi obținute"*	400

VI.5. CONTABILITATEA INVESTIȚIILOR PE TERMEN SCURT

Contabilitatea investițiilor pe termen scurt se realizează cu ajutorul conturilor din grupa **50 „Investiții pe termen scurt"**:

- 501 *„Acțiuni deținute la entitățile afiliate"* (A)
- 505 *„Obligațiuni emise și răscumpărate"* (A)
- 506 *„Obligațiuni"* (A)
- 508 *„Alte investiții pe termen scurt și creanțe asimilate"*
- 5081 „Alte titluri de plasament" (A)
- 5088 „Dobânzi la obligațiuni și titluri de plasament" (A)
- 509 *„Vărsăminte de efectuat pentru investițiile pe termen scurt"*
- 5091 „Vărsăminte de efectuat pentru acțiunile deținute la entitățile afiliate" (P)
- 5092 „Vărsăminte de efectuat pentru alte investiții pe termen scurt" (P)

Scanned with OKEN Scanner

Exemple

1. **Contabilitatea obligaţiunilor emise şi răscumpărate**

Obligaţiunile emise şi răscumpărate sunt titluri de credit pe care entităţile le emit în vederea obţinerii de împrumuturi publice de la terţe persoane. Un avantaj care se acordă cumpărătorilor de obligaţiuni îl constituie plata către aceştia a unor dobânzi odată cu restituirea împrumuturilor.

a) O entitate răscumpără 1.000 bucăţi obligaţiuni la un preţ de 5 lei bucata: Plata se face în numerar.

505 *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*	=	**5311** *„Casa în lei"*	5.000

b) Anularea obligaţiunilor emise şi răscumpărate:

1618 *„Alte împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni"*	=	**505** *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*	5.000

2. **Contabilitatea obligaţiunilor**

Entităţile pot cumpăra obligaţiuni pentru a le specula sau pentru a obţine un venit sub formă de dobândă. Emitentul se obligă să răscumpere la scadenţă obligaţiunile.

Indiferent de obţinerea sau nu a profitului, creditorul, spre deosebire de acţionar, îşi va încasa dobânda.

a) O entitate cumpără 2.000 obligaţiuni la un preţ de 5 lei bucata.

506 *„Obligaţiuni"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	10.000

b) Ulterior le vinde astfel: 1.000 bucăţi cu 6 lei bucata, încasate în numerar:

5311 *„Casa în lei"*	=	%	6.000
		506 *„Obligaţiuni"*	5.000
		764 *„Venituri din investiţii financiare cedate"*	1.000

c) Vânzarea a 1.000 obligaţiuni cu 4,90 lei bucata:

%	=	**506** *„Obligaţiuni"*	5.000
5311 *„Casa în lei"*			4.900
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate "*			100

3. **Contabilitatea altor investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate**

a) Cumpărarea altor titluri de plasament în valoare de 4.000 lei, cu plata ulterioară:

5081 *„Alte titluri de plasament"*	=	**5092** *„Vărsăminte de efectuat pentru alte investiţii pe termen scurt"*	4.000

b) Plata titlurilor de plasament:

5092 *„Vărsăminte de efectuat pentru alte investiţii pe termen scurt"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	4.000

c) Vânzarea altor titluri de plasament la un preţ mai mare decât cel de înregistrare (5.000 lei). Se încasează în numerar.

5311 *„Casa în lei"*	=	%	5.000
		5081 *„Alte titluri de plasament"*	4.000
		764 *„Venituri din investiţii financiare cedate"*	1.000

Scanned with OKEN Scanner

d) Vânzarea altor titluri de plasament la un preţ sub cel de înregistrare (3.000 lei):

%	= **5081** *„Alte titluri de plasament"*		4.000
5311 *„Casa în lei"*			3.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate "*			1.000

e) Reflectarea dreptului de creanţă privind dobânzile neîncasate, aferente exerciţiului financiar încheiat, în sumă de 1.800 lei:

5088 *„Dobânzi la obligaţiuni şi titluri de plasament"*	= **766** *„Venituri din dobânzi"*	1.800

f) Încasarea prin bancă, în exerciţiul financiar următor a dobânzilor aferente obligaţiunilor şi titlurilor de plasament, în sumă de 1.800 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **5088** *„Dobânzi la obligaţiuni şi titluri de plasament"*	1.800

VI.6. CONTABILITATEA CREDITELOR BANCARE PE TERMEN SCURT

În această fază a trecerii la economia de piaţă, a creării şi dezvoltării societăţilor comerciale cu capital privat, *creditul devine pentru toţi agenţii economici un important sprijin în procurarea mijloacelor financiare şi băneşti necesare producţiei, circulaţiei, investiţiilor etc.*

Decizia cu privire la contractarea ca atare a creditului, mărimea acestuia, destinaţia şi termenele de rambursare o ia agentul economic, după o atentă analiză prealabilă a situaţiei sale economico-financiare, după epuizarea resurselor proprii ce pot fi mobilizate etc., dar finalizarea ei este rezultatul negocierii creditului dintre banca creditoare şi societatea comercială în cauză, negociere care, între altele, trebuie să ţină seama de *regulile şi principiile generale ale creditării*, universal valabile şi anume:

– *creditul bancar se acordă pe destinaţii precise*, la cererea societăţii comerciale şi în limita unor plafoane de care dispune şi banca;

– creditul trebuie garantat cu valori materiale sau resurse băneşti viitoare, previzibile prin balanţele de venituri şi cheltuieli ale agenţilor economici;

– *unitatea economică trebuie să aibă „bonitate"*, iar creditul să-şi menţină şi pe parcurs caracteristica de „bonitate";

– *creditul este rambursabil la un anumit termen*, denumit scadenţă;

– *creditul este purtător de dobândă.*

Destinaţia de detaliu a creditului este lăsată la alegerea agentului economic. Totuşi practica creditării cere să se facă o distincţie clară între: *credite acordate pentru acoperirea necesităţilor producţiei şi circulaţiei şi credite pentru finanţarea investiţiilor.*

La rândul lor creditele pentru finanţarea producţiei şi a circulaţiei se acordă pe diverse termene (scurt, mijlociu şi lung), în lei şi în devize, fiecare cu limitele sale negociabile de dobândă.

În faţa atâtor restricţii, dar şi a insuficienţei garanţiilor şi altor documente de gaj pe care băncile le pot accepta, între agenţii economici s-a dezvoltat un sistem de împrumuturi intersocietăţi.

Scanned with OKEN Scanner

Fără a exista o delimitare suficient de clară în accepţiunea practicii economice, s-ar subînţelege că *împrumuturile* şi *creditele* sunt tot una şi aşa s-ar părea dacă privim lucrurile numai prin efectul lor general final. În realitate, trebuie să facem distincţie şi de terminologie între:

– **împrumuturi** — care se acordă direct sau indirect — intersocietăţi prin negocieri în condiţii şi cu efecte dintre cele mai diverse, inclusiv în ceea ce priveşte garanţia, drepturile, obligaţiile etc.

– **credite** — care se acordă numai de unităţi bancare specializate, rambursabile, gajate etc. şi purtătoare de dobânzi, pe termene lungi, medii sau scurte.

Creditele bancare pe termen scurt evidenţiate cu ajutorul contului **519 „Credite bancare pe termen scurt"** (P).

Contul **519 „Credite bancare pe termen scurt"** se detaliază pe conturi sintetice de gradul II, în funcţie de felul creditului astfel:

- 5191 „Credite bancare pe termen scurt" (P)
- 5192 „Credite bancare pe termen scurt nerambursate la scadenţă" (P)
- 5193 „Credite externe guvernamentale" (P)
- 5194 „Credite externe garantate de stat" (P)
- 5195 „Credite externe garantate de bănci" (P)
- 5196 „Credite de la trezoreria statului" (P)
- 5197 „Credite interne garantate de stat" (P)
- 5198 „Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt" (P)

Exemple.

1. Primirea unui credit pe termen scurt în sumă de 10.000 lei.

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**5191** *„Credite bancare pe termen scurt"*	10.000

2. Obligaţia de plată a dobânzii aferente, la sfârşitul perioadei în sumă de 3.000 lei.

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	=	**5198** *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"*	3.000

3. Reflectarea creditelor pe termen scurt nerambursate la scadenţă, în sumă de 2.000 lei.

5191 *„Credite bancare pe termen scurt"*	=	**5192** *„Credite bancare pe termen scurt nerambursate la scadenţă"*	2.000

4. Plata dobânzii datorate, în perioada următoare, 3.000 lei.

5198 *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	3.000

5. Restituirea creditelor bancare pe termen scurt, 5.000 lei:

5191 *„Credite bancare pe termen scurt"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	5.000

VI.7. CONTABILITATEA AJUSTĂRILOR PENTRU PIERDEREA DE VALOARE A CONTURILOR DE TREZORERIE

Evidenţa ajustărilor pentru pierderea de valoare a conturilor de trezorerie se realizează

Scanned with OKEN Scanner

cu ajutorul conturilor din grupa **59 „Ajustări pentru pierderea de valoare a conturilor de trezorerie"**, din care fac parte conturile:

- 591 „Ajustări pentru pierderea de valoare a acţiunilor deţinute la entităţile afiliate" (P)
- 595 „Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor emise şi răscumpărate" (P)
- 596 „Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor" (P)
- 598 „Ajustări pentru pierderea de valoare a altor investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate" (P).

Exemplu

1. Înregistrarea ajustărilor pentru pierderea de valoare a conturilor de trezorerie:

6864 *„Cheltuieli financiare privind ajustările pentru pierderea de valoare a activelor circulante"*	=	%	10.000
		591 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a acţiunilor deţinute la entităţile afiliate"*	3.000
		595 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor emise şi răscumpărate"*	4.000
		596 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor"*	2.000
		598 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a altor investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate"*	1.000

2. Diminuarea sau anularea ajustărilor pentru pierderea de valoare a conturilor de trezorerie:

%	=	**7864** *„Venituri financiare din ajustări pentru pierderea de valoare a activelor circulante"*	7.000
591 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a acţiunilor deţinute la entităţile afiliate"*			2.000
595 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor emise şi răscumpărate"*			3.000
596 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor"*			1.000
598 *„Ajustări pentru pierderea de valoare a altor investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate"*			1.000

VI.8. MONOGRAFIA CONTABILĂ A TREZORERIEI

EXEMPLUL 1

a) o entitate răscumpără 1.000 bucăţi obligaţiuni, a 5 lei bucata, plata se face în numerar:

Scanned with OKEN Scanner

505 *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*	= **5311** *„Casa în lei"*		5.000

b) anularea obligaţiunilor emise şi răscumpărate:

161 *„Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni"*	= **505** *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*		5.000

EXEMPLUL 2

a) o entitate cumpără 200 obligaţiuni la un preţ de 5,00 lei bucata, plata prin virament:

506 *„Obligaţiuni"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		1.000

b) ulterior le vinde astfel: 100 bucăţi cu 6,00 lei bucata, încasate în numerar:

5311 *„Casa în lei"*	=	%	600
		506 *„Obligaţiuni"*	500
		764 *„Venituri din investiţii financiare cedate"*	100

c) vânzarea a 100 obligaţiuni cu 4,90 lei bucata:

%	= **506** *„Obligaţiuni"*		500
5311 *„Casa în lei"*			490
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*			10

EXEMPLUL 3

a) ridicarea din contul de disponibil la bancă a sumei de 5.000 lei;

581 *„Viramente interne"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		5.000
5311 *„Casa în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*		5.000

b) încasări în numerar:

– încasarea unei facturi pentru livrări de mărfuri, valoarea 2.500 lei;
– încasarea unor debite, datorate de terţi, în valoare de 500 lei;
– sumele încasate, necuvenite unităţii, 1.000 lei;
– valoarea aportului în numerar la formarea capitalului social, 1.200 lei.

5311 *„Casa în lei"*	=	%	5.200
		4111 *„Clienţi"*	2.500
		461 *„Debitori diverşi"*	500
		462 *„Creditori diverşi"*	1.000
		456 *„Decontări cu acţionarii/ asociaţii privind capitalul"*	1.200

c) plăţi în numerar:

– acordarea unui avans spre decontare în valoare de 150 lei;
– plata unui ajutor material (concediu medical), 200 lei;
– plata dividendelor nete cuvenite acţionarilor, 1.500 lei;
– amenzi plătite în numerar, 500 lei;
– chirii achitate în avans, 1.000 lei:

%	= **5311** *„Casa în lei"*		3.350
542 *„Avansuri de trezorerie"*			150
423 *„Personal - ajutoare materiale*			200

Scanned with OKEN Scanner

datorate"
457 *„Dividende de plată"* 1.500
6581 *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"* 500
471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"* 1.000

EXEMPLUL 4

a) pentru soldul debitor al contului 5121 „Conturi la bănci în lei", s-au calculat dobânzi în sumă de 1.000 lei:

5187 *„Dobânzi de încasat"* = **766** *„Venituri din dobânzi"* 1.000

b) se încasează dobânzile cuvenite:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5187** *„Dobânzi de încasat"* 1.000

c) pentru soldul creditor al contului 5121 „Conturi la bănci în lei", s-au calculat dobânzile în sumă de 800 lei:

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **5186** *„Dobânzi de plătit"* 800

d) se plătesc dobânzile:

5186 *„Dobânzi de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 800

e) deschiderea unui acreditiv în sumă de 5.000 lei printr-un ordin expres dat băncii:

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 5.000

5411 *„Acreditive în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 5.000

f) se primesc materii prime de la furnizori în sumă de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	2.380
301 *„Materii prime"*		2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		380

g) plata furnizorului din acreditivul deschis:

401 *„Furnizori"* = **5411** *„Acreditive în lei"* 2.380

h) se închide acreditivul:

581 *„Viramente interne"* = **5411** *„Acreditive în lei"* 2.620

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.620

i) se acordă de unitate unui administrator un avans de trezorerie în sumă de 600 lei:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 600

j) ulterior de decontează din acesta 200 lei pentru transportul colectiv de personal şi 300 lei pentru acţiuni de protocol, T.V.A. 19%. Suma necheltuită se depune la casierie.

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	600
624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*		200
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*		300
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		95
5311 *„Casa în lei"*		5

k) se acordă un avans de trezorerie unui administrator de 100 € la un curs de 4 lei/€ (100 € × 4 lei/€ = 400 lei):

Scanned with OKEN Scanner

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5314** *„Casa în valută"* 400

EXEMPLUL 5

a) recepţia materiilor prime la valoarea de intrare de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

	%	= **401** *„Furnizori"*	2.380
301 *„Materii prime*			2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			380

b) acceptarea de către furnizor a cambiei în valoare de 2.380 lei:

401 *„Furnizori"* = **403** *„Efecte de plătit"* 2.380

c) înregistrarea T.V.A. deductibilă care devine neexigibilă în momentul acceptării cambiei:

4428 *„T.V.A. neexigibilă"* = **4426** *„T.V.A. deductibilă"* 380

d) plata cambiei în valoare de 2.380 lei:

403 *„Efecte de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.380

e) înregistrarea T.V.A. neexigibilă devenită deductibilă în momentul plăţii cambiei:

4426 *„T.V.A. deductibilă"* = **4428** *„T.V.A. neexigibilă"* 380

EXEMPLUL 6

a) se înregistrează vânzări de mărfuri în valoare de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	2.380
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

b) acceptarea de către furnizor a cambiei, valoarea 2.380 lei:

413 *„Efecte de primit"* = **4111** *„Clienţi"* 2.380

c) înregistrarea T.V.A. colectată devenită neexigibilă în momentul acceptării efectului comercial:

4427 *„T.V.A. colectată"* = **4428** *„T.V.A. neexigibilă"* 380

d) înregistrarea efectului comercial primit de la clienţi, valoarea 2.380 lei:

5113 *„Efecte de încasat"* = **413** *„Efecte de primit"* 2.380

e) încasarea efectului comercial în valoare de 2.380 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5113** *„Efecte de încasat"* 2.380

f) înregistrarea T.V.A. neexigibilă devenită T.V.A. colectată în momentul încasării efectului comercial, valoarea 380 lei:

4428 *„T.V.A. neexigibilă"* = **4427** *„T.V.A. colectată"* 380

EXEMPLUL 7

a) primirea unui credit pe termen scurt în sumă de 5.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5191** *„Credite bancare pe termen scurt"* 5.000

b) reflectarea creditelor pe termen scurt nerambursate la scadenţă, în sumă de 4.000 lei:

5191 *„Credite bancare pe termen scurt"* = **5192** *„Credite bancare pe termen scurt nerambursate la scadenţă"* 4.000

c) obligaţia de plată a dobânzii aferente, la sfârşitul perioadei în sumă de 1.500 lei:

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **5198** *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"* 1.500

Scanned with OKEN Scanner

d) plata dobânzii datorate, în perioada următoare, 1.500 lei:

5198 *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.500

EXEMPLUL 8

a) se achiziționează tichete și bilete de călătorie (plătite din avansuri spre decontare), în sumă de 500 lei:

5323 *„Tichete și bilete de călătorie"* = **542** *„Avansuri de trezorerie"* 500

b) înregistrarea consumului (utilizării) tichetelor și biletelor de călătorie în valoare de 500 lei:

624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri și personal"* = **5323** *„Tichete și bilete de călătorie"* 500

c) se cumpără timbre poștale și fiscale în valoare de 800 lei, plătite prin virament:

5321 *„Timbre fiscale și poștale"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 800

d) se utilizează timbre poștale și fiscale în valoare de 400 lei:

626 *„Cheltuieli poștale și taxe de telecomunicații"* = **5321** *„Timbre fiscale și poștale"* 400

EXEMPLUL 9

S.C.„LUCY" S.R.L. reflectă în contabilitate următoarele operațiuni economico - financiare privind lichiditățile și creditele pe termen scurt:

a) se primește o filă cec de la un client pentru mărfurile livrate, în valoare de 1.400 lei:

5112 *„Cecuri de încasat"* = **4111** *„Clienți"* 1.400

b) se încasează fila cec prin intermediul băncii, în valoare de 1.400 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5112** *„Cecuri de încasat"* 1.400

c) se depune la bancă numerar în sumă de 2.000 lei:

581 *„Viramente interne"* = **5311** *„Casa în lei"* 2.000

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.000

d) se achită un efect comercial prin intermediul băncii în sumă de 3.000 lei:

403 *„Efecte de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 3.000

e) se înregistrează dobânda cuvenită agentului economic pentru disponibilul aflat la bancă, în sumă de 1.200 lei:

5187 *„Dobânzi de încasat"* = **766** *„Venituri din dobânzi"* 1.200

f) se încasează dobânzi bancare de 1.200 lei conform extrasului de cont:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5187** *„Dobânzi de încasat"* 1.200

g) se acordă un avans de 400 lei administratorului firmei:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 400

h) la sosirea din delegație, administratorul justifică cu documente (bilete de călătorie, chitanță hotel) suma de 300 lei, din care T.V.A. 48 lei, iar suma necheltuită o depune la casierie:

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*		400
625 *„Cheltuieli cu deplasări, detașări și transferări"*			252

Scanned with OKEN Scanner

4426 *„T.V.A. deductibilă"* 48
5311 *„Casa în lei"* 100

i) se achită salariile personalului în sumă de 2.000 lei:

421 *„Personal - salarii datorate"* = **5311** *„Casa în lei"* 2.000

j) se deschide un acreditiv pentru plata mărfurilor în sumă de 5.000 lei:

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 5.000

5411 *„Acreditive în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 5.000

k) furnizorului i se achită suma de 4.000 lei, T.V.A. 19%; plata se face din acreditivul constituit:

401 *„Furnizori"* = **5411** *„Acreditive în lei"* 4.760

l) diferența neconsumată din acreditiv se restituie la bancă: (5.000 – – 4.760 = 240 lei)

581 *„Viramente interne"* = **5411** *„Acreditive în lei"* 240

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 240

m) se obține un credit bancar pe termen scurt în valoare de 4.000 lei, dobânda aferentă fiind de 1.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5191** *„Credite bancare pe termen scurt"* 4.000

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **5198** *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"* 1.000

n) se încasează în numerar, suma de 3.000 lei, reprezentând încasări din vânzarea mărfurilor (unitatea nu este plătitoare de T.V.A.):

5311 *„Casa în lei"* = **707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"* 3.000

o) suma încasată se depune la bancă:

581 *„Viramente interne"* = **5311** *„Casa în lei"* 3.000

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 3.000

p) conform extrasului de cont al băncii se încasează de la clienți contravaloarea mărfurilor vândute în sumă de 6.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4111** *„Clienți"* 6.000

EXEMPLUL 10

S.C.„CRISTY" S.R.L. reflectă în contabilitate următoarele operațiuni economico-financiare privind lichiditățile:

a) depunerea de numerar la bancă, 6.000 lei:

581 *„Viramente interne"* = **5311** *„Casa în lei"* 6.000

și

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 6.000

b) ridicarea de numerar de la bancă, 2.000 lei:

5311 *„Casa în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.000

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.000

c) virare de sume între conturi deschise la două bănci (A și B), 7.000 lei:

5121/A *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 7.000

d) înregistrarea dobânzilor plătite, aferente creditelor acordate de bănci în conturile

Scanned with OKEN Scanner

curente, 1.400 lei:

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.400

e) înregistrarea dobânzilor datorate, aferente împrumuturilor din emisiuni de obligaţiuni, 1.000 lei; se achită prin virament:

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **1681** *„Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiuni de obligaţiuni"* 1.000

1681 *„Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiuni de obligaţiuni"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.000

f) aprovizionarea cu materii prime pe baza efectelor comerciale:

– preţ de cumpărare ..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 950 lei;
TOTAL ..... 5.950 lei.

%	= **401** *„Furnizori"*	5.950
301 *„Materii prime"*		5.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		950

şi

401 *„Furnizori"*	= **403** *„Efecte de plătit"*	5.950
403 *„Efecte de plătit"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	5.950

g) vânzarea de produse finite pe baza efectelor comerciale:

– preţ de vânzare ..... 4.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 760 lei;
TOTAL ..... 4.760 lei.

4111 *„Clienţi"*	= %	4.760
	701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	4.000
	4427 *„T.V.A. colectată"*	760

şi

413 *„Efecte de primit de la clienţi"*	= **4111** *„Clienţi"*	4.760
5113 *„Efecte de încasat"*	= **413** *„Efecte de primit de la clienţi"*	4.760
5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **5113** *„Efecte de încasat"*	4.760

h) vânzarea de mărfuri pe baza carnetelor de cecuri:

– preţ de vânzare ..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 950 lei;
TOTAL ..... 5.950 lei.

4111 *„Clienţi"*	= %	5.950
	707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	5.000
	4427 *„T.V.A. colectată"*	950

şi

– primirea ceculuí:

5112 *„Cecuri de încasat"*	= **4111** *„Clienţi"*	5.950

şi

– apariţia sumei în extrasul de cont:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **5112** *„Cecuri de încasat"*	5.950

Scanned with OKEN Scanner

i) procurarea de materiale consumabile şi plata lor prin virament:
– preţ de cumpărare ..... 2.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 380 lei;
TOTAL ..... 2.380 lei.

%	= 401 *„Furnizori"*		2.380
302 *„Materiale consumabile"*			2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			380

şi

401 *„Furnizori"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	2.380

j) vânzarea de produse prin colete poştale:
– preţ de vânzare ..... 3.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 570 lei;
TOTAL ..... 3.570 lei.

4111 *„Clienţi"*	=	%	3.570
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	3.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	570

şi

– primirea mandatelor poştale:

5125 *„Sume în curs de decontare"*	= **4111** *„Clienţi"*	3.570

şi

– apariţia sumei în extrasul de cont:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **5125** *„Sume în curs de decontare"*	3.570

k) vânzarea de produse finite pe bază de cec:
– preţ de vânzare ..... 2.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 380 lei;
TOTAL ..... 2.380 lei.

4111 *„Clienţi"*	=	%	2.380
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

şi

– primirea ceculuí:

5112 *„Cecuri de încasat"*	= **4111** *„Clienţi"*	2.380

şi

– apariţia sumei în extrasul de cont:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **5112** *„Cecuri de încasat"*	2.380

EXEMPLUL 11

S.C.„LUCY" S.R.L. reflectă în contabilitate următoarele operaţiuni economico - financiare privind lichidităţile:

a) subscrierea pentru constituirea capitalului social, 3.000 lei:

456 *„Decontări cu acţionarii/ asociaţii privind capitalul"*	= **1011** *„Capital subscris nevărsat"*	3.000

b) aportul efectiv la constituirea capitalului social:

Scanned with OKEN Scanner

– numerar ..... 1.000 lei;
– sumă virată în contul de la bancă..... 2.000 lei;
TOTAL.....3.000 lei.

%	= **456** *„Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul*	3.000
5311 *„Casa în lei"*		1.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		2.000

c) trecerea la capitalul subscris vărsat, 3.000 lei:

1011 *„Capital subscris nevărsat"*	= **1012** *„Capital subscris vărsat"*	3.000

d) răscumpărarea acţiunilor, valoarea totală nominală, 2.000 lei:

502 *„Acţiuni proprii"*	= **5311** *„Casa în lei"*	2.000

e) încasarea valorii obligaţiunilor, 7.500 lei:

5311 *„Casa în lei"*	= **461** *„Debitori diverşi"*	7.500

f) împrumutarea de la un creditor a unei sume pentru efectuarea unor cheltuieli de constituire, 1.500 lei:

5311 *„Casa în lei"*	= **462** *„Creditori diverşi"*	1.500

g) efectuarea unor cheltuieli de constituire, 600 lei:

201 *„Cheltuieli de constituire"*	= **5311** *„Casa în lei"*	600

h) acordarea unui împrumut pe termen lung, 7.000 lei:

2673 *„Împrumuturi acordate pe termen lung"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei*	7.000

i) dobânda cuvenită pentru împrumutul acordat, 2.500 lei:

2674 *„Dobânda aferentă împrumuturilor acordate pe termen lung"*	= **763** *„Venituri din creanţe imobilizate"*	2.500

j) încasarea dobânzii pentru împrumutul acordat, 2.500 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **2674** *„Dobânda aferentă împrumuturilor acordate pe termen lung"*	2.500

k) plata T.V.A. la vamă, 1.900 lei:

4426 *„T.V.A. deductibilă"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	1.900

l) plata furnizorilor prin bancă, 5.950 lei:

401 *„Furnizori"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	5.950

m) încasarea de la salariaţi a valorii echipamentului de lucru, 1.500 lei:

5311 *„Casa în lei"*	= **4282** *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	1.500

n) achiziţionarea de materiale consumabile, de către un salariat care nu a primit avans; valoarea materialelor consumabile, 1.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **4281** *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	1.190
3028 *„Alte materiale consumabile"*		1.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		190

o) se plăteşte persoanei valoarea materialelor consumabile, 1.190 lei:

4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	= **5311** *„Casa în lei"*	1.190

EXEMPLUL 12

S.C.„ŞERY" S.R.L. reflectă în contabilitate următoarele operaţiuni economico -

Scanned with OKEN Scanner

financiare privind lichiditățile:

a) plata furnizorilor prin bancă, 5.950 lei;

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 5.950

b) acceptarea de către furnizor a unui efect comercial (bilet la ordin), 3.500 lei:

401 *„Furnizori"* = **403** *„Efecte de plătit"* 3.500

c) plata la scadență a valorii efectelor comerciale, 3.500 lei:

403 *„Efecte de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 3.500

d) încasarea prin bancă a clienților, 6.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4111** *„Clienți"* 6.000

e) acceptarea de efecte comerciale pentru produsele vândute clienților, 7.000 lei;

413 *„Efecte de primit de la clienți"* = **4111** *„Clienți"* 7.000

f) primirea efectelor comerciale, 7.000 lei:

5113 *„Efecte de încasat"* = **413** *„Efecte de primit de la clienți"* 7.000

g) încasarea la scadență a efectelor comerciale, 7.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **5113** *„Efecte de încasat"* 7.000

h) acordarea unui avans furnizorilor, 4.000 lei:

409 *„Furnizori - debitori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 4.000

i) plata furnizorului prin bancă și prin diminuarea avansului:

– valoarea totală a datoriei ..... 10.000 lei;

– avansul acordat furnizorului ..... 4.000 lei;

401 *„Furnizori"*	=	%	10.000
		409 *„Furnizori - debitori"*	4.000
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	6.000

j) plata avansului chenzinal, 1.800 lei:

425 *„Avansuri acordate personalului"* = **5311** *„Casa în lei"* 1.800

k) plata chenzinei a doua, 4.000 lei:

421 *„Personal - salarii datorate"* = **5311** *„Casa în lei"* 4.000

l) salariile neridicate sunt de 400 lei:

421 *„Personal - salarii datorate"* = **426** *„Drepturi de personal neridicate"* 400

m) plata ulterioară a salariilor neridicate, 400 lei:

426 *„Drepturi de personal neridicate"* = **5311** *„Casa în lei"* 400

EXEMPLUL 13

S.C.„DIO" S.R.L. reflectă în contabilitate următoarele operațiuni economico - financiare privind lichiditățile și creditele bancare:

a) acordarea unui avans pentru deplasări, 500 lei:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 500

b) decontarea avansului pentru deplasare:

– cheltuieli justificate cu documente (bilete de tren, chitanțe hotel, diurnă deplasare) 400 lei, din care T.V.A., 40 lei;

– restul sumei se restituie la casierie:

%	=	**542** *„Avansuri de trezorerie"*	500
625 *„Cheltuieli cu deplasări, detașări și transferări"*			360

Scanned with OKEN Scanner

4426 *„T.V.A. deductibilă"* 40
5311 *„Casa în lei"* 100

c) primirea efectelor comerciale de la clienţi, 3.000 lei:

5113 *„Efecte de încasat"* = **413** *„Efecte de primit de la clienţi"* 3.000

d) scontarea la bancă a efectelor comerciale, 3.000 lei:

5114 *„Efecte remise spre scontare"* = **5113** *„Efecte de încasat"* 3.000

e) încasarea efectelor comerciale scontate:

– valoarea efectelor comerciale scontate, ... 3.000 lei;
– cheltuielile privind sconturile, ... 200 lei;
– cheltuielile cu serviciile bancare, ... 20 lei.

% = **5114** *„Efecte remise spre scontare"* 3.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"* 2.780
667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"* 200
627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* 20

f) se acordă unui salariat, un avans pentru procurarea de timbre şi bilete de călătorie, 2.000 lei:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 2.000

g) justificarea avansului acordat:

– timbre poştale, ... 200 lei;
– tichete de călătorie, ... 1.700 lei;
– suma restituită, ... 100 lei.

% = **542** *„Avansuri de trezorerie"* 2.000
5321 *„Timbre fiscale şi poştale"* 200
5323 *„Tichete şi bilete de călătorie"* 1.700
5311 *„Casa în lei"* 100

h) primirea de credite bancare pe termen lung, 7.800 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **1621** *„Credite bancare pe termen lung"* 7.800

i) dobânda pentru creditul bancar, 1.500 lei:

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"* = **1682** *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung"* 1.500

j) plata dobânzii pentru creditele bancare pe termen lung, 1.500 lei:

1682 *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.500

k) utilizarea timbrelor poştale, 180 lei:

626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"* = **5321** *„Timbre fiscale şi poştale"* 180

l) utilizarea tichetelor de călătorie, 1.500 lei:

624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"* = **5323** *„Tichete şi bilete de călătorie"* 1.500

m) înregistrarea unei sume apărută în extrasul de cont, ce reprezintă o plată fără acte justificative, 1.500 lei:

473 *„Decontări din operaţii în curs de clarificare"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.500

Scanned with OKEN Scanner

n) încasarea prin bancă a unei sume ca urmare a unei operații greșite, 2.500 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **473** *„Decontări din operații în curs de clarificare"*	2.500	

o) încasarea valorii dobânzii pentru disponibilul de la bancă 150 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **766** *„Venituri din dobânzi"*		150

EXEMPLUL 14

La S.C.„TAKE" S.R.L. în cadrul exercițiului prin contul curent de la bancă au loc următoarele operațiuni:

• 12.12.N, încasarea a 1.000 € × 3,90 lei/€ cursul zilei, 3,90 lei/€ cursul din momentul creării creanței;

• 17.12.N, încasarea a 400 € × 3,93 lei/€ cursul zilei, 3,92 lei/€ cursul constituirii creanței;

• 20.12.N, plăți de 1.100 € × 3,95 lei/€ cursul zilei, 3,94 lei/€ cursul din momentul creării datoriei;

• 25.12.N, încasări de 500 € × 3,94 lei cursul zilei, 3,95 lei/€ cursul creanței.

Cursul monedei euro din 31.12.N este de 3,96 lei/€.

a) încasarea la 12.12.N:

– constituirea creanței, 1.000 € × 3,90 lei/€ = 3.900 lei:

4111 *„Clienți"*	= **707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	3.900	

– încasarea creanței, 1.000 € × 3,90 lei/€ = 3.900 lei:

5124 *„Conturi la bănci în valută"*	= **4111** *„Clienți"*		3.900

b) încasarea la 17.12.N:

– constituirea creanței, 400 € × 3,92 lei/€ = 1.568 lei:

4111 *„Clienți"*	= **707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	1.568	

– încasarea creanței, 400 € × 3,93 lei/€ = 1.572 lei:

5124 *„Conturi la bănci în valută"*	= %	1.572	
	4111 *„Clienți"*		1.568
	765 *„Venituri din diferențe de curs valutar"*		4

c) plăți la 20.12.N,

– constituirea datoriei, 1.100 € × 3,94 lei/€ = 4.334 lei:

371 *„Mărfuri"*	= **401** *„Furnizori"*		4.334

– plata datoriei, 1.100 € × 3,95 lei/€ = 4.345 lei:

%	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	4.345	
401 *„Furnizori"*			4.334
665 *„Cheltuieli din diferențe de curs valutar"*			11

d) încasări la 25.12.N:

– constituirea creanței, 500 € × 3,95 lei/€ = 1.975 lei:

4111 *„Clienți"*	= **707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	1.975	

– încasarea creanței, 500 € × 3,94 lei = 1.970 lei:

%	= **4111** *„Clienți"*	1.975	

Scanned with OKEN Scanner

5124 *„Conturi la bănci în valută"*		1.970
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*		5

e) diferenţa de curs valutar la închiderea exerciţiului:

5124 *„Conturi la bănci în valută"* = **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar"* 71

D	5124	C
12.12.N		20.12.N
1.000 € × 3,90 lei/€ = 3.900 lei;		1.100 € × 3,95 lei/€ = 4.345 lei;
17.12.N		S.D.:
400 € × 3,93 lei/€ = 1.572 lei;		800 € = 3.097 lei;
25.12.N		Diferenţă de curs valutar = 71 lei
500 € × 3,94 lei/€ = 1.970 lei;		Sold:
1.900 € = 7.442 lei		800 € × 3,96 lei/€ = 3.168 lei.

Diferenţă de curs valutar = (800 € × 3,96 lei/€) – 3.097 lei = 3.168 – 3.097 = 71 lei

EXEMPLUL 15

Reflectarea în contabilitate a acordării şi justificării avansurilor de trezorerie în valută pentru deplasări în interes de serviciu în străinătate

Pentru determinarea profitului impozabil drepturile băneşti de delegare, detaşare şi de deplasare în interesul serviciului sunt deductibile numai în limita prevederilor cuprinse în actele normative în vigoare, constatate prin documente justificative.

NOTĂ:

▼ Legea privind CODUL FISCAL prevede:

Suma cheltuielilor cu indemnizaţia de deplasare acordată salariaţilor pentru deplasări în România şi în străinătate, în limita a de 2,5 ori nivelul legal stabilit pentru instituţiile publice, în cazul în care contribuabilul realizează profit în exerciţiul curent şi/sau din anii precedenţi. Cheltuielile de transport, cazare şi indemnizaţia acordată salariaţilor, în cazul contribuabilului care realizează pierdere în exerciţiul curent şi/sau din anii precedenţi, sunt limitate la nivelul legal stabilit pentru instituţiile publice. ▲

Pentru a prezenta articolele contabile ce se efectuează în contabilitate în legătură cu acordarea şi justificarea avansurilor de trezorerie în valută, prezentăm un număr de patru situaţii care se pot ivi la agenţii economici.

SITUAŢIA 1.

▼ 1. Suma avansului în valută acordat: 2.000 €.

2. Cursul valutar al monedei euro la data acordării avansului: 3,90 lei/€.

3. Cheltuieli în valută efectuate în interesul serviciului (diurnă, cazare, transport) 1.800 €.

4. Cursul valutar al monedei euro la data depunerii decontului de cheltuieli efectuate 3,93 lei/€.

Scanned with OKEN Scanner

5. Cursul valutar al monedei euro la data plății diferențelor cheltuite în plus în ▲ valută –

În prima situație se observă că suma totală a cheltuielilor în valută efectuate cu ocazia deplasării în străinătate în interesul serviciului (1.800 €) este inferioară avansului de trezorerie acordat în valută (2.000 €), iar cursul valutar al monedei euro de la data justificării avansului (3,93 lei/€) este mai mare decât cel de la data primirii avansului spre decontare (3,90 lei/€).

a) înregistrarea sumei în valută ridicată din contul de disponibilități în valută pe baza documentației prezentate băncii (2.000 € × 3,90 lei/€):

581 *„Viramente interne"* = **5124** *„Conturi la bănci în valută"* 7.800

b) înregistrarea în contabilitate și registrul de casă în valută a sumei în valută ridicată de la bancă (2.000 € × 3,90 lei/€):

5314 *„Casa în valută"* = **581** *„Viramente interne"* 7.800

c) înregistrarea acordării avansului de trezorerie pe baza *Dispoziției de plată către casierie* (2.000 € × 3,90 lei/€):

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5314** *„Casa în valută"* 7.800

d) înregistrarea cheltuielilor de deplasare efectuate în valută în interesul serviciului conform decontului de cheltuieli și documentelor justificative (bilete de avion, note de plată hotel etc.), (1.800 € × 3,90 lei/€):

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detașări și transferări"* = **542** *„Avansuri de trezorerie"* 7.020

e) înregistrarea sumei în valută depuse la casierie din avansul de trezorerie pe baza *Dispoziției de încasare către casierie* și *Chitanței pentru operații în valută* (200 € × 3,93 lei/€):

5314 *„Casa în valută"*	=	%	786
200 € × 39.000 lei/€		**542** *„Avansuri de trezorerie"*	780
200 € × 300 lei		**765** *„Venituri din diferențe de curs valutar"*	6

SITUAȚIA 2.

▼ 1. Suma avansului în valută acordat, 3.000 €.

2. Cursul valutar al monedei euro la data acordării avansului, 3,93 lei/€.

3. Cheltuieli în valută efectuate pentru deplasări în străinătate în interesul serviciului (diurnă, cazare, transport), 2.500 €.

4. Cursul valutar al monedei euro la data depunerii decontului de cheltuieli efectuate, 3,91 lei/€.

5. Cursul valutar al monedei euro la data plății diferențelor cheltuite în plus în ▲ valută –

În situația a doua, suma totală a cheltuielilor efectuate în valută pentru deplasarea în străinătate în interesul serviciului (2.500 €) este inferioară sumei avansului de trezorerie acordat (3.000 €), însă cursul valutar al monedei euro la data justificării avansului este de 3,91 lei/€ față de 3,93 lei/€ cursul monedei euro de la data depunerii decontului de cheltuieli efectuate.

Scanned with OKEN Scanner

a) înregistrarea sumei în valută care a fost ridicată din contul de disponibilităţi în valută, în baza documentaţiei prezentate băncii (3.000 € × 3,93 lei/€):

581 *„Viramente interne"* = **5124** *„Conturi la bănci în valută"* 11.790

b) înregistrarea în contabilitate şi în registrul de casă în valută a sumei în valută primită de la bancă (3.000 € × 3,93 lei/€):

5314 *„Casa în valută"* = **581** *„Viramente interne"* 11.790

c) evidenţierea plăţii avansului către titularul de avans pe baza *Dispoziţiei de plată către casierie* (3.000 € × 3,93 lei/€):

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5314** *„Casa în valută"* 11.790

d) evidenţierea cheltuielilor în valută făcute cu prilejul deplasării în străinătate în interesul serviciului inclusiv cheltuielile cu diurna pe baza decontului de cheltuieli şi a documentelor justificative (2.500 € × 3,93 lei/€):

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"* = **542** *„Avansuri de trezorerie"* 9.825

d) evidenţierea sumei în valută depuse la casierie pe baza *Dispoziţiei de încasare către casierie* şi *Chitanţei pentru operaţii în valută* (500 € × 3,93 lei/€):

%	=	**542** *„Avansuri de trezorerie"*	1.965
5314 *„Casa în valută"*		500 € × 3,91 lei/€	1.955
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*		500 € × 0,02 lei	10

SITUAŢIA 3.

1. Suma avansului în valută acordat, 4.000€;
2. Cursul valutar al monedei euro la data acordării avansului, 3,95 lei/€;
3. Cheltuieli în valută efectuate pentru deplasări în străinătate în interesul serviciului (diurnă, cazare, transport), 5.000€;
4. Cursul valutar al monedei euro la data depunerii decontului de cheltuieli efectuate, 3,98 lei/€;
5. Cursul valutar al monedei euro la data plăţii diferenţelor cheltuite în plus în valută, 3,99 lei/€;

În situaţia a treia, suma în valută reprezentând avansul de trezorerie acordat titularului de avans este inferioară sumei în valută totale a cheltuielilor efectuate pentru deplasarea în străinătate inclusiv cheltuielile de diurnă, iar cursul valutar al monedei euro la data decontării cheltuielilor este mai mare decât cursul valutar al monedei euro de la data plăţii avansului de trezorerie.

a) înregistrarea sumei în valută care s-a ridicat din contul de disponibilităţi în valută în baza documentaţiei înaintate băncii (4.000 € × 3,95 lei/€):

581 *„Viramente interne"* = **5124** *„Conturi la bănci în valută"* 15.800

b) înregistrarea în evidenţa contabilă şi registrul de casă în valută a sumei în valută primită de la bancă (4.000 € × 3,95 lei/€):

5314 *„Casa în valută"* = **581** *„Viramente interne"* 15.800

c) evidenţierea plăţii avansului de trezorerie în valută către titularul de avans, conform *Dispoziţiei de plată către casierie* (4.000 € × 3,95 lei/€):

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5314** *„Casa în valută"* 15.800

d) evidenţierea cheltuielilor de deplasare efectuate în valută în interesul serviciului pe

Scanned with OKEN Scanner

baza decontului de cheltuieli şi a documentelor justificative (5.000 € × 3,95 lei/€):

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*	=	%	19.750
4.000 € × 3,95 lei/€		**542** *„Avansuri de trezorerie"*	15.800
1.000 € × 3,95 lei/€		**4281** *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	3.950

e) evidenţierea achitării diferenţei în plus cheltuită peste avansul de trezorerie, pe baza *Dispoziţiei de plată către casierie* (1.000 € × 3,99 lei/€):

%	=	**5314** *„Casa în valută"*	3.990
4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"*		1.000 € × 3,95 lei/€	3.950
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*		1.000 € × 0,04 lei	40

SITUAŢIA 4.

▼ 1. Suma avansului în valută acordat –;

2. Cursul valutar al monedei euro la data acordării avansului –;

3. Cheltuieli în valută efectuate pentru deplasări în interesul serviciului (diurnă, cazare, transport), 6.000 €;

4. Cursul valutar al monedei euro la data depunerii decontului de cheltuieli efectuate, 3,98 lei/€;

5. Cursul valutar al monedei euro la data plăţii diferenţelor cheltuite în plus în

▲ valută, 4 lei/€;

În situaţia a patra, deplasarea în străinătate în interesul serviciului s-a efectuat fără ca persoana care a fost în străinătate să fi încasat de la unitate în prealabil avans de trezorerie în valută.

a) înregistrarea cheltuielilor de deplasare în valută, pe baza decontului de cheltuieli şi a documentelor justificative (6.000 € × 3,98 lei/€):

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*	=	**4281** *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	23.880

b) înregistrarea sumei în valută care a fost ridicată de la bancă din contul de disponibil în valută, în baza documentaţiei prezentate băncii (6.000 € × 4 lei/€):

581 *„Viramente interne"*	=	**5124** *„Conturi la bănci în valută"*	24.000

c) înregistrarea sumei în valută ridicată de la bancă din contul de disponibilităţi în valută (6.000 € × 4 lei/€):

5314 *„Casa în valută"*	=	**581** *„Viramente interne"*	24.000

d) înregistrarea plăţii sumei în valută către persoana care a efectuat plata în străinătate (6.000 € × 4 lei/€):

%	=	**5314** *„Casa în valută"*	24.000
4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"*		(6.000 € × 3,98 lei/€)	23.880
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*		(6.000 € × 0,02 lei)	120

EXEMPLUL 16

Scanned with OKEN Scanner

Efectuarea şi reflectarea în contabilitate a operaţiilor în valută, operaţiunile de licitaţie privind vânzarea sau cumpărarea de valută se efectuează la cursul de schimb practicat de fiecare societate bancară la data efectuării operaţiunii.

Operaţiunile privind cumpărarea, respectiv vânzarea de valută, nu generează cheltuieli sau venituri din diferenţe de curs valutar.

Aceste operaţiuni se înregistrează în contabilitate pe baza extraselor de cont emise de societăţile bancare, astfel:

- participarea la licitaţie cu lei în vederea cumpărării de valută:

581 *„Viramente interne"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	- suma în lei înscrisă în extrasul de cont
5124 *„Conturi la bănci în valută"*	= **581** *„Viramente interne"*	- echivalentul în lei al valutei înscrise în extrasul de cont

- participarea la licitaţie cu valută în vederea cumpărării de lei:

581 *„Viramente interne"*	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	- echivalentul în lei al valutei înscrise în extrasul de cont, la cursul de licitaţie
5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*	- suma în lei înscrisă în extrasul de cont

EXEMPLUL 17

Reflectarea în contabilitatea caselor de schimb valutar a operaţiunilor privind vânzarea/cumpărarea de valută de către/de la populaţie se face astfel:

- cumpărarea de valută:

5314 *„Casa în valută"*	= **5311** *„Casa în lei"*	- preţul de cumpărare

În cazul în care unitatea practică comision, se va credita şi contul 708 „Venituri din activităţi diverse":

- vânzarea de valută:

5311 *„Casa în lei"*	= %	- preţul de vânzare al valutei
	5314 *„Casa în valută"*	- preţul de cumpărare al valutei
	708 *„Venituri din activităţi diverse"*	- venitul din comision

EXEMPLUL 18

Înregistrarea în contabilitate a garanţiilor reţinute angajaţilor.

- reţinerea sumei drept garanţie şi evidenţierea datoriei faţă de angajat pentru sumele reţinute pe statul de plată sau depuse la casierie:

421 *„Personal-salarii datorate"*	= **4281**/analitic distinct
sau	*„Alte datorii în legătură cu*
(5311) *„Casa în lei"*	*personalul / analitic distinct"*

- depunerea sumei în cont la o bancă comercială sau la CEC S.A.:

581 *„Viramente interne"*	= **5311** *„Casa în lei"*
5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*

- înregistrarea dobânzilor încasate pentru suma depusă, cuvenite fiecărui gestionar

Scanned with OKEN Scanner

pentru sumele reţinute

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4281** *„Alte datorii în legătură cu personalul"*

- înregistrarea comisioanelor percepute de bancă la retragerea garanţiei:

4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"*

- restituirea garanţiei şi a dobânzii, mai puţin comisionul perceput la retragere:

4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"* = **5311** *„Casa în lei"*
sau
(5121) *„Conturi la bănci în lei"*

VI.9. INSTRUMENTE DE PLATĂ UTILIZATE ÎN AFACERILE ECONOMICE INTERNAŢIONALE

În economiile de piaţă moderne entităţile dispun de o varietate de metode pentru a face plăţi. Astfel, de regulă, ei aleg instrumentul de plată pe care îl consideră adecvat necesităţilor lor, din perspectiva vitezei de execuţie, a costurilor de tranzacţie, a caracteristicilor locale precum şi a cadrului legal care reglementează obligaţiile de plată. De exemplu plăţile de detaliu (retail payments) pot fi decontate fie prin utilizarea numerarului, a cecurilor, a cardurilor de credit, a cardurilor de debit sau a ordinelor de transfer credit, fiecare dintre ele putând implica operaţii manuale, telefonice, poştale sau pe suport magnetic. Pentru plăţile cu valoare mare şi/sau urgente, în general corelate cu schimbul instrumentelor financiare, de regulă sunt utilizate sisteme electronice de transfer de fonduri mult mai dezvoltate din punct de vedere tehnologic.

Din punctul de vedere al tehnologiei implicate, transferurile de fonduri pot fi clasificate fie după modul în care sunt prezentate instrucţiunile de plată – pe suport hârtie sau nonhârtie – fie după canalele de transmisie ale acestora – manual, telefonic, telex, electronic sau prin alte forme de telecomunicaţii. Cu cele două suporturi sunt asociate următoarele instrumente de plată:

- instrumente de plată pe suport hârtie: ordine de transfer debit (cambia, biletul la ordin, cecul), ordine de transfer credit (ordinul de plată);
- instrumente de plată pe suport nonhârtie: cardul, debitul direct.

VI.9.1. DEFINIŢII

1. **autorizarea plăţii cu card**

operaţiunea care constă într-un ansamblu de metode şi proceduri prevăzute prin contract, prin care comerciantul acceptant/terminalul transmite emitentului sau procesorului informaţiile referitoare la un card şi solicită acestuia transmiterea unui răspuns privind confirmarea validităţii cardului şi acceptarea efectuării tranzacţiei.

1a) **aviz**

actul administrativ emis de Ministerul Comunicaţiilor şi Tehnologiei Informaţiei în conformitate cu prevederile art. 31 lit. f) din Regulamentul Băncii Naţionale a României

Scanned with OKEN Scanner

nr. 4/2002 privind tranzacţiile efectuate prin intermediul instrumentelor de plată electronică şi relaţiile dintre participanţii la aceste tranzacţii, care conferă solicitantului dreptul de a obţine autorizaţia din partea Băncii Naţionale a României pentru emiterea instrumentului de plată cu acces la distanţă.

2. **banca acceptantă**

o bancă oferă comercianţilor servicii de acceptare la plată a cardurilor şi/sau a instrumentelor de plată de tip monedă electronică (e-money), în baza unui contract încheiat în prealabil între bancă şi comerciant, precum şi servicii de eliberare de numerar la ghişeele băncii şi în reţeaua proprie de automate bancare. În cazul instrumentelor de plată cu acces la distanţă, altele decât cardurile, cum sunt aplicaţiile informatice de tip home-banking, Internet-banking şi phone-banking, banca acceptantă este întotdeauna şi emitentul instrumentului de plată electronică respectiv, aceasta furnizând serviciile specifice acestor instrumente de plată electronică numai deţinătorilor- O bancă acceptantă poate oferi servicii de acceptare la plată a cardurilor şi/sau a instrumentelor de plată de tip monedă electronică (e-money) autorităţilor administraţiei publice pentru încasarea impozitelor, taxelor, amenzilor, penalităţilor şi altor obligaţii de plată, în baza unui contract încheiat în prealabil între cele două părţi, cu respectarea prevederilor prezentului regulament şi a celorlalte prevederi legale în materie, unităţile teritoriale ale administraţiei publice având în acest caz toate drepturile şi obligaţiile comercianţilor acceptanţi, aplicabile acestora.

3. **cardul**

un instrument de plată electronică, respectiv un suport de informaţie standardizat. securizat şi individualizat, care permite deţinătorului său să utilizeze disponibilităţile băneşti proprii dintr-un cont deschis pe numele său la emitentul cardului ori să utilizeze o linie de credit, în limita unui plafon stabilit în prealabil, deschisă la emitent în favoarea deţinătorului cardului, în vederea efectuării, cumulativ sau nu, a următoarelor operaţiuni:

a) retragerea de numerar, respectiv încărcarea şi descărcarea unităţilor valorice în cazul unui instrument de plată de tip monedă electronică, de la terminale precum distribuitoarele de numerar şi ATM, de la ghişeele emitentului/băncii acceptante sau de la sediul unei instituţii, obligată prin contract să accepte instrumentul de plată electronică;

b) plata bunurilor sau a serviciilor achiziţionate de la comercianţii acceptanţi şi plata obligaţiilor către autorităţile administraţiei publice, reprezentând impozite, taxe, amenzi, penalităţi etc., prin intermediul instrumentului de plată electronică.

4. **cardul de debit**

cardul prin intermediul căruia deţinătorul dispune doar de disponibilităţile băneşti proprii existente într-un cont deschis la emitent pentru efectuarea operaţiunilor prevăzute la pct. 3.

5. **cardul de debit cu facilitate overdraft**

cardul prin intermediul căruia deţinătorul poate dispune, pe lângă disponibilităţile băneşti proprii existente într-un cont deschis la emitent, şi de o anumită sumă, asimilată unui credit, în limita unui plafon predeterminat, acordată, de regulă, în situaţia în care drepturile băneşti ale deţinătorului (de exemplu salariul) sunt virate regulat în contul de card pentru efectuarea operaţiunilor prevăzute la pct. 3.

6. **cardul de credit**

Scanned with OKEN Scanner

cardul prin intermediul căruia deţinătorul dispune de disponibilităţile băneşti ale emitentului, oferite sub forma unei linii de credit, care îi permit acestuia efectuarea operaţiunilor prevăzute la pct. 3, în limita unui plafon stabilit în prealabil; cardul de credit trebuie să permită deţinătorului fie rambursarea în totalitate a creditului la sfârşitul perioadei stabilite de emitent, caz în care cardul este un card de călătorie şi divertisment – travel and entertaiment card, fie rambursarea parţială a creditului acordat, partea rămasă urmând să fie considerată ca o extensie a creditului acordat anterior – charge card.

7. **cardul de numerar**

cardul utilizabil doar la ATM sau la distribuitoare de numerar pentru retragere de numerar.

8. **cardul de garantare a cecurilor**

cardul emis ca parte a unui sistem de garantare care, la prezentare alături de un cec completat şi semnat de către deţinătorul cardului, garantează că orice cec emis până la incidenţa valorii de garantare a cardului va fi onorat de banca emitentă a ceculuí.

9. **cardul de comerciant**

cardul emis de un comerciant clientului său ori de un grup de comercianţi clienţilor lor, pentru a permite sau a facilita plăţi în vederea achiziţionării de bunuri sau servicii exclusiv de la comercianţii emitenţi sau de la cei care acceptă cardul pe bază de contract, fără a acorda accesul la un cont bancar.

10. **cardul hibrid (dual card)**

cardul care conţine atât banda magnetică, cât şi microprocesor şi care poate permite efectuarea unor operaţiuni combinate, specifice fiecărui tip de card.

11. **cardul co-branded**

cardul emis de o bancă împreună cu o entitate care, de regulă, are ca obiect principal de activitate comerţul sau prestările de servicii.

12. **chip-cardul sau smart-cardul**

cardul ce oferă posibilitatea procesării şi/sau stocării unităţilor valorice prin intermediul unui microprocesor integrat (chip). Spre deosebire de cardul clasic cu bandă magnetică, pe smart-card se pot stoca efectiv fonduri transferate dintr-un cont bancar sau dintr-un alt smart-card (operaţiune card to card), precum şi informaţii referitoare la soldul disponibil, plata efectuată cu acest tip de card putându-se realiza instantaneu.

12.1. **CISA**

Certified Information Systems Auditor (Auditor pentru sisteme informatice, certificat de ISACA).

13. **codul de identificare al emitentului**

(Issuer Identification Number), prescurtat conform uzanţelor internaţionale prin termenul IIN, este un cod inalienabil oricărui card, care este atribuit în vederea identificării emitentului indicat de către deţinător pentru a efectua plata. În cazul emitenţilor bănci, acesta se numeşte BIN (Bank Identification Number).

14. **codul personal de identificare aferent unui card**

(Personal Identification Number), prescurtat conform uzanţelor internaţionale prin termenul PIN, este codul personal atribuit biunivoc de către emitent unui deţinător de card, cod care permite identificarea deţinătorului cardului atunci când acesta utilizează un terminal; acolo unde plata cu card se poate face prin transfer electronic de date, PIN poate fi

Scanned with OKEN Scanner

considerat ca echivalentul electronic al semnăturii deținătorului cardului.

15. **comerciantul acceptant**

persoana juridică care realizează acte și fapte de comerț și care acceptă cardul și/sau instrumentul de plată de tip monedă electronică (e-money) ca mijloc de plată pentru bunurile vândute și serviciile prestate, pe baza unui contract încheiat anterior cu o bancă acceptantă.

16. **deținător**

persoana fizică sau juridică care, în baza contractului încheiat cu emitentul, deține un mecanism de autentificare în utilizarea instrumentului de plată cu acces la distanță.

17. **emitentul**

o bancă autorizată de Banca Națională a României să emită instrumente de plată electronică și care pune la dispoziție deținătorului un instrument de plată electronică, pe baza unui contract încheiat cu acesta.

18. **furnizorul de sistem**

persoana juridică care oferă un produs financiar sub numele unei mărci înregistrate și, de obicei, prin intermediul unei rețele, făcând astfel posibilă utilizarea instrumentelor de plată electronică.

19. **imprinter**

dispozitivul mecanic, denumit conform uzanțelor internaționale imprinter voucher, care permite luarea unei amprente a elementelor confecționate în relief pe aversul cardului, pe suprafața unui document care certifică executarea tranzacției, de obicei o chitanță (voucher), care urmează să fie semnat de către deținător/utilizator.

20. **instrumentul de plată electronică**

instrumentul care permite deținătorului să efectueze operațiuni de tipul celor prevăzute la pct. 3; acesta poate fi atât un card sau un alt instrument de plată cu acces la distanță, cât și un instrument de plată de tip monedă electronică (e-money).

21. **instrumentul de plată de tip monedă electronică (e-money)**

instrumentul de plată electronică reîncarcabil sau nu, altul decât instrumentul de plată cu acces la distanță, cum ar fi un chip-card, o memorie a unui computer sau un alt dispozitiv electronic, cu o valoare predeterminată, pe care sunt stocate electronic unități valorice, permițând deținătorului său să efectueze operațiunile prevăzute la pct. 3 și care este acceptat la plată și de alte entități în afara emitentului, valoarea monetară a unităților valorice fiind în mod obligatoriu egală cu suma în numerar primită de emitent de la deținător.

22. **instrumentul de plată cu acces la distanță**

instrumentul ce permite deținătorului să aibă acces la fondurile aflate în contul său, prin intermediul căruia poate efectua plăți către un beneficiar sau alt gen de operațiuni de transfer de fonduri și care necesită, de obicei, un nume de utilizator și un cod personal de identificare/parolă și/sau orice altă dovadă similară a identității; în categoria instrumentelor de plată cu acces la distanță sunt incluse, în special, cardurile, altele decât cele ce fac parte din categoria instrumentelor de plată de tip monedă electronică (indiferent dacă sunt de debit, de credit etc.), precum și aplicațiile de tip Internet-banking și home-banking. Pe lângă operațiunile de transfer de fonduri, ce conferă deținătorului instrumentului de plată cu acces la distanță posibilitatea transmiterii electronice a instrucțiunilor de debitare a contului curent

Scanned with OKEN Scanner

propriu şi a transcrierii mesajului dorit pe ordinul de plată care va fi generat automat de sistem, deţinătorul poate efectua şi operaţiuni de schimb valutar, poate constitui depozite şi poate obţine informaţii privind situaţia conturilor şi a operaţiunilor bancare efectuate; toate tranzacţiile sunt recepţionate de bancă într-un server de comunicaţie şi procesate printr-o tehnologie proprie de verificare a autenticităţii mesajului de plată, înainte de a fi transmise în sistemul informatic propriu.

22.1. **instrument de plată la distanţă tip Internet-banking**

acel instrument de plată cu acces la distanţă care se bazează pe tehnologia Internet (world wide web) şi pe sistemele informatice ale emitentului.

22.2. **instrument de plată la distanţă tip home-banking**

acel instrument de plată cu acces la distanţă care se bazează pe o aplicaţie software a emitentului instalată la sediul deţinătorului, pe o staţie de lucru individuală sau în reţea.

22.3. **instrument de plată la distanţă tip mobile-banking**

acel instrument de plată cu acces la distanţă care presupune utilizarea unui echipament mobil (telefon, PDA – Personal Digital Assistant etc.) şi a unor servicii oferite de către operatorii de telecomunicaţii.

23. **interoperabilitatea**

se referă la situaţia potrivit căreia un card sau un instrument de plată de tip monedă electronică emis într-o ţară şi/sau aparţinând unui sistem de plăţi poate fi folosit în alte ţări şi/sau în cadrul altor sisteme de plăţi. Pentru realizarea acestei funcţii instrumentele de plată electronică şi terminalele la care sunt utilizabile din cadrul diferitelor sisteme de plăţi trebuie să fie compatibile din punct de vedere tehnologic, iar sistemele trebuie să funcţioneze pe baza unor acorduri reciproce directe sau prin apartenenţa la sistemele organizaţiilor proprietare de mărci. În situaţia în care un card sau un instrument de plată de tip monedă electronică poate fi utilizat şi pe teritoriul unei alte ţări decât cea în care a fost emis, acesta este un instrument de plată electronică cu circulaţie internaţională; altfel, instrumentul de plată electronică este cu circulaţie naţională – domestic card.

23.1. **MCTI**

Ministerul Comunicaţiilor şi Tehnologiei Informaţiei

24. **plata electronică**

reprezintă orice operaţiune de plată iniţiată prin intermediul instrumentelor de plată electronică

25. **procesorul**

o persoană juridică ce acţionează în cadrul sistemelor de plăţi cu carduri, ca intermediar între deţinător, comerciantul acceptant, emitent, banca acceptantă, alt procesor şi/sau altă persoană juridică, în baza unui contract încheiat cu emitentul/banca acceptantă.

25.1. **plan de securitate**

document ce descrie totalitatea măsurilor tehnice şi administrative care sunt luate de către emitent pentru utilizarea în condiţii de siguranţă a instrumentului de plată cu acces la distanţă.

26. **proprietarul de marcă**

denumit conform uzanţelor internaţionale credit card company, este o persoană juridică, proprietară a mărcii sub care este emis un card şi care, în baza contractului

Scanned with OKEN Scanner

încheiat, poate acorda emitenţilor dreptul de a folosi marca respectivă, precum şi accesul în cadrul unui anumit sistem de plăţi şi servicii de marketing, prelucrare de informaţii etc.

27. **răspunsul**

rezultatul solicitării de autorizare a unei plăţi cu card şi conţine unul dintre următoarele tipuri de mesaje:

a) acceptarea întregii sume de plată;

b) solicitarea unor instrucţiuni suplimentare într-un anumit interval de timp şi prin proceduri cunoscute de părţile contractante;

c) neacceptarea la plată;

d) neacceptarea la plată, cu solicitarea de reţinere a respectivului card de către comerciantul acceptant.

27.1. **Regulamentul nr. 4 al BNR**

Regulamentul Băncii Naţionale a României nr. 4/2002 privind tranzacţiile efectuate prin intermediul instrumentelor de plată electronică şi relaţiile dintre participanţii la aceste tranzacţii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 12 iulie 2002.

28. **terminalele**

dispozitive electromecanice prin intermediul cărora, utilizându-se un instrument de plată electronică compatibil, se iniţiază şi se efectuează operaţiuni în numele şi pe contul deţinătorului. Acestea pot fi: distribuitorul de numerar, ghişeul automat de bancă, terminalul pentru transferul electronic de fonduri la punctul de vânzare, terminalul multicard.

28.1. **distribuitorul de numerar (cash dispenser)**

un dispozitiv electromecanic ce permite unui utilizator de card accesul la contul deţinătorului şi retragerea de disponibil din contul acestuia, sub forma bancnotelor sau a monedelor metalice, denumite în continuare numerar.

28.2. **ghişeul automat de bancă (Automated Teller Machine sau ATM)**

un dispozitiv electromecanic ce permite unui utilizator de card şi/sau unui utilizator de instrument de plată de tip monedă electronică retragerea de disponibil din contul deţinătorului (sau din unităţile valorice stocate pe instrumentul de plată de tip monedă electronică) sub forma numerarului, transferuri de fonduri, constituirea de depozite şi informarea privind situaţia conturilor şi a operaţiunilor efectuate prin intermediul cardului.

28.3. **POS**

terminalul pentru transferul electronic de fonduri la punctul de vânzare (Electronic Funds Transfer at Point of Sale), denumit prescurtat conform uzanţelor internaţionale terminal POS; este un dispozitiv ce permite, prin mijloace electronice preluarea, prelucrarea, stocarea şi transmiterea de informaţii privind plata cu card şi/sau cu un instrument de plată de tip monedă electronică, ale comerciantului acceptant. Din punct de vedere al accesului la datele administrate de o unitate centrală, prin utilizarea combinată a tehnicilor de transmisie şi prelucrare a datelor, un terminal poate opera în timp real (on-line) sau cu decalaj în timp (off-line).

28.4. **terminalul multicard**

terminalul care acceptă carduri cu bandă magnetică şi chip-carduri, nu neapărat

Scanned with OKEN Scanner

emise sub aceeaşi marcă; acest dispozitiv poate permite şi efectuarea operaţiunilor card to card.

29. **utilizatorul**

deţinătorul sau o persoană fizică recunoscută şi acceptată de către deţinător ca având acces la drepturile sale conferite de către emitent.

VI.9.2 CAMBIA ŞI BILETUL LA ORDIN – INSTRUMENTE DE PLATĂ ŞI CREDIT PE TERMEN SCURT CU ROL DE GARANTARE A PLĂŢILOR ÎN AFACERILE ECONOMICE INTERNAŢIONALE

Plata prin utilizarea cambiei şi biletului la ordin se numără printre cele mai vechi tehnici de plată, oferind un grad de securitate ridicat părţilor implicate. Din punct de vedere economic, factorii determinanţi care au dus la crearea cambiei şi biletului la ordin au fost: marea densitate de monede, nesiguranţa transporturilor şi interzicerea exportului de capitaluri.

Operaţia, care reprezintă conţinutul cambiei, este cunoscută încă din antichitatea greco-romană, fiind reprezentată prin remiterea unei sume de bani de pe o piaţă pe alta prin intermediul unui document care atesta vărsământul. Scrisoarea folosită în „permutaţie" în timpul romanilor nu avea eficacitatea tratei („cambium") din evul mediu, când exigenţele economice erau mai accentuate.

Dezvoltarea importului şi exportului a dus la utilizarea tot mai largă a efectelor de comerţ externe. În special în Vestul Europei, cumpărătorii obişnuiesc să semneze astfel de instrumente, care pot fi scontate ulterior de vânzător la banca sa.

De asemenea, privatizarea întreprinderilor de stat şi desfiinţarea monopolului asupra comerţului exterior au dus în Europa Centrală şi de Est la crearea a zeci de mii de întreprinderi, care au responsabilitatea plăţilor şi finanţării propriilor afaceri, după regulile şi uzanţele internaţionale. Importanţa efectelor de comerţ, mai redusă până acum în regiune, va creşte considerabil datorită gamei largi de utilizare, ca mijloc de plată şi finanţare şi ca instrument de garanţie.

Emisiunea, circulaţia, negocierea cambiilor şi biletelor la ordin sunt legate atât de activitatea în domeniul relaţiilor de schimb internaţionale, cât şi de o serie de operaţiuni cu caracter necomercial, executate de persoane fizice sau juridice.

VI.9.2.1 CARACTERIZAREA GENERALĂ ŞI PARTICULARITĂŢILE CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

În literatura de specialitate şi în practica financiară internaţională, cambia şi biletul la ordin sunt denumite uzual instrumente de plată, efecte de comerţ sau titluri de credit, fiind înscrisuri cu conţinut şi formă consacrate pe bază de norme acceptate, reprezentând pentru cel ce o deţine (beneficiar) drepturi ce pot fi încasate, la vedere sau la termen, în funcţie de valoarea lor determinată.

Cambia (trata) este un titlu de credit utilizat ca instrument de plată prin care un

Scanned with OKEN Scanner

creditor (numit trăgător) dă dispoziţie debitorului său (numit tras) să plătească o anumită sumă unui terţ (numit beneficiar), la o anumită dată şi într-un loc stabilit, fără a indica operaţiunea care a generat creanţa.

Conform acestei definiţii în circuitul cambiei (schema nr. 1) intervin trei părţi: trăgătorul (exportatorul, creditorul), trasul (importatorul, debitorul) şi beneficiarul (un creditor al trăgătorului). În comerţul internaţional, exportatorul apare, de regulă, atât în calitate de trăgător cât şi de beneficiar.

Schema nr. 1

Circuitul cambiei

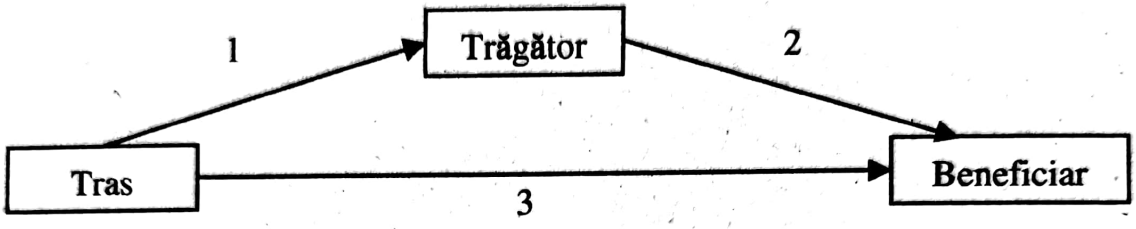

1. în urma încheierii unui contract comercial internaţional, trasul (importatorul) îi datorează o anumită sumă trăgătorului (exportatorului);
2. trăgătorul, la rândul său, are de achitat aceeaşi sumă unei terţe persoane (beneficiar), drept urmare a încheierii unui contract internaţional sau a unui contract de credit cu o bancă;
3. la ordinul trăgătorului, trasul achită suma respectivă direct beneficiarului.

Biletul la ordin este, ca şi cambia, un titlu de credit utilizat ca instrument de plată, dar, spre deosebire de aceasta, reprezintă angajamentul unui debitor (numit emitent) de a plăti o sumă unui creditor (numit beneficiar) la un anumit termen sau la prezentarea acestuia.

Din definiţie rezultă că, în comparaţie cu cambia, biletul la ordin presupune implicarea a numai două persoane: emitentul, care în comerţul internaţional este importatorul, şi beneficiarul, care este exportatorul (schema nr. 2).

Schema nr. 2

Circuitul biletului la ordin

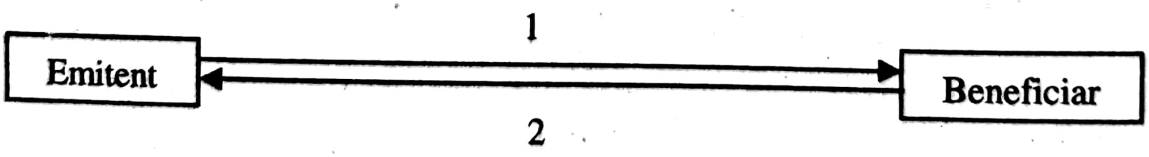

1. în cadrul unui contract comercial internaţional, importatorul emite biletul la ordin în favoarea exportatorului;
2. exportatorul prezintă la plată biletul la ordin şi importatorul îl achită.

Referitor la utilizarea cambiei în practica comercială internaţională, în tabelul nr. 1 sunt evidenţiate următoarele **avantaje şi limite**:

Scanned with OKEN Scanner

Avantajele cambiei	Limitele cambiei
este emisă la iniţiativa exportatorului	este supusă acceptării de către tras
materializează datoria importatorului	este supusă riscului de pierdere, furt, falsificare
cerinţe formale relativ simple mai ales în cazul formularelor standardizate oferite de bănci	este lentă la încasare deoarece în această operaţiune intervin mai multe bănci
permite trăgătorului să-şi mobilizeze creanţa	
elimină riscul de schimb	
precizează exact termenul de plată	

Biletul la ordin prezintă, la rândul său, o serie de avantaje şi limite evidenţiate în tabelul nr. 2.

Avantajele biletului la ordin	Limitele biletului la ordin
permite beneficiarului să-şi mobilizeze creanţa	este supus riscului de pierdere, furt, falsificare
cerinţe formale relativ simple mai ales în cazul formularelor standardizate oferite de bănci	
elimină riscul de schimb	
precizează exact termenul de plată	
materializează datoria importatorului	

VI.9.2.2. REGLEMENTAREA INTERNĂ ŞI INTERNAŢIONALĂ A CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

În ceea ce priveşte legislaţia care guvernează cambiile şi biletele la ordin, statele lumii sunt împărţite în două categorii:

- cele cu legislaţie alcătuită după Legea uniformă de la Geneva;
- cele care urmează modelul legislaţiei britanice (fostele colonii britanice).

Pe lângă aceste diferenţe majore de sistem legislativ, între ţările cu acelaşi sistem există şi unele diferenţe naţionale care privesc mai ales protestul, pierderea şi înlocuirea instrumentelor.

Legislaţia privind cambiile şi biletele la ordin a fost uniformizată în mare măsură în Europa. Legile naţionale sunt bazate, în mare parte, pe cele trei **Convenţii de la Geneva din 1930**. Acestea sunt:

1. Convenţia furnizând o lege uniformă asupra cambiilor şi biletelor la ordin;
2. Convenţia pentru rezolvarea anumitor conflicte între legi în legătură cu cambiile şi biletele la ordin;
3. Convenţia asupra legilor privind (taxele de timbru) în legătură cu cambiile şi biletele la ordin.

Ţările care au ratificat aceste convenţii şi au adoptat textul Legii Uniforme ca lege

Scanned with OKEN Scanner

națională sunt: Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Luxemburg, Monaco, Olanda, Norvegia, Polonia, țările din fosta Uniune Sovietică, Suedia, Elveția, Brazilia și Japonia. Totuși, textele legilor naționale diferă datorită numărului mare de rezerve avute de statele contractante și datorită unor prevederi locale speciale. Adesea numerotarea articolelor a fost modificată.

Alte state au adoptat textul Legii Uniforme fără ratificarea convențiilor de la Geneva (Cehoslovacia, România, Turcia, Iugoslavia). De asemenea, noua lege din Spania corespunde convențiilor de la Geneva în aspectele practice.

În Marea Britanie, în Republica Irlanda și în țările foste colonii sau dominioane britanice este în vigoare o lege diferită de Legea Uniformă de la Geneva și anume Actul privind cambiile din 1882 (Bills of Exchange Act 1882).

Regulile principale din Convenția de la Geneva privind reglementarea conflictelor între legi naționale sunt:

- capacitatea unei persoane de a se obliga printr-o cambie sau printr-un bilet la ordin este determinată de legea națională;
- forma oricărui contract încheiat în baza unei cambii sau a unui bilet la ordin este reglementată de legislația teritoriului unde a fost semnat contractul;
- efectele obligațiilor acceptantului unei cambii sunt determinate de legea din locul unde sunt plătite instrumentele;
- efectele semnării unei cambii sau a unui bilet la ordin de către alte părți răspunzătoare sunt determinate de legea țării în care s-a făcut semnătura;
- forma protestului și termenul limită de efectuare a acestuia sunt reglementate de legea țării în care trebuie întocmit protestul;
- măsurile care trebuie luate în cazul pierderii sau furtului unei cambii sau a unui bilet la ordin sunt determinate de legislația aplicabilă la locul plății.

În Convenția asupra legilor privind taxa de timbru, statele contractante se obligă să își modifice legislațiile astfel încât validitatea obligațiilor rezultate dintr-un instrument să nu fie subordonată plății unei taxe de timbru. Suspendarea exercitării revendicărilor sau obligația de a plăti o penalitate pot fi impuse părților în cazul în care nu este achitată taxa de timbru. În unele state, cum ar fi Marea Britanie, Olanda, Norvegia, Suedia și România, nu este percepută taxa de timbru, în Franța trebuie plătită o taxă foarte scăzută.

Comisia Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL) a inițiat o încercare de uniformizare a sistemului legislativ bazat pe Convențiile de la Geneva cu cel britanic rezultând **Convenția asupra Cambiilor și Biletelor la Ordin Internaționale**, unanim adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite pe 9 decembrie 1988. După intrarea în vigoare a acestei convenții instrumentele internaționale emise, acceptate sau negociate sunt supuse prevederilor acesteia chiar și în statele care nu au ratificat-o. Această convenție permite ca suma de plată să fie exprimată într-o unitate monetară de cont, permite stipularea plății unei dobânzi la o rată indicată, definitivă sau variabilă, ca și posibilitatea plății în rate.

România, deși nu a aderat oficial la convențiile internaționale, a aplicat totuși reglementările acestora, ele regăsindu-se în legislația promulgată încă din anul 1934. Prezenta procedură stabilește reguli interne privind operațiile cu titluri de credit efectuate de bancă în nume propriu și în numele și pe contul clienților săi. Operațiile cu titluri de

Scanned with OKEN Scanner

credit se supun următoarelor reglementări:
- Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin modificată prin ordonanţa Guvernului nr. 11/1993, aprobată şi modificată prin Legea nr. 83/1994;
- Legea 188/1930;
- Legea 153/1937;
- Codul Comercial Român (art. 565-570);
- Normele cadru nr. 6/08.03.1994 ale Băncii Naţionale a României privind comerţul făcut de societăţile bancare şi celelalte societăţi de credit cu cambii şi bilete la ordin, pe baza Legii nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, modificată prin Ordonanţa Guvernului nr. 11/1993, aprobată şi modificată prin Legea nr. 83/1994;
- Normele tehnice nr. 10/1994 ale Băncii Naţionale a României privind cambia şi biletul la ordin;
- Normele nr. 12/1995 ale Băncii Naţionale a României privind garantarea creditelor de refinanţare acordate de Banca Naţională a României societăţilor bancare;
- Regulamentul valutar nr. 3/1997;
- Reguli şi uzanţe uniforme ale Camerei de Comerţ Internaţionale din Paris cu privire la acreditivele documentare – Publicaţia 500/1994.

VI.9.2.3. FUNCŢIILE ECONOMICE ALE CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

Cambia şi biletul la ordin joacă un rol important în domeniile comercial şi financiar, atât ca mijloc de plată şi furnizare de credit cât şi drept garanţie a creditelor, oferind în general posibilitatea executării silite rapide.

Funcţiile economice ale cambiei şi biletului la ordin se realizează în cadrul unor operaţiuni de mare diversitate ale căror caracteristici depind de aspectele concrete ale activităţii de comerţ. Aceste titluri de credit pot fi transmise prin gir (andosare), pot fi scontate la o bancă (adică vândute unei bănci înainte de scadenţă, contra sumei înscrise pe titlu, minus comisionul băncii şi taxa de scont) sau pot fi păstrate de beneficiar până la scadenţă.

Cambia şi biletul la ordin pot îndeplini următoarele funcţii:

➢ **funcţia de instrument de plată** – constă în faptul că trăgătorul, în cazul cambiei, sau emitentul, în cazul biletului la ordin, are de achitat o datorie faţă de o terţă persoană – beneficiarul. Această funcţie constă şi în faptul că beneficiarul unui astfel de înscris, numit girant, poate să-l transfere prin ***gir*** unui creditor al său, numit giratar, ca plată a datoriei faţă de acesta, care, la rândul său, poate să-l transfere unei terţe persoane faţă de care are o datorie.

➢ **funcţia de titlu de garanţie**

În cadrul garantării creditului pe termen scurt acordat, băncile comerciale pot cere debitorului să garanteze plata ratelor de credit, a dobânzilor şi comisioanelor şi prin emiterea unor cambii sau bilete la ordin având scadenţele la termenele de plată ale ratelor, efecte de comerţ care sunt girate în favoarea băncii şi care sunt ţinute drept gaj.

Cambia poate fi dată în garanţie pentru asigurarea unei alte creanţe pe care giratarul o are contra girantului, prin inserarea în gir a formulei „*în garanţie*", „*valoare în gaj*", „*valoare în garanţie*". În această situaţie posesorul cambiei poate exercita toate

Scanned with OKEN Scanner

drepturile care decurg din titlu, chiar şi în cazul în care creanţa garantată prin gaj nu este exigibilă. Posesorul cambiei (giratarul) poate invoca aceste drepturi şi împotriva girantului său. În această situaţie, giratarul nu poate transmite cambia decât printr-un gir de procură.

Cambia girată în garanţie, dă dreptul giratarului să se despăgubească cu preferinţă din suma încasată în baza titlului, faţă de ceilalţi creditori ai debitorului girant care a dat cambia în gaj. Creditorul care ia în gaj o cambie nu devine u reprezentant al debitorului, ci continuă să aibă un drept autonom pe care îl exercită în propriul său interes.

➢ **funcţia de instrument de credit comercial** – constă în facilitarea relaţiilor de credit şi se realizează prin asigurarea rambursării creditului acordat prin utilizarea cambiei sau biletului la ordin în cadrul unor modalităţi de plată cum sunt: acreditivul utilizabil prin cambii, scrisoarea comercială de credit, incasso-ul documentar contra acceptare. Prin mecanismul acestor modalităţi, vânzătorul, care livrează o marfă pe credit, devine în momentul livrării beneficiarul unei cambii sau al unui bilet la ordin prin care cumpărătorul se obligă să plătească, la scadenţă, contravaloarea mărfii livrate, vânzătorul dispunând de o garanţie suplimentară privind rambursarea creditului.

➢ **funcţia de instrument de credit bancar** – constă în asigurarea unei mai rapide circulaţii a creanţelor, în sensul că beneficiarul unei cambii sau al unui bilet la ordin poate obţine, în schimbul transferului creanţei reprezentate de acest instrument, o sumă de bani înainte de scadenţă. Principalele operaţiuni prin care titlurile de credit îndeplinesc funcţia de instrument de credit bancar sunt scontarea şi forfetarea. Având în vedere că aceste operaţiuni se fac de către persoana care a acordat iniţial un credit, finanţând astfel o persoană, aceste operaţiuni apar privite din punctul de vedere al primei persoane ca operaţiuni de refinanţare.

Scontarea reprezintă o formă tradiţională de mobilizare a creditelor pe termen scurt prin cedarea drepturilor de creanţă încorporate în titluri de credit.

Scontarea constă în transferul creanţei reprezentate de un titlu de credit neajuns la scadenţă în schimbul unei sume egale cu valoarea nominală a instrumentului scontat minus dobânda asupra sumei plătite, calculând din momentul scontării până la scadenţă, la care se mai adaugă anumite cheltuieli de încasare a cambiei.

Din punct de vedere juridic, scontarea implică andosarea instrumentului în favoarea celui care îl primeşte (în general o bancă comercială specializată în asemenea operaţiuni). La primirea instrumentului andosat în favoarea ei, banca de scont va plăti beneficiarului o sumă (S), care se calculează cu ajutorul relaţiei:

$$S = V - \frac{V \times T_s \times n}{360 \times 100}$$

unde:

V – valoarea instrumentului în momentul scadenţei, inclusiv dobânda, dacă este cazul;

T_s – taxa de scont, exprimată în procente pe an;

n – numărul de zile rămase până la scadenţă.

Taxa de scont are o natură economică complexă, cuprinzând în principal dobânda pe care banca de scont o percepe pentru faptul că acordă beneficiarului instrumentului un credit (S) pe o perioadă de n zile. Taxa de scont mai include cheltuielile pe care banca le

Scanned with OKEN Scanner

va face pentru încasarea cambiei sau biletului la ordin precum şi o sumă menită să acopere riscurile pe care banca de scont şi le-a asumat achiziţionând instrumentul respectiv.

Prezentarea instrumentului în vederea scontării se va face cu 15 zile lucrătoare înainte, pentru a da posibilitate inspecţiei bancare să efectueze analiza bonităţii plătitorului.

La scontare poate apela şi importatorul atunci când între cei doi parteneri de afaceri se foloseşte **procedura cec/cambie**. Aceasta constă în aceea că un exportator, a cărui cambie a fost acceptată de un importator, poate gira această cambie în favoarea importatorului (acceptantului) astfel încât importatorul o poate sconta la banca sa. Simultan, importatorul îi trimite exportatorului un cec pentru suma respectivă tras asupra băncii la care scontează cambia. Când cecul este prezentat la plată de către exportator, contul importatorului este creditat cu suma scontată de către bancă, astfel încât aceasta va onora cecul la plată.

Rescontarea presupune ca băncile comerciale să preschimbe în bani cambiile şi biletele la ordin, pe care le deţin, la banca centrală, care percepe taxa oficială a scontului, influenţând astfel nivelul general al ratei dobânzii.

Necesitatea acestei operaţiuni este impusă de faptul că disponibilităţile monetare ale băncilor comerciale sunt limitate şi nu ar putea contribui la refinanţarea exporturilor, prin operaţiunea de scontare, decât în mică măsură. Pentru a putea realiza un volum mai mare de operaţiuni de scontare, băncile comerciale vor căuta, la rândul lor, să se refinanţeze prin obţinerea unor credite din străinătate sau de la banca centrală din ţara respectivă.

La primirea cambiei, banca centrală va plăti băncii comerciale beneficiare a titlului de credit o sumă (S), care se calculează cu ajutorul relaţiei de mai jos:

$$S = V - \frac{V \times T_r \times n}{360 \times 100}$$

unde:

V – valoarea titlului de credit în momentul scadenţei, inclusiv dobânda, dacă este cazul;

T_s – taxa de rescont (taxa oficială a scontului), exprimată în procente pe an;

n – numărul de zile rămase până la scadenţă.

De mărimea taxei de rescont depinde mărimea taxei de scont aplicată de băncile comerciale care, în ţările cu monedă convertibilă este în general cu 1 – 4,5% mai mare decât taxa de rescont.

Pentru a accepta rescontarea, banca centrală impune îndeplinirea următoarelor condiţii:

- termenul rămas până la scadenţă să nu fie mai mare de 90 de zile;
- cambia să poarte cel puţin trei semnături ale unor persoane considerate solvabile;
- sumele de plată să fie exprimate în moneda naţională;
- instrumentul să provină dintr-o operaţiune comercială şi nu financiară (camătă).

Din cele menţionate mai sus, rezultă că nu orice titlu de credit poate fi rescontat, de aceea, când se ia în considerare refinanţarea prin scontare, va trebui să se încerce ca acesta să îndeplinească şi condiţiile necesare rescontării deoarece în acest caz nivelul

Scanned with OKEN Scanner

taxei scontului este minim, prin urmare scontarea va fi mai eficientă.

Mecanismul operaţiunii de scontare şi rescontare este prezentat în schema nr. 3.

Schema nr. 3

Mecanismul scontării şi rescontării

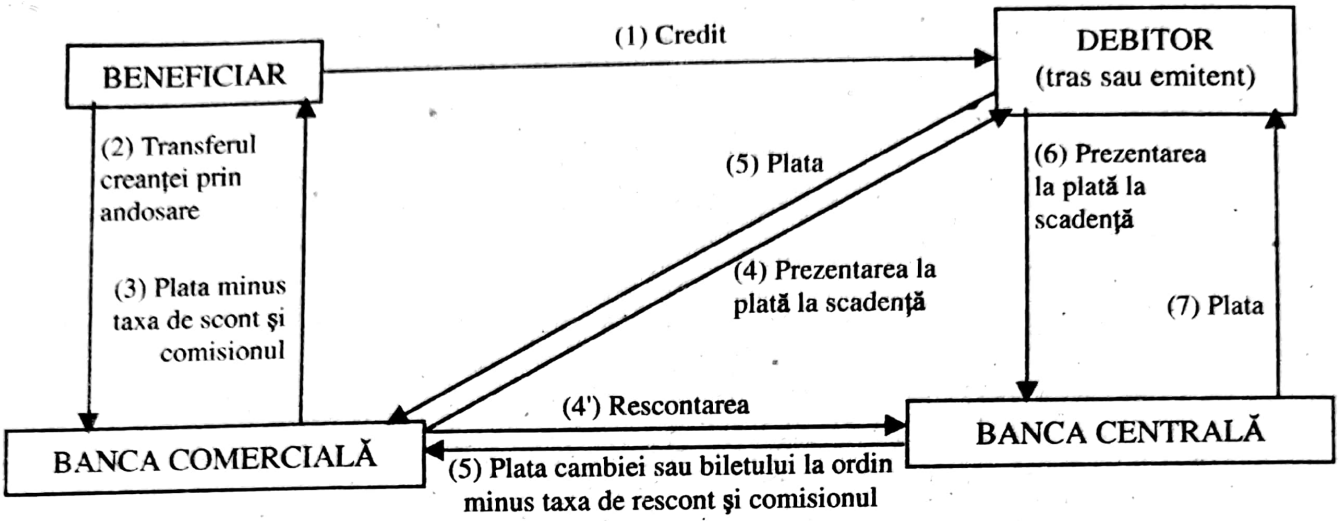

Forfetarea constă în vânzarea de către exportator a unei creanţe asupra importatorului, pe termen mediu sau lung (de la 6 luni la 5 ani), unei bănci sau instituţii financiare specializate (forfetist), cu condiţia renunţării de către aceasta la dreptul de regres asupra exportatorului. În general, este posibil ca respectiva creanţă să fie sub forma unei garanţii bancare sau acreditiv cu plata diferită, dar, de cele mai multe ori, creanţa este încorporată într-o cambie sau bilet la ordin.

Din punct de vedere juridic, scontarea şi forfetarea se aseamănă prin faptul că ambele presupun transmiterea instrumentului prin andosare. Deosebirea semnificativă de natură juridică este marcată de faptul că, în cazul scontării, noul beneficiar (banca de scont) îşi conservă dreptul de regres împotriva trăgătorului/beneficiarului, pe când în cazul forfetării, forfetistul renunţă la acest drept.

Din punct de vedere economic, cea mai importantă asemănare între cele două operaţiuni o constituie scopul acestora, şi anume refinanţarea exportului. Deosebirile de natură economică sunt:

- forfetarea se realizează de către instituţii specializate din câteva ţări: Elveţia, Anglia, Germania, pe când scontarea este realizată de un număr mare de bănci comerciale din aproape toate ţările;
- forfetarea implică atragerea de fonduri de pe piaţa eurodevizelor, pe când scontarea se face din fondurile proprii ale băncilor sau pe baza celor obţinute din rescontare;
- termenul pentru care se efectuează forfetarea este mediu sau lung, pe când scontarea implică termene scurte;
- taxa de forfetare este influenţată de nivelul dobânzii pe piaţa eurodevizelor, de nivelul garanţiilor de plată, de durata creditului, de valuta de plată, de tipul de marfă vândut precum şi de ţara şi firma importatoare, în timp ce taxa de scont este influenţată de nivelul taxei de rescont (a taxei oficiale a scontului). Făcând o analiză se constată că numai nivelul dobânzii este uşor de cuantificat, ceilalţi factori care influenţează taxa de

Scanned with OKEN Scanner

forfetare trebuind să fie luaţi în considerare pentru fiecare caz în parte. Astfel nivelul taxei de forfetare se stabileşte prin negocieri între forfetist şi beneficiarul cambiei. Acest mod de stabilire a taxei este redat în limba franceză prin expresia „a forfait" care a fost preluată şi în alte limbi: germană – „forfaiterung", engleză – „forfait financing".

Modul de desfăşurare a unei operaţiuni de forfetare este următorul:

a) negocierea unei livrări pe credit între exportator şi importator;

b) contactarea unei instituţii de forfetare, în paralel cu negocierea, deoarece costul forfetării afectează în general preţul, fie de către exportator direct, fie prin intermediul băncii sale;

c) primirea de la forfetist a unei oferte de forfetare în care se specifică taxa de forfetare aplicată în condiţiile date şi comisionul de angajament, pe care exportatorul trebuie să-l plătească forfetistului, până la realizarea forfetării, pentru ca forfetistul să-şi menţină oferta;

d) acceptarea ofertei de către exportator şi plata comisionului de angajament;

e) remiterea cambiei sau biletului la ordin şi încasarea de către exportator a sumei cuvenite.

Cunoaşterea mecanismului forfetării şi a modului de determinare a taxei de forfetare sunt importante pentru cei care negociază deoarece, în unele situaţii, forfetarea este o metodă de a transforma o livrare pe credit într-una cu plata cash.

În mărime relativă, eficienţa forfetării pentru deţinătorul creanţei se poate stabili prin raportul direct dintre dobânda la creditul comercial şi taxa de forfetare. Se observă că dacă raportul de eficienţă este:

- supraunitar – operaţiunea de forfetare este eficientă prin faptul că, pe lângă suma cash obţinută, exportatorul va încasa şi un excedent de dobândă;
- unitar – titularul creanţei cedează de fapt instituţiei forfetare dobânda, încasând exportul la vedere, operaţiunea fiind avantajoasă;
- subunitar – operaţiunea de forfetare generează aparent o pierdere pentru exportator. În realitate este greu de imaginat că un exportator va consimţi la o vânzare în pierdere, fapt care sugerează că, în calculul preţului, aceasta a luat în considerare şi o marjă de risc sau de dobândă suplimentară, care să acopere diferenţa dintre costul forfetării şi dobânda la creditul comercial.

Exportatorul, în funcţie de structura de preţ (marja de risc), poate decide dacă influenţa negativă a costului forfetării poate fi sau nu acoperită. În cazul în care din preţ nu îşi poate acoperi diferenţa, pentru exportator se pune problema mobilizării creditului de export. În ipoteza în care fondurile sunt necesare pentru funcţionarea altor activităţi, eficienţa şi oportunitatea forfetării se evaluează în funcţie de nivelul dobânzilor pe termen scurt. Dacă nu forfetează vor trebui luate credite de pe această piaţă. La aceasta se adaugă faptul că, renunţând la creditul pe termen scurt de pe piaţă, exportatorul evită riscurile fluctuaţiei dobânzilor.

Pentru a asigura eficienţa operaţiuni de forfetare, este necesar ca exportatorul să coreleze, în faza negocierilor contractuale, elementele tehnice de forfetare, potrivit uzanţelor pieţei, cu ansamblul componentelor valutar financiare ale contractului: moneda de contract, marja asiguratorie în preţ pentru acoperirea unor costuri suplimentare legate

Scanned with OKEN Scanner

de forfetare, avalizarea cambiilor sau biletelor la ordin de o bancă de prim rang, dobânda la care se face vânzarea pe credit (să fie corelată cu taxa de forfetare).

Actul forfetării presupune şi aprecierea eficienţei acestei decizii deoarece suma obţinută prin forfetare, în condiţiile de dobândă ale pieţei din momentul forfetării, determină un nivel potenţial al veniturilor viitoare.

Posesorul titlurilor acceptă un cost de forfetare pe care îl plăteşte pentru a obţine echivalentul actual al titlurilor forfetare, neaşteptând scadenţa pentru a încasa integral valoarea acestora. În acest moment îşi pune problema randamentului fondurilor dobândite. În spaţiul pieţei financiare, randamentul este privit din punctul de vedere al reîntoarcerii în timp a fondurilor investite la un moment dat (sau iniţial) luându-se în considerare condiţiile pieţei din acel moment.

VI.9.2.4. MĂSURI DE PREVENIRE ŞI CONTRACARARE A RISCULUI DE NEPLATĂ A CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

Pentru ca o cambie să-şi poată îndeplini rolul de diminuare şi chiar eliminare a riscului de neplată în afacerile economice internaţionale este necesar ca operaţiunile de emitere, transmitere şi acceptare a acesteia să fie făcute cu respectarea strictă a legislaţiei în vigoare pentru ca instrumentul de plată să nu fie lovit de nulitate. Biletul la ordin reprezintă prin el însuşi un angajament de plată asumat, motiv pentru care nu se pune problema acceptării.

VI.9.2.4.1. EMITEREA CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

A. Emiterea unei cambii se face întotdeauna de către trăgător şi rezultă din raporturile juridice dintre acesta şi tras şi dintre acesta şi beneficiar. În vederea facilitării comerţului şi în special a comerţului internaţional, trăgătorul are dreptul să tragă cambia în mai multe exemplare identice. Astfel, până la acceptarea cambiei de către tras, cambia însoţind de obicei documentele prezentând mărfurile în curs de transport, trăgătorul poate negocia exemplarul pe care îl deţine, procurându-şi astfel creditele de care are nevoie. În această situaţie, exemplarele cambiei sunt numerotate în însuşi textul acesteia şi se plăteşte întotdeauna numai originalul (first of exchange).

Un prim risc de neplată a cambiei îl constituie acela ca instrumentul să fie considerat nul prin faptul că nu întruneşte condiţiile de fond şi de formă necesare pentru a fi un document valid, potrivit legislaţiei în vigoare.

Legea nr. 58/1934 nu cuprinde nici o dispoziţie specială referitoare la **condiţiile de fond ale cambiei**. În consecinţă, pentru valabilitatea cambiei trebuie îndeplinite condiţiile prevăzute de Codul civil pentru validitatea actelor juridice: consimţământul, capacitatea, obiectul şi cauza (art. 948 Cod civil). Pentru ca o cambie să fie validă din punct de vedere al condiţiilor de fond este obligatoriu ca aceasta să fie semnată de persoane cu capacitate juridică, să stea la baza unei operaţiuni efective şi licite. Conform Convenţiei de la Geneva, lipsa de valabilitate a unui angajament de pe instrument nu

Scanned with OKEN Scanner

invalidează celelalte angajamente. Este totuşi foarte important ca semnăturile să fie autentice şi semnatarii să aibă autoritatea necesară. Autentificarea notarială a semnăturii şi autorităţii semnatarului sunt o excepţie în practica de zi cu zi, cel mai des apelându-se la confirmarea băncii celui care semnează, în cazul în care părţile implicate nu pot verifica personal autenticitatea semnăturii şi autoritatea semnatarului. Apărarea unei părţi prin aceea că semnătura nu este autentică sau semnatarul nu a avut autoritatea de a semna cambia este, de regulă, foarte eficientă şi poate duce la întârzierea substanţială în executarea debitelor.

Conform Normelor-cadru nr. 6/08.03.1994, Banca Naţională şi societăţile bancare române acceptă numai cambii care au semnătura explicată, adică cuprinde integral numele şi prenumele persoanei fizice sau denumirea completă a persoanei juridice şi numele şi prenumele reprezentantului său legal, care se obligă prin cambie. Semnătura în care prenumele este prescurtat sau indicat prin iniţiale este valabilă. Semnătura trăgătorului trebuie redactată cu pix sau cu cerneală neagră sau albastră.

În ceea ce priveşte **condiţiile de formă**, orice înscris care conţine elementele esenţiale stipulate de legislaţie este o cambie. Cambia este un titlu formal care, pentru a fi valabil, trebuie să satisfacă anumite condiţii exprimate în formule consacrate de redactare a textului. În toate redactările, cambia trebuie să cuprindă menţiunile obligatorii care să satisfacă cerinţele suficientei informaţii precum şi cerinţele reflectării obligaţiilor cambiale asumate de către părţi prin titlul respectiv. Pentru ca o cambie să fie valabilă nu este necesar ca ea să întrunească condiţiile esenţiale de formă din chiar momentul emiterii sale, ci în momentul prezentării titlului la plată. Completarea titlului trebuie să se facă în conformitate cu înţelegerea intervenită între trăgător şi primitor. Nulitatea cambiei pentru viciile de formă rezultă din chiar cuprinsul cambiei şi nu necesită alte probe.

O cambie poate să fie scrisă de mână, dactilografiată ori tipărită. Se admit şi formularele tipizate, care se completează în spaţiile libere. În practică, există o mare diversitate în redactarea textului, ceea ce este comun însă tuturor acestor înscrisuri sunt elementele esenţiale pe care le conţin.

În practică există o mare diversitate în redactarea textului, ceea ce este comun tuturor acestor înscrisuri sunt elementele esenţiale pe care le conţin. Figurile nr. 1, 2 şi 3 prezintă exemple de cambii folosite în afacerile economice internaţionale.

Standardul de conţinut obligatoriu al cambiei, conform legislaţiei din România, este cel prezentat în figura nr. 4 (cambia-rector) şi figura 5 (cambia-verso).

Figura nr. 1

SPECIMEN TERM DRAFT

GBP 4.108
London

11 August 2003

At 90 days after date of this Bill of Exchange, (second of the same tenor and date being unpaid) please pay to our order the sum of four thousand one hundred and eight pounds only for value reveived.

Scanned with OKEN Scanner

To: Woldat Ltd.
New Road, 81
Kowloon
Hong Kong

For and behalf of
SPEIRS AND WADLWY Ltd.
.....
Director

Figura nr. 2

Accepté pour le
montant .....

No. ..... Bucarest, le .....
Pour .....
A ..... vue veuillez payer l'original de cette lettre de change
A ..... fixe (Le duplicat etant impayé)
A l'ordre de la .....
Le montant de .....
Valeur recue.
Sans droit de recours.

Pour aval

A
.....

Signé

Figura nr. 3

Full name and
.....
signature of drawer

..... the ..... For

Place and date (name of month in letters)

At ..... pay against this ..... Bill of Exchange (..... unpaid)
Full date (name of month in letters)

To the order of ..... the sum of
.....
currency and amount in words

To .....
Full name and address of drawer

Payable at:
_____
place of payment/full address

.....
Full name, address and signature of drawer

Elementele de formă, pe care trebuie să le îndeplinească un înscris pentru a fi considerat cambie, sunt:

Scanned with OKEN Scanner

• ***denumirea de cambie*** trebuie să figureze în textul ordinului de a plăti şi trebuie să fie exprimată în limba în care este redactat înscrisul (limba engleză – bill of exchange, draft; limba franceză – lettre de change; limba germană – wechsel). Normele-cadru nr. 6/08.03.1994 fac precizarea că denumirea de cambie nu poate fi trecută pe marginea, în diagonala sau în partea de jos a titlului, chiar dacă este însoţită de semnătura trăgătorului. În orice situaţie, denumirea de cambie va figura deasupra semnăturii trăgătorului. Lipsa denumirii de cambie atrage nulitatea titlului.

• ***ordinul de a plăti***, dat de trăgător în calitate de creditor, debitorului său, adică trasului, prin utilizarea formulei consacrate „plătiţi în schimbul acestei cambii". Acest ordin trebuie să fie clar, precis şi necondiţionat. El reprezintă un ordin de a plăti pur şi simplu, reflectând o obligaţie care nu este afectată, în nici un fel, de condiţiile stipulate prin menţiunile din textul cambiei. Dacă acest ordin este supus unei condiţii (de exemplu: „conform contractului de vânzare din data ..." sau „plata numai după sosirea vaporului") cambia este nulă. Redactarea textului ordinului de a plăti, conform legislaţiei române, nu se poate efectua pe marginea titlului, în diagonala acestuia sau în linie cu semnătura trăgătorului ori sub acesta.

• ***suma determinată de plată***, în cifre şi în litere, exprimată în monedă. Conform Normelor-cadru nr. 6/08.03.1994, pct. 54-57, suma de plată poate fi trecută în orice parte de pe faţa (recto) cambiei, în cadrul textului acesteia, dar nu în diagonală sau sub semnătura trăgătorului.

Pentru a fi evitat riscul falsificărilor suma este indicată atât în cifre, cât şi în litere, cu un scris cât se poate de clar şi fără alterări ale textului. În cazul în care există deosebiri între suma scrisă în cifre şi cea scrisă în litere, se va plăti suma redactată în litere. În situaţia în care suma de plată apare înscrisă de mai multe ori pe faţa cambiei, se plăteşte suma cea mai mică.

De regulă, cambia trebuie plătită în moneda locului plăţii, dar trăgătorul poate indica şi o altă monedă cu condiţia ca denumirea acesteia să fie făcută complet (dolar S.U.A., dolar Australia etc.) sau printr-unul din simbolurile recunoscute pe plan internaţional pentru valutele respective (USD, AUD etc.). prin stipularea *„plata se efectuează în moneda X"* trăgătorul unei cambii vrea să excludă dreptul trasului de a onora cambia plătind echivalentul sumei datorate în moneda locală. În acest caz, trăgătorul poate să stipuleze pe cambie un curs de schimb valutar, în funcţie de care va fi calculată suma de plată. Totuşi, această menţiune nu rezolvă problemele care decurg din reglementările de control valutar în vigoare în ţara locului de plată. Aceste reglementări prevalează asupra oricăror acorduri comerciale private. Obligaţia de plată, care rezultă dintr-un contract sau instrument va fi neexecutabilă sau nulă dacă contravine reglementărilor naţionale de control valutar. De asemenea, trebuie luat în considerare faptul că orice încălcare a reglementărilor de control valutar ale unui stat membru FMI vor fi luate în considerare şi în alte state membre ale FMI: Orice parte la instrumentul de plată trebuie să se informeze cu atenţie despre reglementările valutare din fiecare ţară implicată apelând la asistenţa de specialitate oferită de bănci sau de avocaţi străini.

Pentru ca ***dobânzile*** datorate de obligatul principal să fie determinate şi să nu rămână la discreţia posesorului titlului, este obligatorie înscrierea în textul cambiei a menţiunii că

Scanned with OKEN Scanner

suma este purtătoare de dobândă precizându-se în acelaşi timp şi care este nivelul acesteia (rata dobânzii). De asemenea se mai poate înscrie că dobânda curge de la o anumită dată, în caz contrar se consideră implicit că dobânda se calculează de la data emiterii cambiei.

• ***data emiterii***, care trebuie să fie unică, posibilă şi certă. Cambia poartă menţiuni clare privind ziua, luna şi anul emiterii pentru a permite calculul datei scadenţei (în cazul în care aceasta este exprimată ca o perioadă de la data emiterii), constatarea capacităţii legale a semnatarilor în momentul aplicării semnăturii pe titlu precum şi determinarea drepturilor semnatarilor privind acţiunea cambială împotriva obligaţilor cambiali (protest, regres etc.).

• ***numele complet şi adresa trasului***. Numele trasului nu va fi scris pe titlu în diagonală. Aceleaşi menţiuni sunt valabile şi pentru numele beneficiarului şi al trăgătorului.

• ***numele complet şi adresa beneficiarului*** (la ordinul cui se face plata).

• ***numele complet şi adresa trăgătorului*** precum şi semnătura acestuia autografă şi redactată la sfârşitul textului cambiei.

Alături de aceste elemente de formă, absolut obligatorii pentru ca o cambie să fie validă, se înscriu şi alte elemente care pot apărea pe cambie, după cum pot să nu fie menţionate, fără a afecta valabilitatea titlului. În această categorie se înscriu:

• ***locul emiterii*** – dacă acesta nu este menţionat se subînţelege a fi domiciliul trăgătorului.

• ***scadenţa (momentul plăţii)*** – este termenul la care cambia este exigibilă şi trebuie plătită. Scadenţa poate fi exprimată ca o dată calendaristică fixă, la vedere, la un interval de timp de la data emiterii (de regulă 30, 60, 90, 180 zile) sau de la data acceptării de către tras. Dacă pe faţa titlului nu se menţionează o scadenţă anume, atunci cambia este considerată cu plata la vedere.

Scadenţa trebuie să rezulte cu precizie din textul cambiei, să fie o dată certă şi posibilă. Titlurile care poartă o scadenţă anterioară datei de emitere sau o scadenţă ce nu se poate verifica sunt nule.

Dacă scadenţa este fixată la începutul, la mijlocul sau la sfârşitul lunii, prin aceste termene se înţeleg prima, a cincisprezecea şi respectiv ultima zi a lunii. Dacă scadenţa este fixată pe luni (de exemplu „3 luni de la data emiterii") scadenţa se calculează fără a ţine cont de variaţia numărului de zile calendaristice ale fiecărei luni, scadenţa având loc în ziua calendaristică corespunzătoare a lunii stabilite. De asemenea, dacă o cambie este scadentă într-un anumit an sau peste un număr de ani, atunci scadenţa va fi ziua şi luna anului indicat, corespunzătoare zilei şi lunii emiterii.

Posesorul cambiei plătibile la o zi fixă sau la un anume termen de la data emiterii sau de la vedere trebuie să ceară debitorului plata fie în ziua în care este plătibilă cambia, fie în una din cele două zile lucrătoare care urmează scadenţei. Dacă în acest interval de două zile se interpune o sărbătoare legală de una sau mai multe zile, numărul de zile de sărbătoare se adaugă toleranţei de două zile.

Prelungirea termenului de scadenţă se poate face în trei moduri:

1) printr-un acord între debitor şi creditor;

2) printr-o menţiune pe cambie;

3) prin înlocuirea cambiei originale cu una nouă, cu data de scadenţă extinsă, numită de regulă **„cambie de prelungire"**.

Scanned with OKEN Scanner

Odată cu ***plata***, posesorul este obligat să restituie cambia trasului. La cererea trasului el poate menţiona pe cambie cuvântul „achitat" şi îi poate elibera acestuia o chitanţă, dar aceste două operaţiuni nu sunt obligatorii. Posesorul este obligat să primească orice plată parţială, atâta timp cât cambia nu a fost protestată, altfel îşi pierde dreptul de regres pentru această sumă. În acest caz posesorul nu remite cambia debitorului principal, ci face o menţiune pe cambie şi eliberează o chitanţă corespunzătoare sumei parţiale primite. Debitorul este obligat să verifice autenticitatea semnăturii posesorului cambiei şi, de asemenea, succesiunea regulată a girurilor, nu şi autenticitatea giranţilor.

Trasul care face plata înainte de scadenţă o face pe riscul său pentru că s-ar putea să fie constrâns să facă o nouă plată în favoarea celui care va dovedi că, la scadenţa titlului, este posesorul legitim al cambiei.

În practica internaţională, nu societatea care deţine o cambie o va prezenta la plată ci banca sa. Astfel, societatea remite cambia, andosată în alb, băncii sale, împreună cu mandatul de prezentare la încasare şi de încasare. Banca, în calitate de mandatar al clientului său, va proceda la încasarea cambiei şi apoi va credita cu suma obţinută contul societăţii respective. Din acest punct de vedere serviciul de încasare precede din punct de vedere cronologic serviciul de plată. Banca este obligată să-şi îndeplinească misiunea cât mai repede posibil, fără a putea invoca faptul că termenele cambiale nu au expirat. O grevă nu constituie în mod necesar un caz de forţă majoră. La rândul său, trasul transmite băncii sale un mandat de plată a avizului de debitare transmis de banca trăgătorului. Înainte de a plăti, banca trasului trebuie să verifice validitatea cambiei, şirul neîntrerupt al girurilor şi autenticitatea semnăturilor, iar după efectuarea plăţii trebuie să-l înştiinţeze pe clientul său de efectuarea operaţiunii. În cazul în care banca refuză să plătească, este obligată să indice motivul exact al refuzului pentru a nu lăsa să planeze un dubiu asupra onorabilităţii sau solvabilităţii clientului său.

• ***locul efectuării plăţii*** – dacă acesta nu este precizat se subînţelege a fi domiciliul trasului. În cazul în care cambia cuprinde o clauză expresă prin care este plătibilă la domiciliul unui terţ (cambia domiciliată), se prezumă că plata va fi efectuată de către terţ, la domiciliul său. Clauza domicilierii plăţii poate fi inserată în cambie fie de către trăgător, cu ocazia emiterii titlului, fie de către tras, cu ocazia acceptării cambiei. Domicilierea făcută de un girant este considerată inexistentă.

Orice ***abreviere, ştergere sau rectificare*** a cuvintelor sau cifrelor, orice modificări sau adăugări la textul cambiei sau clauzele suplimentare pot altera titlul afectând negativ valabilitatea oficială a instrumentului.

O ***cambie în alb*** este un instrument care nu a fost completat în mod intenţionat de către emitent (conţine numai semnătura trăgătorului), deţinătorul cambiei trebuind să aibă autorizaţia emitentului de a-l completa.

Banca Naţională a României şi societăţile bancare nu acceptă cambii în alb necompletate la momentul intrării în portofoliul lor. Conform pct. 77-79 din Normele-cadru nr. 6/08.03.1994, completarea cambiei în alb se va putea face în orice moment, însă anterior prezentării acesteia la plată şi dresării protestului, în cazul refuzului plăţii. Completarea cambiei în alb trebuie efectuată în termen de trei ani de la data emiterii. Acest termen poate fi prelungit prin convenţia părţilor.

Scanned with OKEN Scanner

B. Emiterea biletului la ordin este determinată, ca şi în cazul cambiei, de existenţa între părţi a unui raport juridic (raportul fundamental). Biletul la ordin este un înscris sub semnătură privată. Se admite şi folosirea formularelor tipizate, cu condiţia ca semnătura să fie manuscrisă.

În figura nr. 6 este prezentat un exemplu de bilet la ordin.

Standardul obligatoriu de conţinut al biletului la ordin, conform legislaţiei din România, este prezentat în figura nr. 7 (bilet la ordin-recto) şi figura nr. 8 (bilet la ordin-verso).

Figura nr. 6

..... the .....
Place and date of drawing. Name of month in letters

PROMISSORY NOTE for effective .....
Currency and amount in figures

On ..... against this Promissory Note I (We) promise to pay
Date of maturity

To: ..... or order

the sum of .....
Amount in words

effective payment to be made in ..... without deduction for and free of any taxes, imposits, levies or duties, present or future of any nature.

FOR VALUE RECEIVED

Payable at:
Account no.

.....
Signature and address of drawer

Biletul la ordin conţine, sub sancţiunea nulităţii, următoarele **menţiuni**:

- ***denumirea de bilet la ordin*** trecută, ca şi la cambie, în însuşi textul titlului şi exprimată în limba înscrisului („promissory note – engleză. billet à ordre – franceză);
- ***promisiunea necondiţionată a emitentului de a plăti o sumă de bani determinată***. Spre deosebire de cambie, în care trăgătorul dă ordin trasului să plătească o sumă de bani, în cazul biletului la ordin, neexistând un tras, chiar emitentul se obligă să plătească suma de bani arătată în titlu. Promisiunea de plată se exprimă în cuvintele „voi (vom) plăti" sau expresii echivalente.
- ***indicarea scadenţei*** se face similar cu cambia. Dacă nu se menţionează scadenţa, plata se va face la vedere.
- ***locul unde trebuie făcută plata***. În absenţa unei menţiuni speciale, locul plăţii va fi locul emiterii titlului, care este prezumat a fi domiciliul emitentului.
- ***numele aceluia căruia sau la ordinul căruia trebuie făcută plata***. Această persoană este beneficiarul care are dreptul să pretindă suma de bani ori să indice persoana, care, la ordinul său, va primi plata (giratarul).
- ***data şi locul emiterii*** biletului la ordin. Data trebuie indicată prin menţionarea zilei, lunii

Scanned with OKEN Scanner

şi anului. În absenţa indicării locului în care a fost emis biletul la ordin, acesta este socotit a fi locul arătat lângă numele emitentului.

• ***semnătura emitentului***, care trebuie să fie personală (manu proprio).

VI.9.2.4.2. GIRUL (ANDOSAREA) CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

Transferul cambiei şi biletului la ordin se face prin declaraţie scrisă şi subscrisă pe verso-ul titlului (ceea ce face ca operaţiunea de girare să poarte şi denumirea de andosare) şi prin predarea instrumentului noului beneficiar. Ultimul posesor al instrumentului îl va prezenta la plată debitorului iniţial (trasului/emitentului) în momentul scadenţei, evitându-se astfel transferul repetat al unor sume de bani.

Trebuie menţionat că, prin simplul transfer al titlului, nu se realizează decât o stingere provizorie a datoriei, stingerea definitivă având loc numai în momentul în care debitorul plăteşte suma prevăzută în instrument ultimului posesor al acestuia.

Banca Naţională a României şi societăţile bancare nu acceptă alte redactări cu privire la gir decât „**la ordin**" sau „**nu la ordin**". Titlul care prevede expresia „nu la ordin" este transmisibil numai prin cesiune de creanţă ordinară. Ca şi girul, **cesiunea de creanţă** este un mijloc specific de transmitere a obligaţiilor, constând din acordul de voinţă (contractual) prin care creditorul (cedentul) transmite în mod voluntar, cu titlu oneros sau gratuit, dreptul său de creanţă unei alte persoane (cesionar). Spre deosebire de gir, cesiunea de creanţă ordinară devine opozabilă numai după din momentul notificării ei debitorului sau începând din momentul în care debitorul o acceptă prin act autentic.

În cazul în care instrumentul a fost creat cu numele în alb al beneficiarului, este necesară completarea cu numele acestuia pentru a se putea începe seria regulată a girurilor.

În cazul **girului de întoarcere**, în care beneficiarul girează în folosul trasului, al trăgătorului sau al oricărui alt obligat, aceştia pot gira din nou cambia sau pot exercita drepturile de regres, astfel:

a) *dacă girul este dat în folosul trasului*, care a acceptat cambia şi care la scadenţă are cambia în posesia sa, el devine şi creditor şi debitor cambial şi, drept urmare. cambia se va stinge prin confuziune. Dacă trasul nu a acceptat trata, el este numai giratar şi, în această calitate poate să ceară plata de la girant sau de la trăgător;

b) *dacă girul este dat în folosul trăgătorului* şi trasul a acceptat cambia trăgătorul îi poate cere trasului plata. În cazul în care trasul nu a acceptat cambia, creanţa cambială se stinge deoarece trăgătorul este atât creditor cât şi debitor al girantului.

Pe cambie sau pe biletul la ordin pot fi arătaţi mai mulţi giratari, fie în mod cumulativ, caz în care exercitarea drepturilor cambiale se va face de către toţi de comun acord şi pentru a transmite instrumentul prin gir este nevoie de semnătura tuturor, fie în mod alternativ, caz în care oricare dintre giratarii care se află în posesia titlului poate exercita drepturile cambiale.

Girul poate fi:

• „***în plin***" – presupune declaraţia girantului semnată şi datată de el, cuprinzând ordinul adresat debitorului principal de a plăti unei anume persoane indicate de girant. În cazul lipsei datei girării, aceasta va putea fi dovedită prin toate mijloacele de probă admise de Codul comercial, art. 57. Girul „în plin" poate fi scris pe verso-ul titlului, pe un adaos al

Scanned with OKEN Scanner

acestuia numit „foaie de prelungire" sau „allonge" sau pe faţa titlului, în această situaţie fiind necesare, alături de semnătura girantului, menţiuni care să deosebească girul de avalizare sau acceptare, în cazul cambiei.

• ***„în alb"*** – este format numai din semnătura girantului pe spatele sau pe adaosul titlului. Girul ***„la purtător"*** echivalează cu un gir în alb.

Girul poate cuprinde una din menţiunile *„valoare pentru acoperire"*, *„pentru încasare"* sau *„pentru procură"* cazuri în care poartă denumirea de ***gir pentru încasare sau pentru procură*** şi implică un simplu mandat acordat giratarului, care poate încasa suma prevăzută în titlu, în calitate de reprezentant sau mandatar al girantului, iar în caz de refuz de plată, să îndeplinească formalităţile pentru realizarea drepturilor în numele girantului. În cazul unui astfel de gir, giratarul nu mai poate transmite instrumentul prin gir altei persoane decât tot sub forma unui gir pentru procură.

Girul (andosarea) are ca efect transmiterea către giratar a tuturor drepturilor izvorând din titlu, în mod autonom, astfel că debitorul nu îi va putea opune girantului excepţiile personale pe care le-ar putea ridica contra girantului.

Orice posesor al unui titlu, în textul căruia nu se arată că a fost tras într-un singur exemplar, poate cere eliberarea mai multor exemplare pe cheltuiala sa. În acest scop trebuie să se adreseze girantului anterior şi tot astfel până se ajunge la trăgător/emitent. Toţi aceşti semnatari sunt obligaţi să reproducă semnăturile lor pe noul exemplar eliberat. Refuzul de a reproduce girul pe noul exemplar se sancţionează prin pretinderea unor sume privind daunele aduse posesorului solicitant.

Giratarul poate prezenta cambia la acceptare şi la plată debitorului cambial şi se poate îndrepta pe cale de regres împotriva obligaţilor cambiali.

Girul trebuie să fie necondiţionat pentru a nu schimba caracterul abstract al obligaţiei cambiale. De asemenea ***girul parţial*** este nul.

Girantul răspunde faţă de giratar şi faţă de posesorii cambiei pentru acceptarea şi plata titlului, în caz de neplată la scadenţă din partea debitorului. Giranţii devin obligaţi solidar pentru plata la scadenţă. În caz de neplată la scadenţă din partea obligatului principal, posesorul titlului se poate îndrepta pe cale de regres contra oricăruia dintre obligaţi şi implicit contra oricăruia dintre giranţi. Girantul se poate exonera numai de garanţia de acceptare sau numai de garanţia de plată prin inserarea în textul girului a unei formule de genul **„fără garanţie"**, **„fără răspundere"** sau **„fără obligo"**. În primul caz girantul răspunde numai dacă plata nu este efectuată la scadenţă; în cel de-al doilea caz, girantul este exonerat de răspundere în cazul acceptării cambiei.

Girantul poate interzice un nou gir prin expresia **„fără gir ulterior"**, caz în care este exonerat de răspundere faţă de persoanele cărora titlul le-a fost girat ulterior, contrar indicaţiilor sale.

Pentru ca deţinătorul unei cambii sau bilet la ordin să fie socotit posesor legitim al titlului este necesar să existe o serie neîntreruptă a girurilor menţionate pe înscris sau pe adaos, adică fiecare gir este semnat în calitate de girant de către cel care, în girul precedent, figurează ca giratar. Dacă şirul este neîntrerupt, posesor legitim al cambiei este ultimul giratar dinaintea întreruperii. Dacă în seria girurilor există unul „în alb", girantul girului următor este considerat giratarul girului „în alb".

Scanned with OKEN Scanner

Dacă o persoană pierde titlul, cel care dovedeşte, printr-o serie continuă de giruri, că este posesorul legitim al acestuia, nu este obligat să-l predea celui care l-a pierdut, cu excepţia situaţiilor când l-a dobândit cu rea credinţă sau a săvârşit o greşeală gravă în dobândirea lui. Sarcina administrării probelor într-o astfel de acţiune de revendicare nu revine posesorului titlului ci reclamantului, care va trebui să dovedească reaua credinţă a posesorului sau că a săvârşit o greşeală gravă cu ocazia dobândirii titlului respectiv.

Girurile şterse sunt considerate ca nescrise. Girantul care posedă un titlu în mod legitim poate să şteargă, înainte de scadenţă, girurile ulterioare unui gir „în alb" din şirul de giruri pentru a lua el locul girantului în alb.

Girul ulterior scadenţei produce aceleaşi efecte ca un gir anterior. Dacă girul este dat ulterior protestului de neplată sau după trecerea termenului pentru dresarea protestului, el produce numai efectele unei cesiuni ordinare, care presupune transferarea creanţei cambiale din patrimoniul cedentului în acela al cesionarului, în aceleaşi condiţii în care se găsea în patrimoniul primului. Girantul garantează numai existenţa creanţei nu şi plata sumei, fiindcă nu îşi poate asuma răspunderea de a se obliga solidar pentru un debitor care nu şi-a respectat obligaţiile.

Girul fără dată, făcut după scadenţă, este considerat, până la proba contrarie, că a fost făcut înaintea trecerii termenului stabilit pentru dresarea protestului. Girul după protest este asimilat girului făcut prin act separat şi îi conferă creditorului toate drepturile cambiale ale cedentului.

VI.9.2.4.3. ACCEPTAREA CAMBIEI

Acceptarea este angajamentul luat de către tras, faţă de orice posesor legitim, de a plăti suma arătată în cambie la scadenţă. În cazul biletului la ordin problema acceptării nu se pune deoarece, încă de la emitere, acesta reprezintă o recunoaştere de către debitor a unei datorii faţă de creditor.

Trasul are ordin din partea trăgătorului să efectueze plata, dar nu este obligat prin lege să accepte. Abia în momentul acceptării trasul devine debitorul (obligatul) principal, el fiind obligat cambial, solidar cu trăgătorul, giranţii şi avaliştii. Astfel trasul îşi ia sarcina „să plătească", iar ceilalţi obligaţi cambiali îşi asumă obligaţia de a face „să se plătească" în mod efectiv, ei plătind numai în cazul în care trasul nu îşi onorează plata.

Acceptarea se face de regulă pe faţa cambiei şi se exprimă prin cuvântul „acceptat" sau orice altă expresie echivalentă şi este semnată de tras. Simpla semnătură a trasului pe faţa cambiei este socotită acceptare. Dacă se face pe spatele cambiei, acceptarea se va exprima întotdeauna cu cuvântul „acceptat" sau expresiile echivalente „voi plăti", „voi onora". Cuvântul „văzut" nu este considerat o acceptare.

Trasul poate restrânge acceptarea la o sumă mai mică decât cea prevăzută în cambie. În rest, acceptarea trebuie să fie necondiţionată, orice modificare adusă prin ea menţiunilor cuprinse în cambie fiind considerată refuz de acceptare. Posesorul cambiei nu poate refuza acceptarea dată pentru o sumă mai mică pentru că aceasta nu îi foloseşte numai lui ci şi celorlalţi obligaţi cambial. Pentru restul sumei rămasă neacceptată, posesorul are acelaşi drept ca în cazul lipsei de acceptare.

Scanned with OKEN Scanner

Obligaţia trasului de a plăti cambia acceptată este valabilă şi în situaţia în care trăgătorul este declarat în stare de faliment, chiar dacă acceptantul nu a cunoscut acest lucru în momentul acceptării.

Nu este valabilă acceptarea făcută pe copia unei cambii, ci doar pe un duplicat al acesteia. Acceptarea efectuată verbal (chiar cu martori) sau pe un act separat nu produce efecte cambiale.

Prezentarea la acceptare poate fi făcută atât de posesorul cambiei cât şi de un simplu deţinător al acesteia, la domiciliul trasului. De aceea, prin neprezentarea cambiei la acceptare nu rezultă nici un fel de răspundere pentru posesor.

Prezentarea cambiei la acceptare poate fi:

- *facultativă* – se face oricând până la scadenţă, inclusiv în ziua scadenţei;
- *obligatorie* – atunci când trăgătorul indică expres acest lucru în textul cambiei, fixând sau nu un termen pentru prezentare, sau când cambia este plătibilă la un anume timp de la vedere. În acest ultim caz, acceptarea se poate face în termen de un an de la data emiterii, trăgătorul putând reduce sau prelungi acest termen prin menţiuni exprese în text. Giranţii au doar posibilitatea de a reduce acest termen. Acceptarea pe cambiile cu prezentare obligatorie trebuie să fie datată pentru a se evidenţia clar respectarea termenului de prezentare. În cazul în care trasul refuză să dateze, posesorul probează data prezentării printr-un *protest de nedatare*, acesta fiind unicul mijloc de a-şi putea păstra dreptul de regres împotriva giranţilor şi a trăgătorului.

Dacă posesorul cambiei nu prezintă cambia spre acceptare sau nu respectă termenul fixat de trăgător pentru prezentarea cambiei la acceptare, el nu mai are dreptul la nici o acţiune cambială faţă de nici un debitor cambial - faţă de trăgător sau giranţi fiindcă decade din dreptul la acţiunea de regres, iar faţă de tras fiindcă acesta nu a acceptat cambia.

Este posibil ca, în ziua prezentării cambiei pentru acceptare, trasul să solicite, pentru a face anumite verificări, prezentarea din nou a cambiei pentru acceptare în ziua următoare. Obiecţii privind nesatisfacerea acestei cereri pot fi ridicate cu condiţia ca cei interesaţi să menţioneze acest fapt în actul de protest. Posesorul unei cambii nu este obligat să lase trasului titlul prezentat spre acceptare, indiferent care sunt motivele invocate de tras pentru satisfacerea acestei cereri.

Dacă există pericolul ca trasul să nu accepte cambia, atunci se poate lua măsura de a fi indicată o altă persoană pentru a accepta cambia numită **„indicatul la nevoie"**.

Oricare dintre giranţi poate stipula obligativitatea prezentării cambiei la acceptare, fixând sau nu un termen pentru aceasta, cu excepţia cazului în care trăgătorul a interzis acest lucru de la bun început. Giranţii însă nu pot interzice prezentarea la acceptare. În cazul în care clauza a fost impusă de un girant, iar posesorul nu a prezentat cambia la acceptare, acesta din urmă nu se va mai putea îndrepta împotriva respectivului girant, dar îi mai rămâne posibilitatea de a se îndrepta împotriva trăgătorului.

În cazul în care trăgătorul unei cambii indică un loc de plată, altul decât domiciliul trasului, fără a indica persoana desemnată să efectueze plata, acceptantului cambiei îi revine sarcina ca odată cu acceptul să menţioneze şi respectiva persoană. Dacă nu, se subînţelege că acceptantul va plăti în locul indicat pentru plată.

Atunci când cambia este plătibilă la domiciliul trasului, acesta, în momentul

Scanned with OKEN Scanner

acceptării, poate modifica locul plății la o altă adresă cu condiția ca aceasta să se afle în aceeași localitate.

Trasul poate reveni asupra acceptării până în momentul în care restituie titlul posesorului acestuia. O acceptare ștearsă, înainte de înapoierea titlului, este considerată refuzată, în afară de cazul în care acceptantul a adus la cunoștință, în scris, posesorului cambiei sau oricărui alt semnatar că a acceptat cambia.

Cambiile neacceptabile sunt acele cambii a căror prezentare la acceptare este interzisă. Acest lucru nu se poate face dacă titlul este plătibil la un terț sau în altă localitate decât cea a domiciliului trasului sau la un anume timp de la vedere. Dacă totuși o astfel de cambie este prezentată la acceptare și trasul a refuzat acceptarea, trăgătorul și giranții nu răspund de lipsa de acceptare.

VI.9.2.5. ROLUL CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN ÎN GARANTAREA PLĂȚILOR INTERNAȚIONALE

VI.9.2.5.1. AVALIZAREA CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN

În situația în care creditorul nu este sigur de solvabilitatea debitorului poate apela la o garanție personală denumită aval. Această operațiune este menită să întărească rolul de garantare a plății în cazul cambiei și al biletului la ordin.

Avalul reprezintă angajamentul necondiționat prin care un terț sau un semnatar al titlului (avalist), altul decât trăgătorul/emitentul sau acceptantul, devine garant pentru obligația unuia dintre semnatarii cambiei, direcți sau pe cale de regres (avalizat), pentru toată suma menționată pe instrument sau pentru o parte din ea.

Pentru a putea da un aval, avalistul trebuie să aibă capacitate juridică deplină. Avalistul este, de obicei, o bancă de prim rang ce se obligă să facă plata dacă trasul nu va achita suma respectivă la scadență.

Avalul este un act juridic și pentru valabilitatea sa trebuie să îndeplinească anumite condiții de fond și formă. În ceea ce privește **condițiile de fond**, prin aval se poate garanta plata întregii sume înscrisă pe titlul de credit ori numai a unei părți din această sumă, caz în care formula de aval este completată cu suma pentru care se garantează. De asemenea, avalul nu se poate da sub condiție și nu poate cuprinde clauze contrare naturii sale; de exemplu, clauze privind urmărirea prealabilă a obligatului garantat sau înlăturarea solidarității.

Avalul poate fi după scadență, însă înainte de dresarea protestului pentru neplată ori în termenul prevăzut pentru întocmirea protestului. După această dată avalul produce numai efectele unei fidejusiuni. Valabilitatea avalului este condiționată de valabilitate formală a obligației garantate. În consecință, dacă obligația garantată este nulă pentru că nu îndeplinește condițiile formale, avalul va fi și el lovit de nulitate. Dar, avalul este valabil dacă obligația garantată este nevalabilă pentru alte clauze decât un viciu de formă. (Legea nr. 58/1934, art. 35, alin. 2).

Referitor la **condițiile de formă** ale valabilității avalului, acesta se dă fie pe fața fie pe spatele titlului de credit, utilizându-se una din expresiile „pentru aval" sau „pentru

Scanned with OKEN Scanner

garanţie" sau pe un act separat, folosind expresia „pentru fidejusiune" urmate de semnătura manuscrisă a avalistului. În cazul cambiei, dacă avalistul este trăgătorul, trasul sau acceptantul cambiei, este suficientă semnătura sa pe faţa cambiei. De asemenea, avalul poate fi dat şi pe o copie sau un duplicat al acesteia. Avalul acordat printr-un înscris separat se transformă, conform art. 42 din Codul Comercial într-o fidejusiune comercială. Avalistul este obligat să indice persoana pentru care dă avalul, în caz contrar se subînţelege că avalul este dat:

- în cazul biletului la ordin şi al cecului, pentru emitent.
- în cazul cambiei, pentru trăgător ca fiind persoana care eliberează de răspundere cel mai mare număr de persoane obligate. De aceea, trăgătorii trebuie să solicite să fie dat în favoarea trasului, procedeu ce reflectă în mod real relaţia contractuală.

Aceeaşi persoană poate beneficia de mai mulţi avalişti. Obligaţia avalistului poate fi la rândul său garantată printr-un alt aval. Dacă semnătura avalizatului este falsă, avalul rămâne valabil, căci titlul circulă ca şi cum ar fi valabilă.

Avalistul, care a plătit datoria, dobândeşte toate drepturile izvorând din titlu împotriva avalizatului cât şi a celor obligaţi acestuia din urmă. În această situaţie, avalistul apare ca un debitor de regres şi se poate îndrepta, la alegere, împotriva celor obligaţi faţă de el sau numai împotriva unuia dintre aceştia. Termenul în care trebuie exercitată acţiunea împotriva avalistului este în funcţie de poziţia sa în cadrul cambiei, după cum a garantat pe unul dintre debitorii de regres (trăgător sau girant) sau a garantat pe acceptant. În cazul preschimbării cambiei în forma sa materială, avalistul, ca de altfel orice semnatar al cambiei, continuă să rămână obligat pentru conţinutul vechii cambii. Excepţie de la această regulă fac cazurile în care:

- cambia a fost retrasă de debitor;
- cambia a rămas în mâinile creditorului, dar acesta a luat măsurile necesare pentru a păstra acţiunea sa contra obligaţilor cambiali.

Mecanismul avalizării cambiei şi biletului la ordin sunt redate în schemele nr. 4 şi 5.

Schema nr. 4

Mecanismul avalizării cambiei

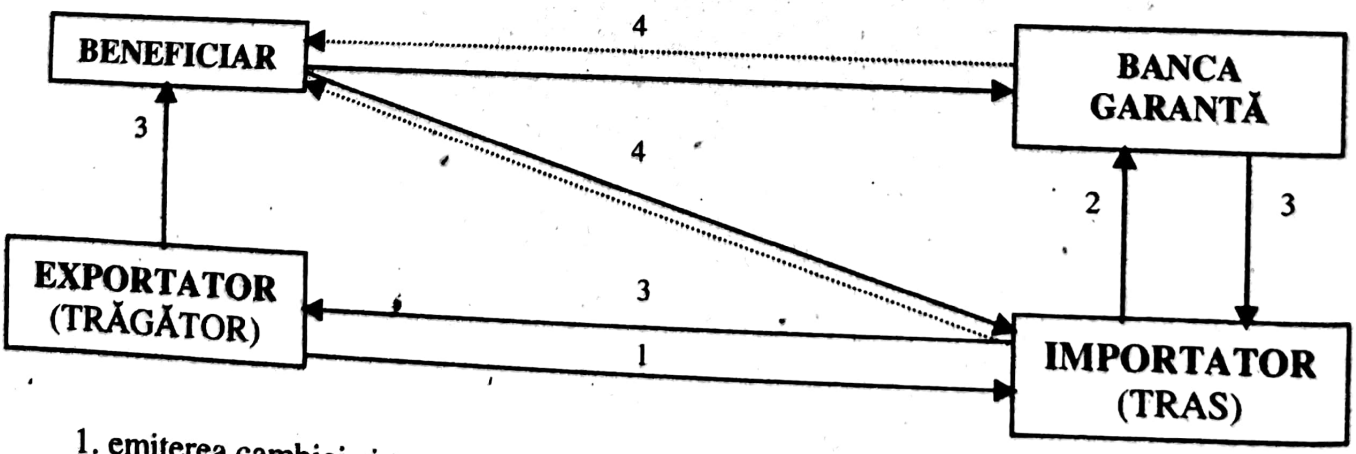

1. emiterea cambiei şi transmiterea ei trasului spre acceptare şi avalizare;
2. trasul acceptă cambia şi o transmite băncii spre avalizare;
3. cambia acceptată şi avalizată este returnată trăgătorului (sau altui beneficiar ›

Scanned with OKEN Scanner

indicat de cambie);
4. la scadenţă, beneficiarul cambiei solicită plata acesteia trasului acceptant sau băncii avaliste.

Schema nr. 5

Mecanismul avalizării biletului la ordin

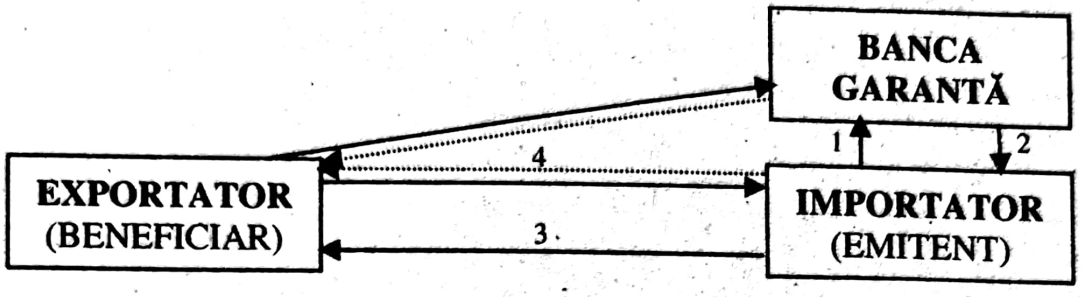

1. importatorul emite biletul la ordin şi îl prezintă băncii spre avalizare;
2. banca avalizează titlul şi îl remite emitentului;
3. emitentul transmite biletul la ordin avalizat exportatorului sau unui alt beneficiar;
4. la scadenţă, beneficiarul biletului la ordin se adresează pentru încasare emitentului sau băncii avaliste.

VI.9.2.5.2. PROTESTUL CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

Protestul unei cambii/bilet la ordin este declaraţia unui funcţionar oficial (cel mai adesea un notar public) că instrumentul nu a fost acceptat sau plătit la scadenţă. Documentul întocmit cu această ocazie serveşte ca probă.

În unele state, printre care şi România, declaraţia scrisă şi datată a trasului, dată pe cambie sau pe adaosul acesteia, că nu acceptă sau nu plăteşte o cambie are acelaşi efect. În Spania declaraţia scrisă a unei bănci este suficientă, dacă plata trebuia făcută în mod expres la acea bancă. În general, protestul este necesar pentru păstrarea dreptului la recurs, dar este foarte util şi pentru executarea silită a revendicărilor bazate pe cambie.

Emitentul unui bilet la ordin este ţinut în acelaşi mod ca acceptantul unei cambii fiind obligat ca, la scadenţă să plătească suma prevăzută în titlu.

Excepţional, dacă biletul la ordin are scadenţa la un anume timp de la vedere, posesorul titlului trebuie să-l prezinte emitentului pentru viză în termen de un an de la data emiterii. Formalitatea vizei are drept scop numai stabilirea datei exigibilităţii obligaţiei. Refuzul emitentului de a pune viza datată pe titlu se constată prin protest a cărui dată serveşte ca punct de plecare pentru termenul de la vedere. De regulă, actul de protest efectuat în străinătate este recunoscut. În unele ţări poate fi necesară o procedură judiciară specială pentru a se obţine o judecată rapidă sau pentru a se obţine revendicările prin executarea imediată a cambiei (Spania, Italia).

Costul protestului (taxa notarială, taxa de timbru de pe actul de protest, taxa pe valoarea adăugată sau taxele bancare) sunt în cele din urmă în seama debitorului, dar vor

Scanned with OKEN Scanner

trebui plătite inițial de deținătorul cambiei. În România, executorul judecătoresc, care dresează protestul, poate să-l redacteze pe originalul titlului, pe unul din exemplarele acestuia, pe copia originalului sau pe un adaos al acestora, caz în care trebuie aplicată ştampila judecătoriei pe linia care uneşte cambia cu adaosul respectiv. Protestul poate fi încheiat şi ca act separat şi în această situaţie este obligatoriu ca pe titlu să se facă menţiunea „protestat". Mai multe instrumente plătibile de aceeaşi persoană pot face obiectul unui singur protest pe un act separat.

Protestul trebuie să conţină în mod obligatoriu următoarele **elemente**, lipsa unuia dintre ele ducând la nulitatea documentului:

- anul, luna, ziua şi ora întocmirii;
- numele şi prenumele celui care a cerut întocmirea protestului;
- numele şi prenumele persoanei contra căreia s-a dresat protestul;
- indicarea locului de întocmire a protestului;
- transcrierea exactă a textului titlului, dacă protestul este făcut pe un act separat;
- menţiunea că debitorul refuză să plătească sau nu a fost găsit la domiciliu;
- somaţia de plată, răspunsul primit sau motivul pentru care nu s-a primit nici un răspuns;
- faptul că trasul, căruia i s-a prezentat cambia spre acceptare, a cerut să i se facă o nouă prezentare ziua următoare, iar în ziua respectivă trasul nu a acceptat cambia.

Actul de protest se întocmeste la cererea posesorului titlului la judecătoria în a cărei rază teritorială se găseşte locul plăţii, iar în cazul în care acest loc nu este menţionat, la judecătoria în a cărei rază teritorială se află: domiciliul trasului/emitentului sau al persoanei desemnate să plătească; domiciliul acceptantului cambiei sau al persoanei indicate să plătească; domiciliul indicatului la nevoie.

Protestul întocmit în alt loc decât cele indicate mai sus este nul atragând decăderea posesorului din exerciţiul acţiunii sau executării de regres.

În cazul în care domiciliul persoanelor, contra cărora se dresează protestul, nu poate fi găsit, protestul se poate face la orice judecătorie din localitatea respectivă, la libera alegere a posesorului titlului şi poartă denumirea de **protest în vânt**.

Protestul de neacceptare se face în contra trasului şi a indicatului la nevoie pentru acceptare, în cazul în care posesorul cambiei doreşte să-şi exercite dreptul de regres înainte de scadenţă. Protestul de neacceptare trebuie făcut în termenele fixate pentru prezentarea la acceptare. Astfel, pentru cambiile cu scadenţa la o dată fixă sau la un termen de la data emiterii, protestul de neacceptare poate fi făcut până în ziua precedentă scadenţei, iar pentru cambiile cu scadenţa la un anumit termen de la prezentare, protestul va putea fi făcut în termen de un an de la data emiterii.

Dacă trasul a cerut o nouă prezentare la acceptare, în ziua următoare primei prezentări, şi nu a acceptat cambia, protestul va putea fi dresat în ziua următoare ultimei zile utile.

Refuz de acceptare este considerată şi situaţia în care trasul, fie că a acceptat sau nu cambia, sau trăgătorul unei cambii neacceptabile au fost declaraţi în stare de faliment.

Protestul de neplată se face contra trasului acceptant/emitentului, a domiciliatarului (când plata urmează a se face printr-un terţ) şi, în subsidiar, contra

Scanned with OKEN Scanner

acceptantului prin intervenţie sau a persoanei indicate în titlu să plătească. Posesorul unui titlu, care a dresat un protest de neacceptare, nu mai este nevoit să dreseze şi un protest de neplată. Protestul de neplată al unui titlu cu scadenţă la o dată fixă sau la un anumit termen de la data emiterii sau la un anumit termen de la prezentare trebuie făcut în maxim două zile lucrătoare de la scadenţă. Dacă titlul este plătibil la vedere, plata se poate cere şi protestul se poate dresa în termen de un an de la data emiterii.

Incapacitatea persoanelor cărora titlul trebuie să le fie prezentat nu îl scuteşte pe posesor de obligaţia dresării protestului, decât în cazul în care sentinţa de declarare de faliment a trasului/emitentului sau a trăgătorului (în caz de cambie neacceptabilă) ţine loc de act de protest pentru exercitarea regresului cambial. Dacă persoana debitoare a încetat din viaţă, protestul se face, nu pe numele moştenitorilor, ci pe numele defunctului. Originalul actului de protest aparţine persoanei care a solicitat dresarea protestului şi în caz de pierdere va putea fi înlocuit cu o copie legalizată după registrul judecătoriei unde a fost înregistrat originalul. Procedura de notificare privind dresarea unui protest parcurge drumul invers celui pe care l-a parcurs titlul. Posesorul titlului, care a dresat protestul, trebuie să notifice acest fapt girantului său, trăgătorului/emitentului şi avaliştilor acestora, în termen de patru zile lucrătoare ce urmează protestului sau zilei prezentării, dacă a fost inserată clauza **„fără cheltuieli"** sau **„fără protest"**. Această clauză îl scuteşte pe posesor de dresarea protestului de neacceptare sau de neplată, dar nu-l scuteşte de prezentarea cambiei la acceptare sau la plată, în termenele stabilite şi nici de notificările prevăzute la art. 50 din Legea asupra cambiei şi biletului la ordin. Dacă respectiva clauză este înscrisă de trăgător, ea va produce efecte faţă de toţi ceilalţi semnatari, iar dacă este înscrisă de un girant sau de un avalist, ea va produce efecte numai faţă de aceştia. În cazul în care posesorul titlului face totuşi protestul, cheltuielile rămân în sarcina lui dacă trăgătorul este cel care a inserat clauza în titlu sau poate solicita cheltuielile de la toţi semnatarii dacă această clauză a fost înscrisă de un girant sau un avalist.

Posesorul cambiei poate fi absolvit de obligaţia de a dresa protestul, în caz de neacceptare sau neplată, dacă este împiedicat de un caz de neînlăturat: prevedere legală sau caz fortuit şi de forţă majoră care durează mai mult de 30 de zile. Cazul fortuit sau de forţă majoră sunt notificate imediat girantului prin scrisoare recomandată, posesorul fiind obligat să menţioneze pe cambie sau pe un adaos al acesteia data notificării. După încetarea cazului fortuit sau de forţă majoră, posesorul trebuie să prezinte cambia spre acceptare sau plată fără întârziere.

În România, executorul judecătoresc, care dresează protestul, trebuie să-l înregistreze în aceeaşi zi într-un registru special, astfel încât, în situaţia în care cel care a solicitat dresarea protestului pierde originalul acestuia, poate beneficia de o copie legalizată după registrul judecătoriei. În prima zi a fiecărei săptămâni, pe baza registrului special de evidenţă a protestelor, judecătoriile transmit către Camerele de Comerţ şi Industrie tabele cu protestele de neplată şi, pe baza lor, Banca Naţională a României întocmeşte fişierul central de date privind cambiile şi biletele la ordin protestate, furnizând informaţii privind aceste titluri societăţilor bancare interesate.

Scanned with OKEN Scanner

VII.9.2.5.3. REGRESUL ÎN CAZ DE NEACCEPTARE SAU NEPLATĂ A CAMBIEI ŞI BILETULUI LA ORDIN

Persoanele care au semnat o cambie sau un bilet la ordin, indiferent de calitatea lor, sunt responsabile solidar în ceea ce priveşte plata titlului cu toate că obligaţiile au fost asumate în momente diferite. Solidaritatea nu se stinge atunci când plăteşte unul dintre codebitori, ci continuă să producă efecte până în momentul în care plăteşte obligatul principal, acceptantul cambiei sau emitentul biletului la ordin. În ceea ce-l priveşte, posesorul titlului se poate îndrepta pe cale de regres numai împotriva acelora care îl preced, faţă de cei ulteriori el fiind garant pentru plată.

Pentru a se putea exercita acţiunea contra obligaţilor şi a avalistilor lor, este necesară o acţiune de regres prin îndeplinirea obligatorie a două ***condiţii***: dresarea protestului şi introducerea acţiunii în termen.

Posesorul unui titlu are dreptul de a cere tuturor obligaţilor, atât pe cale de regres cât şi pe cale directă, în funcţie de obligatul în cauză, suma indicată în titlu împreună cu dobânda, dacă a fost stipulată; dobânda legală calculată de la data scadenţei; cheltuielile de protest, de notificare a acestuia şi alte cheltuieli justificate.

Acţiunea de regres poate fi exercitată si înainte de scadenţă în următoarele cazuri:
- dacă acceptarea a fost refuzată total sau în parte, excepţie făcând cambia neacceptabilă;
- în caz de faliment al trasului, fie că acesta a acceptat sau nu;
- în caz de încetare de plăţi din partea trasului, chiar dacă aceasta nu este constatată printr-o hotărâre;
- în cazul în care urmărirea bunurilor trasului a rămas fără rezultat;
- în caz de faliment al trăgătorului unei cambii neacceptabile.

În această situatie, din suma reclamată se deduce o sumă egală cu dobânda calculată pentru perioada cuprinsă între data regresului şi data scadenţei. Această dobândă poate fi egală cu dobânda înscrisă pe cambie sau, în cazul în care dobânda nu figurează pe cambie, este taxa oficială a scontului.

Posesorul unei cambii sau bilet la ordin, care nu a notificat dresarea protestului în patru zile lucrătoare de la data protestului sau data prezentării, răspunde de eventualele daune, care nu pot depăşi suma înscrisă pe titlu, dar nu-şi pierde dreptul de regres.

Posesorul unei cambii sau bilet la ordin neonorate la scadenţă, are următoarele drepturi:
- să obţină o hotărâre judecătorească asupra titlului respectiv;
- să procedeze la executarea prin investirea titlului cu formulă executorie. Executarea începe printr-o somaţie adresată debitorului, care, în termen de 5 zile, poate face opoziţie la executare. Opoziţia se judecă în şedinţa publică de urgenţă. În contra hotărârii pronunţate se poate face apel în termen de 15 zile. Conform art. 61 şi art. 62 din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, modificată prin Ordonanţa Guvernului nr. 11/1993, aprobată prin Legea nr. 83/1994, prevederile menţionate mai sus se aplică şi titlurilor emise în străinătate, dacă asemenea efecte executorii sunt admise şi de legea locului unde instrumentul a fost emis.

Scanned with OKEN Scanner

Excepţiile bazate pe lipsa condiţiilor necesare pentru exerciţiul acţiunii sau executării sunt:

a) neposedarea titlului în original;

b) lipsa de legitimare formală din partea posesorului, când acesta nu justifică posesiunea printr-o serie neîntreruptă de giruri;

c) lipsa protestului sau nulitatea acestuia;

d) prescripţia acţiunii sau executării;

e) pierderea acţiunii.

Acela care a plătit prin regres poate cere de la giranţii săi precum şi de la avaliştii acestora suma plătită precum şi dobânda legală la aceasta sumă, cu începere din ziua când a efectuat plata.

În schimbul plăţii efectuate, debitorul de regres are dreptul să ceară posesorului titlului predarea acestuia împreună cu actul de protest şi cu un document adiţional numit „cont de întoarcere" care poartă menţiunea „achitat". Pe baza titlului şi a contului de întoarcere, debitorul de regres poate pretinde de la debitorii săi de regres sau de la obligatul principal suma platită la care se adaugă şi suma achitată pentru contul de întoarcere. În absenţa contului de întoarcere, el va putea solicita numai suma din titlu împreună cu dobânda, taxele de protest, de executare sau acţionare la care se mai adaugă alte cheltuieli personale pentru care posedă documente justificative valabile.

Girantul, care plăteşte pe cale de regres, are dreptul de a şterge girul sau şi pe cele următoare, deoarece giranţii ulteriori sunt eliberaţi de obligaţii prin plata făcută de acesta.

În cazul în care o cambie este acceptată parţial de către tras şi posesorul exercită regresul pentru neacceptare, iar diferenţa de sumă neacceptată este plătită de o altă persoană obligată cambial, atunci aceasta are dreptul să ceară posesorului menţionarea pe cambie a sumei plătite de ea, primirea unei chitanţe şi a unei copii a cambiei, certificată pentru conformitate, precum şi protestul dresat anterior pentru neacceptarea unei părţi din sumă. Toate aceste dovezi sunt necesare pentru a-şi putea exercita pe mai departe regresul.

Dacă la scadenţă acceptantul unei cambii nu plăteşte, posesorul titlului, care doreşte să evite cheltuielile şi întârzierile procedurii de executare cambială, poate să tragă o nouă cambie (contracambie) asupra unuia dintre giranţii săi plătibilă la domiciliul acestuia. **Contracambia** poate fi numai la vedere. Regresul prin contracambie se poate exercita tot timpul cât durează prescripţia cambială.

Posesorul unei cambii poate să cadă din dreptul de regres în cazul neprezentării la acceptare/plată a cambiei sau în cazul neîntocmirii protestului, dar nu pierde acţiunea directă contra acceptantului şi contra avalistului acestuia.

În cazul în care posesorul unui titlu a pierdut exerciţiul acţiunii sau executării împotriva tuturor obligaţilor, atunci poate apela la exerciţiul unei acţiuni de îmbogăţire fără justă cauză, putând astfel cere de la trăgător, de la acceptant/emitent sau de la girant plata sumei cu care aceştia s-au îmbogăţit în dauna sa.

Stingerea obligaţiilor cambiale, în afară decăderii din dreptul de regres, se mai poate face şi prin prescripţie. Prescripţia face ca posesorul cambiei, care a rămas inactiv

Scanned with OKEN Scanner

un anume răstimp, să-şi piardă dreptul de a acţiona în justiţie şi odată cu aceasta dreptul de a obţine executarea silită a obligaţiei.

Durata prescripţiei este următoarea:

- trei ani în ceea ce priveşte acţiunea sau executarea cambială directă;
- un an în ceea ce priveşte acţiune sau executarea de regres;
- şase luni în ceea ce priveşte regresul girantului plătitor faţă de ceilalţi obligaţi de regres;
- acţiunea de îmbogăţire fără justă cauză se prescrie în termen de un an din ziua în care hotărârea judecătorească pronunţată asupra acţiunii sau execuţiei rămase definitivă.

Întreruperea prescripţiei contra unuia dintre obligaţi nu are efect şi asupra celorlalţi obligaţi.

VI.9.2.5.4. UTILIZAREA CAMBIILOR ŞI BILETELOR LA ORDIN ÎN CADRUL MODALITĂŢILOR DE PLATĂ INTERNAŢIONALE

Pentru a elimina riscul de neplată în afacerile economice internaţionale, cambiile şi biletele la ordin au evoluat de la utilizarea lor singulară, în sine, la asocierea lor unei alte tehnici de plată cum ar fi acreditivul documentar, scrisoarea de credit comercială şi incasso-ul, cu valoare de instrument de garantare (în special în cazul incasso-ului) sau ca rezultat al unor reglementări specifice, particulare privind plata (scrisoarea de credit comercial, caracteristică ţărilor de drept anglo-saxon).

Sunt situaţii tot mai frecvente în care exportatorii acceptă o amânare a plăţii. Pentru a se acoperi contra riscurilor la care se expun şi, totodată, pentru a putea materializa creanţa sub forma unui efect mobilizabil, exportatorul va solicita deschiderea unui **acreditiv documentar utilizabil prin acceptare sau negociere de cambii.**

Cambiile legate de utilizarea acreditivului documentar irevocabil se trag întotdeauna asupra băncii emitente sau asupra unei alte bănci trase/acceptante. Prin angajamentul ferm asumat de banca emitentă în cadrul acreditivului documentar irevocabil, aceasta trebuie să accepte tratele trase de către beneficiar asupra sa şi să le plătească la scadenţă.

Dacă acreditivul prevede acceptarea de către o altă bancă trasă, banca emitentă trebuie să accepte şi să plătească la scadenţă tratele în cazul în care banca trasă stipulată în acreditiv nu acceptă trate trase asupra sa. De asemenea trebuie să plătească trate acceptate, dar neplătite de o astfel de bancă trasă la scadenţă.

Dacă acreditivul prevede negocierea, banca emitentă este obligată să plătească, fără drept de recurs împotriva trăgătorilor şi/sau deţinătorilor de bună credinţă, tratele trase de beneficiar. Un acreditiv nu trebuie emis ca utilizabil prin trate trase asupra ordonatorului. Dacă totuşi acreditivul prevede trate trase asupra ordonatorului, băncile vor considera astfel de trate ca documente adiţionale.

Dacă într-un acreditiv documentar se utilizează cambii, pe lângă respectarea dreptului cambial privind condiţiile de fond şi de formă obligatorii pentru cambie, emitentul trebuie să aibă în vedere şi cerinţele specifice şi de ansamblu privind derularea acreditivului documentar, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

➢ limba în care este redactată cambia trebuie să fie aceeaşi cu cea în care a fost emis acreditivul;
➢ valoarea nominală a cambiei şi moneda trebuie să corespundă celor precizate în acreditiv, în nici un caz valoarea nominală a cambiei nu poate depăşi valoarea acreditivului;
➢ dacă exportatorul (trăgătorul) se indică pe el însuşi ca beneficiar, trebuie să andoseze cambia în alb sau la ordinul băncii;
➢ dacă prin acreditiv se cere să fie trecute anumite menţiuni pe cambie (de exemplu numărul acreditivului, numărul contractului comercial etc.) acestea vor fi trecute numai pentru uşurarea utilizării acreditivului şi nu au legătură cu ordinul necondiţionat de plată a cambiei.
➢ scadenţa trebuie să corespundă cu cea din acreditiv. Ea trebuie să fie la vedere în cazul unui acreditiv cu plata la vedere, iar în cazul unui acreditiv cu plata prin acceptare în textul cambiei scadenţa se va preciza la acelaşi număr de zile indicat în acreditiv.

Scrisoarea de credit comercială constituie o formă a acreditivului documentar, fiind utilizată cu precădere ca modalitate de plată în Anglia, Japonia, S.U.A. şi alte ţări de influenţă bancară anglo-saxonă.

Scrisoarea de credit comercială este întotdeauna utilizabilă prin cambii la vedere sau la o anumită scadenţă, trase de exportator asupra băncii emitente. Dacă nu există indicaţii exprese de altă natură, cambiile trase în conformitate cu condiţiile prevăzute, pot să fie negociate, de principiu, la orice bancă care le acceptă, în ţara exportatorului.

Prin acreditiv documentar se pot efectua şi plăţi parţiale: o parte din sumă se plăteşte contra documentelor de livrare, iar restul prin remiterea de cambii scadente la un anumit termen de la vedere sau de la data expedierii mărfurilor.

Incasso-ul este o modalitate de plată mai puţin sigură pentru exportator decât acreditivul documentar, deoarece marfa este livrată pe adresa cumpărătorului fără nici o garanţie de plată. Acest neajuns poate fi înlăturat, printre alte metode (garanţii bancare, plata în avans, vinculaţie), prin utilizarea cambiilor trase asupra cumpărătorului sau prin bilete la ordin emise de acesta. Astfel, dacă cumpărătorul refuză plata sau acceptarea (în cazul cambiei) nu va putea intra în posesia documentelor fără de care vămuirea sau livrarea mărfurilor la destinaţie devin imposibile, mai ales când este vorba de conosamente fluviale sau maritime.

VI.9.3. CECUL – INSTRUMENT DE PLATĂ CU LARGĂ UTILIZARE ÎN PLĂŢILE INTERNAŢIONALE DATORITĂ GRADULUI DE SIGURANŢĂ RIDICAT

În perioada postbelică a avut loc o dezvoltare puternică a cecului, dar după 1990 fenomenul a marcat o tendinţă de descreştere determinată de concurenţa altor instrumente de plată mai puţin costisitoare: viramentul bancar şi cardul.

VI.9.3.1. DEFINIREA ŞI FUNCŢIILE CECULUI

Scanned with OKEN Scanner

Cecul este un ordin scris, necondiţionat, dat de către o persoană (trăgător, emitent) unei bănci (tras) de a plăti o sumă de bani, la vedere, unei terţe persoane (beneficiar).

În relaţiile comerciale internaţionale, trăgătorul (emitentul) este importatorul care, prin emiterea unui cec, achită contravaloarea mărfurilor cumpărate. Trasul este întotdeauna o bancă, fie că este banca unde trăgătorul are cont deschis, fie că este o altă bancă desemnată de banca trăgătorului să efectueze plata (schema nr. 6).

Cecul îndeplineşte două funcţii principale: instrument de retragere de fonduri din soldul creditor al propriului cont bancar şi instrument de plată în monedă scripturală.

Schema nr. 6

Circulaţia cecului

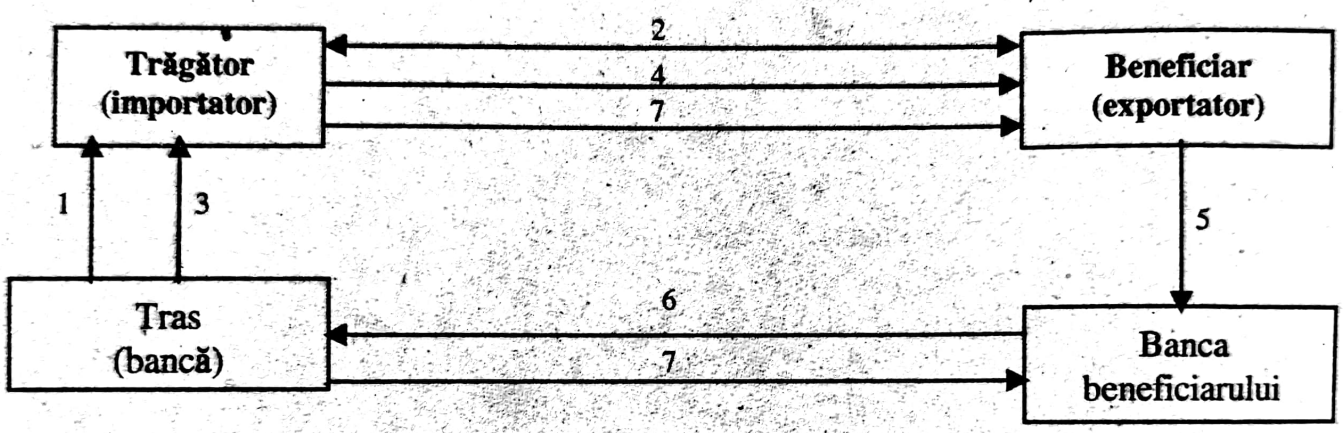

1. banca eliberează carnetul de cecuri;
2. încheierea contractului comercial internaţional;
3, 4. importatorul trage un cec asupra băncii trase şi îl remite exportatorului;
5. la scadenţă, exportatorul, beneficiar al cecului, îl remite spre încasare la banca sa;
6. banca beneficiarul prezintă cecul la plată băncii trase;
7. banca trasă achită cecul şi astfel se stinge creanţa exportatorului.

VI.9.3.2. TIPURI DE CECURI

➢ *Din punct de vedere al modului în care este indicat beneficiarul*, există:

a) cecul nominativ – atunci când în text este indicat numele beneficiarului. El poate fi, la rândul său:

• ***nominativ cu clauza „la ordin"*** – atunci când în text este menţionat numele beneficiarului şi clauza „la ordin". Acest tip de cec poate fi transmis prin gir deodată cu remiterea înscrisului.

• ***nominativ cu clauza „nu la ordin"*** – atunci când în text este menţionat numele beneficiarului şi clauza „nu la ordin". Acest tip de cec poate fi transmis numai prin cesiune de drept comun.

b) cecul la purtător – acest cec este transmisibil prin simpla tradiţie şi, pentru că nu menţionează numele beneficiarului, poate fi plătit oricui îl prezintă, de aici dezavantajul furtului;

Scanned with OKEN Scanner

c) cecul la purtător dar şi cu menţionarea beneficiarului – acest cec este transmisibil prin simpla traditie şi poate fi plătit fie purtătorului fie beneficiarului menţionat;
d) cecul fără nominalizarea beneficiarului şi fără menţiunea la purtător – acest cec va fi plătit purtatorului.
e) cecul cu menţiunea „netransmisibil" scrisă de bancă la cererea clientului – poate fi plătit numai purtătorului sau la cererea acestuia. De asemenea, cu suma înscrisă pe cec poate fi creditat contul curent al primitorului. Acest tip de cec poate fi girat numai în favoarea unei bănci, iar aceasta nu îl poate gira mai departe.

➢ *Din punct de vedere al modului de încasare*, există:

a) cecul barat are un semn de demarcare specific: două linii paralele pe faţa cecului, care indică distinct că plata nu se face în numerar ci numai în contul bancar al beneficiarului.

Bararea poate fi:
- *generală* – când între cele două linii nu este înscris nimic sau se scrie numai „banca" sau alt termen echivalent. Cecul cu barare generală poate fi plătit numai unei alte bănci sau unui client al băncii plătitoare.
- *specială* – când între linii se scrie denumirea unei bănci, caz în care cecul poate fi plătit numai băncii înscrise între linii sau, dacă însuşi numele băncii plătitoare este înscris între linii, numai unui client al acestei bănci. Totuşi banca menţionată între linii poate recurge la o altă bancă pentru încasare. O bancă nu poate dobândi un cec barat decât de la un client al acestei bănci.

Totuşi banca menţionată între linii poate recurge la o altă bancă pentru încasare. O bancă nu poate dobândi un cec barat decât de la un client al său ori de la o altă bancă şi nu poate să-l încaseze pentru alte persoane decât pentru cele menţionate mai sus. Bararea generală poate fi transformată în barare specială, operaţiunea inversă nefiind permisă. Avantajele cecului barat decurg din securitatea sporită pe care o oferă pentru bancă fiind plătibil numai unei persoane determinate. Menirea lui esentială este de a facilita plăţile prin monedă scripturală, riscul pierderii şi al furtului fiind diminuate.

b) cecul circular – este emis de o societate bancară anume autorizată pentru suma încasată de la titular în momentul emiterii şi este plătibil la vedere în oricare din locurile arătate alternativ de către emitent. La fel ca şi cecul de călătorie, este formulat în numele emitentului, care este o societate bancară: „La vedere ne obligăm să plătim, pentru valoarea primită anterior, în schimbul acestui cec circular ... ." Apare astfel exclusă ipoteza lipsei acoperirii cecului.

c) cecul plătibil în cont – când trăgătorul sau posesorul interzice plata în numerar prin înscrierea cuvintelor *„plătibil în cont"*, *„numai prin virament"* sau altă expresie echivalentă. În acest caz banca efectuează numai operaţiunea scriptică de virament.

➢ *Alte varietăţi de cecuri*:

a) cecul de călătorie se deosebeşte de cecul simplu prin formula obligaţiei de plată pe care şi-o asumă emitentul: „trăgătorul plăteşte acest cec de călătorie lui.... sau la ordinul său". Cecul de călătorie este un cec prealimentat (achitat în avans) disponibil în marea majoritate a monedelor de circulaţie internaţională, într-un număr limitat de

Scanned with OKEN Scanner

denominări (ex.: 20, 50, 100 şi 500 USD). Deţinătorului cecului i se solicită să îşi aplice semnătura pe cec, la primire şi să semneze a doua oară în prezenţa vânzătorului, la achitarea bunurilor sau serviciilor. Cele două semnături trebuie să fie la fel şi nu perfect identice. Această procedură conferă cecurilor de călătorie un înalt grad de siguranţă. În plus, cecurile de călătorie pierdute sau furate sunt înlocuite de către emitent fără costuri adiţionale. Cecurile de călătorie se utilizează pentru a fi transformate în numerar la o bancă sau pentru a plăti la hoteluri, restaurante, magazine, staţii de benzină etc., care le prezintă instituţiei emitente pentru a li se credita contul cu suma corespunzătoare. Cei mai importanţi furnizori de cecuri de călătorie sunt: Euro-Travellers, Cheque International - care a stabilit relaţii comerciale de operare cu Thomas Cook şi MasterCard - American Express şi VISA.

b) cecul certificat – banca emitentă garantează prin certificare, semnând cecul pe recto, existenţa acoperirii şi menţinerea ei până la expirarea termenului de prescripţie de 6 luni. Ca efect al certificării cecului, banca blochează suma de plată în contul curent al clientului său.

c) cecul poştal este folosit în localităţile unde nu există sucursale sau agenţii ale băncilor. În Franţa sunt utilizate patru tipuri de cec poştal: cecul pentru retrageri din contul poştal, cecul nominativ, cecul la purtător şi cecul virament. Cecul poştal este netransmisibil prin gir.

VI.9.3.3. OPERAŢIUNI CU CECURI

VI.9.3.3.1. EMITEREA CECULUI

Pentru a preveni falsificarea şi contrafacerea cecurilor, formularele sunt standardizate, înseriate şi imprimate pe o hârtie specială. În România, Normele tehnice nr. 9/1994 ale Băncii Naţionale a României prevăd standardele tehnice ale suportului de hârtie precum şi condiţiile de asigurare a securităţii cecului:

a) serie şi număr distincte pentru fiecare formular;

b) elemente de desen (filigran încorporat şi reţea complexă de linii);

c) text sau desen în culori fluorescente, dintre care cel puţin două culori care pot fi detectate cu ultraviolete;

d) fibre invizibile cu reflexie albastră, verde şi roşie;

e) tratare chimică a hârtiei şi imprimarea cu cerneluri sensibile la apă şi la agenţii chimici;

f) un element secret de securitate, ales de fiecare bancă şi cunoscut numai de aceasta;

g) microtext;

h) încorporarea unui desen, care nu poate fi reprodus prin copiatoare alb-negru sau color;

i) bandă rezervată procesării automate.

Încă de la emitere cecul trebuie să cuprindă următoarele elemente, fără de care cecul este nul:

- denumirea de cec trecută în însuşi textul cecului şi exprimată în limba întrebuinţată

Scanned with OKEN Scanner

pentru redactarea acestuia (check – engl., cheque – fr.);

• ordinul necondiţionat de a plăti o sumă de bani exprimată într-o monedă şi menţionată în cifre şi în litere. Ca şi la cambie sau la biletul la ordin, în caz de neconcordanţă între suma în cifre şi cea în litere, se ia în considerare suma în litere. Dacă suma este menţionată de mai multe ori pe cec, în caz de neconcordanţă, se plăteşte suma cea mai mică.

• denumirea băncii care trebuie să plătească;

• locul plăţii;

• data şi locul emiterii. În situaţia în care locul emiterii nu este menţionat se subînţelege a fi domiciliul trăgătorului.

• semnătura trăgătorului.

Emiterea cecului este o operaţiune complexă, alcătuită din două faze:

1) completarea formularului de cec;
2) predarea cecului către beneficiar.

VI.9.3.3.2. TRANSMITEREA CECULUI

Modalitatea de transmitere a cecului depinde de felul în care este stipulat. Cecul nominativ, cu sau fără clauză expresă „la ordin" este transmisibil prin gir şi remitere. Cecul nominativ cu clauză „nu la ordin" este transmisibil numai în forma cesiunii de drept comun. Cecul la purtător se transmite prin tradiţie.

Girul trebuie să fie necondiţionat şi pentru întreaga sumă. Girul transmite toate drepturile care rezultă din cec.

Girul în favoarea trasului are valoarea unei chitanţe. Trasul nu poate gira cecul.

Girul se scrie pe spatele cecului şi poartă semnătura olografă a girantului. Girul este valabil şi fără indicarea numelui giratarului, dacă este semnat de girant. Posesorul unui cec girat în alb poate să-l completeze cu numele său sau cu numele altei persoane, poate să gireze cecul din nou în alb sau în favoarea unei persoane nominalizate sau poate să predea cecul altei persoane fără să-l gireze şi fără să completeze girul în alb.

Girantul răspunde de plată şi poate interzice un nou gir dacă doreşte să nu-şi asume răspunderea girurilor ulterioare.

Posesorul cecului îşi legitimează dreptul prin şirul neîntrerupt al girurilor, chiar dacă ultimul gir este în alb. Girurile şterse se consideră nescrise.

Girul pus pe un cec la purtător îl face pe girant răspunzător conform dispoziţiilor legale privind regresul.

Cecul girat cu menţiunea „valoare pentru acoperire", „pentru încasare", „pentru procură" sau altă formulă similară nu poate fi girat decât tot cu titlu de procură.

Girul făcut după protest sau după expirarea termenului de prezentare la plată produce numai efectele cesiunii de drept comun.

Girul nedatat este considerat anterior protestului sau termenului de prezentare.

Cecul pierdut nu poate fi revendicat de la posesorul care îşi justifică dreptul, cu excepţia situaţiei în care se dovedeşte că l-a dobândit prin rea-credinţă sau a săvârşit o greşeală gravă în dobândirea lui.

Scanned with OKEN Scanner

VI.9.3.3.3. PLATA CECULUI

În principiu plata cecului se face la vedere. În realitate, termenul de plată al cecului depus în 48 ore de la primire este de: 8 zile dacă cecul este emis şi plătit în aceeaşi ţară, 20 zile dacă cecul este emis şi plătit pe acelaşi continent (sunt luate în considerare ţările europene şi ţările riverane ale Mării Mediterane) şi 70 zile dacă cecul este emis şi plătit pe continente diferite. În România, conform reglementărilor în vigoare, termenul de plată al cecului este de 8 zile, dacă acesta este emis şi plătit în aceeaşi localitate şi de 15 zile, dacă este emis şi plătit în alte localităţi. Cecul emis într-o altă ţară europeană şi plătibil în România trebuie să fie prezentat la plată în termen de 30 zile de la emitere, iar dacă este emis pe alt continent termenul este de 70 de zile. Dacă cecul emis în România este plătibil în străinătate, termenul de prezentare este cel reglementat de legea locului plăţii. De exemplu, în Franţa, va fi prezentat în 20 de zile de la emitere, fără a lua în calcul ziua emiterii. Dacă termenul se împlineşte într-o zi nelucrătoare, el va expira în prima zi lucrătoare.

Dacă se prezintă la plată înaintea datei înscrise pe el ca dată a emiterii (cec postdatat) este plătibil în ziua prezentării.

Dacă termenul de depunere a expirat, cecul nu poate fi utilizat, dar creanţa nu se stinge deoarece termenul de prescripţie este de trei ani.

Posesorul ceculuí are dreptul să pretindă plata până la concurenţă provizionului existent, chiar dacă acesta este inferior sumei înscrise pe cec. În acest caz, posesorul ceculuí nu poate refuza o plată parţială. Banca plătitoare poate cere ca cecul să-i fie predat cu menţiunea „achitat" sau „achitat parţial cu precizarea sumei achitate".

Cecurile emise sunt, în practică, plătite în proporţie de 99 %. Banca trasă răspunde pentru valoarea integrală a ceculuí dacă, înainte de expirarea termenului care se împlineşte la miezul nopţii zilei lucrătoare ce urmează zilei recepţiei ceculuí, nu a plătit cecul sau, după caz, nu l-a restituit sau nu a comunicat refuzul plăţii.

Emitentul ceculuí poate face opoziţie la plata ceculuí dacă acesta a fost emis din eroare sau dacă marfa plătită cu respectivul cec nu este corespunzătoare condiţiilor contractuale. Ordinul de plată dat băncii prin emiterea ceculuí poate fi revocat verbal sau în scris. Dacă banca nu respectă acest ordin şi plăteşte cecul, răspunde faţă de client pentru suma plătită. Banca plătitoare este răspunzătoare pentru refuzul nejustificat de plată. Refuzul băncii este justificat dacă şirul girurilor este întrerupt, dacă o semnătură este falsă sau dacă cecul nu a fost prezentat conform procedurii legale.

După ce a plătit un cec, banca se subrogă în dreptul:

- posesorului legitim şi de bună credinţă contra trăgătorului sau emitentului;
- trăgătorului sau emitentului contra beneficiarului sau oricărui purtător al ceculuí.

În ceea ce priveşte avalul, protestul, regresul, anularea, pierderea etc. problemele sunt similare cambiei şi biletului la ordin.

VI.9.3.4. MĂSURI DE CONTRACARARE A RISCULUI DE NEPLATĂ A CECULUI

Cecul, deşi are o largă utilizare în plăţile internaţionale, prezintă dificultăţi juridice

Scanned with OKEN Scanner

privind armonizarea legislaţiilor naţionale. Astfel, în unele ţări, precum Arabia Saudită, nu există nici o legislaţie. În Franţa, Belgia, Olanda, Luxemburg şi S.U.A. provizionul trebuie să fie prealabil şi disponibil, pe când în Anglia provizionul este estimat în momentul prezentării cecului la banca trasului. În Germania provizionul nu există, banca trasă plătind din fondurile sale până la un anume plafon, care variază în funcţie de situaţia financiară a trasului. În Franţa refuzul la plată nu este admis decât în caz de pierdere sau furt în timp ce legislaţiile germană, engleză şi americană sunt mai suple.

Având în vedere cele de mai sus, ar fi indicată utilizarea în plăţile internaţionale a cecului certificat, dar acesta nu există în ţări ca S.U.A., Germania, Olanda, Belgia, Luxemburg, Irlanda şi Suedia.

În afacerile internaţionale, este necesar ca atât cei care plătesc cu cec cât şi cei care acceptă acest tip de plată să ia în considerare mai multe aspecte, în ideea de a preveni şi a atenua riscul de neplată al acestui instrument de plată.

Astfel emitentului îi sunt recomandate următoarele:

- să utilizeze acest instrument de plată pentru achiziţionarea de valori importante, de la distanţă mare pentru care este necesară preconstituirea unui mijloc de probă;
- să nu emită cecuri fără a exista un provizion prealabil şi suficient în cont;
- să păstreze carnetul de cecuri la loc sigur;
- să completeze cecul cu atenţie, cu un scris lizibil, utilizând o pastă sau o cerneală care nu se şterg uşor şi să bareze rubricile necompletate;
- în cazul pierderii sau furtului formularelor să anunţe banca imediat, în scris, şi dacă este cazul şi poliţia, menţionând numerele formularelor respective.

Primitorului unui cec îi sunt recomandate următoarele:

- să verifice atent cecul atât din punct de vedere al aspectului exterior cât şi al conţinutului (să nu existe pete, scriere incompletă, urme de ştersături sau decolorări);
- să solicite actul de identitate al plătitorului pentru a înscrie pe spatele cecului datele de identificare ale acestuia;
- să se asigure că s-a constituit provizionul necesar efectuării plăţii;
- să depună imediat cecul la bancă;
- să anunţe poliţia în cazul în care banca nu acceptă cecul la plată deoarece a fost declarat pierdut sau furat;
- să-l contacteze imediat pe emitent, dacă banca semnalează că cecul este greşit completat, dar nu să-i remită cecul;
- să ia în considerare posibilitatea emiterii cecului fără acoperire, fapt care duce la refuzul băncii de a efectua plata. În această situaţie mai există şansa ca să se crediteze contul trăgătorului sau ca acesta să plătească direct;
- să solicite avalizarea cecului de către o bancă de prim rang.

VI.9.3.5. MODERNIZAREA CECULUI

Sistemele de cecuri electronice au fost folosite pentru transferul electronic de fonduri încă din anii '70. Ele utilizează structura de bănci existente şi elimină cecurile de hârtie.

Avantajele principale oferite de acestea sunt:

Scanned with OKEN Scanner

- timpul foarte rapid de efectuare a plăţilor;
- reducerea costurilor privind hârtia folosită;
- confirmarea instantanee a solvabilităţii plătitorului;
- flexibilitatea şi marea varietate de implementare, de la tranzacţii mici, folosind reţelele automate de bani, în marile reţele internaţionale de clearing, cum ar fi CHIPS (Clearing House Interbank Payments System) format din peste 120 de bănci din întreaga lume. De exemplu, CHIPS efectuează zilnic în jur de 200.000 de tranzacţii cu o valoare totală de 1,2 miliarde USD.

O slăbiciune evidentă a utilizării sistemelor de cecuri electronice o constituie caracterul privat şi confidenţialitatea plăţilor. În plus, băncile sunt obligate, prin reglementările în vigoare, să poată documenta, în detaliu, fiecare transfer.

Pe Internet, cecul de hârtie poate fi repede înlocuit cu unul electronic, semnat digital de către emitent. Un consorţiu de bănci, FSTC (Financial Services Technology Consortium) a statuat un model de cec electronic foarte asemănător cecurilor clasice pe hârtie. Plătitorul foloseşte un procesor, de tipul unui smart card PC, pentru a genera şi semna un cec electronic ce va fi transmis prin poştă electronică sau prin reţeaua w.w.w. El se trimite fie băncii cumpărătorului, care-l va onora prin verificarea semnăturii digitale şi va trimite banii băncii vânzătorului, fie direct vânzătorului, care va verifica semnătura, îl va semna la rândul său şi îl va trimite băncii sale.

Modelul FSTC se bazează pe folosirea sistemelor criptografice cu chei publice pentru semnătura digitală şi pleacă de la premisa că toate cheile publice ale participanţilor şi certificatele lor sunt cunoscute pretutindeni în sistem.

VI.9.4. INSTRUMENTE DE PLATĂ ELECTRONICE

În condiţiile unei societăţi informatizate, pe o piaţă globală şi puternic concurenţială, extinderea tranzacţiilor electronice este deosebit de dinamică atât în domeniul economic cât şi bancar. Acesta din urmă se caracterizează printr-o dinamică deosebită a ofertei de produse şi servicii (e-banking, e-payment, m-banking etc.). Dezvoltarea unor activităţi comerciale între participanţii situaţi la mari distanţe geografice unii de alţii nu poate fi concepută fără folosirea unor sisteme electronice de plăţi.

Introducerea şi utilizarea instrumentelor electronice de plată asigură o gestionare mai bună a afacerilor şi a lichidităţilor firmelor într-un timp mai scurt şi cu costuri mai reduse.

În categoria instrumentelor de plată electronice se înscriu cardul şi instrumentele de plată cu acces la distanţă.

VI.9.4.1. CARDUL – INSTRUMENT DE PLATĂ MODERN

VI.9.4.1.1. SCURT ISTORIC PRIVIND APARIŢIA ŞI DEZVOLTAREA CARDULUI

Perfecţionarea, modernizarea şi eficientizarea instrumentelor şi modalităţilor de plată au fost determinate pe de o parte de cuceririle ştiinţei, îndeosebi în domeniul tehnologiei informaţiilor şi telecomunicaţiilor digitale de date (IT&C), comunicaţiilor prin circuite

Scanned with OKEN Scanner

telefonice, cablu TV, fibra optică, satelit, telefonie mobilă, iar pe de altă parte de succesele de miniaturizare a componentelor în construcţia calculatoarelor (producerea microprocesoarelor cu o suprafaţă de numai câţiva mm pătraţi a dus la lansarea smart cardurilor).

În anul 1914, în S.U.A., a fost emis primul card de credit (credit card), care atesta existenţa unor relaţii speciale între compania „General Petroleum Corporation of California", salariaţii ei şi câţiva clienţi selecţionaţi. Ulterior, cardul s-a extins şi s-a perfecţionat constituindu-se societăţi financiare specializate: Diners Club în 1949, American Express în 1958 etc. Aceste societăţi au emis carduri care permiteau deţinătorilor să-şi procure anumite bunuri şi servicii în domeniul hotelier, turistic, al transporturilor. Primele carduri bancare au apărut tot în S.U.A. în anii 1958-1959. Marile reţele de carduri au origine americană: VISA International, Mastercard, American Express, Diners Club.

În ţările vest-europene cardurile au apărut în jurul anului 1960, dar s-au extins abia după anul 1980. În ultimul deceniu al secolului XX, datorită efortului masiv financiar, derulat de instituţiile bancare din ţările avansate, baza materială a operaţiunilor de plăţi prin carduri a crescut în asemenea măsură încât folosirea cardurilor a ajuns la cote de neimaginat în anii '80. Cardurile au devenit instrumente preferate pentru derularea plăţilor de valori mici iniţiate de persoane fizice deţinătoare de conturi bancare, care formează în ţările avansate o parte importantă a clientelei bancare. Apariţia cardurilor a avut un rol important în atragerea de către bănci a persoanelor fizice cu venituri modeste, care au apreciat în acest instrument de plată o posibilitate de a obţine credite care, deşi mici, le asigurau plata unor datorii curente. O largă răspândire a cardurilor se înregistrează, în ultimul timp, în activitatea întreprinderilor mici şi mijlocii, datorită avantajelor pe care le prezintă.

Într-o serie de ţări (Olanda, Suedia, Elveţia) creşterile operaţiunilor prin carduri sunt atât de mari şi datorită preluării, în unele cazuri, a plăţilor care se derulau până nu demult cu alte instrumente. Are loc o reaşezare a structurii instrumentelor de plată decurgând din creşterea preferinţelor pentru carduri a clienţilor din ţările dezvoltate. Această tendinţă de transfer a plăţilor între cec şi card duce la degajarea băncilor de povara plăţilor mici, care reprezintă pentru acestea costuri mari şi importante pierderi determinate de cecurile fără acoperire.

Facturarea electronică on-line a devenit o activitate cotidiană în ţările cu o structură IT & C avansată. Din ce în ce mai multe persoane fizice şi juridice (în special I.M.M.-uri) plătesc facturile on-line. În ultimii 20 de ani, reţeaua ATM-urilor s-a extins în mod remarcabil crescând în Belgia de 6 ori, în Germania de 3 ori, în Italia de 2,5 ori, iar în Franţa, Olanda şi Elveţia de aproape 2 ori. O creştere spectaculoasă a cunoscut şi reţeaua de terminale la punctele de vânzare, TPE, POS şi certificatori: în Olanda de 34 de ori, în Elveţia de 12 ori, iar în Germania, Suedia şi Italia de 8-9 ori.

În ţara noastră, cardurile au apărut după anul 1995 când Banca Naţională a României a emis Regulamentul nr. 6/1995 privind principiile şi organizarea plăţilor prin cărţi de plată către societăţile bancare din România. De asemenea, B.N.R., prin Regulamentul nr. 4/2002 privind tranzacţiile efectuate prin intermediul instrumentelor de plată electronică şi relaţiile dintre participanţii la aceste tranzacţii, a elaborat cadrul juridic de bază, care susţine şi promovează introducerea acestui sistem în economia românească.

Scanned with OKEN Scanner

VI.9.4.1.2. DEFINIREA ŞI FUNCŢIILE CARDURILOR

Cardul este un instrument de plată folosit pe scară largă în ţările dezvoltate pentru plăţile interne. În anumite situaţii specifice, cardul se utilizează şi pentru efectuarea plăţilor externe.

Cardul este un instrument de plată electronică, respectiv un suport de informaţie standardizat, securizat şi individualizat, care permite deţinătorului său să utilizeze disponibilităţile băneşti proprii dintr-un cont deschis pe numele său la emitentul cardului ori să utilizeze o linie de credit, în limita unui plafon stabilit în prealabil, deschisă de emitent în favoarea deţinătorului cardului.

Cardurile se prezintă ca dreptunghiuri standardizate de plastic (85× 55 mm) pe care sunt imprimate: denumirea, logo-ul, hologramа şi codul (patru cifre) emitentului, numele şi numărul de cont al deţinătorului, data expirării valabilităţii cardului şi semnătura titularului. În forma modernă, pe verso este imprimată o pistă magnetică ce permite citirea electronică a datelor de mai sus (mai puţin semnătura) precum şi a unor date suplimentare cum ar fi: fondurile disponibile, unitatea titulară, codul PIN (Personal Identification Number) şi parola. Ultima generaţie de carduri, aşa numitele **chip-carduri**, încorporează un microprocesor şi o componentă de memorie electronică (chip), extinzând considerabil potenţialul de folosire a cardului, care devine astfel o mică bancă de date personală şi portabilă a clientului, şi prezentând un grad de securitate mai înalt.

Funcţiile cardurilor sunt:

a) funcţia de retragere de fonduri (cash card). Cele mai multe carduri sunt folosite pentru a scoate bani din ATM-uri (Automated Teller Machines). Numerarul poate fi obţinut de la orice bancă ce afişează simbolul cardului respectiv sau, în străinătate, de la filialele băncilor participante la respectiva schemă de card. Pentru a putea extrage banii, posesorul cardului trebuie să introducă o parolă şi un cod secret, imprimate cifrat pe banda magnetică. Există peste 350.000 ATM-uri în lume, dintre care în jur de 100.000 în Europa.

b) funcţia de plată (debit card). Cardul poate fi folosit pentru a cumpăra bunuri şi servicii, fie din punctele de vânzare unde sunt afişate mărcile de carduri acceptate, fie prin Internet. În punctele de vânzare în care se acceptă plata cu card tranzacţiile sunt de două feluri: pe bază de hârtie (paper-based transactions) sau electronice (electronic transactions. ***Tranzacţiile pe bază de hârtie*** pot fi făcute numai în punctele de vânzare care au maşini speciale pentru pregătirea certificatelor de vânzare (sales voucher) pe care se înregistrează tranzacţia. Cardul este introdus într-o imprimantă specială, împreună cu certificatul de vânzare. Caracterele în relief al cardului sunt înregistrate pe certificatul de vânzare odată cu numele şi adresa vânzătorului. Pentru tranzacţii de valori mai mari decât cele practicate în mod obişnuit de vânzător este nevoie de autorizarea telefonică a companiei emitente a cardului, prin intermediul unei bănci. Certificatul de vânzare este semnat de cumpărător, iar vânzătorul verifică autenticitatea semnăturii prin comparaţie cu cea de pe card. Copia certificatului este înmânată cumpărătorului în timp ce vânzătorul trimite exemplarul său la compania emitentă a cardului, prin intermediul oficiului local al

Scanned with OKEN Scanner

băncii, şi primeşte plata corespunzătoare. Companiile emitente de cardûri primesc venit de la detailişti şi alte puncte de vânzare care acceptă carduri, aceştia fiind obligaţi să ofere companiei un discount la vânzări, care este în medie în jur de 2 %. Unele companii emitente de carduri au introdus o taxă anuală (în jur de 20-25 USD) pentru dreptul de a folosi cardul. În cazul **tranzacţiilor electronice**, vânzătorul trece cardul printr-un cititor de carduri (magnetic card reader), legat la un terminal de calculator. Suma de plată este introdusă automat în acest terminal care tipăreşte un bon de vânzare (sales slip). Deţinătorul cardului autentifică tranzacţia, fie introducând de la tastatură codul PIN, fie semnând bonul de vânzare. Contul de card al cumpărătorului este debitat automat şi fondurile sunt transferate în contul vânzătorului. În situaţia ***tranzacţiilor pe Internet,*** situl afişează un formular în care clientul introduce datele de identificare a cardului: numele şi codul PIN. Datele pot fi preluate şi automat din portofelul electronic al clientului. Datele sunt transmise la un procesor de carduri, un sit specializat la care sunt afiliate sute de bănci, acesta le sortează şi le transmite băncii emitente. Banca respectivă transmite procesorului autorizarea sau infirmarea autenticităţii cardului. În situaţia autorizării suma este blocată în contul clientului, iar banii intră în contul comerciantului după ce acesta transmite băncii documentul de confirmare a livrării.

c) **funcţia de credit** (credit card). Fiecărui deţinător de card i se dă o limită de credit în contul de card. Lunar, titularul cardului primeşte un extras bancar (statement) care detaliază cumpărăturile şi retragerile de numerar. Dacă doreşte, poate plăti numai o parte din suma datorată, iar restul este amânat pe o perioadă determinată, pe bază de credit purtător de dobândă. Compania de credit percepe o dobândă notabilă (de 30 % pe an sau chiar mai mare) la soldurile debitoare, după expirarea datei de creditare (de maximum 56 de zile). De remarcat că aproape 2/3 din deţinătorii de carduri nu îşi achită complet datoria lunară până la sfârşitul perioadei de dobândă nulă, astfel încât dobânzile amintite ating valori foarte mari. Funcţia de credit mai este îndeplinită şi de cardurile speciale de credit, care pe lângă funcţia de plată permit oferă aderentului posibilitatea de a obţine credite de la banca emitentă a cardului.

d) **funcţia de garanţie a cecurilor** (cheque guaranted card). În ideea de a spori acceptarea cecurilor în comerţul cu amănuntul, băncile din câteva ţări au introdus un **cec garantat cu card**, pe care îl pun la dispoziţia clienţilor consideraţi de încredere. În această situaţie se impune respectarea a două condiţii pentru ca acestea să fie considerate valide: numărul cardului de garantare a cecului trebuie să fie înscris pe verso-ul cecului, iar informaţia de pe card trebuie să corespundă cu cea înscrisă pe cec. Dacă aceste condiţii sunt îndeplinite, băncii i se solicită să plătească cecul, indiferent dacă există sau nu suficiente disponibilităţi în contul plătitorului. Un exemplu binecunoscut de cecuri garantate îl oferă sistemul EUROCHEQUE, care se bazează pe un cec obişnuit şi pe un card standardizat garantat. Un Eurocheque prezentat împreună cu un card garantat valid are plata asigurată la banca trasă până la un plafon stabilit în moneda locală. Aproximativ 8.000 de bănci emit Eurocheque-uri. Dacă sunt garantate, acestea sunt acceptate atât de către toate băncile trase şi de un număr de alte bănci cunoscute ca „bănci acceptante" cât şi de aproximativ cinci milioane de comercianţi din 41 de ţări.

e) **alte funcţii** : servicii de călătorie, de asigurare, de asistenţă medicală etc. Majoritatea companiilor emitente de carduri oferă asigurare gratuită în caz de accident de

Scanned with OKEN Scanner

călătorie, atunci când costul călătoriei a fost achitat cu card, acoperire împotriva rănirii sau decesului titularului de card, soţiei şi copiilor dependenţi. În cazul în care utilizatorul cardului cumpără bunuri şi servicii şi acestea sunt necorespunzătoare, cumpărătorul poate cere despăgubiri de la compania emitentă, care în această situaţie acţionează ca o companie de asigurare a calităţii bunurilor şi serviciilor.

VI.9.4.1.3. CLASIFICAREA CARDURILOR

➢ *În funcţie de aria de cuprindere* sunt:

- **carduri cu acceptare pe teritoriul unei ţări** (ţara băncii emitente);
- **carduri cu acceptare internaţională**, emise de bănci membre ale unui sistem internaţional. Organizaţiile de carduri internaţionale foarte renumite sunt: VISA International, EuroCard/MasterCard, American Express, Diner's Club etc. Acestea acţionează pentru plăţi internaţionale (European Payment System Services) şi pentru compensări (Eurocard Net Setlement System – ENESS). În România, acţionează Europe Middle East Africa cu centrul la Londra.

➢ *În funcţie de modul de întocmire a chitanţelor* există:

- **carduri manuale** – pentru întocmirea chitanţelor se utilizează cititoare mecanice;
- **carduri electronice** – pentru întocmirea chitanţelor se folosesc cititoare electronice.

➢ *În funcţie de momentul în care are loc decontarea efectivă a plăţilor*, cardurile de plată se clasifică astfel:

1) **carduri cu plata înainte (cardul prealimentat)**. Acest tip de card are o reală putere de cumpărare deoarece pentru el utilizatorul a plătit în avans. Scopul fundamental al utilizării cardurilor prealimentate este decontarea imediată a tranzacţiilor cu o valoare mică şi foarte mică. Cel mai cunoscut exemplu îl reprezintă cardul telefonic. Inventarea chip-cardului a făcut posibilă din punct de vedere tehnic utilizarea cardurilor prealimentate pentru o gamă mai largă de scopuri.

2) **carduri cu plata acum (cardul de debit)**. Acest card conţine o bandă magnetică şi necesită introducerea în terminalul electronic, înainte de accesarea serviciului, a unui număr personal de identificare (PIN) echivalent cu semnătura deţinătorului. Pentru comercianţi, plata efectuată prin carduri de debit, acceptate de către sistem prin operaţiunea de autorizare on-line, reprezintă o plată garantată. Cele mai multe carduri de debit au două funcţii principale: retragerea de numerar din distribuitoarele automate sau din ghişeele automate de bancă (ATM-uri) şi efectuarea plăţilor la punctele de vânzare (EFTPOS) prin transfer electronic de fonduri.

3) **carduri cu plata mai târziu.** În aceasta categorie sunt incluse următoarele carduri:

• ***cardul de credit*** - acesta conţine aceleaşi elemente ca şi cardul de debit, dar principala sa caracteristică o constituie faptul că deţinătorului i-a fost deschisă, în prealabil, o linie de credit. Deţinătorul poate să achiziţioneze bunuri şi servicii şi să retragă numerar în limita unui plafon prestabilit. La punctele de vânzare autorizarea plăţii are loc pe baze electronice on-line, iar detaliile privind tranzacţia efectuată sunt înregistrate imediat de către sistemul computerizat al emitentului. Debitul pe care deţinătorul îl înregistrează faţă de

Scanned with OKEN Scanner

emitentul cardului poate fi decontat parţial sau integral, la sfârşitul unei perioade specificate, situaţie în care soldul remanent este considerat ca un credit extins pentru care se percepe dobândă. Având în vedere aceste caracteristici, cardul de debit combină două funcţii principale: cea de instrument de plată şi cea de facilitate de credit (revolving) pe termen scurt. Cardurile de credit sunt, în general, emise de o bancă sub sigla unei organizaţii, cum ar fi VISA sau EUROPAY.

• ***cardul de comerciant*** (retailer card) – este emis de comercianţii care doresc să-şi asigure în acest mod loialitatea clienţilor şi nu poate fi utilizat decât la punctele de vânzare controlate de emitentul cardului, de obicei lanţuri de magazine, staţii de benzină. Cardurile de comerciant sunt larg utilizate în S.U.A. şi mai puţin în Europa, cu excepţia Franţei.

• ***cardul de cheltuieli*** (charge card) cunoscut şi sub denumirea de card de călătorie şi de petrecere a timpului liber (T & E - travel and enterteinment card). Este emis de persoane nonbancare şi presupune existenţa unor linii de credit deschise pentru deţinători. Acest tip de card permite deţinătorului să efectueze cheltuieli şi, de regulă, să retragă numerar din ghişeele automate de bancă şi/sau ghişeele emitentului de card. Toate operaţiunile de debitare a contului deţinătorului trebuie decontate integral, la anumite momente de timp sau la sfârşitul unei perioade specificate. Practic, cardul de cheltuieli acordă deţinătorului credite pentru perioade de timp limitate pentru care nu se percepe dobândă. Cele mai cunoscute exemple din această categorie sunt cardurile emise de American Express şi Diners Club.

➢ *În funcţie de modul de funcţionare*, sunt:

- **carduri pentru cumpărare de bunuri şi servicii şi pentru eliberare de numerar**. Acestea se sprijină pe două entităţi specifice şi anume: centre de autorizare, organizate de bănci şi centre de prelucrare;
- **carduri de debit**, care debitează imediat contul posesorului;
- **carduri de cheltuieli**, la care rambursarea obligaţiilor de plată se face lunar;
- **carduri combinate**, de genul cardurilor de călătorie.

➢ *În funcţie de gama de servicii oferite*, există:

- **carduri clasice**, utilizate pentru retragere de numerar, credit şi garanţie;
- **carduri VIP** – emise pentru cheltuieli de minim 50.000 USD pe luna;
- **carduri de societate**, folosite pentru decontarea cheltuielilor ocazionate de deplasările personalului unei societăţi.

➢ *În funcţie de emitent*, există:

1) **carduri emise de bănci**. Acestea permit deţinătorilor să-şi procure o gamă foarte largă de bunuri, fapt pentru care mai sunt denumite şi carduri universale. Cardurile bancare sunt de mai multe feluri şi anume:

• ***carduri pentru retrageri de numerar;***

• ***carduri naţionale pentru retragere de numerar şi pentru plăţi***. Acestea la rândul lor sunt cu debit rapid sau debit ulterior (lunar, la dată fixă);

• ***carduri internaţionale*** (Visa, EuroCard/MasterCard) care oferă şi asigurare contra pierderii şi furtului, asigurare în caz de accident, invaliditate, deces. Cardurile MasterCard oferă în plus şi asistenţă medicală;

• ***carduri internaţionale de prestigiu*** care oferă servicii multiple: rezervare de camere

Scanned with OKEN Scanner

la hoteluri, protecţie juridică, închirieri de maşini fără garanţie.

2) carduri emise de comercianţi (private), care deţin un segment important de piaţă;

3) carduri emise de alte instituţii sau organizaţii specializate:

- ***carduri acreditive internaţionale*** (Diners Club, American Express), la care comisionul este mai mare (3,5 %);
- ***carduri emise de instituţii de credit***;
- ***carduri emise de companii petroliere***;
- ***carduri de abonament***, emise de companii de transport;
- ***carduri de identificare a posesorului***, emise de firme de închirieri de maşini, agenţii de turism, hoteluri, cluburi.

VI.9.4.1.4. MECANISMUL PLĂŢII PRIN INTERMEDIUL CARDULUI

Plăţile prin intermediul cardului comportă mai multe etape:

1) semnarea contractului aderent, încheiat între consumator şi emitentul cardului. Contractul se consideră încheiat în momentul în care solicitantul instrumentului de plată electronică (deţinătorul) primeşte cardul şi un exemplar al contractului, semnat de ambele părţi. Elementele contractului sunt:

- descrierea instrumentului de plată electronică şi modul de folosire a acestuia inclusiv limita disponibilului pus la dispoziţie deţinătorului;
- tipurile de tranzacţii ce pot fi efectuate cu instrumentul de plată respectiv;
- drepturile conferite;
- obligaţiile şi responsabilităţile semnatarilor;
- tipuri de taxe, comisioane şi dobânzi pe care deţinătorul va trebui să le plătească emitentului;
- eventuale bonificări;
- răspunderea deţinătorului inclusiv costurile pe care trebuie să le suporte în cazul în care cardul este pierdut, furat sau distrus;
- suma limită admisă pentru fiecare tip de operaţiune;
- momentul în care se va realiza debitarea sau creditarea contului deţinătorului;
- pentru cardurile cu circulaţie internaţională se va menţiona valoarea taxelor şi comisioanelor pentru tranzacţiile curente cu străinătatea şi cursul de referinţă folosit pentru decontare;
- perioada de timp şi modalitatea prin care o operaţiune poate fi contestată şi restituită;
- indicarea autorităţii abilitate să soluţioneze litigiile;
- două posturi telefonice operaţionale 24 ore din 24 la care să poată fi comunicate situaţiile de urgenta.

2) deschiderea contului personal al consumatorului;

3) semnarea contractului furnizor, încheiat între emitent si comerciantul care acceptă să fie plătit prin acest mecanism. Pentru operaţiunea de acceptare, comerciantul percepe un comision de acceptare. Emitenţii (băncile) pun la dispoziţia comercianţilor acceptanţi cititoare de carduri, formulare de documente de vânzare, centralizatoare, liste cu carduri interzise la plată.

Scanned with OKEN Scanner

4) deschiderea contului personal al comerciantului;
5) eliberarea cardului;
6) utilizarea cardului pentru plată sau retragere de numerar. Semnarea de către consumator a facturii comerciantului reprezintă ordinul de plată adresat băncii emitente de a plăti comerciantului.
7) decontarea documentelor. Autorizarea decontării se face de către centrele de autorizare din bănci. Refuzul de plată se poate datora nevalabilităţii operaţiunii, nerespectării procedurii de autorizare, erorilor de completare a chitanţelor sau acceptării unui card expirat, contrafăcut ori folosit pentru operaţiuni frauduloase.

VI.9.4.2 INSTRUMENTE DE PLATĂ CU ACCES LA DISTANŢĂ

Instrumentul de plată cu acces la distanţă permite deţinătorului să aibă acces la fondurile aflate în contul său, prin intermediul căruia poate efectua plăţi către un beneficiar sau alt gen de operaţiuni de transfer de fonduri şi care necesită de obicei: un nume de utilizator, un cod personal de identificare/parolă şi/sau orice dovadă similară a identităţii.

În afară de transfer de fonduri deţinătorul mai poate efectua operaţiuni de schimb valutar, poate constitui depozite, poate obţine informaţii privind situaţia conturilor şi a operaţiunilor efectuate. Toate tranzacţiile sunt recepţionate de bancă într-un server de comunicaţie şi procesate într-o tehnologie proprie de verificare a autenticităţii mesajului de plată, înainte de a fi transmis în sistemul informatic propriu. În categoria acestor instrumente se înscriu aplicaţiile de tipul:

- **Banii electronici** (e-money) sunt comparabili cu tipul de monedă existentă pe cardurile prealimentate. În acest caz, puterea de cumpărare nu este transferată dintr-un microchip către o unitate procesoare, ci, mai simplu, se transferă printr-o linie telefonică. O astfel de schemă implică dezvoltarea unor sisteme speciale pentru combaterea fraudelor. Înlocuirea monedelor şi bancnotelor - formele tradiţionale de numerar - prin bani electronici conduce, pe lângă reducerea costurilor de emitere şi menţinere în circulaţie a numerarului, la o sporire a flexibilităţii şi securităţii sistemelor de plăţi. Asistăm astăzi la un fenomen de globalizare monetară şi la crearea unui spaţiu virtual care desfiinţează graniţele geografice. ***Portofelul electronic*** este cel care implementează componenta purtătoare de bani electronici fiind folosit de către cumpărător pentru stocarea banilor electronici. Structura sa, ca echipament (hardware), este dependentă de protocoale criptografice care implementează tranzacţiile din sistemele electronice de plăţi, mai frecvente fiind următoarele configuraţii: structură de tip calculator personal, structură de tip cartelă inteligentă (smart card) şi structură de portofel electronic cu observator. ***Distribuitorul de bani electronici*** este dispozitivul prin care se încarcă bani electronici din portofelul electronic al cumpărătorilor. Dintre soluţiile tehnice folosite pentru implementare, mai utilizate sunt:
  - distribuitorul cont-bani electronici care permite incrementarea valorii din portofel pe baza retragerii unei sume de bani reali din contul cumpărătorului;
  - distribuitorul card-bani electronici, care asigură incrementarea valorii din portofel pe baza creditării cumpărătorului de către o casă de credit;

Scanned with OKEN Scanner

- distribuitorul numerar-bani electronici, prin care se permite incrementarea valorii portofelului pe baza colectării de la cumpărător a unei sume de bani reali.

❑ **Telebanking**, care a intrat în funcţiune în anii '70 odată cu automatizarea instrucţiunilor de plată şi transmiterea informaţiilor privind extrasele de cont. În cadrul acestui sistem datele sunt schimbate fie prin intermediul transferurilor de fişiere privind ordinele de transfer credit, transfer debit sau cecuri fie prin intermediul introducerii de instrucţiuni de transfer prin modalităţi on-line. Este accesibil entităţilor care au un volum mare de plăţi de efectuat şi care dispun de un sistem de contabilitate integral automatizat, care le permite o legătură electronică cu banca şi în acest mod se efectuează schimbul de instrucţiuni de transfer fără a mai utiliza suportul de hârtie.

❑ **Home banking** este de regulă utilizat de clienţii individuali, persoane fizice şi mici entităţi, care doresc să aibă acces prin intermediul mijloacelor de telecomunicaţie la centrul computerizat al instituţiei lor financiare. Legăturile se realizează prin intermediul unor aparate telefonice speciale (phone banking) sau al computerelor personale echipate cu modem.

O altă formă de home banking există în Franţa, unde terminale videotext (Minitel) dau utilizatorilor un acces direct la serviciile de home banking furnizate de cele mai multe bănci mari. În S.U.A. câteva companii regionale de telefoane pun la dispoziţia clienţilor din zona lor de activitate servicii cum ar fi: efectuarea plăţilor privind facturile, interogarea conturilor şi transferurile de fonduri. În plus, câteva companii private explorează posibilităţile oferite de televiziunea prin cablu, în vederea utilizării acesteia în scopurile home banking-ului.

❑ **Electronic banking (e-banking)** este un instrument prin care se economisesc timp, energie şi bani, atât pentru clienţi cât şi pentru instituţiile bancare. Serviciile bancare oferite de bănci zilnic clienţilor lor, prin contact direct, sunt foarte costisitoare. E-banking se adresează firmelor ce pot avea legătură cu banca prin intermediul unui computer. În cazul acestor aplicaţii, principiul de funcţionare se bazează pe o aplicaţie software a emitentului, instalată la sediul deţinătorului, pe o staţie de lucru individuală sau în reţea. Acest sistem permite firmelor vizualizarea situaţiei conturilor curente deschise la banca cu care sunt în contact şi operarea, prin propriul computer, în aceste conturi. Astfel se pot realiza plăţi atât în ţară cât şi în străinătate fără a fi necesară deplasarea utilizatorului la bancă. Electronic banking este un sistem off-line, ceea ce dă posibilitatea utilizatorilor să verifice operaţiunile privind plăţile înainte de transmiterea acestora către bancă, aceştia rămânând direct răspunzători în ceea ce priveşte corectitudinea datelor transmise băncii. Confidenţialitatea operaţiunilor se realizează prin parole unicat pentru fiecare utilizator în parte, prin criptarea datelor vehiculate, procesul de comunicare fiind controlat printr-o cheie dinamică individuală.

❑ **Internet banking**, care se adresează clienţilor unei bănci ale căror computere au acces la Internet. În conceptul programului, accesul este asigurat non-stop (24 ore din 24 şi în toate zilele anului). Se pot transmite operaţiuni de tranzacţionare în lei şi în valută, transferuri valutare şi alte operaţiuni de retail privind cardurile de credit/debit. Confidenţialitatea operaţiunilor, datelor şi informaţiilor se realizează prin tehnologia de criptare, prin certificate digitale de identitate emise de instituţii autorizate. Aceste sisteme protejează reţeaua internă a băncii faţă de accesul unor intruşi precum şi faţă de închiderea automată a sesiunii de lucru după trecerea unui anumit timp de inactivitate.

Scanned with OKEN Scanner

- **Mobile banking (m-banking)**, care reprezintă o alternativă la serviciile prezentate mai sus şi permite efectuarea unor operaţiuni între clienţi şi banca lor prin intermediul telefonului mobil. Acest sistem este rapid, sigur, eficient şi permite accesul la informaţiile bancare non-stop şi de la distanţă. Informaţiile apar afişate pe ecranul telefonului mobil sub formă de mesaje, care sunt stocate timp de trei zile dând astfel posibilitatea utilizatorului de a le citi şi în situaţia descărcării acumulatorului sau ieşirii din aria de acoperire a reţelei de telefonie mobilă. Utilizatorii trebuie să fie posesori de debit carduri emise de banca prin care se efectuează operaţiunea, să fie abonaţi la o societate de telefonie mobilă şi să aibă un contract cu banca pentru serviciul respectiv. În urma îndeplinirii acestor condiţii clienţii primesc un „user name" şi o parolă. Operaţiunile care se pot realiza prin mobile banking sunt: interogarea privind soldul contului de card şi obţinerea unui miniextras de cont cuprinzând ultimele cinci tranzacţii; transfer de fonduri între conturile de card ale clientului; solicitarea blocării contului de card la ATM (aparate automate bancare de scos bilete de bancă) sau POS (punct de vânzare).

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul VII

CONTABILITATEA CHELTUIELILOR, VENITURILOR ŞI A REZULTATELOR FINANCIARE

Conturile anterior studiate cuprinse în clasele de la 1 la 5 în planul general de conturi, pe lângă rolul de înregistrare şi control ale elementelor patrimoniale ce se înscriu în obiectul lor, mai realizează atribuţia de a participa la alcătuirea bilanţului contabil, respectiv la stabilirea structurii posturilor bilanţiere şi la evaluarea acestora.

Deoarece pentru obţinerea rezultatelor financiare, entităţile trebuie să realizeze şi să desfăşoare activităţi înscrise în obiectul lor de activitate, aceste activităţi generează *cheltuieli* şi apoi *venituri* din care se obţin *rezultate financiare*.

În activitatea entităţilor se realizează, deci, o multitudine de operaţiuni care angajează cheltuieli şi generează venituri. Pentru înregistrarea şi calculul cheltuielilor, respectiv a veniturilor, sunt cuprinse în planul general de conturi mai multe conturi de cheltuieli şi venituri. Pentru cheltuieli este creată *clasa 6* „*Conturi de cheltuieli*" iar pentru venituri *clasa 7* „*Conturi de venituri*".

O caracteristică comună a acestor conturi din clasele 6 şi 7 este că ele nu participă la stabilirea şi evaluarea posturilor în bilanţul contabil în mod direct, ci prin intermediul rezultatelor financiare stabilite cu ajutorul contului de rezultate ale exerciţiului pentru care în *clasa 1* „*Conturi de capital*" este creat contul **121** „*Profit şi pierdere*".

În legătură cu aceste aspecte, Legea contabilităţii face precizări clare:

Art. 17 „(1) Contabilitatea cheltuielilor se ţine pe feluri de cheltuieli, după natura sau destinaţia lor, după caz.

(2) Contabilitatea veniturilor se ţine pe feluri de venituri, după natura sau sursa lor, după caz."

Art. 19 „(1) În contabilitate, profitul sau pierderea se stabileşte cumulat de la începutul exerciţiului financiar. Închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli se efectuează, de regulă, la sfârşitul exerciţiului financiar.

(2) Rezultatul definitiv al exerciţiului financiar se stabileşte la închiderea acestuia.

(3) Repartizarea profitului se înregistrează în contabilitate pe destinaţii, după aprobarea situaţiilor financiare anuale.

(4) Pierderea contabilă reportată se acoperă din profitul exerciţiului financiar şi cel reportat, din rezerve şi capital social, potrivit hotărârii adunării generale a acţionarilor sau asociaţilor."

Scanned with OKEN Scanner

Contabilizarea cheltuielilor şi veniturilor nu ridică probleme deosebite. Singura problemă ce nu trebuie subestimată şi rezolvată corect este *„delimitarea în timp"*, *lună de lună, atât a veniturilor, cât şi a cheltuielilor*, în aşa fel încât ele să se refere ferm la un segment de timp bine definit (luna calendaristică), să devină astfel compatibile pe relaţia „efort – efect", spre a garanta corectitudinea rezultatelor exerciţiului, contabilizate în procesul de decontare.

VII.1. CONTABILITATEA CHELTUIELILOR

Cheltuielile entităţii reprezintă sumele plătite sau de plată pentru consumul de materii prime şi materiale, pentru lucrările executate şi serviciile prestate de terţi, plata personalului şi a altor obligaţii legale sau contractuale, amortizarea imobilizărilor, valoarea contabilă a activelor cedate, distruse sau dispărute, precum şi provizioanele constituite pentru acoperirea deprecierilor reversibile care afectează activele întreprinderii.

Organizarea contabilităţii cheltuielilor are la bază concepţia dualistă specifică ţărilor cu economie de piaţă dezvoltată şi anume:

- *Contabilitatea financiară*, care cuprinde în obiectul său evaluarea şi înregistrarea cheltuielilor grupate în funcţie de natura activităţilor (exploatare, financiare, extraordinare) şi de natura resurselor utilizate (cheltuieli cu materii prime, materiale, de personal, servicii primite, amortizări etc.)
- *Contabilitatea de gestiune*, care cuprinde în obiectul său contabilizarea cheltuielilor grupate în funcţie de destinaţia şi funcţia lor pe feluri de produse, lucrări şi servicii.

La organizarea contabilităţii financiare a cheltuielilor se ţine seama de unele din principiile de organizare a contabilităţii şi anume:

- potrivit **principiului independenţei exerciţiului** se vor lua în considerare toate cheltuielile corespunzătoare exerciţiului financiar pentru care se face raportarea fără a se ţine seama de data efectuării plăţilor.
- **principiul prudenţei** impune înregistrarea cheltuielilor cu amortizările şi provizioanele indiferent de existenţa unor rezultate financiare favorabile.
- **principiul necompensării** interzice efectuarea de compensări între valoarea elementelor ce reprezintă active cu valoarea elementelor ce reprezintă pasive, respectiv veniturile cu cheltuielile, cu excepţia compensărilor între active şi pasive, permise de reglementările legale.

La organizarea contabilităţii financiare a cheltuielilor, entităţile trebuie să ţină seama de prevederile actelor normative în vigoare în România.

Cheltuielile reflectate în contabilitatea financiară pot fi grupate în funcţie de momentul angajării lor astfel:

a) Cheltuieli constatate în momentul plăţii lor care se înregistrează în corespondenţă cu conturile de trezorerie;

b) Cheltuieli angajate, cu plata ulterioară, motiv pentru care se înregistrează în corespondenţă cu conturile de terţi;

c) Cheltuieli contabile calculate pentru a estima deprecierile definitive sau latente, fără

Scanned with OKEN Scanner

a angaja o plată, reprezentate de amortizări şi provizioane.

Cheltuielile entităţii reprezintă valorile plătite sau de plătit pentru:

- consumuri de stocuri, lucrări executate şi servicii prestate de care beneficiază entitatea;
- cheltuieli cu personalul;
- executarea unor obligaţii legale sau contractuale etc.

NOTĂ:

▼ Pierderile reprezintă reduceri ale beneficiilor economice şi pot rezulta sau nu ca urmare a desfăşurării activităţii curente a entităţii. Ele nu diferă ca natură de alte ▲ tipuri de cheltuieli.

În cadrul cheltuielilor exerciţiului se cuprind, de asemenea, provizioanele, amortizările şi ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare reflectate.

Contabilitatea cheltuielilor se ţine pe feluri de cheltuieli, după natura lor, astfel:

a) **cheltuieli de exploatare**, care cuprind:

- cheltuieli cu materiile prime şi materialele consumabile; costul de achiziţie al materialelor de natura obiectelor de inventar consumate; costul de achiziţie al materialelor nestocate, trecute direct asupra cheltuielilor; contravaloarea energiei şi apei consumate; valoarea animalelor şi păsărilor; costul mărfurilor vândute şi al ambalajelor;
- cheltuieli cu lucrările şi serviciile executate de terţi, redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii; prime de asigurare; studii şi cercetări; cheltuieli cu alte servicii executate de terţi (colaboratori); comisioane şi onorarii; cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate; transportul de bunuri şi personal; deplasări, detaşări şi transferări; cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii, servicii bancare şi altele;
- cheltuieli cu personalul (salariile, asigurările şi protecţia socială şi alte cheltuieli cu personalul, suportate de entitate);
- alte cheltuieli de exploatare (pierderi din creanţe şi debitori diverşi; despăgubiri, amenzi şi penalităţi; donaţii şi alte cheltuieli similare; cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital etc.);

b) **cheltuieli financiare**, care cuprind: pierderi din creanţe legate de participaţii; cheltuieli privind investiţiile financiare cedate; diferenţele nefavorabile de curs valutar; dobânzile privind exerciţiul financiar în curs; sconturile acordate clienţilor; pierderi din creanţe de natură financiară şi altele;

c) **cheltuieli extraordinare** (calamităţi şi alte evenimente extraordinare).

Cheltuielile cu provizioanele, amortizările şi ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare, precum şi cheltuielile cu impozitul pe profit şi alte impozite, calculate potrivit legii, se evidenţiază distinct, în funcţie de natura lor.

Conturile sintetice de cheltuieli şi venituri se pot dezvolta pe conturi analitice, în funcţie de necesităţile impuse de anumite reglementări sau potrivit necesităţilor proprii.

Cheltuielile şi veniturile determinate de operaţiunile asocierilor în participaţie se contabilizează distinct de către unul din asociaţi, conform prevederilor contractului de asociere.

La sfârşitul perioadei de raportare, cheltuielile şi veniturile înregistrate pe naturi se transmit pe bază de decont fiecărui asociat în vederea înregistrării acestora în contabilitatea

Scanned with OKEN Scanner

proprie.

Lunar, conturile de cheltuieli şi conturile de venituri se închid, provizoriu, prin rezultatul exerciţiului.

Rezultatul definitiv al exerciţiului se stabileşte anual şi reprezintă soldul final al contului de profit şi pierdere.

Potrivit planului de conturi general, contabilitatea cheltuielilor enumerate mai sus se realizează cu ajutorul următoarelor *grupe de conturi:*

- 60 „Cheltuieli privind stocurile"
- 61 „Cheltuieli cu lucrările şi serviciile executate de terţi"
- 62 „Cheltuieli cu alte servicii executate de terţi"
- 63 „Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"
- 64 „Cheltuieli cu personalul"
- 65 „Alte cheltuieli de exploatare"
- 66 „Cheltuieli financiare"
- 67 „Cheltuieli extraordinare"
- 68 „Cheltuieli cu amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare "
- 69 „Cheltuieli cu impozitul pe profit şi alte impozite"

Grupele de conturi se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul I formate din trei cifre, iar o parte din acestea se defalcă pe conturi sintetice de gradul II formate din patru cifre.

Entităţile mici şi mijlocii pot folosi doar conturi sintetice de gradul I spre deosebire de entităţile mari care utilizează şi conturi sintetice de gradul II.

Toate conturile sintetice de cheltuieli funcţionează după regulile conturilor de activ, deşi ele nu sunt conturi patrimoniale ci de rezultate. Ca atare, ele *se debitează* cu cheltuielile efectuate în cursul lunii şi *se creditează* la sfârşitul lunii când cheltuielile ocazionate se trec asupra rezultatului exerciţiului. La sfârşitul lunii conturile de cheltuieli nu prezintă sold.

- Colectarea, respectiv înregistrarea în conturile specifice din clasa a 6-a a cheltuielilor se face pe măsura apariţiei lor. La fel şi consemnarea sau calcularea lor în documentele corespunzătoare, reţinându-se şi următoarele precizări:

– cele mai numeroase cheltuieli pot fi atestate direct, aşa cum rezultă ele din documente;

– altele se măsoară efectiv, pe cale indirectă (spre exemplu consumul de materiale în „cazul inventarului intermitent se contabilizează la aprovizionare sub forma „cumpărărilor", dar se rectifică la finele lunii prin scăderea soldului materialelor neconsumate);

– valoarea efectivă a producţiei în curs, reportată din perioada precedentă, devine cheltuiala următorului exerciţiu numai printr-o formulă contabilă specifică;

– sunt cheltuieli ce nu reprezintă consumuri, ci „prezervare" contra devalorizării;

– impozitul pe profit este considerat cheltuială etc.

Aplicaţii privind conturile de cheltuieli:

1. Contabilizarea amortizării lunare a imobilizărilor corporale:

681 *„Cheltuieli de exploatare privind amortizările şi provizioanele"*	=	**281** *„Amortizări privind imobilizările corporale"*	1.000

2. Casarea construcţiilor înainte ca întreaga valoare de inventar să fie recuperată prin

Scanned with OKEN Scanner

amortizare.

%	= **212** *„Construcții"*	8.000	
281 *„Amortizări privind imobilizările corporale"*			7.000
6583 *„Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"*			1.000

3. Contabilizarea consumului de materii prime:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 2.800

4. Decontarea lunară a costului efectiv al mărfurilor vândute:

%	= **371** *„Mărfuri"*	7.000	
378 *„Diferențe de preț la mărfuri"*			2.000
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*			5.000

5. Cheltuieli de natura comisioanelor și altor speze bancare (servicii):

622 *„Cheltuieli privind comisioanele și onorariile"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.100

6. Contabilizarea cheltuielilor salariale calculate la finele lunii:

641 *„Cheltuieli cu salariile personalului"* = **421** *„Personal – salarii datorate"* 6.000

7. Cheltuieli privind contribuția entității la asigurările sociale (19,75%):

6451/01 *„Contribuția entității la asigurările sociale"* = **4311/01** *„Contribuția entității la asigurările sociale"* 1.185

8. Cheltuieli privind contribuția entității pentru accidente de muncă și boli profesionale (0,5% - 4%):

6451/02 *„Contribuția entității la asigurările sociale"* = **4311/02** *„Contribuția entității la asigurările sociale"* 30

9. Cheltuieli privind contribuția angajatorilor la bugetul asigurărilor pentru șomaj (2,5%):

6452 *„Cheltuieli privind contribuția entității pentru ajutorul de șomaj"* = **4371** *„Contribuția entității la fondul de șomaj"* 150

10. Cheltuieli privind contribuția angajatorilor la constituirea fondului pentru asigurări sociale de sănătate (7%):

6453 *„Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate"* = **4314** *„Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate "* 420

11. Cheltuieli privind comisionul datorat inspectoratului teritorial de muncă (0,25% sau 0,75%):

635/02 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate"* = **447/02** *„Fonduri speciale, taxe și vărsăminte asimilate "* 15

12. Contabilizarea obligației de plată a impozitului pe profit (calculat prin cumularea veniturilor și cheltuielilor de la începutul anului):

691 *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"* = **441** *„Impozitul pe profit/venit"* 3.936

Scanned with OKEN Scanner

Mod de calcul:

Venituri = 43.300 lei Cheltuieli = 18.700 lei

Profit = 24.600 lei

Impozit pe profit = 24.600 × 16% = 3.936 lei

VII.2. CONTABILITATEA VENITURILOR

În categoria veniturilor se includ atât sumele sau valorile încasate sau de încasat în nume propriu din activităţi curente, cât şi câştigurile din orice alte surse.

NOTĂ:

▼ Câştigurile reprezintă creşteri ale beneficiilor economice care pot apărea sau nu ca rezultat din activitatea curentă, dar nu diferă ca natură de veniturile din această ▲ activitate.

Activităţile curente sunt orice activităţi desfăşurate de o persoană juridică, ca parte integrantă a obiectului său de activitate, precum şi activităţile conexe acestora.

Elementele extraordinare sunt veniturile sau cheltuielile rezultate din evenimente sau tranzacţii ce sunt clar diferite de activităţile curente şi care, prin urmare, nu se aşteaptă să se repete într-un mod frecvent sau regulat, de exemplu exproprieri sau dezastre naturale.

Veniturile din activităţi curente se pot regăsi sub diferite denumiri, cum ar fi: vânzări, comisioane, dobânzi, dividende.

Sumele colectate de o entitate în numele unor terţe părţi, inclusiv în cazul contractelor de mandat sau comision, nu reprezintă venit din activitatea curentă. În această situaţie, veniturile din activitatea curentă sunt reprezentate de comisioanele cuvenite.

Suma veniturilor rezultate dintr-o tranzacţie este determinată, de obicei, printr-un acord între vânzătorul şi cumpărătorul / utilizatorul activului, ţinând cont de suma oricăror reduceri comerciale.

Contabilitatea veniturilor se ţine pe categorii de venituri, după natura lor, astfel:

a) **venituri din exploatare**, care cuprind:

- venituri din vânzarea produselor, mărfurilor, lucrărilor executate şi serviciilor prestate;

- venituri din variaţia stocurilor, reprezentând variaţia în plus (creştere) sau în minus (reducere) dintre valoarea la cost de producţie efectiv a stocurilor de produse şi producţie în curs de la sfârşitul perioadei şi valoarea stocurilor iniţiale ale produselor şi producţiei în curs, neluând în calcul ajustările pentru depreciere reflectate.

NOTĂ:

▼ Variaţia stocurilor de produse finite şi în curs de execuţie pe parcursul perioadei reprezintă o corecţie a cheltuielilor de producţie pentru a reflecta faptul că fie producţia a mărit nivelul stocurilor, fie vânzările suplimentare au redus nivelul ▲ stocurilor.

Veniturile din producţia stocată se înscriu, alături de celelalte venituri, în contul de profit şi pierdere, cu semnul plus (sold creditor) sau minus (sold debitor):

Scanned with OKEN Scanner

- venituri din producţia de imobilizări, reprezentând costul lucrărilor şi cheltuielile efectuate de unitate pentru ea însăşi, care se înregistrează ca active imobilizate corporale şi necorporale;
- venituri din subvenţii de exploatare, reprezentând subvenţiile pentru acoperirea diferenţelor de preţ şi pentru acoperirea pierderilor, precum şi alte subvenţii de care beneficiază entitatea;
- alte venituri din exploatarea curentă, cuprinzând veniturile din creanţe recuperate şi alte venituri din exploatare.

b) **venituri financiare**, care cuprind:
- venituri din imobilizări financiare;
- venituri din investiţii pe termen scurt;
- venituri din creanţe imobilizate;
- venituri din investiţii financiare cedate;
- venituri din diferenţe de curs valutar;
- venituri din dobânzi;
- venituri din sconturi primite în urma unor reduceri financiare; şi
- alte venituri financiare.

c) **venituri extraordinare** (de exemplu, daunele pretinse de deţinătorii de poliţe în urma producerii unor calamităţi).

Venituri din vânzări de bunuri

În contabilitate, veniturile din vânzări de bunuri se înregistrează în momentul predării bunurilor către cumpărători, al livrării lor pe baza facturii sau în alte condiţii prevăzute în contract, care atestă transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor respective, către clienţi.

Veniturile din vânzarea bunurilor se recunosc în momentul în care sunt îndeplinite următoarele condiţii:
- entitatea a transferat cumpărătorului riscurile şi avantajele semnificative care decurg din proprietatea asupra bunurilor;
- entitatea nu mai gestionează bunurile vândute la nivelul la care ar fi făcut-o, în mod normal, în cazul deţinerii în proprietate a acestora şi nici nu mai deţine controlul efectiv asupra lor; şi
- veniturile şi, respectiv, cheltuielile ocazionate de tranzacţie pot fi cuantificate.

Venituri din prestarea de servicii

Veniturile din prestarea de servicii se înregistrează în contabilitate pe măsura efectuării acestora.

Prestările neefectuate până la sfârşitul perioadei se evidenţiază în contul de „Lucrări şi servicii în curs de execuţie", pe seama veniturilor din producţia stocată.

Venituri din dobânzi, redevenţe şi dividende

Veniturile din dobânzi, redevenţe şi dividende se recunosc astfel:
- dobânzile se recunosc periodic, în mod proporţional, pe măsura generării venitului respectiv, pe baza contabilităţii de angajamente;
- redevenţele se recunosc pe baza contabilităţii de angajamente, conform contractului;

Scanned with OKEN Scanner

şi

- dividendele se recunosc atunci când este stabilit dreptul acţionarului de a le încasa;

Veniturile din reluarea provizioanelor, respectiv a ajustărilor pentru depreciere sau pierdere de valoare, se evidenţiază distinct în funcţie de natura acestora.

Diminuarea sau anularea provizioanelor constituite, respectiv a ajustărilor pentru depreciere sau pierdere de valoare reflectate, se efectuează prin înregistrarea la venituri în cazul în care nu se mai justifică menţinerea acestora, are loc realizarea riscului sau cheltuiala devine exigibilă.

Contabilitatea veniturilor se realizează cu ajutorul unor conturi sintetice de gradul I şi II ce fac parte din următoarele grupe ale *clasei 7 „Conturi de venituri"*:

- 70 „Cifra de afaceri netă"
- 71 „Variaţia stocurilor"
- 72 „Venituri din producţia de imobilizări"
- 74 „Venituri din subvenţii de exploatare"
- 75 „Alte venituri din exploatare"
- 76 „Venituri financiare"
- 77 „Venituri extraordinare"
- 78 „Venituri din provizioane şi ajustări pentru depreciere sau pierdere de valoare"

Conturile de venituri nu se încadrează în categoria conturilor bilanţiere pentru că la sfârşit de lună nu prezintă sold. Ele funcţionează, însă, după regula conturilor de pasiv şi anume:

- *se creditează* în cursul lunii pe măsura înregistrării veniturilor obţinute de entităţile;
- *se debitează* la sfârşitul lunii, la închiderea conturilor de venituri prin rezultatul exerciţiului.

Considerăm că nu este lipsit de importanţă a se mai reţine câteva aspecte ce ţin tot de noua concepţie contabilă:

a) Astfel, atât între cheltuieli, cât şi între venituri se regăsesc două categorii, foarte precise:

– cheltuieli cu amortizările şi provizioanele;

– venituri din diminuarea sau anularea provizioanelor, considerate ca venit excepţional.

b) O serie de conturi de venituri fac pereche perfectă cu cele ale cheltuielilor, astfel că permit o analiză permanentă a rentabilităţii pentru un anume segment de activitate:

607 „Cheltuieli privind mărfurile" 707 „Venituri din vânzări de mărfuri"
666 „Cheltuieli privind dobânzile" 766 „Venituri din dobânzi"

Aplicaţii privind conturile de venituri:

1. Contabilizarea sumelor dobândite din vânzarea la licitaţie a imobilizărilor corporale (de regulă cu un anume grad de uzură):

461 *„Debitori diverşi"*	=	%	11.900

Scanned with OKEN Scanner

		7583 *„Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital“*	10.000
		4427 *„T.V.A. colectată“*	1.900

2. Venituri potenţiale contabilizate ca atare pe măsura obţinerii producţiei finite:

a) pentru preţul de înregistrare:

345 *„Produse finite“* = **711** *„Variaţia stocurilor“* 4.000

b) pentru „diferenţe“ dintre costul efectiv obţinut prin calculele analitice ale palierului „contabilităţii de gestiune“ determinate la finele lunii pentru producţia finită recepţionată şi preţul de înregistrare al acesteia.

348 *„Diferenţe de preţ la produse“* = **711** *„Variaţia stocurilor“* 400

3. Contabilizarea veniturilor ferme şi recorectarea veniturilor potenţiale cu ocazia expedierii şi vânzării producţiei finite.

a) pentru veniturile ferme obţinute din vânzarea producţiei:

4111 *„Clienţi“*	=	%	17.850
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite“*	15.000
		4427 *„T.V.A. colectată“*	2.850

b) recorectarea veniturilor potenţiale, concomitent cu „descărcarea“ gestiunii producţiei finite, transformate în venit ferm:

– pe parcursul lunii (pentru preţul de înregistrare):

711 *„Variaţia stocurilor “* = **345** *„Produse finite“* 3.000

– la finele lunii (pentru diferenţele de preţ):

711 *„Variaţia stocurilor “* = **348** *„Diferenţe de preţ la produse“* 300

4. Contabilizarea veniturilor dobândite din vânzarea cu amănuntul a mărfurilor:

5311 *„Casa în lei“*	=	%	8.330
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor“*	7.000
		4427 *„T.V.A. colectată“*	1.330

5. Venituri financiare obţinute sub formă de dobânzi aferente disponibilităţilor băneşti ale agentului economic, aflate în contul curent de la bancă:

5121 *„Conturi la bănci în lei“* = **766** *„Venituri din dobânzi“* 400

6. Venituri din subvenţii pentru evenimente extraordinare şi altele similare, 10.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei“*	=	**771** *„Venituri din subvenţii pentru evenimente extraordinare şi altele similare“*	10.000

Din exemplele de mai sus, reţinem convenţia de funcţionare a conturilor de „venituri“ după care, selectiv şi per total activitate, *ele colectează în creditul lor toate veniturile ferme şi potenţiale dobândite de agentul economic în urma angajării diverselor sale cheltuieli, ambele devenind perfect compatibile.*

VII.3. CONTABILITATEA REZULTATELOR

Rezultatul exerciţiului financiar se determină *la sfârşitul fiecărei luni de gestiune* şi rezultă din *compararea* veniturilor cu cheltuielile, adică:

Scanned with OKEN Scanner

VENITURI – CHELTUIELI = REZULTATUL EXERCIŢIULUI FINANCIAR

reţinând posibilitatea ca el să se *finalizeze*, în funcţie de mărimea elementelor comparate, fie în profit, fie în pierdere.

Decontarea veniturilor şi a cheltuielilor la finele fiecărei perioade se face prin intermediul contului *121 „Profit şi pierdere"* (A/P).

Închiderea, la sfârşit de perioadă, a conturilor de cheltuieli se face în două etape şi anume:

a) *În prima etapă* se închid conturile de *cheltuieli* care concură la determinarea rezultatului financiar brut, ce trebuie avut în vedere la calculul impozitului pe profit. Este cazul tuturor conturilor de cheltuieli, mai puţin contul 691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit".

b) *În a doua etapă*, după determinarea impozitului pe profit şi înregistrarea acestuia ca o cheltuială se închide şi contul **691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit"**.

La finele perioadei, adică la finele lunii, după închiderea conturilor de cheltuieli, acestea rămân fără sold.

Decontarea cheltuielilor, respectiv închiderea conturilor de cheltuieli, se face numai în corespondenţă cu contul **121 „Profit şi pierdere"** la sfârşitul fiecărei luni.

Pentru determinarea lunară a profitului sau pierderii, conturile de venituri, la fel ca şi conturile de cheltuieli, se închid prin contul 121 „Profit şi pierdere".

Principiul necompensării impune ca veniturile perioadei să nu poată fi compensate cu cheltuielile perioadei, prin înregistrări contabile de debitare a conturilor de venituri şi creditare a conturilor de cheltuieli. În consecinţă, *decontarea veniturilor, respectiv închiderea conturilor de venituri, se face numai în corespondenţă cu contul* **121 „Profit şi pierdere"** *la sfârşitul fiecărei luni.*

Cu ajutorul contului **711 "Variaţia stocurilor"** se ţine evidenţa costului de producţie al producţiei stocate, precum şi variaţia acesteia.

După aceste înregistrări contabile, la finele lunii, conturile de venituri rămân fără sold.

• Compararea veniturilor şi a cheltuielilor şi cuantificarea finală a formării rezultatelor exerciţiului se face în trepte, determinând astfel diferiţi indicatori intermediari, fiecare cu necesităţile lui informaţionale, într-o schemă foarte sintetică, ce devine macheta „contului de profit şi pierdere", în care regăsim următoarele elemente informative de bază":

D **121 „*Profit şi pierdere*"** C

CHELTUIELI	VENITURI	Solduri intermediare
I. Cheltuieli de exploatare	– Venituri din exploatare	= **Δ1** Rezultatul din exploatare
II. Cheltuieli financiare	– Venituri financiare	= **Δ2** Rezultatul financiar
TOTAL: Rezultatul din exploatare	+ Rezultatul financiar	= Rezultatul curent

Scanned with OKEN Scanner

III. Cheltuieli extraordinare	– Venituri extraordinare	= Δ3 Rezultatul extraordinar
VENITURI TOTALE	– CHELTUIELI TOTALE	= Rezultatul brut
IV. Rezultatul brut	– Impozitul pe profit	= Rezultatul net al exercițiului financiar Profit (V > C) sau Pierdere (C > V)

- *Decontarea veniturilor și cheltuielilor din activitatea curentă de exploatare:*

1. Pentru venituri:

%	=	**121** *„Profit și pierdere"*	32.900
701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*			15.000
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*			7.000
711 *„Variația stocurilor"*			900
7583 *„Venituri din vânzarea activelor și altor operații de capital"*			10.000

2. Pentru cheltuieli:

121 *„Profit și pierdere"*	=	%	18.700
		601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	2.800
		607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	5.000
		622 *„Cheltuieli privind comisioanele și onorariile"*	1.100
		635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate*	15
		641 *„Cheltuieli cu salariile personalului"*	6.000
		6451 *„Contribuția entității la asigurările sociale"*	1.215
		6452 *„Contribuția entității pentru ajutorul de șomaj"*	150
		6453 *„Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate"*	420
		6583 *„Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"*	1.000
		681 *„Cheltuieli de exploatare privind amortizările, provizioanele și ajustările pentru depreciere"*	1.000

D	121	C
	18.700	32.900

Soldul contului 121 „Profit și pierdere" (14.200 lei) ne arată „rezultatul din exploatare".

- *În etapa a doua se decontează veniturile și cheltuielile de natură financiară* (și așa cum se constată din conturi, nu avem decât venituri):

3. Pentru venituri:

766 *„Venituri din dobânzi"*	=	**121** *„Profit și pierdere"*	400

Scanned with OKEN Scanner

D	121	C
	18.700	32.900
		400
	18.700	33.300

Soldul de 14.600 lei reprezintă „rezultatul curent al exerciţiului".

- *În etapa a treia se decontează veniturile şi cheltuielile cu caracter extraordinar:*

4. Pentru venituri:

771 *„Venituri din subvenţii pentru evenimente extraordinare şi altele similare"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 10.000

D	121	C
	18.700	32.900
		400
		10.000
	18.700	43.300

Soldul de 24.600 lei reprezintă „rezultatul brut al exerciţiului".

5. În sfârşit, se contabilizează cheltuielile asimilate, de natura impozitului pe profit datorat bugetului statului:

121 *„Profit şi pierdere"* = **691** *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"* 3.936

D	121	C
	18.700	32.900
		400
		10.000
	3.936	
	22.636	43.300

Soldul creditor al contului 121 „Profit şi pierdere" ne arată acum „rezultatul net al exerciţiului", care este profit (dacă soldul era debitor ar fi însemnat pierdere).

Deci, contul **121 „Profit şi pierdere"**, prin mecanismul său de funcţionare, determină, în final, lună de lună şi cumulat de la începutul anului, *profitul sau pierderea*. Concomitent, toate conturile de „venituri" şi, respectiv „cheltuieli" se închid, astfel că nu pot apare în schema de bilanţ

În contabilitate, profitul sau pierderea se stabileşte cumulat de la începutul exerciţiului financiar.

Rezultatul definitiv al exerciţiului financiar se stabileşte la închiderea acestuia şi reprezintă soldul final al contului de profit şi pierdere.

Repartizarea profitului se înregistrează în contabilitate pe destinaţii, după aprobarea situaţiilor financiare anuale. Repartizarea profitului se efectuează în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Sumele reprezentând rezerve constituite din profitul exerciţiului financiar curent în baza unor prevederi legale, se înregistrează prin articolul contabil 129 = 106. Profitul contabil rămas după această repartizare se preia în contul 117, de unde urmează a fi repartizat pe celelalte destinaţii legale.

Pierderea contabilă raportată se acoperă din profitul exerciţiului financiar şi cel

Scanned with OKEN Scanner

reportat, din rezerve şi capital social, potrivit hotărârii adunării generale a acţionarilor sau asociaţilor, cu respectarea prevederilor legale.

Reflectarea în contabilitate a profitului repartizat pe destinaţiile prevăzute se efectuează astfel:

129 *„Repartizarea profitului"*	=	%	
		1061 *„Rezerve legale"*	- constituirea rezervelor legale
		117 *„Rezultatul reportat"*	- acoperirea pierderilor contabile din anii precedenţi
		1068/analitic distinct *„Alte rezerve"*	- alte rezerve constituite ca surse proprii de finanţare, aferente facilităţilor fiscale la impozitul pe profit
		424 *„Prime reprezentând participarea personalului la profit"*	- până la 10% pentru participarea salariaţilor la profit
		446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	- minimum 50% vărsăminte la bugetul de stat sau local, în cazul regiilor autonome
		457 *„Dividende de plată"*	- minim 50% dividende cuvenite bugetului de stat, în cazul societăţilor/companiilor naţionale şi al societăţilor comerciale cu capital integral sau majoritar de stat
		1068 *„Alte rezerve"*	- profituri repartizate ca surse proprii de finanţare

După ce, pe parcursul anului, contul 129 „Repartizarea profitului" a evidenţiat acea parte a profitului afectată ferm anumitor destinaţii, acum se închide:

121 *„Profit şi pierdere"* = **129** *„Repartizarea profitului"*

astfel că, mai departe, repartizările din profit se vor opera direct din contul 121 „Profit şi pierdere" sau 117 „Rezultatul reportat".

• *La sfârşitul anului*, dar în urma hotărârii Adunării generale a asociaţilor sau acţionarilor (inclusiv la regiile autonome şi societăţile cu capital public), se fac repartizările şi regularizările finale, în funcţie de natura, mărimea şi repartizările profitului operate în timpul anului, de faptul că au apărut sau nu pierderi, de interesele manageriale pe termen mediu şi lung etc., operate direct prin debitarea contului 121 „Profit şi pierdere", în corespondenţă cu destinaţia acordată profitului.

Exemple:

a) pierderea contabilă reportată, 5.000 lei:

117 *„Rezultatul reportat"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 5.000

b) profitul net realizat în exerciţiul precedent şi nerepartizat, 3.000 lei:

121 *„Profit şi pierdere"* = **117** *„Rezultatul reportat"* 3.000

c) profitul net realizat în exerciţiul precedent, care a fost repartizat pe destinaţii, 6.000 lei:

121 *„Profit şi pierdere"* = **129** *„Repartizarea profitului"* 6.000

Scanned with OKEN Scanner

VII.4. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CHELTUIELILE

EXEMPLUL 1

Soldul contului 301 „Materii prime" la 10 august este de 1.000 lei, exprimat în cost de achiziţie. Peste două zile se dau în consum materii prime doar în valoare de 980 lei, întrucât diferenţa de 20 lei reprezintă perisabilităţi care nu pot fi imputate. Materiile prime rămase în secţie la sfârşitul lunii august sunt în valoare de 150 lei. Se eliberează pentru această sumă un bon de predare, transfer, restituire şi un bon de consum pentru luna septembrie. La finele acestei luni se constată un plus de inventar în valoare de 18 lei.

a) ieşirea din gestiunea entităţii a materiilor prime degradate în valoare de 20 lei:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 20

b) darea în producţie a materiilor prime în valoare de 980 lei în baza bonului de consum nr. 170 din 12 august:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 980

c) scăderea din volumul cheltuielilor cu materiile prime a sumei de 150 lei, reprezentând valoarea acestor bunuri rămase neconsumate la finele lunii august, conform documentului de restituire:

301 *„Materii prime"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 150

d) transferarea la finele lunii august, conform notei de contabilitate, a întregului sold de 850 lei al contului de cheltuieli cu materiile prime la contul 121 „Profit şi pierdere":

121 *„Profit şi pierdere"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 850

D	601	C
(a)	20	150 *(c)*
(b)	980	
	1.000	150

e) darea în consum a materiilor prime rămase în secţie în valoare de 150 lei, conform bonului de consum nr. 180 din 1 septembrie, înregistrarea plusului constatat la inventariere la finele lunii în sumă de 18 lei şi închiderea contului de cheltuieli la finele exerciţiului cu soldul său de 132 lei:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 150

301 *„Materii prime"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 18

121 *„Profit şi pierdere"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 132

D	601	C
(e)	150	18
		132
	150	150

EXEMPLUL 2

a) se înregistrează darea în consum pe bază de bonuri de consum a materiilor prime la preţul de înregistrare de 11.000 lei:

Scanned with OKEN Scanner

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 11.000

b) cu ocazia inventarierii anuale se constată lipsuri de materii prime în valoare de 200 lei, conform procesului - verbal de inventariere (neimputabile):

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 200

c) se constată la inventarierea anuală că există materii prime neconsumate în valoare de 800 lei. Pe baza listelor de inventariere, se diminuează cheltuielile:

301 *„Materii prime"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 800

EXEMPLUL 3

Soldul contului 301 „Materii prime" la data de 15 august este de 2.000 lei, exprimat la preţ standard (prestabilit), iar al contului 308 „Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale" de 100 lei. Cu ocazia inventarierii efectuate pe data de 17 august, se constată lipsuri neimputabile în valoare de 150 lei, iar diferenţa se dă în producţie. În luna următoare se constată plusuri de inventar în valoare de 125 lei:

a) includerea în cheltuielile exerciţiului a materiilor prime constatate lipsă la preţul standard de 150 lei şi a diferenţei de preţ (100 lei : 2.000 lei = 0,05 × 150 lei = 8 lei) aferentă acestor active circulante ieşite din gestiunea entităţii în acest mod:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* =	%	158
	301 *„Materii prime"*	150
	308 *„Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"*	8

b) darea în producţie a materiilor prime în valoare de 1.850 lei. Diferenţa de preţ în plus aferentă activelor ieşite din gestiunea entităţii prin includerea lor pe cheltuieli este de 93 lei (0,05 × 1.850 = 93 lei):

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* =	%	1.943
	301 *„Materii prime"*	1.850
	308 *„Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"*	93

c) transferarea la finele lunii august a întregului sold de 2.100 lei al contului de cheltuieli cu materiile prime la contul de calcul al rezultatului exerciţiului:

121 *„Profit şi pierdere"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 2.100

d) intrarea în gestiunea entităţii a materiilor prime constatate plus la inventarierea efectuată în luna septembrie în valoare de 125 lei:

301 *„Materii prime"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 125

EXEMPLUL 4

a) întrarea în gestiunea entităţii de materii prime la preţul prestabilit de 1.000 lei:

Diferenţa de preţ în minus (costul de achiziţie este mai mic decât preţul prestabilit) aferentă acestor bunuri achiziţionate de la furnizor este de 100 lei:

301 *„Materii prime"* =	%	1.000
	401 *„Furnizori"*	900
	308 *„Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"*	100

b) includerea pe cheltuieli a materiilor prime la preţul de înregistrare de 800 lei;

Scanned with OKEN Scanner

diferenţele de preţ în minus aferente materiilor prime ieşite din gestiune pe această cale sunt de 80 lei:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 800

308 *„Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 80

c) evidenţierea pe cheltuieli a materiilor prime în valoare de 150 lei constatate lipsă la inventar, precum şi a pierderilor din deprecieri în sumă de 50 lei; diferenţele de preţ în minus aferente materiilor prime ieşite din gestiune pe cele două căi sunt de 15 lei şi, respectiv, 5 lei:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 200

308 *„Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 20

d) transferarea la sfârşitul perioadei a întregului sold de 900 lei al contului de cheltuieli cu materiile prime în contul de calcul al rezultatului exerciţiului:

121 *„Profit şi pierdere"* = **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"* 900

EXEMPLUL 5

a) preţul de înregistrare al materiilor prime constatate lipsă la inventar sau degradate este de 900 lei. Suma ce se impută personalului din unitate vinovat de producerea pagubei este de 1.071 lei:

– preţ de înregistrare ..... 900 lei;
– T.V.A: 19% ..... 171 lei;
– preţ de imputare ..... 1.071 lei.

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 900

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"* = % 1.071
758 *„Alte venituri din exploatare"* 900
4427 *„T.V.A. colectată"* 171

b) valoarea la preţ de înregistrare a materiilor prime constatate lipsă la inventar sau depreciate este de 800 lei. Suma datorată de diverşi debitori pentru producerea acestor pagube materiale este de 952 lei:

– preţ de înregistrare ..... 800 lei;
– T.V.A. 19% ..... 152 lei;
– preţ de imputare ..... 952 lei.

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"* = **301** *„Materii prime"* 800

461 *„Debitori diverşi"* = % 952
758 *„Alte venituri din exploatare"* 800
4427 *„T.V.A. colectată"* 152

EXEMPLUL 6

a) intrarea de materii prime în gestiunea entităţii la preţul prestabilit de 1.900 lei; diferenţa de preţ în plus aferentă acestor bunuri achiziţionate de la un furnizor este de 100 lei, T.V.A. 19%:

(preţul prestabilit < costul de achiziţie)

Scanned with OKEN Scanner

%	= 401 „*Furnizori*“		2.000
301 „*Materii prime*“			1.900
308 „*Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale*“			100
4426 „*T.V.A. deductibilă*“	= 401 „*Furnizori*“		380

b) scoaterea din gestiune a materiilor prime stabilite lipsă sau degradate, pentru care în momentul constatării nu pot fi luate măsuri de urmărire ori nu pot fi trecute la cheltuieli:

– preţ prestabilit ..... 950 lei;
– diferenţa de preţ în plus aferentă ..... 50 lei.

473 „*Decontări din operaţii în curs de clarificare*“	=	%	1.000
		301 „*Materii prime*“	950
		308 „*Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale*“	50

c) trecerea pe cheltuieli a lipsurilor şi degradărilor de materii prime clarificate pentru suma de 500 lei:

601 „*Cheltuieli cu materiile prime*“	= 473 „*Decontări din operaţii în curs de clarificare*“	500

EXEMPLUL 7

a) intrarea de materii prime în patrimoniul entităţii la preţul prestabilit de 2.400 lei; diferenţa de preţ în minus aferentă acestor bunuri cumpărate este de 300 lei, T.V.A. 19%:

• *(preţ prestabilit > cost de achiziţie)*

301 „*Materii prime*“	=	%	2.400
		401 „*Furnizori*“	2.100
		308 „*Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale*“	300
4426 „*T.V.A. deductibilă*“	= 401 „*Furnizori*“		399

b) scoaterea din evidenţă a materiilor primé stabilite lipsă ori degradate, pentru care în momentul constatării nu pot fi luate măsuri de urmărire sau nu pot fi trecute la cheltuieli:

– preţ prestabilit ..... 1.200 lei;
– diferenţa de preţ în minus aferentă ..... 150 lei.

473 „*Decontări din operaţiuni în curs de clarificare*“	= 301 „*Materii prime*“	1.200
308 „*Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale*“	= 473 „*Decontări din operaţiuni în curs de clarificare*“	150

c) trecerea pe cheltuieli a lipsurilor şi degradărilor de materii prime clarificate pentru suma de 1.050 lei (1.200 – 150):

601 „*Cheltuieli cu materiile prime*“	= 473 „*Decontări din operaţiuni în curs de clarificare*“	1.050

EXEMPLUL 8

S.C.„LUCY“ S.R.L. — unitate care foloseşte inventarul intermitent achiziţionează pe credit comercial materii prime la costul de achiziţie de 1.000 lei, T.V.A. 19%. Valoarea

Scanned with OKEN Scanner

stocului de materii prime stabilită la sfârşitul lunii august pe bază de inventar este de 200 lei. Pe data de 2 septembrie intră în gestiunea entităţii materii prime în valoare de 400 lei, T.V.A. 19%, iar după inventarierea efectuată la 30 septembrie rezultă un stoc final de 150 lei.

a) intrarea în gestiunea entităţii de materii prime la costul de achiziţie de 1.000 lei, T.V.A. 19%:

%	=	**401** *„Furnizori"*	1.190
601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*			1.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			190

b) stocul de materii prime neconsumate, la sfârşitul lunii august, este în valoare de 200 lei (stabilit pe bază de inventar):

301 *„Materii prime"*	=	**601** *„Cheltuieli cu materiile prime"*	200

c) transferarea la sfârşitul lunii august a întregului sold de 800 lei al contului de cheltuieli cu materiile prime în contul de calcul al rezultatului exerciţiului:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	**601** *„Cheltuieli cu materiile prime"*	800

d) preluarea în exploatare la începutul lunii septembrie a stocului iniţial de materii prime în valoare de 200 lei şi includerea direct pe cheltuieli a sumei de 400 lei, T.V.A. 19%, ce reprezintă materiile prime intrate în patrimoniul entităţii pe baza facturii fiscale a furnizorului din 2 septembrie:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	=	**301** *„Materii prime"*	200
%	=	**401** *„Furnizori"*	476
601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*			400
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			76

e) constatarea la sfârşitul lunii septembrie a unui stoc de materii prime în valoare de 150 lei şi închiderea contului de cheltuieli cu materiile prime la finele exerciţiului pentru întregul său sold de 450 lei.

301 *„Materii prime"*	=	**601** *„Cheltuieli cu materiile prime"*	150
121 *„Profit şi pierdere"*	=	**601** *„Cheltuieli cu materiile prime"*	450

EXEMPLUL 9

Materialele consumabile existente la 31 august, în gestiunea unei societăţi comerciale se compun din următoarele elemente: materiale auxiliare (1.000 lei), combustibili (3.800 lei), materiale pentru ambalat (200 lei), piese de schimb (1.400 lei), seminţe şi materiale de plantat (500 lei), furaje (400 lei) şi alte materiale consumabile în valoare de 900 lei. Toate materialele consumabile au fost date în consum, iar la finele lunii septembrie se restituie la magazie piese de schimb în valoare de 100 lei şi materiale pentru ambalat în sumă de 50 lei. La inventarierea efectuată pe data de 10 octombrie se constată lipsuri de materiale pentru ambalat neimputabile în valoare de 10 lei.

a) includerea în cheltuielile exerciţiului a materialelor consumabile la un cost de achiziţie de 8.200 lei, conform bonurilor de consum:

6021 *„Cheltuieli cu materialele auxiliare"*	=	**3021** *„Materiale auxiliare"*	1.000
6022 *„Cheltuieli privind*	=	**3022** *„Combustibili"*	3.800

Scanned with OKEN Scanner

combustibilul"

6023 *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	= **3023** *„Materiale pentru ambalat"*	200
6024 *„Cheltuieli privind piesele de schimb"*	= **3024** *„Piese de schimb"*	1.400
6025 *„Cheltuieli privind semințele și materialele de plantat"*	= **3025** *„Semințe și materiale de plantat"*	500
6026 *„Cheltuieli privind furajele"*	= **3026** *„Furaje"*	400
6028 *„Cheltuieli privind alte materiale consumabile"*	= **3028** *„Alte materiale consumabile"*	900

b) restituirea la magazie a pieselor de schimb ridicate în plus, în valoare de 100 lei și a materialelor pentru ambalat nefolosite în sumă de 50 lei în baza bonului de predare, transfer, restituire:

3024 *„Piese de schimb"*	= **6024** *„Cheltuieli privind piesele de schimb"*	100
3023 *„Materiale pentru ambalat"*	= **6023** *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	50

c) închiderea la sfârșitul exercițiului a conturilor de cheltuieli cu materialele consumabile pentru întregul sold de 8.050 lei, în baza notei de contabilitate din 30 septembrie:

121 *„Profit și pierdere"*	=	%	8.050
		6021 *„Cheltuieli cu materialele auxiliare"*	1.000
		6022 *„Cheltuieli privind combustibilul"*	3.800
		6023 *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	150
		6024 *„Cheltuieli privind piesele de schimb"*	1.300
		6025 *„Cheltuieli privind semințele și materialele de plantat"*	500
		6026 *„Cheltuieli privind furajele"*	400
		6028 *„Cheltuieli privind alte materiale consumabile"*	900

d) ieșirea din gestiunea societății comerciale a materialelor pentru ambalat neimputabile în valoare de 10 lei, constatate lipsă la inventarierea efectuată în ziua de 10 octombrie:

6023 *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	= **3023** *„Materiale pentru ambalat"*	10

e) închiderea la sfârșitul exercițiului (31 octombrie) a contului de cheltuieli privind materialele pentru ambalat cu întregul sold de 10 lei:

121 *„Profit și pierdere"*	= **6023** *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	10

EXEMPLUL 10

a) valoarea rechizitelor, imprimatelor, materialelor pentru birou conform facturii fiscale este de 500 lei, T.V.A. 19%:

Scanned with OKEN Scanner

%	= 401 *„Furnizori"*		595
604 *„Cheltuieli privind materialele nestocate"*			500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			95

b) valoarea materialelor nestocate sosite de la furnizori fără să fie însoţite de factura fiscală este de 1.000 lei; T.V.A. 19%:

%	= 408 *„Furnizori - facturi nesosite"*		1.190
604 *„Cheltuieli privind materialele nestocate"*			1.000
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			190

c) valoarea materialelor nestocate consumabile în mai multe perioade de gestiune (cărţi de specialitate etc.) este de 800 lei, T.V.A. 19%:

%	= 401 *„Furnizori"*		952
471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*			800
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			152

d) repartizarea, conform scadenţarului, asupra contului corespunzător de cheltuieli curente a sumei de 300 lei:

604 *„Cheltuieli privind materialele nestocate"*	= 471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*		300

e) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= 604 *„Cheltuieli privind materialele nestocate"*		1.800

EXEMPLUL 11

a) includerea în cheltuieli a consumului de energie în sumă de 500 lei, în baza facturii fiscale; T.V.A. 19%:

%	= 401 *„Furnizori"*		595
605 *„Cheltuieli privind energia şi apa"*			500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			95

b) cuprinderea în cheltuieli a consumului de apă în valoare de 400 lei, T.V.A. 19% pentru care nu s-a primit factura fiscală de la furnizorul de apă:

%	= 408 *„Furnizori - facturi nesosite"*		476
605 *„Cheltuieli privind energia şi apa"*			400
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			76

c) primirea facturii fiscale de la furnizorul de apă:

408 *„Furnizori - facturi nesosite"*	= 401 *„Furnizori"*		476
4426 *„T.V.A. deductibilă"*	= 4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		76

d) achitarea obligaţiilor faţă de furnizori; precum şi plata anticipată a sumei de 1.500 lei; care priveşte consumurile de energie şi apă pentru luna următoare:

%	= 5121 *„Conturi la bănci în lei"*		2.571
401 *„Furnizori"*			1.071

Scanned with OKEN Scanner

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*		1.500

e) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **605** *„Cheltuieli privind energia şi apa"*	900

EXEMPLUL 12

a) cumpărarea de animale şi păsări adulte la un preţ de facturare de 8.000 lei, T.V.A. 19%, cât şi cheltuielile de transport - aprovizionare ocazionate de aducerea lor la unitate, facturate de alt furnizor, 80 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	9.520
361 *„Animale şi păsări"*		8.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		1.520
%	= **401** *„Furnizori"*	95
361 *„Animale şi păsări"*		80
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		15

b) includerea în cheltuielile exerciţiului a animalelor şi păsărilor sacrificate în valoare de 440 lei:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	= **361** *„Animale şi păsări"*	440

c) ieşirea din patrimoniu de animale adulte înregistrate la o valoare contabilă de 2.750 lei, vândute terţilor la un preţ de vânzare de 3.100 lei, T.V.A. 19%:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	= **361** *„Animale şi păsări"*	2.750
4111 *„Clienţi"*	= %	3.689
	701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	3.100
	4427 *„T.V.A. colectată"*	589

d) valoarea mortalităţilor este de 1.000 lei:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	= **361** *„Animale şi păsări"*	1.000

e) stabilirea unei lipse neimputabile de păsări în sumă de 550 lei:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	= **361** *„Animale şi păsări"*	550

f) transferarea la finele exerciţiului financiar a întregului sold de 4.740 lei al contului de cheltuieli cu animalele şi păsările la cel de profit şi pierdere:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **606** *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	4.740

EXEMPLUL 13

S.C.„CRISTY" S.R.L. care are ca obiect de activitate comerţul en-gros, foloseşte metoda inventarului permanent şi este plătitoare de T.V.A., înregistrează în contabilitate următoarele operaţiuni economico-financiare:

a) primirea de la furnizor a mărfii la preţul de achiziţie de 8.500 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	10.115

Scanned with OKEN Scanner

371 *„Mărfuri"*		8.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		1.615

b) valoarea adaosului comercial este de 850 lei (10%):

371 *„Mărfuri"* = **378** *„Diferenţe de preţ la mărfuri"* 850

c) vânzarea mărfii la preţul de vânzare de 9.350 lei. Valoarea T.V.A. colectată facturată clientului (societăţii comerciale de desfacere en-detail) este de 1.777 lei (T.V.A. = 9.350 × 19%= 1.777 lei):

4111 *„Clienţi"*	=	%	11.127
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	9.350
		4427 *„T.V.A. colectată"*	1.777

d) valoarea mărfii scăzută din gestiune este de 9.350 lei:

%	= **371** *„Mărfuri"*	9.350
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*		8.500
378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*		850

e) închiderea conturilor de cheltuieli şi de venituri:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"*	8.500
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	9.350

EXEMPLUL 14

S.C.„LUCY" S.R.L. care are ca obiect de activitate comerţul en-detail foloseşte metoda inventarului permanent şi este plătitoare de T.V.A., înregistrează în contabilitate următoarele operaţiuni economico-financiare:

a) primirea de la furnizor (societatea comercială de desfacere en-gros) a mărfii la preţul de achiziţie de 9.350 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	11.127
371 *„Mărfuri"*		9.350
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		1.777

b) includerea în preţul de vânzare cu amănuntul a adaosului comercial practicat de agent (20%) şi a T.V.A. neexigibilă:

- Adaos comercial = 9.350 × 20% = 1.870 lei;
- T.V.A. neexigibilă = (9.350 + 1.870) × 19% = 2.132 lei.

371 *„Mărfuri"*	=	%	4.002
		378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	1.870
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	2.132

c) încasarea în numerar a mărfii vândute:

– preţ cu amănuntul = 9.350 + 4.002 = 13.352 lei;
– T.V.A. colectată = 13.352 × 19/119 = 2.132 lei.

5311 *„Casa în lei"*	=	%	13.352
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	11.220
		4427 *„T.V.A. colectată"*	2.132

d) descărcarea gestiunii de mărfuri la sfârşitul lunii cu valoarea mărfii la preţul cu amănuntul:

%	= **371** *„Mărfuri"*	13.352

Scanned with OKEN Scanner

607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*		9.350
378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*		1.870
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		2.132

e) închiderea conturilor de cheltuieli şi de venituri:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"*	9.350
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	11.220

EXEMPLUL 15

S.C.„ŞERY" S.R.L. are ca obiect de activitate comerţul şi utilizează metoda inventarului intermitent, este plătitoare de T.V.A., înregistrează în contabilitate următoarele operaţiuni economico-financiare:

a) mărfurile existente în stoc la începutul perioadei preluate la cheltuieli, 5.000 lei:

607 *„Cheltuieli privind mărfurile"* = **371** *„Mărfuri"* 5.000

b) cumpărări de mărfuri pe bază de factură fiscală; cost de achiziţie 4.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	4.760
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*		4.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		760

c) mărfuri nevândute până la sfârşitul perioadei, consemnate în listele de inventariere, pentru care se diminuează cheltuielile, 2.000 lei:

371 *„Mărfuri"* = **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"* 2.000

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"* = **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"* 7.000

D	607	C
(a)	5.000	2.000 *(c)*
(b)	4.000	
	9.000	2.000

EXEMPLUL 16

a) valoarea la preţ de înregistrare a ambalajelor incluse pe cheltuieli este de 2.000 lei:

608 *„Cheltuieli privind ambalajele"* = **381** *„Ambalaje"* 2.000

b) valoarea la preţ de înregistrare a ambalajelor constatate lipsă la inventariere şi consemnate în documentele de inventariere este de 800 lei:

608 *„Cheltuieli privind ambalajele"* = **381** *„Ambalaje"* 800

c) diferenţele de preţ în plus aferente ambalajelor date în consum sunt în valoare de 1.100 lei:

608 *„Cheltuieli privind ambalajele"* = **388** *„Diferenţe de preţ la ambalaje"* 1.100

d) valoarea ambalajelor care circulă în sistem de restituire, nerestituite furnizorilor din cauza degradării lor este de 2.000 lei:

Scanned with OKEN Scanner

608 *„Cheltuieli privind ambalajele"*	= **409** *„Furnizori - debitori"*	2.000

EXEMPLUL 17

a) includerea în cheltuieli a valorii lucrărilor de întreţinere şi reparaţii executate de terţi în sumă de 2.000 lei, conform facturii fiscale primite de la prestator, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	2.380
611 *„Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile"*		2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		380

b) cuprinderea provizorie în cheltuieli a sumei de 1.000 lei ce reprezintă valoarea lucrărilor de întreţinere şi reparaţii pentru care nu s-a primit factura fiscală de la furnizor, T.V.A. 19%:

%	= **408** *„Furnizori - facturi nesosite"*	1.190
611 *„Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile"*		1.000
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		190

c) constatarea, la sfârşitul lunii, că 10 % din cheltuielile efectuate cu reparaţiile în cursul exerciţiului financiar curent sunt aferente lunii următoare:

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	= **611** *„Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile"*	300

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **611** *„Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile"*	2.700

e) includerea la începutul lunii următoare în cheltuielile cu întreţinerea şi reparaţiile aferente exerciţiului în curs a sumei de 300 lei constatată la finele lunii precedente ca fiind făcută în avans:

611 *„Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile"*	= **471** *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	300

EXEMPLUL 18

a) redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii facturate de terţi, cu facturi fiscale care se achită ulterior, 2.500 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	2.975
612 *„Cheltuieli cu redevenţele, locaţiile de gestiune şi chiriile"*		2.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		475

b) redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii datorate pentru care nu s-au primit în timp util facturile fiscale, 1.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **408** *„Furnizori - facturi nesosite"*	1.190
612 *„Cheltuieli cu redevenţele, locaţiile de gestiune şi chiriile"*		1.000
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		190

c) redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii plătite anterior, considerate la data respectivă

Scanned with OKEN Scanner

cheltuieli anticipate, aferente exercițiului curent, 1.500 lei:

612 *„Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune și chiriile"* = **471** *„Cheltuieli înregistrate în avans"* 1.500

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit și pierdere"* = **612** *„Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune și chiriile"* 5.000

EXEMPLUL 19

a) includerea în cheltuielile lunii curente a sumelor de plătit în baza facturii primite de la asigurator (1.500 lei) și a contractului de asigurare (1.200 lei) pentru asigurarea clădirilor, culturilor și animalelor:

613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* = **401** *„Furnizori"* 1.500

613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* = **408** *„Furnizori - facturi nesosite"* 1.200

b) achitarea primei de asigurare din mijloacele bănești aflate în casieria entității și în cont la bancă, conform contractului de asigurare încheiat, în numerar 400 lei, prin virament 1.500 lei:

613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"*	=	%	1.900
		5311 *„Casa în lei"*	400
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	1.500

c) se constată, la sfârșitul lunii curente, că 450 lei din prima de asigurare, inclusă în cheltuieli în această perioadă, aparține exercițiului următor:

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"* = **613** *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* 450

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit și pierdere"* = **613** *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* 4.150

EXEMPLUL 20

a) plata cu anticipație a valorii primei de asigurare pe baza contractului de asigurare, 800 lei, prin virament:

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 800

b) includerea în cheltuieli la începutul lunii următoare, conform scadențarului, a sumei de 500 lei, reprezentând prima de asigurare plătită anticipat, repartizată asupra acestei perioade:

613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* = **471** *„Cheltuieli înregistrate în avans"* 500

c) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit și pierdere"* = **613** *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* 500

EXEMPLUL 21

Scanned with OKEN Scanner

a) includerea în cheltuieli a sumei de 2.500 lei, reprezentând costul de achiziţie al studiului de „analiză a valorii" privind produsul „A", T.V.A. 19% şi a documentaţiei tehnico-economice în valoare de 3.000 lei, T.V.A. 19%, elaborate de către o unitate de proiectare:

%	= **401** *„Furnizori"*		2.975
614 *„Cheltuieli cu studiile şi cercetările"*			2.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			475

%	= **401** *„Furnizori"*		3.570
614 *„Cheltuieli cu studiile şi cercetările"*			3.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			570

b) cuprinderea provizorie în cheltuieli a sumei de 1.400 lei, T.V.A. 19%, conform contractului de cercetare cu tema „optimizarea alocării resurselor", recepţionat:

%	= **408** *„Furnizori - facturi nesosite"*		1.666
614 *„Cheltuieli cu studiile şi cercetările"*			1.400
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			266

c) primirea facturii fiscale în valoare brută de 2.000 lei de la executantul contractului de cercetare şi reflectarea diferenţei de 334 lei (2.000 lei – 1.666 lei) din care T.V.A. este de 53 lei (334 × 19/119):

408 *„Furnizori - facturi nesosite"*	= **401** *„Furnizori"*		1.666
4426 *„T.V.A. deductibilă"*	= **4428** *„T.V.A. neexigibilă"*		266

%	= **401** *„Furnizori"*		334
614 *„Cheltuieli cu studiile şi cercetările"*			281
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			53

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **614** *„Cheltuieli cu studiile şi cercetările"*		7.180

EXEMPLUL 22

a) includerea în cheltuieli a comisionului de 1.500 lei, în baza facturii fiscale primite de la comisionar, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*		1.785
622 *„Cheltuieli privind comisioanele şi onorariile"*			1.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			285

b) înregistrarea onorariilor în sumă de 1.000 lei, T.V.A. 19% conform facturii fiscale primite de la entitatea care a desfăşurat activitatea de expertiză contabilă:

%	= **401** *„Furnizori"*		1.190
622 *„Cheltuieli privind comisioanele şi onorariile"*			1.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			190

Scanned with OKEN Scanner

c) închiderea conturilor de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	622 *„Cheltuieli privind comisioanele şi onorariile"*	2.500

EXEMPLUL 23

a) se înregistrează primirea unei facturi fiscale în valoare brută de 1.500 lei, din care T.V.A. este 239 lei (1.500 × 19/119) pentru un anunţ publicitar efectuat prin televiziune:

%	=	401 *„Furnizori"*	1.500
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*			1.261
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			239

b) primirea facturii fiscale în valoare de 800 lei, T.V.A. 19% de la un restaurant unde agentul economic a dat o recepţie în onoarea unor parteneri de afaceri:

%	=	401 *„Furnizori"*	952
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*			800
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			152

c) oglindirea provizorie a datoriilor de 4.000 lei în baza contractului încheiat cu entitatea care a realizat două filme în vederea efectuării publicităţii pentru promovarea unor produse şi servicii, cât şi primirea facturii fiscale în valoare brută de 4.760 lei, din care 760 lei reprezintă T.V.A.:

%	=	408 *„Furnizori - facturi nesosite"*	4.760
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*			4.000
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			760
408 *„Furnizori - facturi nesosite"*	=	401 *„Furnizori"*	4.760
4426 *„T.V.A. deductibilă"*	=	4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	760

d) includerea în cheltuielile lunii curente a sumei de 500 lei constatate la sfârşitul exerciţiului precedent ca fiind efectuată în avans:

623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*	=	471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	500

e) obligaţia de 1.200 lei, T.V.A. 19% faţă de terţi pentru achiziţionarea de panouri şi afişe de reclamă, conform facturii:

%	=	401 *„Furnizori"*	1.428
623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*			1.200
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			228

f) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	623 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*	7.761

EXEMPLUL 24

a) primirea facturii fiscale în valoare de 4.500 lei, T.V.A. 19% de la întreprinderea de

Scanned with OKEN Scanner

transport auto pentru transportul de produse finite:

%	=	**401** *„Furnizori"*	5.355
624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*			4.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			855

b) procurarea de abonamente pe C.F.R. sau autobuze în valoare de 2.000 lei, achitate în numerar:

5323 *„Tichete şi bilete de călătorie"*	=	**5311** *„Casa în lei"*	2.000

c) consumarea (folosirea) biletelor de călătorie în valoare de 1.000 lei pentru deplasări la subunităţi pentru intervenţii:

624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*	=	**5323** *„Tichete şi bilete de călătorie"*	1.000

d) achitarea unei datorii, în valoare de 500 lei, din sumele încredinţate de către entitatea unei persoane pentru transportul de bunuri şi de personal:

624 *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*	=	**542** *„Avansuri de trezorerie"*	500

e) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	**624** *„Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal"*	6.000

EXEMPLUL 25

a) primirea facturii fiscale în valoare de 800 lei, T.V.A. 19% de la agentul economic care a transportat persoanele detaşate dintr-o localitate în alta:

%	=	**401** *„Furnizori"*	952
625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*			800
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			152

b) acordarea unui avans de 250 lei persoanei trimise în delegare:

542 *„Avansuri de trezorerie"*	=	**5311** *„Casa în lei"*	250

c) depunerea decontului de cheltuieli în valoare de 260 lei şi primirea de către titularul de avans a diferenţei de 10 lei:

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*	=	%	260
		542 *„Avansuri de trezorerie"*	250
		5311 *„Casa în lei"*	10

d) acordarea unui avans de 200 lei unui salariat trimis în delegare:

542 *„Avansuri de trezorerie"*	=	**5311** *„Casa în lei"*	200

e) întocmirea decontului de cheltuieli în valoare de 180 lei şi depunerea diferenţei de 20 lei la casierie de către titularul de avans:

%	=	**542** *„Avansuri de trezorerie"*	200
625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*			180
5311 *„Casa în lei"*			20

f) procurarea de bilete şi tichete de călătorie în valoare de 500 lei:

5323 *„Tichete şi bilete de*	=	**5311** *„Casa în lei"*	500

Scanned with OKEN Scanner

călătorie"

g) decontarea cheltuielilor de transport în baza consumării (folosirii) biletelor şi tichetelor de călătorie, 500 lei:

625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*	= 5323 *„Tichete şi bilete de călătorie"*	500

h) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= 625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*	1.740

EXEMPLUL 26

a) justificarea plicurilor în valoare de 100 lei, expediate unor persoane juridice şi fizice:

626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*	= 5328 *„Alte valori"*	100

b) justificarea timbrelor poştale, în valoare de 250 lei, aplicate pe scrisori simple şi recomandate:

626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*	= 5321 *„Timbre fiscale şi poştale"*	250

c) justificarea plăţilor, din avansul acordat de către unitate persoanei care are obligaţia de serviciu lucrările de secretariat, pentru expedierea de scrisori în străinătate şi a unor cataloage şi prospecte în baza chitanţelor eliberate de lucrătorii poştali, 250 lei, T.V.A. 19%:

%	= 542 *„Avansuri de trezorerie"*	298
626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*		250
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		48

d) primirea facturii fiscale de la ROMTELECOM pentru convorbiri telefonice, în valoare de 600 lei, T.V.A. 19%:

%	= 401 *„Furnizori"*	714
626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*		600
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		114

e) achitarea anticipată a costului abonamentelor la ziar şi reviste pentru trimestrul următor, în sumă de 600 lei:

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	= 5311 *„Casa în lei"*	600

f) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= 626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*	1.200

g) cuprinderea în cheltuielile lunii următoare, conform scadenţarului, a costului abonamentelor la ziare şi reviste de 200 lei:

626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*	= 471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	200

h) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= 626 *„Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii"*	200

Scanned with OKEN Scanner

EXEMPLUL 27

a) plata în numerar către bancă a sumei de 100 lei, pentru deschiderea contului de disponibilităţi şi achitarea prin cont a comisionului de 35 lei, perceput pentru plăţile efectuate prin virament în ziua de 19 august:

627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* = **5311** *„Casa în lei"* 100

627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 35

b) deschiderea unui acreditiv în sumă de 8.000 lei:

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 8.000

5411 *„Acreditive în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 8.000

c) plata comisionului pentru deschiderea acreditivului, 20 lei:

627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 20

d) factura fiscală se achită din acreditivul deschis, 8.000 lei:

401 *„Furnizori"* = **5411** *„Acreditive în lei"* 8.000

e) perceperea de bancă a comisionului de 15 lei pentru plăţile efectuate din acreditive deschise:

627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 15

f) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"* = **627** *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"* 170

EXEMPLUL 28

a) includerea în cheltuieli a datoriei faţă de terţi pentru prelucrarea automată a datelor, 1.200 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	1.428
628 *„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"*		1.200
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		228

b) se acordă unui salariat un avans de trezorerie în sumă de 119 lei:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 119

c) din avansul acordat salariatului se achită costul lucrărilor pentru legatul actelor, 100 lei, T.V.A. 19%:

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	119
628 *„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"*		100
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		19

d) includerea în cheltuieli a datoriei faţă de terţi pentru serviciile de deratizare şi dezinsecţie, 1.600 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	1.904
628 *„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"*		1.600

Scanned with OKEN Scanner

4426 *„T.V.A. deductibilă"*		304

e) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **628** *„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"*	2.900

EXEMPLUL 29

a) T.V.A. deductibilă aferentă produselor, lucrărilor şi serviciilor scutite de impozite este în sumă de 2.000 lei:

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **4426** *„T.V.A. deductibilă"*	2.000

b) T.V.A. colectată aferentă bunurilor şi serviciilor folosite în scop personal sau predate cu titlu gratuit, cea aferentă lipsurilor peste normele legale, precum şi cea aferentă bunurilor şi serviciilor acordate salariaţilor sub forma avantajelor în natură este în sumă de 1.300 lei:

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **4427** *„T.V.A. colectată"*	1.300

c) impozite, taxe şi vărsăminte asimilate, datorate bugetului statului (impozitul pe clădiri, impozitul pe terenuri, taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat etc.) în sumă de 1.500 lei:

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **446** *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	1.500

d) închiderea conturilor de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **635** *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	4.800

EXEMPLUL 30

a) costul acţiunilor proprii răscumpărate (2.000 acţiuni × 7 lei/buc. = 14.000 lei); revânzarea lor la un preţ mai mic decât cel de achiziţie cu 10% (2.000 acţiuni × 6,30 lei/buc. = 12.600 lei) şi diferenţa nefavorabilă, dintre valoarea de cesiune şi preţul lor de cumpărare, de 1.400 lei:

502 *„Acţiuni proprii"*	= **5311** *„Casa în lei"*	14.000
%	= **502** *„Acţiuni proprii"*	14.000
5311 *„Casa în lei"*		12.600
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*		1.400

b) costul acţiunilor cumpărate prin virament bancar (30.000 lei), revânzarea lor la preţul de 29.000 lei şi diferenţa nefavorabilă de 1.000 lei dintre cele două preţuri:

503 *„Acţiuni"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	30.000
%	= **503** *„Acţiuni"*	30.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		29.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*		1.000

c) costul obligaţiunilor cumpărate (50.000 lei), revânzarea lor cu suma de 48.000 lei şi diferenţa nefavorabilă, dintre valoarea de cesiune şi preţul lor de achiziţionare, de 2.000 lei:

Scanned with OKEN Scanner

506 *„Obligaţiuni"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	50.000	
%	= **506** *„Obligaţiuni"*		50.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*			48.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*			2.000

d) costul altor titluri de plasament achiziţionate (15.000 lei) şi revânzarea lor la preţul de 14.000 lei:

5081 *„Alte titluri de plasament"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	15.000	
%	= **5081** *„Alte titluri de plasament"*		15.000
5311 *„Casa în lei"*			14.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*			1.000

e) costul obligaţiunilor emise şi răscumpărate de la obligatari (18.400 lei), valoarea obligaţiunilor emise şi răscumpărate anulate (16.000 lei) şi diferenţele nefavorabile dintre preţul de răscumpărare şi cel de rambursare al împrumutului din emisiunea de obligaţiuni (2.400 lei):

505 *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	18.400	
%	= **505** *„Obligaţiuni emise şi răscumpărate"*		18.400
161 *„Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni"*			16.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*			2.400

f) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **664** *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*	7.800

EXEMPLUL 31

a) recepţionarea cantitativă şi calitativă a materiilor prime achiziţionate direct de la un furnizor extern pentru o valoare de 1.000 €, la cursul de schimb de 3,90 lei/€, din ziua efectuării livrării şi facturării bunurilor respective din import, în condiţii de livrare franco frontiera română:

301 *„Materii prime"*	= **401** *„Furnizori"*	3.900

b) achitarea preţului de achiziţie al acestor bunuri prin virament bancar la cursul valutar de 3,91 lei/€ şi evidenţierea diferenţelor nefavorabile de curs valutar în sumă de 10 lei:

Debit cont 401 = 1.000 € × 3,90 lei/€ = 3.900 lei;

Debit cont 665 = 1.000 € × (3,91 lei/€ – 3,90 lei/€) = 10 lei.

%	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	3.910	
401 *„Furnizori"*			3.900
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*			10

c) constituirea veniturilor din lucrările executate unui client extern în valoare de 2.000 € la cursul valutar de 3,91 lei/€:

4111 *„Clienţi"*	= **704** *„Venituri din lucrări executate şi*	7.820

Scanned with OKEN Scanner

servicii prestate"

d) încasarea acestei sume prin casieria entității la un curs de schimb de 3,90 lei/€ și evidențierea diferențelor nefavorabile de curs valutar constatate cu ocazia lichidării acestor creanțe:

Debit cont 5314 = 2.000 € × 3,90 lei/€ = 7.800 lei;
Debit cont 665 = 2.000 € × (3,91 lei/€ – 3,90 lei/€) = 20 lei.

%	= **4111** *„Clienți"*		7.820
5314 *„Casa în valută"*			7.800
665 *„Cheltuieli din diferențe de curs valutar"*			20

e) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit și pierdere"*	= **665** *„Cheltuieli din diferențe de curs valutar"*	30

EXEMPLUL 32

a) încorporarea în cheltuieli a dobânzilor datorate în sumă de 900 lei, aferente împrumuturilor din emisiunea de obligațiuni (250 lei), creditelor bancare pe termen lung (200 lei), datoriile către societățile care dețin interese de participare (100 lei) și altor împrumuturi și datorii asimilate (350 lei):

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	=	%	900
		1681 *„Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiunea de obligațiuni"*	250
		1682 *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung"*	200
		1686 *„Dobânzi aferente datoriilor către societățile care dețin interese de participare"*	100
		1687 *„Dobânzi aferente altor împrumuturi și datorii asimilate"*	350

b) includerea în cheltuieli a dobânzii de plătit, în valoare de 400 lei, aferente creditelor acordate de bănci în conturile curente (100 lei) și a celei datorate pentru împrumuturile pe termen scurt contractate (300 lei):

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	=	%	400
		5186 *„Dobânzi de plătit"*	100
		5198 *„Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt"*	300

c) imputarea cheltuielilor cu dobânzile aferente împrumuturilor încasate de agentul economic de la alte unități din cadrul grupului (480 lei) și cu cele cuvenite asociaților pentru disponibilitățile depuse la entitatea (200 lei):

666 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	=	%	680
		4518 *„Dobânzi aferente decontărilor în cadrul grupului"*	480
		4558 *„Asociați - dobânzi la conturi curente"*	200

Scanned with OKEN Scanner

d) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	**666** *„Cheltuieli privind dobânzile"*	1.980

EXEMPLUL 33

a) vânzarea mărfurilor la o valoare de 4.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	4.760
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	4.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	760

b) acceptarea de către părţile contractate a decontării facturii printr-un bilet la ordin în valoare nominală de 3.000 lei, acordarea unui scont de 344 lei şi încasarea prin casieria entităţii a sumei de 1.416 lei:

%	=	**4111** *„Clienţi"*	4760
413 *„Efecte de primit de la clienţi"*			3.000
667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*			344
5311 *„Casa în lei"*			1.416

c) depunerea la bancă a biletului la ordin cu valoarea nominală de 3.000 lei pentru scontare, acordarea unui scont de 130 lei băncii, reţinerea de către acesta a comisionului de 14 lei şi încasarea valorii nominale a efectului de comerţ, mai puţin comisionul şi dobânda:

5114 *„Efecte remise spre scontare"*	=	**413** *„Efecte de primit de la clienţi"*	3.000
%	=	**5114** *„Efecte remise spre scontare"*	3.000
667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*			130
627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"*			14
5121 *„Conturi la bănci în lei"*			2.856

d) închiderea conturilor de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	%	488
		627 *„Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate"*	14
		667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*	474

e) închiderea contului de venituri:

707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	4.000

EXEMPLUL 34

a) plata sumei de 900 lei: prin casieria entităţii (100 lei) şi prin virament (800 lei), reprezentând despăgubirile acordate de către agentul economic:

6581 *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"*	=	%	900
		5311 *„Casa în lei"*	100
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	800

Scanned with OKEN Scanner

b) valoarea amenzilor (1.000 lei) şi penalităţilor (500 lei), datorate bugetului statului:

6581 *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"*	=	**4481** *„Alte datorii faţă de bugetul statului"*	1.500

c) închiderea contului de cheltuieli:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	**6581** *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"*	2.400

EXEMPLUL 35

1. *Cheltuielile cu materiile prime consumate* în cursul perioadei sunt de 10.000 lei, din care 9.800 lei privesc dările în consum pe baza *bonurilor de consum centralizate*, iar 200 lei reprezintă contravaloarea diferenţei la stocul de materii prime constatate lipsă neimputabilă în gestiune, T.V.A. aferentă 38 lei (200 × 19%) consemnată în procesul verbal, întocmit în urma inventarierii depozitului de materii prime.

a) Consum materii prime, 9.800 lei (cheltuială deductibilă):

601.01 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	=	**301** *„Materii prime"*	9.800

b) Lipsă de materie primă în gestiune, neimputabilă: 200 lei; (cheltuială nedeductibilă):

601.09 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	=	**301** *„Materii prime"*	200

c) T.V.A. aferentă lipsei neimputabile (200 × 19%), 38 lei:

635.09 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	=	**4426** *„T.V.A. deductibilă"*	38

NOTĂ:

▼ Pentru lipsuri în gestiune, neimputabile, taxa pe valoarea adăugată nu este
▲ deductibilă, iar cheltuielile respective sunt şi acestea nedeductibile.

2. *Cheltuielile privind mărfurile* cu care se descarcă gestiunea de mărfuri la o unitate cu ridicata sunt în valoare de 5.000 lei, din care 4.600 lei se referă la costul mărfurilor vândute, consemnate în raportul de gestiune, iar 400 lei reprezintă marfa constatată lipsă, imputabilă gestionarului, ce se va recupera de la gestionar, consemnată în procesul verbal de constatare.

a) descărcarea gestiunii de mărfuri vândute, 4.600 lei:

607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	=	**371** *„Mărfuri"*	4.600

b) descărcarea gestiunii cu marfa lipsă, 400 lei:

607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	=	**371** *„Mărfuri"*	400

c) lipsa se impută persoanelor vinovate (gestionarul): 400 lei, T.V.A. 19%:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	=	%	476
		758 *„Alte venituri din exploatare"*	400
		4427 *„T.V.A. colectată"*	76

d) lipsa se recuperează în numerar:

5311 *„Casa în lei"*	=	**4282** *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	476

3. *Cheltuielile cu primele de asigurare* conform contractelor de asigurări încheiate

Scanned with OKEN Scanner

sunt de 1.000 lei şi privesc:

– asigurare imobilizări proprietatea societăţii 600 lei;
– asigurare şofer societate pentru deplasare în străinătate 250 lei;
– asigurare de viaţă administrator 150 lei;

a) prime de asigurare deductibile (600 + 250):

613.01 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"*	= **401** *„Furnizori"*	850

b) prime de asigurare nedeductibile, 150 lei:

613.09 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"*	= **401** *„Furnizori"*	150

4. *Cheltuielile efectuate pentru popularizarea numelui unei persoane juridice*, produs sau serviciu, utilizând mijloacele de informare în masă şi pentru protocol:

– cheltuieli efectuate pentru popularizarea numelui unei persoane juridice, produs sau serviciu în baza unui contract scris: 2.000 lei;
– cheltuieli de protocol: 1.000 lei;
– T.V.A. aferentă cheltuielilor efectuate pentru popularizarea numelui unei persoane juridice, produs sau serviciu în baza unui contract scris (2.000 × 19%), 380 lei.
– T.V.A. aferentă cheltuielilor de protocol (1.000 × 19%), 190 lei.

a) cheltuieli efectuate pentru popularizarea numelui unei persoane juridice, produs sau serviciu în baza unui contract scris: 2.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*	2.380
623.01 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*		2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		380

b) cheltuielile de protocol, 1.000 lei, T.V.A. 19%:

NOTĂ:

▼ Deductibilitatea cheltuielilor de protocol se determină la sfârşitul exerciţiului:
– cheltuieli de protocol deductibile, 210 lei;
▲ – cheltuieli de protocol nedeductibile, 790 lei.

Cheltuielile de protocol care depăşesc limita de 2% aplicată asupra diferenţei rezultate dintre totalul veniturilor şi cheltuielilor aferente, inclusiv accizele, mai puţin cheltuielile cu impozitul pe profit, şi cheltuielile de protocol înregistrate în cursul anului *sunt cheltuieli nedeductibile.*

%	= **401** *„Furnizori"*	1.190
623.02 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*	(cheltuială deductibilă)	210
623.09 *„Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate"*	(cheltuială nedeductibilă)	790
4426 *„T.V.A. deductibilă"*	(T.V.A. aferentă)	190
635.09 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **4426** *„T.V.A. deductibilă"* (T.V.A. aferentă depăşirii cotei de protocol)	150

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ:

▼ T.V.A. aferentă cheltuielilor de protocol este deductibilă numai în limita în care cheltuielile respective sunt deductibile fiscal. Calculul deductibilității și regularizarea
▲ T.V.A. se face ținând seama de sumele cumulate de la începutul exercițiului financiar.

5. S-au înregistrat *alte cheltuieli cu serviciile executate de terți* în valoare de 1.200 lei, T.V.A. 19% pe baza unei facturi fiscale în care nu sunt completate toate datele cerute de formular:

%	= **401** *„Furnizori"*	1.428	
628.09 *„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți"*	(cheltuială nedeductibilă)	1.200	
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		228	
635.09 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate"*	= **4426** *„T.V.A. deductibilă"* (T.V.A. aferentă cheltuielilor nedeductibile fiscal)		228

NOTĂ:

▼ Cheltuielile înregistrate în contabilitate pe baza unor documente care nu îndeplinesc, potrivit Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, condițiile de document justificativ, sunt cheltuieli nedeductibile.

Înregistrările în evidența contabilă se fac cronologic și sistematic, pe baza înscrisurilor ce dobândesc calitatea de document justificativ care angajează răspunderea persoanelor care l-au întocmit, conform prevederilor Legii contabilității
▲ nr.82/1991, republicată.

6. *Cheltuielile cu dobânzile* privesc:

– dobândă credit bancar achitată prin bancă 350 lei;

– dobândă împrumut de la o persoană fizică achitată prin casierie pe bază de dispoziție de plată către casierie 150 lei.

a) dobândă credit bancar achitată prin bancă, 350 lei (cheltuială deductibilă):

666.01 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	350

b) dobândă împrumut de la o persoană fizică, achitată prin casierie, 150 lei (cheltuială nedeductibilă):

666.09 *„Cheltuieli privind dobânzile"*	= **5311** *„Casa în lei"*	150

7. *Sconturile acordate* de societate sunt în sumă de 1.000 lei și se constată că numai pentru suma de 500 lei sconturile sunt înscrise în facturi și contracte, pentru celelalte negăsindu-se un înscris justificativ.

a) sconturi acordate, înscrise în facturi și contracte, 500 lei (cheltuială deductibilă):

667.01 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*	= **4111** *„Clienți"*	500

b) sconturi acordate, neînscrise în facturi și contracte, 500 lei (cheltuială nedeductibilă):

667.09 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*	= **4111** *„Clienți"*	500

8. *Amendă achitată* prin casierie în valoare de 500 lei, aplicată de comisarii Gărzii

Scanned with OKEN Scanner

Financiare:

6581 *„Despăgubiri, amenzi şi penalităţi"*	= **5311** *„Casa în lei"*	500

9. *Provizioane pentru garanţii de bună execuţie.* Vânzările perioadei pentru care se acordă garanţie sunt de 40.000 lei, garanţia fiind de un an calendaristic de la livrarea produsului. Procentul mediu de cheltuieli cu remedierea bunurilor livrate aflate în garanţie realizate în exerciţiul precedent este de 1%. Având în vedere creşterea preţurilor de pe piaţă, la constituirea provizionului se ia în considerare un procent de 2%, deci 800 lei.

a) constituire provizioane pentru garanţii de bună execuţie, 800 lei:

%	= **1512** *„Provizioane pentru garanţii acordate clienţilor"*	800
6812.01 *Cheltuieli de exploatare privind provizioanele"*	(cheltuială deductibilă)	400
6812.09 *Cheltuieli de exploatare privind provizioanele"*	(cheltuială nedeductibilă)	400

NOTĂ:

▼ Provizioanele pentru garanţii de bună execuţie acordate clienţilor se constituie trimestrial numai pentru bunurile livrate, lucrările executate şi serviciile prestate în cursul trimestrului respectiv pentru care se acordă garanţie în perioadele următoare, la nivelul cotelor prevăzute în contractele încheiate sau la nivelul procentelor de garantare prevăzut în tariful lucrărilor executate ori serviciilor prestate.

Pentru lucrările de construcţii care necesită garanţii de bună execuţie, conform prevederilor din contractele încheiate, astfel de provizioane se constituie trimestrial, în limita cotelor prevăzute în contracte, cu condiţia reflectării integrale la venituri a valorii lucrărilor executate şi confirmate de beneficiar pe baza situaţiilor de lucrări.

Înregistrarea la venituri a provizioanelor constituite pentru garanţiile de bună execuţie se face pe măsura efectuării cheltuielilor cu remedierile sau la expirarea ▲ perioadei de garanţie înscrise în contract.

EXEMPLUL 36

În urma unor alunecări de teren, S.C. „MARA" S.A. a constatat distrugerea unei plantaţii de meri recent intraţi pe rod, pierdere evaluată la suma de 6.000 lei.

671 *„Cheltuieli privind calamităţile şi alte evenimente extraordinare"*	= **2134** *„Animale şi plantaţii"*	6.000

VII.5. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND VENITURILE

EXEMPLUL 1

a) vânzarea de produse finite cu livrare către clienţi pe bază de facturi fiscale ce se vor încasa ulterior:

– preţ de livrare ..... 2.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 380 lei;

Scanned with OKEN Scanner

TOTAL.....2.380 lei.

4111 *„Clienţi“*	=	%	2.380
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite“*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată“*	380

b) vânzare de produse finite pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale:

– preţ de livrare..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19%..... 950 lei;
TOTAL.....5.950 lei.

418 *„Clienţi - facturi de întocmit“*	=	%	5.950
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite“*	5.000
		4428 *„T.V.A. neexigibilă“*	950

c) închiderea contului de venituri:

701 *„Venituri din vânzarea produselor finite“*	= **121** *„Profit şi pierdere“*	7.000

EXEMPLUL 2

a) vânzare de semifabricate cu livrare către clienţi pe bază de facturi fiscale ce se vor încasa ulterior:

– preţ de livrare..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19%..... 950 lei;
TOTAL.....5.950 lei.

4111 *„Clienţi“*	=	%	5.950
		702 *„Venituri din vânzarea semifabricatelor“*	5.000
		4427 *„T.V.A. colectată“*	950

b) vânzare de semifabricate pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale:

– preţ de livrare..... 4.000 lei;
– T.V.A. 19%..... 760 lei;
TOTAL.....4.760 lei.

418 *„Clienţi - facturi de întocmit“*	=	%	4.760
		702 *„Venituri din vânzarea semifabricatelor“*	4.000
		4428 *„T.V.A. neexigibilă“*	760

c) închiderea contului de venituri:

702 *„Venituri din vânzarea semifabricatelor“*	= **121** *„Profit şi pierdere“*	9.000

EXEMPLUL 3

a) vânzări pe produse reziduale cu încasare ulterioară la un preţ negociat de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi“*	=	%	2.380
		703 *„Venituri din vânzarea produselor reziduale“*	2.000

Scanned with OKEN Scanner

4427 *„T.V.A. colectată"* 380

b) vânzare de produse reziduale pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale, 1.800 lei, T.V.A. 19%:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%	2.142
		703 *„Venituri din vânzarea produselor reziduale"*	1.800
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	342

c) închiderea contului de venituri:

703 *„Venituri din vânzarea produselor reziduale"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	3.800

EXEMPLUL 4

a) valoarea lucrărilor executate şi serviciilor prestate către clienţi pe bază de facturi fiscale ce se vor încasa ulterior, este de 4.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	4.760
		704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	4.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	760

b) valoarea lucrărilor executate şi serviciilor prestate către clienţi pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale, preţ de livrare 1.800 lei, T.V.A. 19%:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%	2.142
		704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	1.800
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	342

c) închiderea contului de venituri:

704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	5.800

EXEMPLUL 5

a) valoarea studiilor şi a contractelor de cercetare, pentru care au fost emise facturi fiscale către clienţi este de 2.500 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	2.975
		705 *„Venituri din studii şi cercetări"*	2.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	475

b) valoarea studiilor şi a contractelor de cercetare, pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale este de 2.100 lei, T.V.A. 19%:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%	2.499
		705 *„Venituri din studii şi cercetări"*	2.100
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	399

c) închiderea contului de venituri:

705 *„Venituri din studii şi cercetări"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	4.600

EXEMPLUL 6

Scanned with OKEN Scanner

a) valoarea redevenţelor pentru concesiuni, a locaţiilor de gestiune şi a chiriilor, pentru care au fost emise facturi fiscale către concesionari, locatari sau chiriaşi, este de 2.500 lei, T.V.A. 19%:

461 *„Debitori diverşi"*	=	%		2.975
		706 *„Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii"*		2.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*		475

b) valoarea redevenţelor pentru concesiuni, a locaţiilor de gestiune şi a chiriei, pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale este de 2.400 lei, T.V.A. 19%:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%		2.856
		706 *„Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii"*		2.400
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		456

c) sume încasate în avans pentru redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii care se fac venituri ale exerciţiului în curs, 2.000 lei:

472 *„Venituri înregistrate în avans"*	=	**706** *„Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii"*	2.000

d) sumele datorate de personal, reprezentând chirii, care se fac venituri ale entităţii, sunt de 300 lei:

4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	=	**706** *„Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii"*	300

e) închiderea contului de venituri:

706 *„Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	7.200

EXEMPLUL 7

a) vânzare de mărfuri cu livrare către clienţi pe bază de facturi fiscale ce se vor încasa ulterior:

– preţ de livrare ..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 950 lei;
TOTAL ..... 5.950 lei.

4111 *„Clienţi"*	=	%		5.950
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*		5.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*		950

b) vânzare de mărfuri pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale:

– preţ de livrare ..... 2.000 lei;
– T.V.A. 19% ..... 380 lei;
TOTAL ..... 2.380 lei.

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%		2.380
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*		2.000
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		380

c) sumele încasate în numerar din vânzarea mărfurilor cu amănuntul sunt de 3.000 lei, inclusiv T.V.A. (T.V.A. = 3.000 × 19/119 = 479 lei)

5311 *„Casa în lei"*	=	%		3.000
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*		2.521
		4427 *„T.V.A. colectată"*		479

Scanned with OKEN Scanner

d) închiderea contului de venituri:

707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	9.521

EXEMPLUL 8

a) sumele facturate clienţilor, reprezentând venituri din activităţi diverse, sunt de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

4111 *„Clienţi"*	=	%	2.380
		708 *„Venituri din activităţi diverse"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

NOTĂ:

▼ Se consideră venituri din activităţi diverse, ce intră în categoria veniturilor din exploatare, următoarele: comisioane primite, servicii prestate în interesul personalului, punerea la dispoziţia terţilor a personalului entităţii contra plată, venituri din ▲ valorificarea ambalajelor, precum şi alte venituri realizate din relaţii cu terţii.

b) sumele datorate de clienţi, reprezentând venituri din activităţi diverse, pentru care nu s-au întocmit facturi fiscale, sunt de 4.000 lei, T.V.A. 19%:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%	4.760
		708 *„Venituri din activităţi diverse"*	4.000
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	760

c) valoarea ambalajelor care circulă în sistem de restituire, nerestituite de clienţi, este de 2.000 lei:

419 *„Clienţi - creditori"*	= **708** *„Venituri din activităţi diverse"*	2.000

d) sumele datorate de personal, reprezentând consumuri efectuate pentru aceştia şi care se fac venituri ale entităţii, sunt de 500 lei:

4281 *„Alte datorii în legătură cu personalul"*	= **708** *„Venituri din activităţi diverse"*	500

e) sumele încasate în numerar de la terţi, reprezentând venituri din activităţi diverse, sunt de 2.000 lei, T.V.A. 19%:

5311 *„Casa în lei"*	=	%	2.380
		708 *„Venituri din activităţi diverse"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

f) închiderea contului de venituri:

708 *„Venituri din activităţi diverse"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	10.500

EXEMPLUL 9

S.C.„LUCY" S.R.L. la care, la începutul lunii, situaţia conturilor de stocuri şi producţia în curs de execuţie se prezintă în felul următor:

– produse finite, la preţ de înregistrare (preţul prestabilit)..... 3.000 lei;
– semifabricate, la preţ de înregistrare (preţul prestabilit) ..... 300 lei;
– produse reziduale, la preţul de înregistrare ..... 50 lei;
– diferenţe de preţ în plus (costul efectiv mai mare decât

Scanned with OKEN Scanner

prețul de înregistrare prestabilit)..... 100 lei;
– produse în curs de execuție la cost efectiv ..... 1.000 lei;
– lucrări și servicii în curs de execuție la cost efectiv ..... 400 lei.

În cursul lunii se efectuează următoarele operații, pentru cazul *„inventarului permanent"*:

a) preluarea în exploatare a producției aflate în curs de execuție la începutul lunii:

711 *„Variația stocurilor"*	=	%	1.400
		331 *„Produse în curs de execuție"*	1.000
		332 *„Lucrări și servicii în curs de execuție"*	400

b) obținerea din procesul de fabricație a următoarelor produse, evaluate la prețul de înregistrare:

– produse finite ..... 8.000 lei;
– semifabricate ..... 1.500 lei;
– produse reziduale ..... 60 lei.

%	=	**711** *„Variația stocurilor"*	9.560
345 *„Produse finite"*			8.000
341 *„Semifabricate"*			1.500
346 *„Produse reziduale"*			60

c) descărcarea gestiunii cu valoarea, la preț de înregistrare, a produselor finite livrate (7.000 lei), semifabricatelor livrate (1.500 lei), produselor reziduale livrate (80 lei) în cursul lunii:

711 *„Variația stocurilor"*	=	%	8.580
		345 *„Produse finite"*	7.000
		341 *„Semifabricate"*	1.500
		346 *„Produse reziduale"*	80

d) la sfârșitul lunii, se execută următoarele lucrări contabile referitoare la producție:

– se calculează costul efectiv al produselor obținute în cursul lunii (produse finite, 8.240 lei, semifabricate, 1.545 lei, produse reziduale, 62 lei), se determină și se înregistrează diferențele de preț în plus, deci nefavorabile, aferente de 287 lei, adică (8.240 – 8.000) + (1.545 – 1.500) + (62 – 60):

348 *„Diferențe de preț la produse"* = **711** *„Variația stocurilor"* 287

– se repartizează diferențele de preț aferente produselor finite, semifabricatelor și produselor reziduale, în sumă de 257 lei, rezultând din aplicarea la valoarea produselor livrate de 8.580 lei, a coeficientului de repartizare (**K**) de 3%.

$$K = \frac{Sold\ cont\ 348\ Înainte\ de\ repartizare + Rd\ 348}{TSD\ cont\ 345 + TSD\ cont\ 345 + TSD\ cont\ 345} \times 100 =$$

$$= \frac{(100 + 287) \times 100}{11.000 + 1.800 + 110} = \frac{38.700}{12.910} = 3\%$$

711 *„Variația stocurilor"* = **348** *„Diferențe de preț la produse"* 257

– se determină stocurile de producție finită și în curs de execuție, așa cum rezultă din următoarea situație:

– produse finite, la preț de înregistrare (sold cont 345) ..... 4.000 lei;
– semifabricate, la preț de înregistrare (sold cont 341) ..... 300 lei;

Scanned with OKEN Scanner

– produse reziduale, la preţ de înregistrare (sold cont 346) ..... 30 lei.
TOTAL ..... 4.330 lei.
– diferenţe de preţ aferente
(soldul contului 348 sau 4.330 × 3%) ..... 130 lei;
– produse în curs de execuţie la cost efectiv
(pe bază de inventar) ..... 800 lei;
– lucrări şi servicii în curs de execuţie (pe bază de inventar) ..... 500 lei;

e) se înregistrează valoarea producţiei în curs de execuţie (1.300 lei) ca venit al perioadei de gestiune curentă:

%	= 711 „*Variaţia stocurilor*“	1.300
331 „*Produse în curs de execuţie*“		800
332 „*Lucrări şi servicii în curs de execuţie*“		500

f) se închide contul de venituri:

D	711	C
(a)	1.400	9.560 *(b)*
(c)	8.580	287 *(d)*
(d)	257	1.300 *(e)*
	10.237	11.147
(f)	910	
	11.147	11.147

711 „*Variaţia stocurilor*“ = **121** „*Profit şi pierdere*“ 910

EXEMPLUL 10

Plecând de la aceleaşi date, prezentăm aplicaţia pentru cazul „*inventarului intermitent*“:

a) preluarea în exploatare, la începutul lunii, a stocurilor de producţie finită (la preţ de înregistrare) şi a producţiei în curs de execuţie (la cost efectiv) stabilite la sfârşitul perioadei precedente, precum şi diferenţele de preţ aferente:

711 „*Variaţia stocurilor*“	=	%	4.850
		331 „*Produse în curs de execuţie*“	1.000
		332 „*Lucrări şi servicii în curs de execuţie*“	400
		341 „*Semifabricate*“	300
		345 „*Produse finite*“	3.000
		346 „*Produse reziduale*“	50
		348 „*Diferenţe de preţ la produse*“	100

b) la sfârşitul lunii se înregistrează stocurile de producţie finită (la preţ de înregistrare) şi diferenţele aferente şi producţia în curs de execuţie, la costul efectiv:

%	= 711 „*Variaţia stocurilor*“	5.760
331 „*Produse în curs de execuţie*“		800
332 „*Lucrări şi servicii în curs de execuţie*“		500
341 „*Semifabricate*“		300
345 „*Produse finite*“		4.000

Scanned with OKEN Scanner

346 *„Produse reziduale"* 30
348 *„Diferenţe de preţ la produse"* 130

c) închiderea contului de venituri:

D	711	C
(a)	4.850	5.760 *(b)*
(c)	910	
	5.760	5.760

711 *„Variaţia stocurilor"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 910

EXEMPLUL 11

a) valoarea lucrărilor şi proiectelor de dezvoltare efectuate pe cont propriu, este de 5.500 lei:

203 *„Cheltuieli de dezvoltare"* = **721** *„Venituri din producţia de imobilizări necorporale"* 5.500

b) valoarea concesiunilor, brevetelor, licenţelor şi altor drepturi şi valori similare, realizate pe cont propriu, este de 6.000 lei:

205 *„Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale şi alte drepturi şi valori similare"* = **721** *„Venituri din producţia de imobilizări necorporale"* 6.000

c) valoarea altor imobilizări necorporale (programe informatice) realizate pe cont propriu, este de 1.500 lei:

208 *„Alte imobilizări necorporale"* = **721** *„Venituri din producţia de imobilizări necorporale"* 1.500

d) valoarea la cost de producţie a imobilizărilor necorporale în curs, obţinute din producţie proprie, este de 3.000 lei:

233 *„Imobilizări necorporale în curs"* = **721** *„Venituri din producţia de imobilizări necorporale"* 3.000

e) închiderea contului de venituri:

721 *„Venituri din producţia de imobilizări necorporale"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 16.000

EXEMPLUL 12

a) valoarea la cost de producţie a amenajărilor de terenuri, realizate pe cont propriu, este de 4.800 lei:

2112 *„Amenajări de terenuri"* = **722** *„Venituri din producţia de imobilizări corporale"* 4.800

b) valoarea la cost de producţie a utilajelor, obţinute din producţie proprie, este de 5.000 lei:

2131 *„Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)"* = **722** *„Venituri din producţia de imobilizări corporale"* 5.000

c) valoarea la cost de producţie a imobilizărilor corporale în curs, obţinute din producţie proprie, este de 6.000 lei:

231 *„Imobilizări corporale în* = **722** *„Venituri din producţia de imobilizări* 6.000

Scanned with OKEN Scanner

curs" *corporale"*

d) închiderea contului de venituri:

722 *„Venituri din producţia de imobilizări corporale"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 15.800

EXEMPLUL 13

a) primirea unui aviz de aprobare a unei subvenţii de exploatare, ce ulterior se virează în contul deschis la bancă, 7.000 lei:

445 *„Subvenţii"* = **741** *„Venituri din subvenţii de exploatare"* 7.000

b) sumele încasate reprezentând subvenţiile de exploatare:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **445** *„Subvenţii"* 7.000

c) primirea de subvenţii de exploatare fără avizarea prealabilă a acestora, 3.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **741** *„Venituri din subvenţii de exploatare"* 3.000

d) închiderea contului de venituri:

741 *„Venituri din subvenţii de exploatare"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 10.000

EXEMPLUL 14

a) sumele datorate de personal privind debite provenite din imputaţii, remuneraţii, sporuri sau adaosuri necuvenite şi avansuri nejustificate, sunt de 1.500 lei:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"* = **758** *„Alte venituri din exploatare"* 1.500

b) sumele datorate de diverşi debitori, ca urmare a pagubelor produse de către aceştia, sunt de 800 lei:

461 *„Debitori diverşi"* = **758** *„Alte venituri din exploatare"* 800

c) sumele încasate în numerar (500 lei) şi prin virament (1.500 lei), reprezentând venituri din exploatarea curentă pentru care nu au fost înregistrate anterior creanţe:

	%	= **758** *„Alte venituri din exploatare"*	2.000
5311 *„Casa în lei"*			500
5121 *„Conturi la bănci în lei"*			1.500

d) închiderea contului de venituri:

758 *„Alte venituri din exploatare"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 4.300

EXEMPLUL 15

a) dividendele aferente titlurilor de participare ale unei unităţi în capitalul social al altei unităţi din cadrul aceluiaşi grup, sunt în sumă de 5.000 lei:

4511 *„Decontări în cadrul grupului"* = **761** *„Venituri din imobilizări financiare"* 5.000

b) dividendele ce urmează a fi încasate de la alte unităţi economice, sunt în sumă de 2.500 lei:

461 *„Debitori diverşi"* = **761** *„Venituri din imobilizări financiare"* 2.500

Scanned with OKEN Scanner

c) dividendele încasate prin cont bancar pentru care nu s-a reflectat anterior o creanţă, sunt în sumă de 3.400 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **761** *„Venituri din imobilizări financiare"* 3.400

d) închiderea contului de venituri:

761 *„Venituri din imobilizări financiare"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 10.900

EXEMPLUL 16

a) crearea dreptului de a încasa dividendul cuvenit, aferent investiţiilor financiare pe termen scurt, în sumă de 2.000 lei:

461 *„Debitori diverşi"* = **762** *„Venituri din investiţii financiare pe termen scurt"* 2.000

b) încasarea prin cont la bancă a dividendului aferent investiţiilor financiare pe termen scurt, fără înregistrarea creanţei, 2.500 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **762** *„Venituri din investiţii financiare pe termen scurt"* 2.500

c) închiderea contului de venituri:

762 *„Venituri din investiţii financiare pe termen scurt"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 4.500

EXEMPLUL 17

a) dobânzile aferente creanţelor imobilizate care urmează a fi încasate ulterior, sunt în sumă de 1.000 lei:

2679 *„Dobânzi aferente altor creanţe imobilizate"* = **763** *„Venituri din creanţe imobilizate"* 1.000

b) dobânzile aferente creanţelor imobilizate încasate prin bancă, sunt în sumă de 1.500 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **763** *„Venituri din creanţe imobilizate"* 1.500

c) închiderea contului de venituri:

763 *„Venituri din creanţe imobilizate"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 2.500

EXEMPLUL 18

a) diferenţele favorabile de curs valutar rezultate în urma plăţii unor furnizori:

– datoria înregistrată la cursul valutar de la data apariţiei ei, ... 8.000 lei;
– datoria plătită la cursul valutar de la data decontării (mai mic), ... 7.000 lei;
– diferenţa favorabilă de curs valutar, ... 1.000 lei;

401 *„Furnizori"*	=	%	8.000
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	7.000
		765 *„Venituri din diferenţe de curs valutar"*	1.000

b) diferenţele favorabile de curs valutar rezultate în urma lichidării împrumuturilor şi datoriilor în valută ale entităţii, aferente:

Scanned with OKEN Scanner

– împrumuturilor din emisiunea de obligaţiuni ..... 1.000 lei;
– dobânzilor aferente împrumuturilor din emisiunea de obligaţiuni ..... 500 lei;
– efectelor de plătit ..... 400 lei;
– efectelor de plătit pentru imobilizări ..... 600 lei;
– clienţilor-creditori ..... 100 lei;
– decontărilor în cadrul grupului ..... 200 lei;
– decontărilor cu asociaţii privind capitalul ..... 300 lei;
– creditorilor diverşi ..... 600 lei.

%	= **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar“*		3.700
161 *„Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni“*		1.000	
1681 *„Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiunea de obligaţiuni“*		500	
403 *„Efecte de plătit“*		400	
405 *„Efecte de plătit pentru imobilizări“*		600	
419 *„Clienţi - creditori“*		100	
4511 *„Decontări în cadrul grupului“*		200	
456 *„Decontări cu acţionarii/ asociaţii privind capitalul“*		300	
462 *„Creditori diverşi“*		600	

c) diferenţele favorabile de curs valutar aferente:
– disponibilităţilor bancare în valută ..... 1.000 lei;
– disponibilităţilor în valută existente în casierie ..... 500 lei;
– existente în conturile de acreditive în valută ..... 600 lei;

%	= **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar“*		2.100
5124 *„Conturi la bănci în valută“*		1.000	
5314 *„Casa în valută“*		500	
5412 *„Acreditive în valută“*		600	

d) închiderea contului de venituri:

765 *„Venituri din diferenţe de curs valutar“*	= **121** *„Profit şi pierdere“*	6.800

EXEMPLUL 19

a) veniturile financiare din:
– dobânzi cuvenite, aferente împrumuturilor acordate în cadrul grupului ..... 500 lei;
– dobânzile aferente sumelor datorate de către debitorii diverşi ..... 100 lei;
– dobânzile primite, aferente disponibilităţilor aflate în conturi curente ..... 600 lei;
– dobânzi de primit , aferente disponibilităţilor aflate

Scanned with OKEN Scanner

în conturi curente ..... 200 lei;
– dobânzi încasate în avans care se fac venituri ale exercițiului în curs ..... 300 lei;

%	= **766** *„Venituri din dobânzi"*	1.700
4518 *„Dobânzi aferente decontărilor în cadrul grupului"*		500
461 *„Debitori diverși"*		100
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		600
5187 *„Dobânzi de încasat"*		200
472 *„Venituri înregistrate în avans"*		300

b) închiderea contului de venit:

766 *„Venituri din dobânzi"*	= **121** *„Profit și pierdere"*	1.700

EXEMPLUL 20

a) se achită unui furnizor datoria de 1.200 lei, cu anticipație față de termenul stabilit, beneficiind din partea acestuia de un scont de 100 lei:

401 *„Furnizori"*	=	%	1.200
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	1.100
		767 *„Venituri din sconturi obținute"*	100

b) se achită unui furnizor de imobilizări datoria de 1.500 lei, cu anticipație față de termenul stabilit, beneficiind din partea acestuia de un scont de 150 lei:

404 *„Furnizori de imobilizări"*	=	%	1.500
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	1.350
		767 *„Venituri din sconturi obținute"*	150

c) se achită unui creditor datoria de 2.500 lei, cu anticipație față de termenul stabilit, beneficiind din partea acestuia de un scont de 200 lei:

462 *„Creditori diverși"*	=	%	2.500
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	2.300
		767 *„Venituri din sconturi obținute"*	200

d) închiderea contului de venituri:

767 *„Venituri din sconturi obținute"*	= **121** *„Profit și pierdere"*	450

EXEMPLUL 21

a) sumele primite în cont la bancă (500 lei) și în numerar (300 lei) ca despăgubiri sau penalități de la diferite persoane fizice sau juridice:

%	= **7581** *„Venituri din despăgubiri, amenzi și penalități"*	800
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		500
5311 *„Casa în lei"*		300

b) bunuri de natura activelor circulante primite gratuit:
– materii prime ..... 2.000 lei;
– materiale consumabile ..... 1.500 lei;

Scanned with OKEN Scanner

– materiale de natura obiectelor de inventar ..... 3.000 lei;

%	= **7582** *„Venituri din donaţii şi subvenţii primite“*	6.500
301 *„Materii prime“*		2.000
302 *„Materiale consumabile“*		1.500
303 *„Materiale de natura obiectelor de inventar“*		3.000

c) active de trezorerie primite gratuit: în casierie, 1.000 lei şi în cont la bancă, 3.000 lei:

%	= **7582** *„Venituri din donaţii şi subvenţii primite“*	4.000
5311 *„Casa în lei“*		1.000
5121 *„Conturi la bănci în lei“*		3.000

d) din dezmembrarea unor utilaje rezultă:

– materii prime ..... 1.500 lei;
– materiale de natura obiectelor de inventar ..... 2.000 lei;
– materiale consumabile .....1.000 lei.

%	= **7588** *„Alte venituri din exploatare“*	4.500
301 *„Materii prime“*		1.500
303 *„Materiale de natura obiectelor de inventar“*		2.000
302 *„Materiale consumabile“*		1.000

e) drepturi de personal neridicate, prescrise, 800 lei:

426 *„Drepturi de personal neridicate“*	= **7588** *„Alte venituri din exploatare“*	800

f) sume datorate de bugetul statului, altele decât impozite şi taxe, 1.500 lei:

4482 *„Alte creanţe privind bugetul statului“*	= **7588** *„Alte venituri din exploatare“*	1.500

g) închiderea conturilor de venituri:

%	= **121** *„Profit şi pierdere“*	18.100
7582 *„Venituri din donaţii şi subvenţii primite“*		800
7588 *„Alte venituri din exploatare“*		17.300

EXEMPLUL 22

a) imobilizări corporale vândute (cedate) unor persoane fizice sau juridice:

– preţ negociat..... 5.000 lei;
– T.V.A. 19%..... 950 lei;
TOTAL.....5.950 lei.

461 *„Debitori diverşi“*	= %	5.950
	7583 *„Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital“*	5.000
	4427 *„T.V.A. colectată“*	950

b) imobilizări corporale cedate asociaţilor:

– preţ de vânzare..... 2.000 lei;

Scanned with OKEN Scanner

– T.V.A. 19%..... 380 lei;
TOTAL.....2.380 lei.

4511 *„Decontări în cadrul grupului"*	=	%	2.380
		7583 *„Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

c) cota parte a subvenţiilor pentru investiţii virate asupra rezultatului exerciţiului este de 2.200 lei:

131 *„Subvenţii pentru investiţii"*	=	**7584** *„Venituri din subvenţii pentru investiţii"*	2.200

d) închiderea conturilor de venituri:

%	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	9.200
7583 *„Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"*			7.000
7584 *„Venituri din subvenţii pentru investiţii"*			2.200

EXEMPLUL 23

Sumele reprezentând anularea sau diminuarea provizioanelor pentru:
– litigii ..... 1.400 lei;
– garanţii acordate clienţilor ..... 1.600 lei;

%	=	**7812** *„Venituri din provizioane"*	3.000
1511 *„Provizioane pentru litigii"*			1.400
1512 *„Provizioane pentru garanţii acordate clienţilor"*			1.600

EXEMPLUL 24

Ca urmare a construcţiei unei căi ferate de utilitate publică, o porţiune din terenul societăţii „ALITA" S.A. a fost expropriat, pentru care primeşte o despăgubire de la stat în sumă de 90.000 lei.

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**771** *„Venituri din subvenţii pentru evenimente extraordinare şi altele similare"*	90.000

EXEMPLUL 25

Societatea recepţionează produse obţinute din secţii, evidenţa se ţine la preţ standard inferior costului de producţie de 2.000 lei, diferenţa de preţ 200 lei, semifabricate 600 lei şi produse reziduale 200 lei. Acestea se vând la preţuri de vânzare astfel: produse finite 2.400 lei, T.V.A. 19%, semifabricate 800 lei cu factură fiscală întocmită ulterior şi cu T.V.A. 19% şi produse reziduale 300 lei. După vânzare se descarcă gestiunea cu produsele vândute.

a) recepţia produselor în depozitele entităţii:

%	=	**711** *„Variaţia stocurilor"*	3.000
345 *„Produse finite"*			2.000
348 *„Diferenţe de preţ la produse"*			200

Scanned with OKEN Scanner

341 *„Semifabricate"*			600
346 *„Produse reziduale"*			200

b) vânzarea produselor către clienţi pe bază de factură fiscală:

4111 *„Clienţi"*	=	%	2.856
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	2.400
		4427 *„T.V.A. colectată"*	456

c) se încasează factura de la clienţi:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	2.856

d) se descarcă gestiunea cu produsele vândute:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	%	2.200
		345 *„Produse finite"*	2.000
		348 *„Diferenţe de preţ la produse"*	200

e) se vând semifabricate cu factură fiscală întocmită ulterior:

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	%	952
		702 *„Venituri din vânzarea semifabricatelor"*	800
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	152

f) se definitivează factura fiscală întocmită ulterior:

4111 *„Clienţi"*	=	**418** *„Clienţi - facturi de întocmit"*	952

g) concomitent T.V.A. devine exigibil:

4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	=	**4427** *„T.V.A. colectată"*	152

h) se descarcă gestiunea cu semifabricatele vândute:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	**341** *„Semifabricate"*	600

i) vânzarea produselor reziduale către clienţi pe bază de factură fiscală:

4111 *„Clienţi"*	=	%	357
		703 *„Venituri din vânzarea produselor reziduale"*	300
		4427 *„T.V.A. colectată"*	57

j) se descarcă gestiunea cu produsele reziduale vândute:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	**346** *„Produse reziduale"*	200

k) se închid conturile de venituri:

%	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	3.500
701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*			2.400
702 *„Venituri din vânzarea semifabricatelor"*			800
703 *„Venituri din vânzarea produselor reziduale"*			300

EXEMPLUL 26

Societatea are ca obiect de activitate executarea de servicii diverse: transport de bunuri şi persoane, reparaţii auto şi alte servicii. Execută un transport colectiv de persoane pentru o altă societate în valoare de 1.500 lei, T.V.A. 19%, ce se facturează în momentul efectuării transportului. De asemenea execută prin sectorul de specialitate o lucrare de

Scanned with OKEN Scanner

reparaţii auto în valoare de 1.000 lei, T.V.A. 19%. Execută şi servicii de spălătorie auto în valoare de 500 lei, T.V.A. 19%.

a) se înregistrează pe bază de factură fiscală transportul de persoane:

4111 *„Clienţi"*	=	%	1.785
		704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	1.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	285

b) se încasează factura fiscală:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	1.785

c) se înregistrează pe bază de factură fiscală lucrările de reparaţii auto:

4111 *„Clienţi"*	=	%	1.190
		704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	1.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	190

d) se încasează factura fiscală:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	1.190

e) se facturează serviciile de spălătorie auto cu încasarea directă în numerar:

5311 *„Casa în lei"*	=	%	595
		704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	95

f) se închide contul de venituri:

704 *„Venituri din lucrări executate şi servicii prestate"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	3.000

EXEMPLUL 27

Societatea vinde mărfuri astfel:

a) vânzări cu ridicata – preţ de vânzare 5.000 lei, T.V.A. 19% şi acordă clientului un scont de 2%, încasarea facturii se face prin bancă:

– se înregistrează factura pentru mărfuri vândute cu ridicata:

4111 *„Clienţi"*	=	%	5.950
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	5.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	950

– se înregistrează scontul acordat clientului (2%):

667 *„Cheltuieli privind sconturile acordate"*	=	**4111** *„Clienţi"*	119

– se încasează factura fiscală prin virament (5.950 – 119):

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	5.831

b) vânzări de mărfuri la export: 2.000 €, iar cursul valutar 3,90 lei/€. Factura se întocmeşte ulterior şi la decontarea ei cursul valutar este de 3,91 lei/€.

– se înregistrează valoarea vânzărilor la export, fără factură fiscală (2.000 € × 3,90 lei/€ = 7.800 lei):

418 *„Clienţi - facturi de întocmit"*	=	**707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	7.800

– se întocmeşte factura fiscală:

4111 *„Clienţi"*	=	**418** *„Clienţi - facturi de întocmit"*	7.800

Scanned with OKEN Scanner

– încasarea facturii de la client (2.000 € × 3,91 lei/€ = 7.820 lei):

5124 *„Conturi la bănci în valută"*	=	%	7.820
		4111 *„Clienţi"*	7.800
		765 *„Venituri din diferenţe de curs valutar"*	20

c) vânzări cu amănuntul la preţ cu amănuntul de 2.000 lei care include şi T.V.A. (2.000 × 19/119 = 319 lei):

5311 *„Casa în lei"*	=	%	2.000
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	1.681
		4427 *„T.V.A. colectată"*	319

d) închiderea conturilor de venituri:

%	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	14.501
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*			14.481
765 *„Venituri din diferenţe de curs valutar"*			20

EXEMPLUL 28

Societatea realizează venituri din activităţi diverse:

a) sumele datorate de personal, reprezentând consumuri efectuate pentru acesta, 2.000 lei, T.V.A 19%:

– constituirea creanţei:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	=	%	2.380
		708 *„Venituri din activităţi diverse"*	2.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	380

– încasarea în numerar a creanţei:

5311 *„Casa în lei"*	=	**4282** *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	2.380

– închiderea contului de venituri:

708 *„Venituri din activităţi diverse"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	2.000

EXEMPLUL 29

Se fac cheltuieli pentru producţia în curs de execuţie cu: materiale 3.000 lei preţ de achiziţie, salarii 5.000 lei. La sfârşitul perioadei se înregistrează costul producţiei în curs de execuţie stabilită pe bază de inventar, 8.000 lei. La terminare se face recepţia produselor obţinându-se: produse finite 15.000 lei preţ standard, preţ efectiv 16.000 lei. Toate aceste produse se vând la preţul de vânzare de 20.000 lei, T.V.A. 19%.

La inventariere se constată lipsuri de produse finite, 1.000 lei preţ standard, cu o diferenţă de preţ 200 lei.

a) cheltuieli cu materiale:

602 *„Cheltuieli cu materialele consumabile"*	=	**302** *„Materiale consumabile"*	3.000

b) cheltuieli cu salarii:

Scanned with OKEN Scanner

641 „*Cheltuieli cu salariile personalului*" = 421 „*Personal - salarii datorate*" 5.000

c) costul producţiei în curs de execuţie la sfârşitul perioadei:

331 „*Produse în curs de execuţie*" = 711 „*Variaţia stocurilor*" 8.000

d) la începutul perioadei, reluarea producţiei în curs de execuţie:

711 „*Variaţia stocurilor*" = 331 „*Produse în curs de execuţie*" 8.000

e) se recepţionează produsele finite:

%	= 711 „*Variaţia stocurilor*"		16.000
345 „*Produse finite*"			15.000
348 „*Diferenţe de preţ la produse*"			1.000

f) produsele se vând conform facturii la preţul de vânzare:

4111 „*Clienţi*"	= %		23.800
	701 „*Venituri din vânzarea produselor finite*"		20.000
	4427 „*T.V.A. colectată*"		3.800

g) se descarcă gestiunea pentru produsele finite vândute la cost de producţie:

711 „*Variaţia stocurilor*"	= %		16.000
	345 „*Produse finite*"		15.000
	348 „*Diferenţe de preţ la produse*"		1.000

h) lipsuri de produse finite la inventariere.

711 „*Variaţia stocurilor*"	= %		1.200
	345 „*Produse finite*"		1.000
	348 „*Diferenţe de preţ la produse*"		200

EXEMPLUL 30

Societatea realizează prin secţii proprii de proiectare un proiect de dezvoltare la cost de producţie de 7.000 lei. Se amortizează în 2 ani, după care se scoate din evidenţa entităţii.

a) proiecte realizate prin forţe proprii:

203 „*Cheltuieli de dezvoltare*" = 721 „*Venituri din producţia de imobilizări necorporale*" 7.000

b) amortizarea proiectului în 2 ani:

6811 „*Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor*" = 2803 „*Amortizarea cheltuielilor de dezvoltare*" 7.000

c) se scoate din evidenţă proiectul amortizat:

2803 „*Amortizarea cheltuielilor de dezvoltare*" = 203 „*Cheltuieli de dezvoltare*" 7.000

d) se închide contul de venituri:

721 „*Venituri din producţia de imobilizări necorporale*" = 121 „*Profit şi pierdere*" 7.000

EXEMPLUL 31

Societatea realizează prin secţiile proprii amenajarea unei bălţi prin îndiguire pentru care se cheltuieşte suma de 4.500 lei.

a) valoarea amenajării de terenuri realizată în regie proprie:

231 „*Imobilizări corporale în* = 722 „*Venituri din producţia de* 4.500

Scanned with OKEN Scanner

curs" *imobilizări corporale"*

b) recepţia lucrării de amenajare:

2112 *„Amenajări de terenuri"* = **231** *„Imobilizări corporale în curs"* 4.500

c) se încheie contul de venituri:

722 *„Venituri din producţia de imobilizări corporale"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 4.500

EXEMPLUL 32

O unitate primeşte subvenţii pentru acoperirea pierderii rezultată din diferenţa de preţ la produsele livrate 25.000 lei.

Încasarea subvenţiilor se face prin contul curent la bancă.

a) se înregistrează avizul pentru subvenţii în vederea acoperirii pierderii rezultată din diferenţa de preţ la produsele livrate:

445 *„Subvenţii"* = **741** *„Venituri din subvenţii de exploatare"* 25.000

b) se încasează în contul curent subvenţia aprobată (avizată):

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **445** *„Subvenţii"* 25.000

c) se închide contul de venituri:

741 *„Venituri din subvenţii de exploatare"* = **121** *„Profit şi pierdere"* 25.000

EXEMPLUL 33

Din vânzarea mărfurilor s-a constituit o creanţă de 1.500 lei, T.V.A. 19%. Clientul neachitând factura a fost acţionat în judecată. Fiind declarat în stare de faliment, creanţa a fost trecută la pierderi. După un timp creanţa a fost reactivată prin hotărâre judecătorească.

a) vânzarea mărfurilor conform facturii fiscale:

4111 *„Clienţi"*	=	%	1.785
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	1.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	285

b) clientul a fost acţionat în judecată şi a fost trecut la insolvabili:

4118 *„Clienţi incerţi sau în litigiu"* = **4111** *„Clienţi"* 1.785

c) creanţa a fost trecută la pierderi, în urma hotărârii judecătoreşti care a declarat falimentul:

%	=	**4118** *„Clienţi incerţi sau în litigiu"*	1.785
654 *„Pierderi din creanţe şi debitori diverşi"*			1.500
4427 *„T.V.A. colectată"*			285

d) creanţa a fost evidenţiată pentru a fi urmărită în continuare:

debit 8034 *„Debitori scoşi din activ, urmăriţi în continuare"* = 1.785

e) creanţa a fost reactivată printr-o hotărâre judecătorească:

4111 *„Clienţi"*	=	%	1.785
		754 *„Venituri din creanţe reactivate şi debitori diverşi"*	1.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	285

Scanned with OKEN Scanner

EXEMPLUL 34

La inventariere se constată lipsuri de produse finite în valoare de 1.500 lei preţ de înregistrare, care se impută terţilor.

De asemenea, s-a constatat că s-au plătit salariaţilor sporuri necuvenite în sumă de 500 lei. Ambele debite se încasează în numerar.

a) lipsuri de produse finite:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	**345** *„Produse finite"*	1.500

b) aceste lipsuri se impută terţilor:

461 *„Debitori diverşi"*	=	%	1.785
		758 *„Alte venituri din exploatare"*	1.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	285

c) se înregistrează datoria salariaţilor pentru sporurile încasate şi necuvenite:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	=	**758** *„Alte venituri din exploatare"*	500

d) se încasează prin casierie ambele debite:

5311 *„Casa în lei"*	=	%	2.285
		461 *„Debitori diverşi"*	1.785
		4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	500

e) se închide contul de venituri:

758 *„Alte venituri din exploatare"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	2.000

EXEMPLUL 35

Societatea încasează prin bancă dividende aferente titlurilor de participare de la alte societăţi la care au participaţii în sumă de 2.500 lei.

Dividendele aferente titlurilor de participare de la o unitate în cadrul grupului în sumă de 3.000 lei şi de la alte unităţi în sumă de 1.500.lei.

a) dividende încasate în contul curent:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**761** *„Venituri din imobilizări financiare"*	2.500

b) dividende cuvenite de la o unitate în cadrul grupului şi de la alte unităţi:

%	=	**761** *„Venituri din imobilizări financiare"*	4.500
4511 *„Decontări în cadrul grupului"*			3.000
461 *„Debitori diverşi"*			1.500

c) încasarea dividendelor:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	%	4.500
		4511 *„Decontări în cadrul grupului"*	3.000
		461 *„Debitori diverşi"*	1.500

d) închiderea contului de venituri:

761 *„Venituri din imobilizări financiare"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	7.000

EXEMPLUL 36

Societatea cumpără acţiuni în valoare de 10.000 lei şi obligaţiuni în valoare de 5.000

Scanned with OKEN Scanner

lei pe care le revinde la un preţ negociat de: acţiunile cu 12.000 lei şi obligaţiunile sunt cedate la un preţ de 4.000 lei.

a) cumpărarea cu numerar a acţiunilor şi obligaţiunilor:

%	=	**5311** *„Casa în lei"*	15.000
503 *„Acţiuni"*			10.000
506 *„Obligaţiuni"*			5.000

b) acţiunile sunt revândute la un preţ superior, încasarea se face prin bancă:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	%	12.000
		503 *„Acţiuni"*	10.000
		764 *„Venituri din investiţii financiare cedate"*	2.000

c) obligaţiunile sunt cedate la un preţ inferior, încasate prin bancă:

%	=	**506** *„Obligaţiuni"*	5.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*			4.000
664 *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*			1.000

d) se închide contul de cheltuieli şi venituri:

121 *„Profit şi pierdere"*	=	**664** *„Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate"*	1.000
764 *„Venituri din investiţii financiare cedate"*	=	**121** *„Profit şi pierdere"*	2.000

EXEMPLUL 37

Societatea primeşte pentru disponibilităţile din contul curent dobânzi în sumă de 500 lei. De asemenea, încasează dobânzi de la debitori de 250 lei, de la împrumuturile pe care entitatea le-a acordat în cadrul grupului de 400 lei şi dobânzi încasate anticipat 700 lei:

a) dobânzi de primit aferente disponibilităţilor din cont:

5187 *„Dobânzi de încasat"*	=	**766** *„Venituri din dobânzi"*	500

b) dobânzi primite în cont (încasate):

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**5187** *„Dobânzi de încasat"*	500

c) dobânzi pretinse debitorilor:

461 *„Debitori diverşi"*	=	**766** *„Venituri din dobânzi"*	250

d) dobânzi încasate de la debitori:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**461** *„Debitori diverşi"*	250

e) dobânzi la împrumuturi pe care entitatea le-a acordat în cadrul grupului:

4511 *„Decontări în cadrul grupului"*	=	**766** *„Venituri din dobânzi"*	400

f) încasarea dobânzilor:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4511** *„Decontări în cadrul grupului"*	400

g) dobânzi încasate anticipat:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**472** *„Venituri înregistrate în avans"*	700

h) dobânzi trecute la scadenţă, la venituri curente:

472 *„Venituri înregistrate în avans"*	=	**766** *„Venituri din dobânzi"*	700

i) se închide contul de venituri:

Scanned with OKEN Scanner

766 *„Venituri din dobânzi"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	1.850

EXEMPLUL 38

Societatea se aprovizionează de la furnizori cu mărfuri în valoare de 5.000 lei, T.V.A. 19%, de la care obţine un scont de 3%, diferenţa se achită prin bancă. De asemenea, achiziţionează un utilaj în valoare de 4.000 lei, T.V.A. 19%, obţinând un scont de 5%:

a) înregistrarea facturii fiscale pentru mărfurile achiziţionate:

%	= **401** *„Furnizori"*	5.950
371 *„Mărfuri"*		5.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		950

b) se înregistrează scontul obţinut de la furnizori (5.950 × 3% = 179 lei):

401 *„Furnizori"*	= **767** *„Venituri din sconturi obţinute"*	179

c) se achită diferenţa din factura furnizorului (5.950 – 179 = 5.771 lei):

401 *„Furnizori"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	5.771

d) se înregistrează factura furnizorului de imobilizări:

%	= **404** *„Furnizori de imobilizări"*	4.760
2131 *„Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)"*		4.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		760

e) se înregistrează scontul obţinut (4.760 × 5% = 238 lei):

404 *„Furnizori de imobilizări"*	= **767** *„Venituri din sconturi obţinute"*	238

f) se achită diferenţa din factura furnizorului (4.760 – 238 = 4.522 lei):

404 *„Furnizori de imobilizări"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*	4.522

g) se închide contul de venituri:

767 *„Venituri din sconturi obţinute"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	417

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul VIII

CONTURI SPECIALE

Pe lângă conturile din clasele 1 – 7, cu ajutorul cărora se reflectă existenţa, mişcarea şi transformarea elementelor patrimoniale aparţinând unităţii economice, precum şi rezultatele acestor mişcări şi transformări, planul contabil general cuprinde şi conturi speciale, incluse în clasa a 8-a.

După modul de utilizare a lor şi natura elementelor pe care le reflectă, în cadrul acestei clase de *conturi deosebim două grupe de conturi şi anume*:

1. *Conturi care servesc la înregistrarea drepturilor din angajamentele acordate, a obligaţiilor din angajamentele primite sau a altor valori în afara patrimoniului unităţii şi care pot duce la modificarea mărimii sau a structurii patrimoniului unităţilor economice.* Toate aceste conturi funcţionează în partidă simplă; sunt cuprinse *în grupa 80 „Conturi în afara bilanţului"*; se utilizează pe tot parcursul exerciţiului financiar, debitându-se cu majorările sau creşterile şi creditându-se cu micşorările sau reducerile.

Soldul lor debitor exprimă existenţele elementelor extrapatrimoniale pe care le reprezintă la un moment dat.

2. *Conturi care se folosesc la preluarea soldurilor conturilor bilanţiere la închiderea şi deschiderea exerciţiului financiar şi care funcţionează în partidă dublă, fiind incluse în grupa 89 „Bilanţ"*. Aceste conturi funcţionează numai la închiderea şi deschiderea exerciţiului financiar, fără să apară în bilanţul contabil.

Privite din punct de vedere a elementelor pe care le înregistrează, putem deosebi, de asemenea, două grupe de conturi şi anume:

1. *Conturi care reflectă valori materiale sau băneşti ce se află temporar în unitate şi care nu afectează sub nici o formă patrimoniul unităţii*, cum ar fi de exemplu: contul 8031 „Imobilizări corporale luate cu chirie"; contul 8032 „Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare"; contul 8033 „Valori materiale primite în păstrare sau custodie" etc.

2. *Conturi cu ajutorul cărora se reflectă drepturile sau angajamentele latente care pot sau nu să devină certe în urma producerii evenimentului sau îndeplinirii unor clauze contractuale.*

Aşa ar fi de exemplu: contul 801 „Angajamente acordate"; contul 802 „Angajamente primite"; contul 8034 „Debitori scoşi din activ, urmăriţi în continuare".

Scanned with OKEN Scanner

VIII.1. OPERAȚII PRIVIND CONTURILE ÎN AFARA BILANȚULUI

VIII.1.1. OPERAȚII PRIVIND ANGAJAMENTELE ACORDATE

Evidența angajamentelor acordate de unitate sub formă de giruri, cauțiuni, garanții, alte angajamente acordate, se ține cu ajutorul contului *801 „Angajamente acordate"*.

Deci, acest cont reflectă creanța eventuală a unității asupra terților, în cazul în care ea va fi determinată să plătească, în locul terților, suma constituind obiectul angajamentului.

În debitul contului *801 „Angajamente acordate"* se înregistrează valoarea angajamentelor în momentul acordării lor de către unitate, iar în credit, valoarea angajamentelor în momentul cedării lor.

Soldul contului reprezintă contravaloarea angajamentelor acordate de către unitate, existente la un moment dat.

Contul *801 „Angajamente acordate"* se dezvoltă în două conturi analitice:

8011 „Giruri și garanții acordate"

8012 „Alte angajamente acordate"

EXEMPLUL 1

S.C.„CRISTY" S.R.L. achiziționează materii prime de la S.C.„LUCY" S.R.L., conform facturii fiscale, în valoare de 5.000 lei, emițând un bilet la ordin în favoarea furnizorului. Biletul la ordin este girat de S.C.„ȘERY" S.R.L. care se angajează să achite S.C.„LUCY" S.R.L. valoarea materiilor prime, dacă S.C.„CRISTY" S.R.L. nu achită la scadență suma.

În contabilitatea S.C.„ȘERY" S.R.L., în legătură cu angajamentele acordate, se fac următoarele înregistrări:

a) reflectarea angajamentului de a achita suma la scadență dacă S.C.„CRISTY" S.R.L. nu își achită obligația:

DEBIT: **801** *„Angajamente acordate"* = 5.000

b) încetarea angajamentului acordat ca urmare a achitării sumei de către S.C.„CRISTY" S.R.L.:

= *CREDIT*: **801** *„Angajamente acordate"* 5.000

VIII.1.2. OPERAȚII PRIVIND ANGAJAMENTELE PRIMITE

Evidența angajamentelor primite de către unitatea economică pentru giruri, cauțiuni, garanții sau alte angajamente primite, în care terții vor fi determinați să plătească în numele unității, se ține cu ajutorul contului *802 „Angajamente primite"*. Deci, acest cont reflectă creanța eventuală a terților asupra unității, în cazul în care terții vor fi determinați să plătească în locul unității, suma constituind obiectul angajamentului. În debitul contului *802 „Angajamente primite"* se înregistrează valoarea angajamentelor în momentul primirii lor de către unitate, iar în credit, valoarea angajamentelor în momentul încetării lor.

Soldul contului reprezintă contravaloarea angajamentelor primite de către unitate,

Scanned with OKEN Scanner

existente la un moment dat.

Contul *802 „Angajamente primite"* se dezvoltă în două conturi analitice:

8021 „Giruri şi garanţii primite"

8028 „Alte angajamente primite".

EXEMPLUL 2

S.C.„CRISTY" S.R.L. primeşte de la S.C.„ŞERY" S.R.L. un angajament de plată, constând dintr-o cambie prin care se angajează să plătească în locul S.C.„CRISTY", suma de 4.000 lei, care constituie obiectul angajamentului.

În contabilitatea S.C.„CRISTY" S.R.L., în legătură cu angajamentele primite, se fac următoarele înregistrări:

a) angajamentul de plată primit:

DEBIT: **802** *„Angajamente primite"* = 4.000

b) încetarea angajamentului de plată, ca urmare a achitării sumei de către S.C.„CRISTY" S.R.L.:

= *CREDIT:* **802** *„Angajamente primite"* 4.000

VIII.1.3. OPERAŢII PRIVIND IMOBILIZĂRI CORPORALE LUATE CU CHIRIE

Evidenţa imobilizărilor corporale luate cu chirie de la terţi, în baza contractului sau procesului verbal de închiriere, se reflectă cu ajutorul contului *8031 „Imobilizări corporale luate cu chirie".*

Acest cont sintetic de gradul II, operaţional, se dătaliază pe fiecare fel de utilaj luat cu chirie, pe fiecare unitate care a dat cu chirie.

În debitul contului *8031 „Imobilizări corporale luate cu chirie"* se înregistrează, pe baza contractelor sau proceselor-verbale de închiriere, valoarea de inventar a imobilizărilor corporale respective luate cu chirie, iar în credit, valoarea aceloraşi imobilizări corporale restituite titularilor, pe baza proceselor - verbale de predare.

Soldul contului reprezintă valoarea de inventar a imobilizărilor corporale luate cu chirie la un moment dat.

EXEMPLUL 3

S.C.„CRISTY"S.R.L. ia cu chirie, conform contractului de închiriere, un utilaj cu o valoare de inventar de 7.000 lei, pe care îl restituie după perioada prevăzută în contractul de închiriere.

a) luarea cu chirie a utilajului:

DEBIT: **8031** *„Imobilizări corporale luate cu chirie"* = 7.000

b) restituirea utilajului luat cu chirie:

= *CREDIT:* **8031** *„Imobilizări corporale luate cu chirie"* 7.000

Scanned with OKEN Scanner

VIII.1.4. OPERAŢII PRIVIND VALORILE MATERIALE PRIMITE SPRE PRELUCRARE SAU REPARARE

Evidenţa materiilor, materialelor şi altor valori materiale (mijloace fixe, obiecte preţioase etc.) aparţinând terţilor primite spre prelucrare sau reparare se ţine cu ajutorul contului *8032 „Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare"*.

În debitul contului *8032 „Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare"* se înregistrează, la preţurile prevăzute în contract, valorile materiale primite pentru prelucrare, finisare sau reparare, iar în credit se înregistrează, la aceleaşi preţuri, valorile materiale finisate sau reparate, restituite titularilor. Soldul contului reprezintă valorile materiale primite spre prelucrare sau reparare.

EXEMPLUL 4

S.C.„CRISTY" S.R.L. primeşte spre prelucrare pânză în valoare de 5.000 lei, pentru a fi transformată în salopete.

a) primirea spre prelucrare a pânzei:

DEBIT: **8032** *„Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare"*	=	5.000

b) restituirea pânzei prelucrate:

	= *CREDIT:* **8032** *„Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare"*	5.000

VIII.1.5. OPERAŢII PRIVIND VALORILE MATERIALE PRIMITE ÎN PĂSTRARE SAU CUSTODIE

Evidenţa valorilor materiale (materii şi materiale, mărfuri, mijloace fixe etc.) primite temporar spre păstrare sau în custodie pe bază de act de predare - primire (scoatere) din custodie, încheiat în acest scop, se ţine cu ajutorul contului *8033 „Valori materiale primite în păstrare sau custodie"*.

Cont sintetic de gradul II, operaţional, care se debitează cu valoarea bunurilor primite în păstrare sau custodie, evaluate la preţurile prevăzute în documentele încheiate şi se creditează la aceleaşi preţuri, cu valorile materiale ieşite din custodie sau păstrare ca urmare a restituirii, achiziţionării pentru nevoile unităţii, distrugerii din cauza calamităţilor, lipsurile de inventar etc. Soldul contului reprezintă valoarea materialelor primite în păstrare sau custodie, existente la un moment dat.

EXEMPLUL 5

S.C.„ŞERY" S.R.L. primeşte în păstrare diferite valori materiale, evaluate prin procesul - verbal de primire, la valoarea de 4.000 lei.

a) primirea spre păstrare a valorilor materiale, conform procesului - verbal de primire:

DEBIT: **8033** *„Valori materiale primite în păstrare sau custodie"*	=	4.000

b) scoaterea din păstrare a valorilor materiale, conform procesului-verbal de predare:

Scanned with OKEN Scanner

= *CREDIT:* **8033** *„Valori materiale primite în păstrare sau custodie"* 4.000

VIII.1.6. OPERAȚII PRIVIND DEBITORII SCOȘI DIN ACTIV, URMĂRIȚI ÎN CONTINUARE

Evidența debitorilor care au fost scoși din activul unității, ca insolvabili sau dispăruți, care în conformitate cu dispozițiile legale, trebuie urmăriți în continuare până la reactivarea sau împlinirea termenului de prescripție, se ține cu ajutorul contului *8034 „Debitori scoși din activ, urmăriți în continuare"*.

Cont sintetic de gradul II, operațional, se debitează cu sumele datorate de debitorii insolvabili sau dispăruți, scoși din activ și se creditează cu sumele reactivate ca urmare a revenirii debitorilor la starea de solvabilitate sau sumele ale căror termene de urmărire s-au prescris.

Soldul contului reprezintă sumele datorate de debitorii insolvabili sau dispăruți, scoși din activ, nereactivate.

EXEMPLUL 6

La S.C.„ALITA" S.R.L. s-au scos din activ debitori dispăruți a căror datorie față de societate era de 3.500 lei, fără să expire termenul de urmărire a acestora. Ulterior acestea se reactivează.

a) scoaterea din activ a debitorilor dispăruți:

DEBIT: **8034** *„Debitori scoși din activ, urmăriți în continuare"* = 3.500

b) reactivarea debitorilor:

= *CREDIT:* **8034** *„Debitori scoși din activ, urmăriți în continuare"* 3.500

VIII.1.7. OPERAȚII PRIVIND REDEVENȚELE, LOCAȚIILE DE GESTIUNE, CHIRIILE ȘI ALTE DATORII ASIMILATE

Evidența redevențelor, locațiilor de gestiune, chiriilor și altor datorii asimilate datorate de unitatea economică pentru bunurile luate în concesiune, locație sau chirie se ține cu ajutorul contului *8036 „Redevențe, locații de gestiune, chirii și alte datorii asimilate"*.

Cont sintetic de gradul II, operațional, se debitează cu sumele reprezentând redevențe, locații de gestiune, chirii și alte datorii asimilate și se creditează cu valoarea datoriilor de acest gen, efectiv plătite de către unitate.

Soldul contului reprezintă contravaloarea redevențelor, locațiilor de gestiune, chiriilor și altor datorii asimilate pe care le are de plătit la un moment dat.

EXEMPLUL 7

S.C.„TAKE" S.R.L. concesionează o clădire pentru activitatea comercială pe o perioadă de 5 ani cu o redevență anuală de 8.000 lei, achitându-se până la o anumită dată a anului în curs 2.500 lei:

a) reflectarea redevențelor datorate de concesionar pentru anul în curs:

DEBIT: **8036** *„Redevențe, locații* = 8.000

Scanned with OKEN Scanner

de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate"

b) înregistrarea achitării redevenţelor în contabilitatea patrimonială:

612 *„Cheltuieli cu redevenţele, locaţiile de gestiune şi chiriile"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.500

c) oglindirea diminuării datoriei, ca urmare a achitării unei părţi din aceasta:

= *CREDIT:* **8036** *„Redevenţe, locaţii de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate"* 2.500

VIII.1.8. OPERAŢII PRIVIND EFECTELE SCONTATE NEAJUNSE LA SCADENŢĂ

Evidenţa efectelor scontate depuse la bănci dar neajunse la scadenţă se ţine cu ajutorul contului *8037 „Efecte scontate neajunse la scadenţă"*.

Cont sintetic de gradul II, operaţional, care se debitează cu efectele scontate, dar neajunse la scadenţă, depuse la bancă şi se creditează cu efectele scontate ajunse la termen.

Soldul contului reprezintă efectele scontate depuse la bancă, neajunse la scadenţă.

EXEMPLUL 8

S.C.„LUCY" S.R.L., pentru livrările de produse finite primeşte de la un client un bilet la ordin, în valoare de 3.000 lei, cu termen de scontare peste 3 luni. Titularul efectului de comerţ scontează după două luni biletul la ordin:

a) scontarea biletului la ordin, înainte de termen:

DEBIT: **8037** *„Efecte scontate neajunse la scadenţă"* = 3.000

b) scoaterea din evidenţă la scadenţă, a efectelor scontate ajunse la termen:

= *CREDIT:* **8037** *„Efecte scontate neajunse la scadenţă"* 3.000

VIII.1.9. OPERAŢII PRIVIND ALTE VALORI ÎN AFARA BILANŢULUI

Evidenţa altor valori în afara bilanţului decât cele prezentate anterior se ţine cu ajutorul contului *8038 „Alte valori în afara bilanţului"*.

Cont sintetic de gradul II, operaţional, care se debitează cu alte valori în afara bilanţului existente în unitate, şi se creditează odată cu stingerea obligaţiilor unităţii în legătură cu aceste valori.

Soldul contului reprezintă alte valori în afara bilanţului, existente în unitate la un moment dat.

EXEMPLUL 9

S.C.„ALITA" S.R.L. înregistrează alte valori în afara bilanţului existente în unitate, în sumă de 3.500 lei. Ulterior se sting obligaţiunile unităţii în legătură cu aceste valori.

a) se înregistrează alte valori în afara bilanţului existente în unitate:

DEBIT: **8038** *„Alte valori în afara bilanţului"* = 3.500

Scanned with OKEN Scanner

b) stingerea obligațiilor unității în legătură cu aceste valori:

= *CREDIT:* **8038** *„Alte valori în afara bilanțului"* 3.500

VIII.1.10. OPERAȚII PRIVIND AMORTIZAREA AFERENTĂ GRADULUI DE NEUTILIZARE A MIJLOACELOR FIXE

Evidența amortizării aferente gradului de neutilizare a mijloacelor fixe se ține cu ajutorul contului *8045 „Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe".*

Contul sintetic de gradul II, operațional, se debitează cu amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe, urmărită extrabilanțier și se creditează cu amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe cu ocazia reevaluării, a trecerii pe cheltuieli sau scoaterii din evidență a acestora.

Soldul contului reprezintă valoarea amortizării aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe aflate în gestiune.

EXEMPLUL 10

S.C.„ALITA" S.R.L. înregistrează amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe, în valoare de 5.000 lei.

a)

DEBIT: **8045** *„Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe"* = 5.000

b) scoaterea din evidență a acestei valori:

= *CREDIT:* **8045** *„Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe"* 5.000

VIII.2. OPERAȚII PRIVIND GRUPA CONTURILOR BILANȚ

VIII.2.1. OPERAȚII PRIVIND CONTUL 891 „Bilanț de deschidere"

Acest cont asigură deschiderea conturilor la începutul fiecărui exercițiu.

În debitul contului *891 „Bilanț de deschidere"* se înregistrează soldurile conturilor de pasiv (prin creditarea acestora), iar în credit, soldurile conturilor de activ (prin debitarea acestora).

După efectuarea acestor înregistrări, contul se soldează.

EXEMPLUL 11

Deschiderea la începutul exercițiului financiar a soldurilor conturilor de pasiv se înregistrează:

891 *„Bilanț de deschidere"* = %

Scanned with OKEN Scanner

1012 *„Capital subscris vărsat"*
1061 *„Rezerve legale"*
401 *„Furnizori"*
5191 *„Credite bancare pe termen scurt"*

EXEMPLUL 12

Deschiderea, la începutul exercițiului financiar a soldurilor conturilor de activ:

%	= **891** *„Bilanț de deschidere"*	
201 *„Cheltuieli de constituire"*		
203 *„Cheltuieli de dezvoltare"*		
213 *„Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații"*		
301 *„Materii prime"*		
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		

VIII.2.2. OPERAȚII PRIVIND CONTUL 892 „Bilanț de închidere"

Cu ajutorul acestui cont se asigură închiderea tuturor conturilor la finele fiecărui exercițiu.

În debitul contului *892 „Bilanț de închidere"* se înregistrează soldurile conturilor de activ (prin creditarea acestora), iar în credit, soldurile conturilor de pasiv (prin debitarea acestora). După efectuarea acestor înregistrări, contul se soldează.

EXEMPLUL 13

Preluarea soldurilor conturilor de activ, la sfârșitul exercițiului financiar:

892 *„Bilanț de închidere"*	=	%
		201 *„Cheltuieli de constituire"*
		213 *„Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații"*
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*

EXEMPLUL 14

Preluarea soldurilor conturilor de pasiv, la sfârșitul exercițiului financiar:

%	= **892** *„Bilanț de închidere"*
1012 *„Capital subscris vărsat"*	
1061 *„Rezerve legale"*	
401 *„Furnizori"*	
5191 *„Credite bancare pe termen scurt"*	

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul IX

CONTABILITATEA DE GESTIUNE ŞI CALCULAŢIA COSTURILOR

PRECIZĂRI

privind unele măsuri referitoare la organizarea şi conducerea contabilităţii de gestiune (aprobate prin Ordinul ministrului finanţelor publice nr. 1826 din 22 decembrie 2003, publicat în M.Of. nr.23 din 12 ianuarie 2004)

1. Prevederi generale privind contabilitatea de gestiune

Potrivit prevederilor Legii contabilităţii nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 48 din 14 ianuarie 2005, persoanele juridice prevăzute la art. 1 alin. (1) din lege au obligaţia să organizeze şi să conducă contabilitatea proprie, inclusiv contabilitatea de gestiune adaptată la specificul activităţii.

Potrivit prevederilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 82/1991, republicată, răspunderea pentru organizarea şi conducerea contabilităţii de gestiune adaptate la specificul activităţii revine administratorului sau altei persoane juridice care are obligaţia gestionării unităţii respective.

În funcţie de specificul activităţii desfăşurate, contabilitatea de gestiune va asigura, în principal, înregistrarea operaţiilor privind colectarea şi repartizarea cheltuielilor pe destinaţii, respectiv pe activităţi, secţii, faze de fabricaţie, centre de costuri, centre de profit, după caz, precum şi calculul costului de achiziţie, de producţie, de prelucrare al bunurilor intrate, obţinute, lucrărilor executate, serviciilor prestate, producţiei în curs de execuţie, imobilizărilor în curs etc., din unităţile de producţie, comerciale, prestatoare de servicii, financiare şi alte domenii de activitate.

Prin contabilitatea de gestiune persoanele juridice pot obţine informaţii care să asigure o gestionare eficientă a patrimoniului, respectiv:

- informaţii legate de costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor, pentru persoanele juridice care desfăşoară activităţi de producţie, prestări de servicii, precum şi de costul bunurilor vândute pentru persoanele juridice care desfăşoară activitate de comerţ;
- informaţii care stau la baza bugetării şi controlului activităţii de exploatare;
- informaţii necesare analizelor financiare în vederea fundamentării deciziilor manageriale privind conducerea activităţii interne;
- alte informaţii impuse de realizarea unui management performant.

Contabilitatea de gestiune se organizează de administratorul persoanei juridice fie utilizând conturi specifice, fie prin dezvoltarea conturilor din contabilitatea financiară, fie cu ajutorul evidenţei tehnico-operative proprii.

Scanned with OKEN Scanner

Folosirea conturilor contabile, precum şi simbolizarea acestora se efectuează astfel încât sistemul de stocare şi de accesare a informaţiilor obţinute să fie flexibil şi să permită o gamă largă de opţiuni. Lista conturilor de gestiune este adaptată în funcţie de scopurile urmărite, respectiv: evidenţierea fluxului costurilor, determinarea costurilor aferente stocurilor, determinarea veniturilor şi a rezultatelor în funcţie de activitatea care le generează, efectuarea de previziuni etc.

Contabilitatea de gestiune furnizează informaţii necesare elaborării de rapoarte şi analize interne utilizate de managementul unităţii în luarea deciziilor. Cerinţele de prezentare şi analiză a informaţiilor oferite de contabilitatea de gestiune nu sunt limitative. La organizarea contabilităţii de gestiune se va urmări ca informaţiile obţinute să satisfacă atât necesităţile de informare existente, cât şi pe cele în continuă schimbare.

Procedeele şi tehnicile utilizate în contabilitatea de gestiune se stabilesc în funcţie de caracteristicile calitative ale informaţiilor cerute de utilizatori, precum şi de particularităţile activităţii desfăşurate.

2. Prevederi privind calculaţia costurilor

Calculaţia costurilor presupune ansamblul lucrărilor efectuate într-o formă organizată cu scopul de a obţine informaţii privind costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor, activităţilor sau altor obiecte de calculaţie.

Organizarea lucrărilor privind calculaţia costurilor depinde de o serie de factori, cum ar fi: mărimea unităţii, structura organizatorică a acesteia, tipul şi modul de organizare a producţiei, tehnologia de fabricaţie, gradul de integrare a producţiei, caracterul etc.

În scopul determinării costurilor unitare astfel încât bunurile, lucrările, serviciile să poată fi evaluate şi recunoscute în contabilitatea financiară, iar preţurile de vânzare să poată fi stabilite şi verificate, precum şi pentru analiza costurilor şi a eficienţei activităţii, în contabilitatea de gestiune cheltuielile se clasifică în:

- costuri de achiziţie;
- costuri de producţie;
- costuri de prelucrare;
- cheltuieli ale perioadei.

2.1. Principiile calculaţiei costurilor

Pentru asigurarea unui conţinut real şi exact al structurii costurilor se vor avea în vedere următoarele principii:

1. *Principiul separării cheltuielilor care privesc obţinerea bunurilor, lucrărilor, serviciilor de cheltuielile care nu sunt legate de achiziţia, producţia sau prelucrarea etc. acestora.* Acesta presupune ca la nivelul obiectelor de calculaţie stabilite de fiecare persoană juridică să se separe cheltuielile atribuibile obiectelor respective de cheltuielile ocazionate de restul activităţii. Cheltuielile care nu participă la obţinerea obiectelor de calculaţie menţionate, cum ar fi: cheltuielile de administraţie, cheltuielile de desfacere, regia fixă nealocată costului, cheltuielile financiare, cheltuielile extraordinare etc., nu se includ în costul acestora.

2. *Principiul delimitării cheltuielilor în timp.* Acesta presupune ca includerea cheltuielilor în costuri să se efectueze în perioada de gestiune căreia îi aparţin cheltuielile în cauză.

Scanned with OKEN Scanner

3. *Principiul delimitării cheltuielilor în spaţiu.* Acesta presupune delimitarea cheltuielilor efectuate într-o anumită perioadă de gestiune pe principalele procese sau alte locuri de cheltuieli care le-a ocazionat, cum ar fi: aprovizionare, producţie, administraţie, desfacere, iar în cadrul sectorului producţie, pe secţii, ateliere, linii de fabricaţie etc. În cadrul structurilor menţionate se pot constitui centre de producţie, centre de profit sau alte centre de responsabilitate în raport de care se adânceşte delimitarea cheltuielilor.

4. *Principiul delimitării cheltuielilor productive de cele cu caracter neproductiv.* Acesta presupune delimitarea cheltuielilor productive, care sunt creatoare de valoare, de cheltuielile cu caracter neproductiv.

5. *Delimitarea cheltuielilor privind producţia finită de cheltuielile aferente producţiei în curs de execuţie.* Acest principiu este valabil pentru acele unităţi productive a căror producţie se prezintă parţial la sfârşitul perioadei de gestiune în diverse stadii de transformare, cantitatea şi valoarea acesteia fiind diferită de la o perioadă de gestiune la alta.

2.2. Structura costurilor

Costul stocurilor trebuie să cuprindă toate costurile aferente achiziţiei, producţiei, prelucrării, precum şi alte costuri suportate pentru a aduce bunurile, lucrările, serviciile în forma şi în locul în care se găsesc în prezent.

Costul de achiziţie al bunurilor cuprinde preţul de cumpărare, taxele de import şi alte taxe (cu excepţia acelora pe care persoana juridică le poate recupera de la autorităţile fiscale), cheltuielile de transport, manipulare şi alte cheltuieli care pot fi atribuibile direct achiziţiei bunurilor respective. Reducerile comerciale, rabaturile şi alte elemente similare nu se includ în costul de achiziţie.

Costul de producţie sau de prelucrare al stocurilor, precum şi *costul de producţie al imobilizărilor* cuprind cheltuielile directe aferente producţiei, şi anume: materiale directe, energie consumată în scopuri tehnologice, manoperă directă şi alte cheltuieli directe de producţie, precum şi cota cheltuielilor indirecte de producţie alocată în mod raţional ca fiind legată de fabricaţia acestora.

Costul stocurilor unui prestator de servicii cuprinde manopera şi alte cheltuieli legate de personalul direct angajat în furnizarea serviciilor, inclusiv personalul însărcinat cu supravegherea, precum şi regiile corespunzătoare.

Costul complet cuprinde costul de producţie plus cheltuielile generale de administraţie şi cheltuielile de desfacere, repartizate raţional.

Alte cheltuieli se includ în costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor numai în măsura în care reprezintă costuri suportate pentru a aduce stocurile în forma şi în locul în care se găsesc în prezent.

2.3. Gruparea cheltuielilor în vederea calculării costurilor

Pentru calculul costurilor bunurilor, lucrărilor, serviciilor şi al costurilor perioadei, cheltuielile înregistrate în contabilitatea financiară după natura lor se grupează în contabilitatea de gestiune astfel:

a) cheltuieli directe;
b) cheltuieli indirecte;
c) cheltuieli de desfacere;

Scanned with OKEN Scanner

d) cheltuieli generale de administraţie.

Cheltuielile directe sunt acele cheltuieli care se identifică pe un anumit obiect de calculaţie (produs, serviciu, lucrare, comandă, fază, activitate, funcţie, centru etc.) încă din momentul efectuării lor şi ca atare se includ direct în costul obiectelor respective.

Cheltuielile directe cuprind: costul de achiziţie al materiilor prime şi materialelor directe consumate, energia consumată în scopuri tehnologice, manopera directă (salarii, asigurări şi protecţia socială etc.), alte cheltuieli directe.

Cheltuielile indirecte sunt acele cheltuieli care nu se pot identifica şi atribui direct pe un anumit obiect de calculaţie, ci privesc întreaga producţie a unei secţii sau a persoanei juridice în ansamblul ei.

Cheltuielile indirecte cuprind:

- regia fixă de producţie, formată din cheltuielile indirecte de producţie care rămân relativ constante indiferent de volumul producţiei, cum ar fi: amortizarea utilajelor şi echipamentelor, întreţinerea secţiilor şi utilajelor, precum şi cheltuielile cu conducerea şi administrarea secţiilor;
- regia variabilă de producţie, care constă în cheltuielile indirecte de producţie, care variază în raport cu volumul producţiei, cum ar fi: cheltuielile indirecte cu consumul de materiale şi forţa de muncă.

Alocarea regiei fixe asupra costurilor se face pe baza capacităţii normale de producţie.

Capacitatea normală de producţie reprezintă producţia estimată a fi obţinută, în medie, de-a lungul unui anumit număr de perioade, în condiţii normale, având în vedere şi pierderea de capacitate rezultată din întreţinerea planificată a echipamentului.

Regia fixă care se recunoaşte ca o cheltuială a perioadei = regia fixă x (1 - nivelul real al activităţii/nivelul normal al activităţii).

Nivelul real al activităţii este reprezentat de producţia obţinută, iar nivelul normal al activităţii este reprezentat de capacitatea normală de producţie.

Regia nealocată este recunoscută drept cheltuială în contul de profit şi pierdere în perioada în care a apărut.

Atunci când costurile de producţie, de prelucrare nu se pot identifica distinct pentru fiecare produs în parte, acestea se alocă pe baza unor procedee raţionale aplicate cu consecvenţă (procedeul diviziunii simple, procedeul cantitativ, procedeul indicilor de echivalenţă, procedeul echivalării cantitative a produsului secundar cu produsul principal, procedeul deducerii valorii produselor secundare etc.).

Calculaţia costurilor poate fi efectuată după una dintre metodele: metoda costului standard, metoda pe comenzi, metoda pe faze, metoda globală, metoda direct costing sau alte metode adoptate de persoana juridică în funcţie de modul de organizare a producţiei, specificul activităţii, particularităţile procesului tehnologic şi de necesităţile proprii.

Cheltuielile perioadei sunt acele cheltuieli reprezentate de consumurile de bunuri şi servicii aferente perioadei curente, care nu se pot identifica pe obiectele de calculaţie stabilite, deoarece nu participă efectiv la obţinerea stocurilor, fiind necesare la realizarea activităţii în ansamblul ei.

În costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor nu trebuie incluse următoarele elemente care se recunosc drept cheltuieli ale perioadei în care au survenit:

Scanned with OKEN Scanner

a) pierderile de materiale, manopera sau alte costuri de producţie înregistrate peste limitele normal admise;

b) cheltuielile de depozitare, cu excepţia cazurilor în care astfel de costuri sunt necesare în procesul de producţie, anterior trecerii într-o nouă fază de fabricaţie;

c) regiile generale de administraţie care nu participă la aducerea stocurilor în forma şi în locul în care se găsesc în prezent;

d) costurile de desfacere;

e) regia fixă nealocată costului.

Alte cheltuieli care pot fi incluse în anumite condiţii specifice în costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor:

- costurile îndatorării pot fi incluse în costul bunurilor, lucrărilor, serviciilor etc. numai în măsura în care sunt direct atribuibile achiziţiei, construcţiei sau producerii unui activ cu ciclu lung de fabricaţie, în conformitate cu reglementările contabile aplicabile.

Costurile îndatorării cuprind dobânzile şi alte cheltuieli suportate de persoana juridică în legătură cu împrumutul de fonduri.

Un activ cu ciclu lung de fabricaţie este un activ care solicită în mod necesar o perioadă substanţială de timp pentru a fi gata în vederea utilizării sale prestabilite sau pentru vânzare;

- cheltuielile generale de administraţie pot fi incluse în costul bunurilor în măsura în care reprezintă cheltuieli suportate pentru a aduce bunurile în forma şi în locul în care se găsesc în prezent şi se justifică luarea lor în considerare în anumite condiţii specifice de exploatare.

Recunoaşterea şi evaluarea iniţială a bunurilor, lucrărilor, serviciilor în contabilitatea financiară se efectuează la cost de achiziţie sau cost de producţie, după caz.

IX.1. OBIECTIVELE ŞI DOMENIILE CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE

Contabilitatea, ca sistem, aşa cum se prezintă ea astăzi, este rezultatul unui lung proces istoric în decursul căruia s-a transformat dintr-o simplă tehnică de înregistrare a schimburilor comerciale, într-un mijloc de control şi prevedere, apoi într-un instrument de gestiune, iar în zilele noastre ea constituie din ce în ce mai mult o garanţie socială.

Altfel spus, contabilitatea, ca sistem, nu mai este un simplu instrument, ea este un fenomen social, devenind o garanţie a unei game largi de utilizatori şi care se întreabă la ceea ce ar putea să-i intereseze şi ce parte poate fi utilizată în interesul lor propriu. Astfel:

- *administratorul întreprinderii* consideră contabilitatea ca instrument de gestiune;
- *acţionarii* vor să cunoască dacă îşi pot menţine încrederea în plasamentele lor;
- *băncile* vor să aprecieze rentabilitatea întreprinderii şi riscurile probabile în cazul menţinerii şi dezvoltării cursurilor bancare;
- *fiscalitatea* determină suma eventualilor impozite şi taxe pe care unitatea le datorează.
- *creanţierii*, în special furnizorii, vor să ştie dacă solvabilitatea pe termen scurt a

Scanned with OKEN Scanner

unei unităţi permite continuarea fără riscuri a livrărilor lor;
– *statul* se regăseşte în toate cazurile precedente.

Dacă avem în vedere (însă) elementele de structură ale sistemului contabil, vom observa că pe plan internaţional s-au conturat două concepţii:

– *concepţia monistă*, conform căreia sistemul contabil este integrat într-o singură contabilitate şi a cărei informaţie este destinată atât utilizatorilor interni cât şi celor externi;

– *concepţia dualistă*, conform căreia sistemul contabil este delimitat în două componente:

• *contabilitatea financiară sau generală*, ale cărui obiect îl constituie înregistrarea informaţiilor relative la mişcările de valori generate de activitatea întreprinderii, iar pe de altă parte,

• *contabilitatea analitică, de gestiune sau managerială*, al cărui obiect îl constituie urmărirea „gestiunii întreprinderii" prin intermediul unui indicator reprezentativ şi anume „costul producţiei ".

Conform concepţiei dualiste, *contabilitatea financiară sau generală*, are un dublu obiectiv:

– pe de o parte, vizează determinarea şi măsurarea rezultatelor pe o perioadă dată, denumită exerciţiu, folosind în acest sens *contul de rezultate*;

– pe de altă parte, vizează prezentarea fidelă a imaginii patrimoniului, situaţiei financiare şi a rezultatului la un moment dat, respectiv la închiderea exerciţiului, cu ajutorul *bilanţului contabil*.

Contabilitatea financiară sau generală este deci un mijloc de control şi o probă a actelor de comerţ a căror importanţă juridică este foarte mare, aspect datorat tehnicii de reflectare a fiecărei operaţii economice în conturi. Dar, această *funcţie juridică*, se cere a fi depăşită printr-o altă funcţie, şi anume se cere a deveni un *instrument de gestiune* şi un *instrument de analiză financiară*.

Importanţa contabilităţii financiare rezultă din următoarele caracteristici:

a) O primă caracteristică o constituie *fiabilitatea informaţiei*.

Informaţiile nu pot fi fiabile decât în măsura în care întreprinderea nu are posibilitatea de a influenţa conţinutul acestora şi, prin urmare, lucrările financiare sunt elaborate conform unui ansamblu de norme preexistente şi definite sub formă de reglementări sau instrucţiuni general acceptate.

b) *Calitatea informaţiei* este o altă caracteristică a informaţiei contabile care îi conferă *utilitate şi semnificaţie*.

• *Utilitatea* este o calitate primordială a unei informaţii, care trebuie să răspundă înainte de toate scopurilor interne şi externe ale întreprinderii şi care implică *rapiditate în informare*, indispensabilă luării unei decizii.

Un alt aspect al calităţii îl reprezintă *cuantificarea informaţiei*, aspect impus de necesitatea transcrierii acesteia sub o formă care să permită însumarea şi compararea, utilizând pentru aceasta moneda, iar informaţiile complementare pot fi furnizate cu ajutorul unităţilor fizice.

• *Verificabilitatea* este calitatea informaţiei care permite profesioniştilor de a-şi exprima propriile informaţii şi propriile concluzii. Ea răspunde în primul rând regulilor şi

Scanned with OKEN Scanner

principiilor evocate în materie de înregistrări, clasificări şi procedurilor de elaborare şi conservare a acestor informaţii.

• În fine, un alt aspect al calităţii îl reprezintă *obiectivitatea*, care presupune imparţialitatea în ţinerea conturilor şi prezentarea lor, eliminând pe cât posibil marjele de apreciere personală.

Cu toate avantajele pe care le prezintă contabilitatea financiară sau generală, *se poate aprecia că nu este adaptată pentru a răspunde nevoilor noilor informaţii* născute din complexitatea structurilor economice şi juridice contemporane.

În primul rând, ea este destinată descrierii trecutului, chiar dacă, în evaluarea anumitor valori, se tine cont de perspectivele întreprinderii pe termen scurt şi mediu (deprecieri de stocuri, amortizarea degresivă etc.). Apoi, are ca scop tratarea operaţiilor trecute în vederea determinării unui rezultat fără a se analiza modul şi condiţiile în care a fost obţinut. Altfel spus, anumite caracteristici esenţiale ale activităţii nu intră în sfera de preocupare a contabilităţii financiare.

Ea nu clarifică:

– natura şi calitatea produselor;
– eficienţa comercială;
– performanţele tehnice ale capacităţilor de producţie;
– productivitatea muncii etc.

Aceste tipuri de cunoştinţe necesită cunoaşterea unor date fizice pe care contabilitatea financiară le ignoră total.

Pentru toate aceste motivaţii, contabilitatea financiară sau generală rămâne o bază, desigur indispensabilă, dar limitată ca instrument de gestiune, atât în spaţiu, cât şi în timp.

Toate proiectele viitoare, toate previziunile necesită o analiză a trecutului pe care contabilitatea financiară sau generală o va permite, dar niciodată nu va putea atenţiona asupra ceea ce se poate face.

Acest aspect explică necesitatea cercetării şi dezvoltării unor instrumente complementare, cum ar fi *contabilitatea de gestiune*.

Contabilitatea de gestiune prin obiectul său de studiu, procedează la cunoaşterea costurilor, studiul lor continuu, analiza şi estimarea evoluţiei lor, oferind informaţiile utile pentru diagnostic, luarea deciziilor şi previzionarea viitorului.

În societatea modernă, în care omenirea trăieşte în prezent, sunt utilizate tot mai frecvent două cuvinte prin care se caracterizează situaţia unei întreprinderi:

• complexitate;
• instabilitate.

Aceste cuvinte se explică prin:

– modificările structurale care afectează schimburile;
– accelerarea progresului tehnic a cărui cea mai spectaculoasă formă este automatizarea;
– reducerea duratei medii de viaţă a produselor;
– evoluţia rapidă a cerinţelor şi gusturilor consumatorilor.

În timp ce întreprinderile sunt obligate a se adapta unui mediu din ce în ce mai instabil, ele sunt supuse presiunii de a asigura un maximum de securitate. Această situaţie creează conducătorilor greutăţi deosebite. În sprijinul acestora, *contabilitatea de gestiune*

Scanned with OKEN Scanner

se instituie ca un instrument util şi, în acelaşi timp, ca o metodă modernă de conducere, deoarece obiectivele pe care le are pot răspunde la trei întrebări esenţiale:

- Ce vrem să analizăm ?
- Pentru ce analizăm ?
- Cum analizăm ?

► CE VREM SĂ ANALIZĂM ?

Desigur, rezultatele! *Care şi la ce nivel ?* Este o altă întrebare, deoarece rezultatele pot fi determinate la nivel de produs sau de centru de producţie. Ori este ştiut că rezultatele se calculează ca diferenţa între valoarea produselor vândute şi cheltuielile corespunzătoare obţinerii lor, iar în funcţie de modul de calcul se pot obţine mai multe tipuri de marje şi rezultate nete.

Marjă – rezervă de care se poate dispune între anumite limite. De precizat că nu ne referim la rezultatul net contabil reflectat cu ajutorul contului de „Profit şi pierdere", ci la rezultatul exploatării aferent producţiei obţinute şi vândute sau destinate vânzării.

Se desprinde, aşadar, *un prim obiectiv al contabilităţii de gestiune*, şi anume:

- *calculul costurilor în scopul urmăririi contribuţiei activităţii desfăşurate la obţinerea rezultatelor, dar în mod analitic.*

► PENTRU CE ANALIZĂM ?

Pentru urmărirea gestiunii sub diferite aspecte, în funcţie de mai multe tipuri de responsabilitate şi care se bazează pe următoarele criterii:

– productivitate;
– profitabilitate;
– rentabilitate;
– creativitate socială (eficienţă globală).

a) *Productivitatea* reprezintă aptitudinea cuplului om-maşină de a obţine mai multe produse în aceeaşi unitate de timp şi se poate determina în mod simplist prin relaţia:

- ***Cantitate de producţie / ore muncitori:***

În realitate se întâlnesc dificultăţi în aplicarea acestui raport, cum ar fi: produsele la care lucrează muncitorii sunt eterogene; muncitorii pot avea calificări diferite; pot fi utilizate maşini cu performanţe diferite între ele. Datorită acestui fapt a fost necesară utilizarea unei unităţi monetare care să dea expresia consumului mijloacelor de exploatare şi care, în esenţă, este costul produselor, ajungându-se la calculul productivităţii globale, aşa cum este cunoscută în practică.

b) *Profitabilitatea* reprezintă aptitudinea produselor de a aduce profit întreprinderii, adică posibilitatea de acoperire prin preţul de vânzare a cheltuielilor efectuate cu obţinerea produsului şi de a rămâne cu o diferenţă pozitivă sau un rezultat pozitiv. În mod analitic, criteriul profitabilităţii dă posibilitatea studierii contribuţiei fiecărui produs la acoperirea cheltuielilor de structură ale întreprinderii, contribuţie cunoscută sub denumirea de „marjă".

c) *Rentabilitatea* care mai este cunoscută şi sub denumirea de „randamentul capitalurilor" şi se calculează ca raport între Profit / capitaluri.

d) *Creativitatea socială*, cunoscută sub denumirea de *eficienţă globală*, reprezintă studiul alocării optime a resurselor cu ajutorul calculului economic în scopul maximizării

Scanned with OKEN Scanner

productivităţii, profitabilităţii şi rentabilităţii, pentru realizarea echilibrului economic şi social dorit: calitatea produselor în concordanţă cu cerinţele consumatorilor, calitatea vieţii să nu fie compromisă de poluare etc.

Rezultă, aşadar, că cel de al doilea obiectiv al contabilităţii de gestiune vizează *studierea eficienţei gestiunii.*

► CUM ANALIZĂM ?

Analiza se realizează printr-un studiu descriptiv şi critic al principalelor metode utilizate şi care ne conduce la conturarea a două aspecte:

• judecarea trecutului (diagnostic), pe de o parte, iar pe de altă parte, prepararea deciziilor în funcţie de previziuni şi confruntarea lor cu realizările.

Aşadar, cel de-al treilea obiectiv al contabilităţii de gestiune vizează *elaborarea bugetelor pe feluri de activităţi, urmărirea şi controlul acestora în scopul asigurării unei eficienţe pe termen scurt, mediu şi lung.*

În literatura de specialitate occidentală acest obiectiv constituie, în esenţă, obiectul de studiu al contabilităţii previzionale, denumită şi *„management financiar-contabil "* sau *„contabilitate managerială".*

Întrucât la *baza eficienţei* cel mai simplu şi mai comod criteriu de aplicare este *costul,* rezultă că obiectivul dominant al contabilităţii de gestiune îl constituie *calculaţia costurilor.*

Sintetizând însă cele trei obiective, se poate stabili *obiectivul fundamental al contabilităţii de gestiune: „obţinerea rapidă de date exacte, fiabile, clare, adaptate la diferitele aspecte ale gestiunii curente şi utilizarea lor raţională, astfel încât prin formularea diagnosticului să se pregătească şi să se elaboreze un ansamblu coerent de previziuni".*

Pentru prezentarea principalelor aspecte care izvorăsc din obiectivele pe care le are contabilitatea de gestiune, este necesar să facem distincţie între:

– optica produsului;
– optica centrului de responsabilitate.

În primul caz, dominanta gestiunii este constituită prin *relaţia dintre preţul de vânzare şi cost* (sau costuri, deoarece ele pot fi diverse) al unei mărfi, unui serviciu, unei comenzi sau unui produs fabricat industrial.

În al doilea caz, accentul este pus pe măsurarea gestiunii prin intermediul centrelor topografice şi funcţionale desemnate pentru realizarea sarcinilor procesului de producţie dat.

Contabilitatea de gestiune apare ca un complement indispensabil al contabilităţii financiare, ca un instrument de care are nevoie şi, la un loc, alcătuiesc „un tot unitar", cunoscut sub denumirea de *sistem contabil.*

PRECIZARE:

▼ *Contabilitatea generală* are ca obiect esenţial înregistrarea fluxurilor existente între întreprindere şi mediul ei economic şi social, în timp ce *contabilitatea de gestiune* se preocupă cu predilecţie de condiţiile de exploatare interne ale
▲ întreprinderii.

În mod curent, *obiectul şi scopul contabilităţii de gestiune* se identifică cu:

Scanned with OKEN Scanner

– gestiunea analitică a stocurilor;
– calcularea analitică a costurilor produselor, serviciilor, activităţilor şi funcţiilor;
– determinarea rezultatelor analitice prin compararea costului produselor cu preţul lor de vânzare;
– controlul de gestiune pe baza abaterilor de la costurile standard;
– controlul bugetar interior asupra cheltuielilor şi veniturilor.

IX.2. PRINCIPIILE CALCULAŢIEI COSTURILOR

Pentru calcularea exactă a costurilor, la organizarea activităţii de calculaţie este necesar să se ţină seama şi de anumite principii între care menţionăm:

a) ***Delimitarea în timp a costurilor;***

Potrivit acestui principiu se urmăreşte ca fiecare perioadă de calcul (lună, trimestru, an), să suporte numai acele costuri care sunt aferente produselor fabricate în perioada respectivă, indiferent de momentul când au fost efectuate cheltuielile.

Ţinând seama de principiul delimitării în timp se pot distinge:

– *costuri curente*, care cuprind cheltuielile efectuate şi incluse în luna, trimestrul sau anul respectiv;

– *costuri anticipate*, care cuprind cheltuielile efectuate în perioada curentă dar care afectează costurile activităţii sau producţiei viitoare (chirii plătite cu anticipaţie, abonamente etc.) ; acestea se includ în costuri pe măsura ajungerii lor la scadenţă.

– *costuri preliminate* (rezerve) care cuprind cheltuielile ce urmează a fi făcute în viitor, dar privesc activitatea curentă. (ex. rezerve pentru plata concediilor de odihnă, pentru reparaţii capitale şi revizii periodice etc.)

În general, nerespectarea principiului delimitării în timp a costurilor, lipseşte calculaţia de exactitate, face să oscileze costurile în mod subiectiv şi împiedică urmărirea dinamicii lor pe un şir de perioade de gestiune consecutive.

b) ***Delimitarea în spaţiu a costurilor;***

În virtutea acestui principiu general, cheltuielile privind desfăşurarea activităţii obişnuite a unităţii economice se defalcă şi se delimitează pe procesele principale care le-au ocazionat şi anume: aprovizionare, fabricaţie, desfacere şi administraţie.

Apar, astfel, în calculaţie categoriile de cheltuieli corespunzătoare respectivelor procese şi anume: costuri de aprovizionare, costuri de producţie sau fabricaţie, costuri de desfacere şi costuri de administraţie.

În cazul costurilor de fabricaţie, delimitarea în spaţiu se adânceşte, în primul rând, la nivelul secţiilor făcându-se distincţie în acest sens între secţiile de bază, secţiile auxiliare, secţiile de deservire şi secţiile neindustriale. În cadrul secţiilor, delimitarea costurilor după criteriul spaţial se poate adânci pe ateliere, linii tehnologice, faze de producţie, pe produse sau comenzi.

c) ***Principiul separării costurilor care privesc producţia de costurile care nu sunt legate de fabricaţia produselor;***

Aplicarea acestui principiu presupune separarea costurilor privind activitatea

Scanned with OKEN Scanner

industrială de costurile ocazionate de restul activităţilor desfăşurate în unitatea economică (ex. costurile privind execuţia în regie a lucrărilor de investiţii)

d) ***Principiul delimitării costurilor productive de cele cu caracter neproductiv;***

În categoria costurilor neproductive se includ amenzile şi penalităţile pentru nerespectarea disciplinei financiare, locaţiile plătite pentru nedescărcarea în termen a vagoanelor etc.

e) ***Principiul determinării costurilor privind producţia finită de costurile aferente producţiei neterminate;***

Separarea costurilor aferente producţiei finite de cele ale producţiei neterminate, are un rol important pentru stabilirea corectă a costului producţiei finite. Această separare se face prin diminuarea costurilor totale de producţie cu suma costurilor aferente producţiei neterminate, stabilită prin inventariere.

f) ***Principiul documentării*** are la bază ideea fundamentării întregii calculaţii a costurilor pe documente justificative. Fiecare element de cost trebuie să aibă la bază un document din care să rezulte cantitatea şi valoarea acestuia;

g) ***Principiul calculaţiei unice*** urmăreşte ca fiecare cost să fie calculat numai o singură dată. Potrivit acestui principiu nu se admite în calculaţia costurilor aşa zisele *„costuri adiţionale" care nu au la bază consumaţiuni de valori:* de ex., un mijloc fix complet amortizat, dacă mai participă la procesul de producţie, nu mai trebuie amortizat în continuare;

h) ***Principiul eficienţei calculaţiei*** presupune, ca în orice activitate, ca aceasta să se desfăşoare cu eforturi minime şi efecte cantitative şi calitative maxime.

În aplicarea principiilor calculaţiei trebuie să se urmărească ca indicatorii economico-financiari obţinuţi prin calcule economice să fie corect stabiliţi, în timp util şi într-o formă accesibilă.

IX.3. STRUCTURI PRIVIND COSTURILE (costurile fixe şi costurile variabile, costurile directe şi costurile indirecte, costul produsului şi costul perioadei). FORMULE PRIVIND COSTURILE (costuri totale şi costuri parţiale)

Costul este o categorie economică universal acceptată, al cărui conţinut este legat de un consum de valori care l-a ocazionat şi care, pentru a putea fi reflectat, trebuie să aibă la bază expresie valorică. Având în vedere sursa de informaţii (contabilitatea financiară) rezultă că, privite sub acest aspect, costurile sunt sinonime cu cheltuielile.

Consumurile de valori fiind efectuate în scopul obţinerii unui produs, unei lucrări sau serviciu, conduc la efectuarea unei calculaţii pentru a fi posibilă însumarea lor, iar rezultatul obţinut constituie un indicator sintetic cunoscut sub denumirea de „cost de producţie".

Din punct de vedere practic, consumurile de valori, în majoritatea întreprinderilor, nu se efectuează pentru obţinerea unei singure unităţi de produs, lucrări sau serviciu, ci pentru o cantitate determinată, în funcţie de specificul procesului tehnologic şi modul de organizare a procesului de producţie.

În acest context, *costul unitar al produsului constituie un indicator determinat pe baza unui calcul matematic, ca raport între expresia valorică a consumurilor de valori*

Scanned with OKEN Scanner

industrială de costurile ocazionate de restul activităţilor desfăşurate în unitatea economică (ex. costurile privind execuţia în regie a lucrărilor de investiţii)

d) ***Principiul delimitării costurilor productive de cele cu caracter neproductiv;***

În categoria costurilor neproductive se includ amenzile şi penalităţile pentru nerespectarea disciplinei financiare, locaţiile plătite pentru nedescărcarea în termen a vagoanelor etc.

e) ***Principiul determinării costurilor privind producţia finită de costurile aferente producţiei neterminate;***

Separarea costurilor aferente producţiei finite de cele ale producţiei neterminate, are un rol important pentru stabilirea corectă a costului producţiei finite. Această separare se face prin diminuarea costurilor totale de producţie cu suma costurilor aferente producţiei neterminate, stabilită prin inventariere.

f) ***Principiul documentării*** are la bază ideea fundamentării întregii calculaţii a costurilor pe documente justificative. Fiecare element de cost trebuie să aibă la bază un document din care să rezulte cantitatea şi valoarea acestuia;

g) ***Principiul calculaţiei unice*** urmăreşte ca fiecare cost să fie calculat numai o singură dată. Potrivit acestui principiu nu se admite în calculaţia costurilor aşa zisele *„costuri adiţionale" care nu au la bază consumaţiuni de valori:* de ex., un mijloc fix complet amortizat, dacă mai participă la procesul de producţie, nu mai trebuie amortizat în continuare;

h) ***Principiul eficienţei calculaţiei*** presupune, ca în orice activitate, ca aceasta să se desfăşoare cu eforturi minime şi efecte cantitative şi calitative maxime.

În aplicarea principiilor calculaţiei trebuie să se urmărească ca indicatorii economico-financiari obţinuţi prin calcule economice să fie corect stabiliţi, în timp util şi într-o formă accesibilă.

IX.3. STRUCTURI PRIVIND COSTURILE (costurile fixe şi costurile variabile, costurile directe şi costurile indirecte, costul produsului şi costul perioadei). FORMULE PRIVIND COSTURILE (costuri totale şi costuri parţiale)

Costul este o categorie economică universal acceptată, al cărui conţinut este legat de un consum de valori care l-a ocazionat şi care, pentru a putea fi reflectat, trebuie să aibă la bază expresie valorică. Având în vedere sursa de informaţii (contabilitatea financiară) rezultă că, privite sub acest aspect, costurile sunt sinonime cu cheltuielile.

Consumurile de valori fiind efectuate în scopul obţinerii unui produs, unei lucrări sau serviciu, conduc la efectuarea unei calculaţii pentru a fi posibilă însumarea lor, iar rezultatul obţinut constituie un indicator sintetic cunoscut sub denumirea de „cost de producţie".

Din punct de vedere practic, consumurile de valori, în majoritatea întreprinderilor, nu se efectuează pentru obţinerea unei singure unităţi de produs, lucrări sau serviciu, ci pentru o cantitate determinată, în funcţie de specificul procesului tehnologic şi modul de organizare a procesului de producţie.

În acest context, *costul unitar al produsului constituie un indicator determinat pe baza unui calcul matematic, ca raport între expresia valorică a consumurilor de valori*

Scanned with OKEN Scanner

(cheltuielile) pe care le efectuează o întreprindere cu obținerea și desfacerea producției sale, pe o anumită perioadă de gestiune și cantitatea de produse, de lucrări sau servicii.

Așadar, *în obiectul contabilității de gestiune se includ două componente de bază care definesc costul unitar, și anume:*

– *cheltuielile de producție și de desfacere* exprimate valoric, și

– *producția care le-a ocazionat.*

Elementele de bază pentru determinarea costului producției apar astfel organic legate de procesul de producție. De menționat însă că *contabilitatea de gestiune studiază numai o anumită latură a procesului de producție, și anume latura cantitativă a acestui proces, care exprimă în formă valorică totalitatea cheltuielilor efectuate cu desfășurarea procesului de producție și raportarea acestora la cantitatea de produse, lucrări executate sau servicii prestate, într-un anumit interval de timp.* Altfel spus, *contabilitatea de gestiune studiază latura valorică a procesului de producție.*

IX.3.1. COSTUL PRODUCȚIEI, COMPONENTĂ DE BAZĂ A OBIECTULUI CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE

Costul producției este acea parte a prețului de vânzare a unui bun economic care compensează cheltuielile suportate de unitățile economice pentru producerea și vânzarea acelui bun.

Din această definiție se desprinde ideea că *principala componentă a obiectului contabilității de gestiune o constituie costul de producție.*

În legătură cu costul producției pot fi studiate două aspecte:

– *conținutul și modul de formare a cheltuielilor de producție și de desfacere;*

– *caracterizarea cheltuielilor și a costurilor în raport de anumite criterii* care stau la bază și care conduc în mod implicit la o tipologie a acestora.

IX.3.2. CONȚINUTUL ȘI MODUL DE FORMARE A CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE ȘI DE DESFACERE

Pentru a se evita confuzia între noțiunile de *cost ca expresie individuală a unui consum de valori* generat de obținerea unui produs, executarea unei lucrări sau prestarea unui serviciu și *costul producției* în calitate de indicator sintetic, atât teoretic, cât și practic, *s-a acceptat suplinirea noțiunii de cost cu aceea de cheltuială de producție și de desfacere.*

Definirea conceptului de cheltuială de producție și de desfacere se află în deplină dependență cu desfășurarea concretă a procesului de producție care se bazează pe folosirea productivă a celor *trei factori de producție*, și anume:

– resursele naturale;

– capitalul;

– munca.

Folosirea productivă a acestor trei factori determină într-un anumit fel consumarea lor și acest aspect constituie baza cheltuielilor de producție.

Resursele naturale, ca factor de producție primar, originar, presupun utilizarea lor la

Scanned with OKEN Scanner

producerea de bunuri sau prestarea de servicii (minereu, gaze, petrol)

Consumul factorului *capital* se diferenţiază potrivit rolului şi însuşirilor pe care le are.

Astfel, *capitalul fix* reprezentat prin maşini şi utilaje, agregate, construcţii etc., în formă naturală, participă integral la obţinerea produselor, lucrărilor sau serviciilor. Păstrându-şi forma iniţială şi fiind utilizat în aceeaşi calitate, în decursul mai multor procese de producţie, *dă naştere la o cheltuială denumită amortizare şi care, delimitată la nivelul unei perioade de gestiune, reprezintă numai o parte din valoarea cu care a intrat în procesul de producţie, şi anume acea parte pe care a pierdut-o prin uzare, ca expresie a consumului acestuia.*

În schimb, *capitalul circulant*, fie că se transformă, intrând în mod material în componenţa noului produs, (materii prime şi materiale consumabile), fie că se consumă în procesul de producţie (combustibili, energie etc.) *devine cheltuială pentru întreaga valoare*, deoarece valoarea de utilitate dispare după un singur ciclu de producţie.

Consumul *factorului muncă* presupune utilizarea potenţialului de muncă, fizic şi intelectual al personalului angajat pentru a pune în mişcare uneltele, maşinile şi instalaţiile, creând pe baza lor noi valori de utilitate. Acest factor se regăseşte în noul produs doar în expresie valorică, *sub forma salariilor.*

Aşadar, teoretic, *expresia valorică a tuturor factorilor de producţie consumaţi pentru producerea şi desfacerea bunurilor materiale, executarea de lucrări şi prestarea de servicii reprezintă costul producţiei.*

În practica unităţilor economice, *noţiunea de cost are o sferă de cuprindere mult mai largă decât aceea de consumuri de valori*, în sensul că sunt cuprinse şi unele cheltuieli adiţionale – cheltuieli care apar în virtutea actelor normative – cum ar fi: contribuţia întreprinderii la formarea fondurilor asigurărilor sociale şi a fondului ajutorului de şomaj, dobânzile bancare, prime de asigurare, impozitul pe clădiri etc.

Pe de altă parte, dacă avem în vedere concepţia care stă la baza determinării costurilor, şi anume *concepţia integrală*, potrivit căreia *în costuri trebuie cuprinse toate consumurile care au fost efectuate într-o perioadă de gestiune dată*, vom observa că în cost se cuprind şi o serie de cheltuieli generate de anumite deficienţe care apar în activitate, cum ar fi: consumuri suplimentare de materii prime, materiale şi forţă de muncă, pierderi din creanţe etc., deşi s-a încercat pe cât posibil să se separe cheltuielile unei activităţi normale de cele determinate de aspectele întâmplătoare sau excepţionale, cum ar fi: despăgubiri, amenzi şi penalităţi, lipsuri constatate la inventariere, perisabilităţi etc.

• Exprimarea obligatorie în formă bănească a consumurilor de valori nu trebuie să ducă la ideea că se poate confunda *noţiunea de cost* cu *noţiunea de plată în sens financiar. Plata, în sens financiar, reprezintă „o dare de bani" drept echivalent al unui bun cumpărat. Pentru ca o plată în sens financiar să fie element de cost este necesar ca ea să fie echivalentul unui consum deja efectuat în interesul producţiei.* Astfel de plăţi privesc taxele de telefon, apă, canal, salubritate, taxele de metrologie, arbitraj, chirii, valoarea energiei electrice sau a gazelor consumate, valoarea expertizelor contabile şi tehnice etc., şi care constituie costuri în momentul achitării lor.

Costul de producţie fiind instrumentul de măsurare a efortului depus pentru obţinerea unui bun la un moment dat, poate avea expresia unei funcţii de producţie şi, în consecinţă, se poate optimiza, în cazul de faţă prin minimizare.

Scanned with OKEN Scanner

În acest context, *cunoaşterea costurilor permite producătorului analizarea modului de combinare a factorilor de producţie în condiţiile unui buget dat, descoperirea şi mobilizarea rezervelor interne, urmărirea încadrării consumurilor la nivelul normelor stabilite* şi, prin aceasta, *determinarea abaterilor pe cauze şi responsabilităţi, în scopul asigurării echilibrului economic.*

IX.3.3. TIPOLOGIA ŞI COMPORTAMENTUL COSTURILOR

În individualitatea lui, *costul este expresia valorică a unui consum de valori determinat obiectiv, iar mărimea acestuia depinde de cantitatea factorilor consumaţi.*

Costul (de producţie, total sau pe măsura formării acestuia) este o sumă de costuri ca expresie valorică a consumului factorilor de producţie şi pe care, pentru a elimina posibile confuzii, sunt denumite „cheltuieli de producţie".

Costurile pot fi analizate după patru criterii independente:

– câmp de aplicare;
– conţinut al costului;
– dependenţă faţă de volumul producţiei;
– moment al calculării.

► CÂMPUL DE APLICARE

Câmpul de aplicaţie răspunde la întrebarea: *al cui cost îl calculăm (secţie, serviciu, produs) ?*

Din acest punct de vedere, costurile pot fi grupate pe sfere de activitate, astfel:

– *costuri de aprovizionare*, în care se cuprind cheltuielile legate de cumpărarea şi stocarea capitalului circulant. Aceste cheltuieli, împreună cu preţul de cumpărare al bunurilor consumate, alcătuiesc „costul de cumpărare";

– *costuri de producţie sau de prelucrare* în care se cuprind cheltuielile generate de activitatea de exploatare sau de fabricaţie;

– *costuri de distribuţie sau de desfacere* (elemente ale costului în afara producţiei) şi în care se cuprinde ansamblul cheltuielilor de la terminarea producţiei până la ajungerea produsului la client.

► CONŢINUTUL COSTULUI

Costul poate fi mai mult sau mai puţin complet, variabil, direct.

Privite sub acest aspect, *costurile se pot grupa în două categorii*, şi anume:

a) *Costuri complete*, respectiv *acele costuri care regrupează totalitatea cheltuielilor generate de consumul factorilor de producţie*. Aşa după cum s-a văzut, nu toate cheltuielile generate de utilizarea factorilor de producţie se cuprind în costurile de producţie, tot aşa cum anumite cheltuieli, în virtutea unor acte normative, apar cuprinse în cost. De aici rezultă o anumită delimitare a cheltuielilor înregistrate în contabilitatea financiară sau generală şi care, prin intermediul contabilităţii de gestiune, devin costuri, astfel:

– *cheltuieli încorporabile total*, respectiv acele cheltuieli care intră în structura costului de producţie aşa cum sunt ele înregistrate în contabilitatea financiară;

Scanned with OKEN Scanner

– *cheltuieli încorporabile parţial*, respectiv acele cheltuieli care sunt legate de gradul de împlinire a unor parametri de referinţă, cum ar fi, spre exemplu, cheltuielile de fabricaţie repartizate proporţional cu gradul de realizare a activităţii;

– *cheltuieli neîncorporabile*, acele cheltuieli care deşi se înregistrează în contabilitatea financiară nu sunt luate de către contabilitatea de gestiune în calculul costurilor (*cheltuielile excepţionale, cheltuielile privind crearea provizioanelor, cheltuielile financiare cu excepţia dobânzilor bancare la întreprinderile cu ciclu lung de fabricaţie* etc.).

Privite prin prisma contabilităţii de gestiune, *cheltuielile încorporabile care alcătuiesc structura costului de producţie, prin însumarea în mărime absolută, pot fi urmărite pe unitatea de produs şi pe întreaga producţie realizată într-o perioadă de gestiune*. Din acest punct de vedere, cheltuielile încorporabile pot fi:

• *cheltuieli directe*, adică acele cheltuieli care în momentul efectuării lor se pot identifica pe un produs, o lucrare, un serviciu, o familie de produse, comandă sau fază, în raport cu obiectul activităţii de exploatare (de exemplu, consumurile de materii prime şi materiale auxiliare directe, manopera directă şi cheltuielile cu protecţia socială legate de acestea);

• *cheltuieli indirecte*, adică acele cheltuieli care în momentul efectuării lor nu se pot identifica pe obiectul activităţii de exploatare, ci numai pe locurile de producţie sau de activitate care le-au ocazionat (generat), de unde necesitatea repartizării acestora pe baza unor criterii convenţionale, în scopul formării costului pe produse.

Complexitatea cheltuielilor indirecte conduce la o grupare a acestora pe feluri de cheltuieli, după natura lor, similar contabilităţii financiare, şi anume:

– cheltuieli privind materialele consumabile;
– cheltuieli cu lucrările şi serviciile executate de terţi;
– cheltuieli cu alte lucrări şi servicii executate de terţi;
– cheltuieli cu impozitele, taxele şi vărsămintele asimilate suportate de unitate;
– cheltuieli cu personalul;
– alte cheltuieli de exploatare;
– cheltuieli cu dobânda bancară (când este cazul);
– cheltuieli cu amortizările aferente exploatării.

Această grupare a cheltuielilor indirecte serveşte, pe de o parte, realizării contabilităţii de gestiune în optica centrului de responsabilitate, iar, pe de altă parte, asigură legătura între contabilitatea financiară şi de gestiune.

Pornind de la gruparea cheltuielilor încorporabile în cheltuieli directe şi indirecte şi ţinând cont de modul de identificare a cheltuielilor indirecte, apare o tipologie specifică costurilor în raport cu modul lor de formare şi al trecerii produselor în sfera circulaţiei, tipologie care stă la baza concepţiei clasice de organizare a contabilităţii de gestiune.

În acest sens putem vorbi de:

– *costuri directe*, respectiv suma mărimii absolute a cheltuielilor directe aferente unui produs, unei lucrări, unui serviciu, unei comenzi;

– *cost de secţie sau de fabricaţie*, format din costurile directe la care se adaugă cheltuielile cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor, precum şi a celor de conducere şi administrare a secţiilor de producţie;

– *costul complet sau comercial*, format din costul de secţie sau de fabricaţie la care se

Scanned with OKEN Scanner

adaugă cheltuielile de interes general şi administrativ – gospodăreşti de la nivelul general al întreprinderii, precum şi cheltuielile de desfacere. De remarcat că această tipologie sugerează însăşi ordinea de repartizare a cheltuielilor indirecte.

b) *Costuri parţiale*, adică acele costuri care încorporează numai o parte din cheltuieli. În acest caz, se preferă de a se lua în considerare numai cheltuielile pertinente în raport cu problemele urmărite sau de a se renunţa la repartizarea anumitor cheltuieli pentru a se evita repartizarea arbitrară, aşa cum este cazul, spre exemplu, al cheltuielilor de transport aprovizionare.

► DEPENDENŢA COSTURILOR DE VOLUMUL PRODUCŢIEI

Variaţia unui cost faţă de volumul producţiei are caracter diferit, după cum această variaţie este privită la nivelul întregului volum de producţie sau pe unitatea de produs. În acest context, costurile se grupează în:

a) *Costuri fixe*, respectiv acele costuri care sunt independente de volumul producţiei, suportate de întreprindere, oricare ar fi nivelul său de activitate (de ex: chirii, taxe de asigurare, întreţinere curentă, telefon, fax etc.).

Nivelul costurilor depinde nu numai de volumul fizic al producţiei dar şi de timp, fapt pentru care costurile fixe sunt:

– *relativ fixe* sau *convenţional constante* (furnituri de birou, salariile personalului TESA);

– *propriu-zise*, cheltuieli care rămân nemodificate în timp sau se modifică la intervale mari de timp sub acţiunea altor factori.

Analiza costurilor fixe trebuie efectuată dinamic, ţinând seama de acţiunea tuturor factorilor de influenţă: modificări de preţuri, modificări ale utilizării capacităţilor de producţie, schimbarea intensităţii producţiei, gradul de calificare a forţei de muncă etc.

b) *Costuri variabile*, respectiv acele costuri al căror volum depinde de nivelul producţiei. Costurile variabile sunt proporţionale sau cvasiproporţionale cu un anumit nivel de activitate sau de producţie.

► MOMENTUL CALCULĂRII

Această ultimă caracteristică permite diferenţierea a două tipuri de costuri, şi anume:

a) *Costuri constante* (*costuri istorice* sau *costuri reale*), adică acele costuri care sunt determinate *posterior* faptelor care le-au angajat. Privite prin prisma contabilităţii de gestiune, acestea sunt costurile de producţie aferente produselor obţinute, lucrărilor executate sau serviciilor prestate. Privite prin prisma contabilităţii financiare, aria lor de cuprindere este mai largă şi îmbracă forma *„costurilor perioadei"*, adică a cheltuielilor opozabile veniturilor.

Costurile constante pot îmbrăca două aspecte:

– *costuri controlabile*, respectiv acele costuri asupra cărora managerul locului generator de cheltuială poate exercita urmărirea şi controlul acestora, dar ele pot deveni necontrolabile la nivelul unei alte entităţi tehnico-organizatorice situate la acelaşi nivel ierarhic, căreia i se transmit (de ex. costul aferent producţiei sau prestaţiilor secţiilor auxiliare);

– *costuri necontrolabile*, respectiv acele costuri asupra cărora managerul locului

Scanned with OKEN Scanner

generator de cheltuială nu poate interveni pentru a le influenţa.

Ceea ce trebuie reţinut este faptul că toate costurile sunt însă controlabile la un nivel sau altul din cadrul întreprinderii.

b) *Costuri prestabilite*, adică acele costuri care sunt stabilite anterior faptelor care le angajează. În acest context se poate vorbi de *norme*, *costuri standard* sau de *simple previziuni*.

• Determinarea unor astfel de costuri prezintă un dublu rol:

– *sub aspectul contabilităţii financiare*, costurile prestabilite servesc la înregistrarea produselor finite, lucrărilor şi serviciilor executate în cursul lunii, până în momentul determinării costului efectiv de producţie şi corectarea acestuia cu diferenţele de preţ;

– *sub aspectul contabilităţii de gestiune*, constituie etalonul care trebuie atins şi permite urmărirea pe parcurs a încadrării consumurilor efective în nivelul lor prestabilit, determinarea abaterilor şi, pe baza acestora, luarea măsurilor corespunzătoare.

Pentru analiza costurilor mai trebuie cunoscute următoarele elemente:

a) *Costurile produselor şi serviciilor şi costurile perioadei.*

Această distincţie este fundamentală pentru că ea permite delimitarea dintre *costurile produselor şi serviciilor* care vor tranzita conturile de stocuri din clasa 3 a contabilităţii financiare şi vor fi legate de vânzarea acestor produse sau servicii şi *costurile perioadei* ce vor fi înregistrate în rezultatul exerciţiului în care au fost efectuate, fără a se stabili sau a se căuta vreo legătură cu vânzările şi celelalte venituri.

În principiu, *cheltuielile generale de administraţie, cheltuielile de desfacere, cheltuielile financiare şi cele excepţionale sunt costuri ale perioadei şi, în consecinţă, nu se includ în costul produselor, reflectându-se direct în rezultatele financiare ale întreprinderii.*

b) *Costuri eficiente şi costuri neeficiente*. Unele costuri care ar trebui să dea valoare unui activ (produs finit, imobilizare) sunt de fapt pierderi, fie ca urmare a unor eşecuri tehnice (rebuturi), fie din cauza constatării unei disproporţii între costul calculat şi valoarea bunului obţinut. *Astfel de costuri neeficiente trebuie considerate costuri ale perioadei şi reflectate direct în rezultatul perioadei.*

În concluzie, *contabilitatea de gestiune permite:*

– urmărirea după destinaţie a formării rezultatului (în timp ce contabilitatea financiară se bazează pe analiza după natură);

– să urmărească evaluarea stocurilor cuprinse în contabilitatea financiară, analiza bugetului de venituri şi cheltuieli şi a diferenţelor apărute în raport cu previziunile.

• Un cost aproximativ dar obţinut la cel mai bun moment va fi întotdeauna, preferabil, a unui cost exact şi tardiv.

IX.3.4. RELAŢII ŞI DELIMITĂRI ÎNTRE CONTABILITATEA DE GESTIUNE ŞI CONTABILITATEA FINANCIARĂ

• După concepţia de organizare a conturilor sunt create sisteme de contabilitate:
– cu un singur circuit;
– cu două circuite.

• *Sistemul de contabilitate cu un singur circuit (monist)* organizează conturile într-un

Scanned with OKEN Scanner

singur flux în cadrul circuitului economic:

– *capital - aprovizionare - fabricaţie - vânzare – realizare* atât pentru operaţiile ce privesc relaţiile cu terţii (funcţiile externe) cât şi pentru cele ale gestiunii interne (funcţii interne).

• *Sistemul de contabilitate cu dublu circuit* organizează conturile astfel încât delimitează în circuite distincte:

– pe cele care au ca obiect *înregistrarea* elementelor *şi operaţiilor patrimoniale legate de schimburile şi relaţiile cu terţii*, precum şi *rezultatele financiare*;

– şi într-un alt circuit conturile care *înregistrează operaţiile gestiunii interne privind producţia, costurile şi rentabilitatea* produselor, lucrărilor şi serviciilor executate.

Se formează astfel:

– *circuitul contabilităţii financiare sau generale* şi

– *circuitul contabilităţii de gestiune.*

Conceptual, *sistemul de contabilitate organizat în ţara noastră*, începând cu data de 1 ianuarie 1994, *este dualist*. El se bazează pe concepţia organizării contabilităţii pe două paliere (circuite) intercorelate:

– contabilitatea financiară sau generală;

– contabilitatea de gestiune sau analitică, denumită şi managerială.

Contabilitatea financiară sau generală:

• *are la bază norme unitare* privind organizarea şi conducerea ei, protejate de legislaţie, *având caracter obligatoriu* pentru toate unităţile patrimoniale

• *are ca obiect* înregistrarea operaţiilor ce afectează patrimoniul unităţii, în vederea stabilirii rezultatelor financiare

• *scopul său* este de a determina periodic, de regulă la închiderea exerciţiului financiar, situaţia patrimoniului, situaţia financiară, rezultatul global al exerciţiului bazat pe gruparea veniturilor şi cheltuielilor în funcţie de natura lor

• *asigură şi gestionează* informaţiile necesare completării bilanţului contabil, contului de profit şi pierdere, anexelor la bilanţ

• *obiectivul contabilităţii financiare* este bilanţul contabil care conţine bilanţul propriu-zis, contul de profit şi pierdere, raportul de gestiuni şi anexa şi care trebuie ***„să dea o imagine fidelă, clară şi completă"*** a patrimoniului, a situaţiei financiare şi a rezultatului întreprinderii

Imagine fidelă = sinceritate + regularitate

Imagine fidelă = imagine veridică şi imagine corectă;

Sinceritate înseamnă aplicarea cu bună credinţă şi profesionalism a normelor (standardelor) şi procedurilor contabile.

Regularitatea, informaţia privind situaţia patrimoniului, situaţia financiară şi rezultatul obţinut este în conformitate cu regulile şi procedurile în vigoare.

Acest obiectiv este atins mai ales prin:

– respectarea principiilor contabile fundamentale;

– respectarea regulilor de evaluare şi de prezentare a situaţiilor financiare aşa cum sunt ele menţionate în Reglementările contabile simplificate.

Principiile contabile sunt următoarele:

1. Principiul prudenţei;

Scanned with OKEN Scanner

2. Principiul permanenţei metodelor;
3. Principiul continuităţii activităţii;
4. Principiul independenţei exerciţiului;
5. Principiul intangibilităţii bilanţului de deschidere;
6. Principiul necompensării.
7. Principiul evaluării separate a elementelor de activ şi de pasiv.

La obiectivul fundamental, imaginea fidelă, se subordonează o serie de *obiective parţiale sau derivate*, cum sunt:

a) sesizarea şi gruparea tuturor informaţiilor necesare descrierii fidele a patrimoniului, a situaţiei financiare şi a rezultatului;

b) înregistrarea fără întârziere a datelor contabile pentru a fi prelucrate şi transmise în timp util consumatorilor de informaţii;

c) informaţiile contabile trebuie să dea utilizatorilor o descriere clară, corectă şi completă a operaţiilor, evenimentelor şi situaţiilor;

d) asigurarea continuităţii informaţiilor pe parcursul exerciţiilor succesive, prin aplicarea permanentă a regulilor şi procedurilor.

Funcţiile contabilităţii financiare sunt următoarele:

– funcţia de înregistrare completă a tranzacţiilor unităţii patrimoniale în scopul determinării periodice a situaţiei patrimoniale şi a rezultatului global;
– funcţia de comunicare financiară externă (informarea terţilor);
– funcţia de instrument de verificare şi de probă juridică şi fiscală;
– funcţia de instrument de gestiune a unităţii patrimoniale;
– funcţia de furnizare a informaţiilor necesare realizării sintezelor macroeconomice;
– funcţia de informare pentru analize financiare.

► CONTABILITATEA DE GESTIUNE

• *are ca obiect* evidenţa, calculul, analiza şi controlul costurilor şi rezultatelor analitice;

• *are ca scop principal* controlul factorilor de producţie în vederea obţinerii unor produse, lucrări sau servicii de calitate cu *costuri raţionale; factorii de producţie* (resursele naturale, capitalul şi munca).

În mod concret, *obiectul şi scopul contabilităţii de gestiune* se identifică cu:

– gestiunea analitică a stocurilor;
– calcularea analitică a costurilor produselor, serviciilor, activităţilor şi funcţiilor;
– determinarea rezultatelor analitice prin compararea costului produselor cu preţul lor de vânzare;
– controlul de gestiune pe baza abaterilor de la costurile standard;
– controlul bugetar intern asupra cheltuielilor şi veniturilor.

Contabilitatea de gestiune are deci drept obiect furnizarea tuturor informaţiilor, în măsură să permită luarea deciziilor de către manageri.

Criteriul folosit pentru delimitarea cheltuielilor şi rezultatelor este cel al destinaţiei şi funcţiei lor.

Sfera contabilităţii de gestiune se circumscrie la „înregistrarea operaţiilor privind colectarea şi repartizarea cheltuielilor pe destinaţii, respectiv pe activităţi, secţii, faze de

Scanned with OKEN Scanner

fabricaţie etc., decontarea producţiei, precum şi calculul costului de producţie al produselor fabricate, lucrărilor executate şi serviciilor prestate, inclusiv al producţiei în curs.

ATENŢIE!

▼ Modul de organizare a contabilităţii de gestiune este la latitudinea fiecărei unităţi patrimoniale, în funcţie de specificul activităţii şi necesităţile proprii ale acesteia. În acest sens, pe lângă conturile de cheltuieli pe destinaţii şi de calculaţie a costurilor, pot fi utilizate conturi de venituri şi rezultate analitice corespunzătoare, în
▲ funcţie de opţiunea fiecărei unităţi patrimoniale.

• Conturile prevăzute în clasa a 9-a a Planului de conturi general şi instructarea acestora sunt date numai cu titlu informativ, pentru a veni în sprijinul unităţilor patrimoniale, care pe baza dezvoltării în analitic şi adaptării la specific pot să-şi elaboreze sistemul propriu de contabilitate de gestiune, cu respectarea prevederilor referitoare la „Contabilitatea de gestiune" din Regulamentul de aplicare a Legii contabilităţii.

► FUNCŢIILE CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE

– funcţia de determinare a costurilor pe produse, lucrări şi sectoare de activitate;
– funcţia de determinare a diferitelor marje şi a rezultatelor analitice pe produse şi activităţi;
– funcţia de generare şi furnizare a informaţiilor destinate elaborării bugetelor şi costurilor previzionale;
– funcţia de generare şi furnizare a informaţiilor destinate actualizării indicatorilor de gestiune din structura tabloului de bord al unităţii patrimoniale;
– funcţia de generare a informaţiilor destinate măsurării performanţelor (rentabilitate, productivitate) la nivelul sectoarelor şi pe produse, lucrări şi servicii.

• *Contabilitatea de gestiune* apare ca un complement indispensabil al contabilităţii financiare, ca un instrument de care are nevoie şi, la un loc, alcătuiesc „un tot unitar", cunoscut sub denumirea de *sistem contabil.*

• *Contabilitatea generală* are ca obiect esenţial înregistrarea fluxurilor existente între întreprindere şi mediul ei economic şi social, în timp ce *contabilitatea de gestiune* se preocupă cu predilecţie de condiţiile de exploatare interne ale întreprinderii.

IX.3.5. SURSE DE INFORMARE PENTRU CALCULAREA COSTURILOR

În organizarea unei evidenţe cât mai exacte a operaţiilor economice ce au loc în cadrul unităţilor economice, o importanţă deosebită o prezintă documentele folosite şi circulaţia raţională a acestora între diferitele compartimente ale unităţii economice.

Documentele privind cheltuielile de producţie şi producţia fabricată se pot grupa pe următoarele etape: *pregătirea tehnologiei de producţie, lansarea producţiei, executarea şi urmărirea fabricaţiei.*

Pregătirea tehnologiei producţiei, ca primă etapă a procesului de producţie, are drept scop să creeze condiţiile necesare pentru desfăşurarea ritmică a procesului de producţie şi executarea fabricaţiei în cadrul normelor tehnologice şi a timpilor de lucru stabiliţi.

În această fază, serviciul tehnic întocmeşte *desene de execuţie* pentru fiecare piesă

Scanned with OKEN Scanner

căreia i se dă un număr de reper. În cazul produselor asamblate se întocmesc *desene de detaliu* pentru fiecare piesă componentă şi *desene de ansamblu* pentru produsul finit. La producţia de masă (chimie, industrie alimentară) se folosesc, de regulă, *reţete de fabricaţie*.

Piesele constitutive ale unui produs, identificate prin denumirea şi reperul lor, precum şi materia primă necesară fabricării fiecărui reper, se înscriu în documentul denumit *nomenclator de piese*. Pe baza acestuia serviciul tehnic întocmeşte pe fiecare produs sau sortiment de produse, precum şi pe feluri de materiale *lista de consumuri specifice* în care se arată cantitatea de material necesară pentru fiecare reper şi pentru tot ansamblul. Acest document serveşte la urmărirea consumurilor specifice şi la întocmirea *bonurilor de consum de materiale*.

Deosebit, pe baza desenelor de execuţie, se întocmeşte *planul de operaţii* pentru fiecare reper în parte, în care se indică regimul de lucru, fazele succesive de lucru şi utilajul necesar fabricării reperelor.

Informaţiile din documentele prezentate se înscriu pentru fiecare reper în parte, în *fişa tehnologică*. În acest document se prevede utilajul necesar, regimul de lucru, timpul normat, materialele necesare.

Pentru fiecare fel de maşină sau grup de muncitori se întocmeşte documentul *extras de manoperă*, în care se indică consumul specific de manoperă în om/ore sau maşină/ore pentru fiecare produs. Datele din extrasele de manoperă se centralizează în documentul intitulat *fişă de manoperă specifică*.

Întocmirea documentelor menţionate, de regulă, intră în atribuţiile compartimentului tehnic al unităţii economice şi servesc în general pentru stabilirea părţilor componente ale produselor, itinerarul de parcurs în procesul de fabricaţie, consumul de materiale şi de timp, precum şi utilajul necesar.

Lansarea producţiei este o etapă care urmează după pregătirea procesului de producţie. În această etapă, compartimentul planificării întocmeşte *comanda internă de fabricaţie* sau *planul intern de producţie*, care prevăd producţia prevăzută a se executa într-o perioadă dată (trimestrial şi lunar). În cazul producţiei individuale şi de serie se emite *comanda de fabricaţie*. Comanda de fabricaţie se deschide pentru fiecare produs sau lucrare în parte. Postcalculul deschide fişele de cont analitice, pe baza comenzilor de fabricaţie.

În cazul producţiei de masă, comanda de fabricaţie este înlocuită prin *programul de producţie* care cuprinde producţia prevăzută a se obţine în secţiile de producţie, în luna respectivă.

Pe baza comenzilor interne de fabricaţie, compartimentul de lansare întocmeşte documentul de eliberare a materialelor: *bonul de consum*, *fişa limită de consum*, precum şi documentele privind cheltuielile cu manopera: *bonuri de lucru sau rapoarte de control şi retribuţie*.

• ***Executarea şi urmărirea fabricaţiei:***

În această fază, dispecerii şi maiştrii din secţiile de producţie preiau de la lansare *bonurile de consum*, *bonurile de lucru* şi repartizează sarcinile pe locurile de muncă, întocmind *graficele de producţie*, prin care se stabileşte momentul începerii şi terminării lucrului.

Pe măsura terminării unei operaţii, CTC-ul verifică piesele înscrise în bonurile de lucru, stabilind piesele bune rezultate, piesele rebutate şi cauzele rebutării lor.

Urmărirea fabricaţiei constă din două feluri de lucrări şi anume: pontajul muncii

Scanned with OKEN Scanner

prestate şi urmărirea rezultatelor fabricaţiei (se realizează de maiştrii şi dispecerii de atelier).

Fiecare secţie întocmeşte pentru produsele şi semifabricatele mai importante *raportul de producţie*, în care se înscriu rezultatele producţiei.

După ultima operaţie executată la un produs dintr-o secţie şi efectuarea CTC se întocmesc documentele: *bonul de predare*, *nota de rebut* sau *nota de remaniere*, după caz.

Bonul de predare este documentul pe baza căruia se face recepţionarea, predarea şi înregistrarea în contabilitate a produselor şi semifabricatelor rezultate din procesul de producţie. Pe baza lui se închid comenzile de fabricaţie şi fişele de postcalcul.

Nota de rebut cuprinde produsele, semifabricatele sau piesele rebutate definitiv, cauzele care au determinat rebuturile, precum şi operaţiile pe care le-a suportat până în momentul rebutării.

Nota de remaniere se întocmeşte pentru produsele, semifabricatele sau piesele care pot fi remaniate în urma unei prelucrări suplimentare şi serveşte la stabilirea cheltuielilor necesare în acest scop, la lansarea bonurilor de consum de materiale şi de manoperă pentru operaţiile suplimentare.

IX.3.6. ETAPELE CALCULAŢIEI COSTURILOR ŞI CARACTERISTICILE ACESTORA

Indiferent de aspectul formal sau funcţional al calculaţiilor, pentru atingerea scopului acestora, respectiv *calculul costului pe unitatea de produs, lucrare sau serviciu,* există o notă comună care vizează parcurgerea a o serie de etape sau trepte în cadrul cărora sunt utilizate *diverse procedee* capabile să asigure scopul urmărit, iar modalitatea practică de aplicare a unuia sau altuia dintre procedee şi succesiunea acestora pe parcursul calculaţiei îmbracă forma unei tehnici concrete denumită şi *„metodă de calculaţie a costurilor"*.

Etapele tehnicilor sau metodelor de calculaţie a costurilor pot fi sistematizate în trei grupe:

• *etape comune mai multor tehnici sau metode de calculaţie a costurilor*, cum ar fi:

– determinarea şi delimitarea cheltuielilor pe purtători şi locuri de cheltuieli;

– separarea cheltuielilor aferente producţiei finite de cele aferente producţiei în curs de execuţie;

– determinarea costului unitar.

• *etape specifice unor anumite categorii de tehnici sau metode de calculaţie*, ca:

– trecerea cheltuielilor fixe pe seama rezultatelor finale în cazul metodelor de tip parţial (ex. metoda costurilor variabile sau Direct-Costing) etc.

• *etape specifice unei anumite tehnici sau metode de calculaţie a costurilor*, cum ar fi: determinarea operativă a abaterilor şi trecerea lor asupra rezultatelor financiare finale, specifică metodei costurilor standard etc.

O caracteristică a calculaţiilor costurilor este dată de faptul că realizarea obiectivelor fiecărei etape necesare calculului costului presupune utilizarea unor *procedee* care, în raport de gradul de generalitate al etapelor, pot fi cu *caracter general* şi cu *caracter specific*.

Procedeele cu caracter general vizează observaţia, raţionamentul, comparaţia, analiza, sinteza, clasificarea, inducţia, deducţia şi calculul matematic. În principiu, *procedeele cu caracter general*, utilizate de calculaţia costurilor, *se subordonează*

Scanned with OKEN Scanner

calculului matematic care îmbracă cele mai diferite forme pentru determinarea costurilor, în sensul că, pornind de la operaţii elementare, aritmetice şi algebrice se poate ajunge până la elemente de algebră superioară, modelare matematică, grafuri etc.

Procedeele specifice calculaţiei costurilor, având în vedere etapele formării costurilor de producţie, se pot grupa astfel:

– procedee de determinare şi delimitare primară a cheltuielilor pe purtători şi locuri de cheltuieli;

– procedee de calcul şi decontare a producţiei secţiilor cu activitate interdependentă sau al prestaţiilor reciproce;

– procedee de repartizare a cheltuielilor indirecte pe purtătorii de costuri;

– procedee de separare a cheltuielilor aferente producţiei în curs de execuţie de cele aferente producţiei finite;

– procedee de calcul al costului unitar;

– procedee de separare a cheltuielilor în fixe şi variabile.

IX.3.7. PROCEDEE DE CALCULAŢIE A COSTURILOR PE PRODUS

► PROCEDEUL DIVIZIUNII SIMPLE

Acest procedeu este folosit pentru determinarea costului unitar în cazul fabricării unei cantităţi date de produse perfect omogene; el are la bază următoarea relaţie matematică:

$$\text{Cost unitar} = \frac{\text{mărimea absolută a cheltuielilor de producţie}}{\text{cantitatea producţiei care formează obiectul calculaţiei}}$$

Aplicat riguros, procedeul diviziunii este rar întâlnit, deoarece presupune, în cazul bazei de raportare a cheltuielilor, o producţie perfect omogenă, fapt rar întâlnit în producţia industrială modernă. El însoţeşte însă în cadrul diferitelor metode de calculaţie celelalte procedee folosite de acestea.

► PROCEDEUL COEFICIENŢILOR DE SUPLIMENTARE

Acest procedeu se foloseşte în acele întreprinderi sau secţii în cadrul cărora se fabrică mai multe produse pentru care se calculează costul de producţie distinct. Folosirea acestui procedeu presupune folosirea următoarelor calcule:

– determinarea unui singur sau a mai multor coeficienţi de repartizare care se obţin prin raportarea sumei totale a cheltuielilor indirecte de repartizat la o anumită bază convenţională (criteriu), care pot fi cheltuielile cu materii prime, cheltuielile cu manopera directă, total cheltuieli directe, număr de ore de funcţionare a maşinilor, greutatea pieselor etc.

– stabilirea cotelor de cheltuieli indirecte pentru fiecare produs: în acest scop se înmulţesc coeficienţii de repartizare stabiliţi, cu valoarea elementului luat ca bază de repartizare delimitat la nivelul fiecărui produs.

O mare importanţă pentru repartizarea cât mai judicioasă a cheltuielilor pe produse o are alegerea bazei de repartizare care trebuie să ţină seama de raportul dintre volumul cheltuielilor indirecte şi obiectele de calculaţie care le-au ocazionat. Între acestea trebuie să existe un raport de cauzalitate.

Procedeul coeficienţilor de suplimentare se poate aplica în două variante:

Scanned with OKEN Scanner

a) *Varianta coeficientului unic, când se foloseşte o singură bază şi un singur coeficient pentru repartizarea tuturor structurilor de cheltuieli indirecte.*

Utilizând un coeficient unic nu se ţine seama de gradul de participare a diferitelor categorii de cheltuieli la fabricarea produselor. Unele cheltuieli comune, cum ar fi cheltuielile generale ale secţiei, sunt relativ constante faţă de cheltuielile generale ale întreprinderii care au un caracter variabil în raport cu volumul producţiei.

b) *Varianta coeficienţilor multipli constă în utilizarea mai multor baze de repartizare, diferenţiate pe locuri şi categorii de cheltuieli.* În acest caz *se calculează mai mulţi coeficienţi de repartizare.* De exemplu, *pentru repartizarea cheltuielilor cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor se folosesc ca bază de repartizare orele-maşină de funcţionare, iar pentru cheltuielile generale ale secţiei, remuneraţiile directe etc.*

▶ PROCEDEUL COEFICIENŢILOR DE ECHIVALENŢĂ

Acest procedeu se utilizează în cadrul secţiilor de fabricaţie sau întreprinderilor unde, din aceeaşi materie primă prelucrată cu aceleaşi utilaje şi în condiţiile aceluiaşi procedeu tehnologic, se obţin mai multe produse (sortimente) cu caracteristici diferenţiate privind: dimensiuni, însuşiri şi calităţi. Este cazul industriei de prelucrare a ţiţeiului, industriei de prelucrare a maselor plastice, a cauciucului, de morărit etc. Acest tip de producţie este cunoscut sub denumirea de *producţie simultană.*

În cadrul acestui procedeu toate cheltuielile de producţie sunt colectate pe locuri de producţie şi pe articole de calculaţie, iar repartizarea cheltuielilor pe fiecare produs sau sortiment se face prin intermediul unor coeficienţi de echivalenţă. În acest scop întreaga producţie fabricată în secţia de producţie sau întreprindere, indiferent de produs sau sortiment, este transformată în mod convenţional cu ajutorul unor coeficienţi de echivalenţă în producţie omogenă. La stabilirea coeficienţilor de echivalenţă trebuie să se ţină seama ca aceştia să aibă o legătură directă cât mai apropiată de volumul cheltuielilor ocazionate de fiecare produs sau sortiment. *Coeficienţii de echivalenţă pot fi stabiliţi în funcţie de:* cantitatea de energie utilizată, cantitatea de materie primă utilizată, valoarea manoperei necesare, costul prestabilit al produselor, preţul de vânzare etc.

▶ PROCEDEUL DEDUCERII (EXCLUDERII) VALORII PRODUCŢIEI SECUNDARE

Acest procedeu cunoscut sub denumirea de *„procedeul restului"* sau al *„valorii rămase"* se aplică în cazul când dintr-un proces de producţie unitar rezultă concomitent un produs principal şi unul sau mai multe produse secundare şi nu există altă posibilitate de separare a cheltuielilor pe fiecare produs în parte.

Metoda îmbină de fapt deducerea valorii produselor secundare cu diviziunea simplă pentru restul cheltuielilor care privesc produsul principal. O menţiune deosebită se impune pentru stabilirea valorii produselor secundare.

La evaluarea produselor secundare se foloseşte, de regulă, preţul posibil de valorificare din care se scade: profitul întreprinderii producătoare şi cheltuielile de desfacere, de ambalare, de finisare, dacă respectivul produs comportă asemenea cheltuieli.

Scanned with OKEN Scanner

IX.3.8. REPARTIZAREA CHELTUIELILOR INDIRECTE

Contabilitatea cheltuielilor indirecte cuprinde două etape:

– *colectarea* cheltuielilor şi *repartizarea* acestora la sfârşitul perioadei pe fiecare produs sau lucrare executată pentru care se calculează costul distinct.

Cheltuielile indirecte care trebuie repartizate cu ocazia calculării costului de producţie constau, după caz, în cheltuielile indirecte de producţie, cheltuielile generale de administraţie, cheltuielile de desfacere şi alte cheltuieli indirecte incluse în costul produsului.

În funcţie de particularităţile organizării şi tehnologiei producţiei, precum şi de cerinţele asigurării unei calculaţii cât mai exacte şi rezonabile a costurilor, în practica întreprinderilor se cunosc mai multe procedee de repartizare a cheltuielilor indirecte:

– procedeul diviziunii simple;
– procedeul coeficienţilor de echivalenţă;
– procedeul coeficienţilor de suplimentare.

Toate aceste procedee reprezintă simultan şi procedee de calculaţie a costurilor pe purtători de costuri.

► PROCEDEUL DIVIZIUNII SIMPLE

Acest procedeu îşi găseşte aplicaţia în condiţiile întreprinderilor cu producţie omogenă, de regulă, fără producţie neterminată. (ex.: energie electrică, apă, abur, industrie extractivă etc.). În această situaţie totalul cheltuielilor indirecte se raportează la cantitatea de produse fabricate în secţie sau în întreprinderea respectivă şi se obţine cota de cheltuială indirectă pe unitatea de produs.

În continuare se prezintă *modul de calcul al coeficienţilor de echivalenţă* şi utilizarea lor în repartizarea cheltuielilor indirecte, luându-se ca bază costul standard pentru determinarea lor.

Să presupunem următoarele date:

– producţia fabricată în cursul unei luni în cadrul unei secţii principale de producţie la costul planificat:

- produsul A – 10.000 unităţi, cost standard, 6 lei;
- produsul B – 24.000 unităţi, cost standard, 12 lei;
- produsul C – 20.000 unităţi, cost standard, 3 lei.

– totalul cheltuielilor de producţie efectuate în secţie este de 374.000 lei.

În vederea stabilirii coeficienţilor de echivalenţă pentru fiecare produs se ia un produs etalon (produsul A), al cărui cost standard este de 6 lei, pentru care se stabileşte coeficientul 1. În raport cu acest coeficient se stabilesc coeficienţii pentru celelalte produse, prin raportarea costului standard al fiecărui produs la costul standard al produsului luat ca etalon. Coeficienţii astfel stabiliţi sunt:

K_1 (produs A) = 6 / 6 = 1;
K_2 (produs B) =12 / 6 = 2;
K_3 (produs C) = 3 / 6 = 1/2

Coeficienţii de echivalenţă se înmulţesc cu cantităţile realizate pentru fiecare produs şi se obţine producţia în unităţi echivalente astfel:

Scanned with OKEN Scanner

– produs A= 10.000 × 1 = 10.000 unităţi;
– produs B= 24.000 × 2 = 48.000 unităţi;
– produs C= 20.000 × 1/2 = 10.000 unităţi.
Total producţie în unităţi echivalente = 68.000 unităţi

Prin raportarea totalului cheltuielilor la producţia obţinută exprimată în unităţi echivalente se obţine costul pe unitatea echivalentă (C_{ue}):

$$C_{ue} = \frac{374.000}{68.000} = 5{,}50 \text{ lei}$$

Costul pe unitatea echivalentă se înmulţeşte cu cantităţile realizate din fiecare produs exprimate în unităţi echivalente şi se obţin cheltuielile totale aferente pentru fiecare produs.

Dacă raportăm aceste cheltuieli la cantităţile realizate (exprimate în unităţi fizice) pentru fiecare produs, se obţin cheltuielile efective pe unitatea de produs.

Pe baza datelor de mai sus, situaţia se prezintă astfel:

Situaţia de repartizare a cheltuielilor pe baza coeficienţilor de echivalenţă

Denumirea produsului	Costul complet standardizat	Coeficienţi de echivalenţă	Producţie realizată		Cheltuieli efective	
			Cantităţi fizice	Cantităţi echivalente	Total producţie	Pe unitate
A	6	1	10.000	10.000	55.000	5,50
B	12	2	24.000	48.000	264.000	11,00
C	3	1/2	20.000	10.000	55.000	2,75
TOTAL	x	x	54.000	68.000	374.000	×

Exemplu privind aplicarea variantei coeficientului unic de suplimentare:

Totalul cheltuielilor indirecte de producţie colectate la secţia nr. 1 sunt de 600.000 lei; procedeul de repartizare, *coeficienţi de suplimentare*. Baza de repartizare sunt retribuţiile directe şi obligaţiile unităţii stabilite în funcţie de retribuţiile directe, în sumă de 400.000 lei, care pentru cele 3 produse fabricate în secţie se prezintă astfel:

– produsul A ..... 150.000 lei;
– produsul B ..... 200.000 lei;
– produsul C ..... 50.000 lei;
TOTAL ..... 400.000 lei.

Totalul cheltuielilor indirecte de producţie = 600.000 lei.

$$K_{923} = \frac{\text{Totalul cheltuielilor indirecte de producţie}}{\text{Total baza de repartizare}} = \frac{600.000}{400.000} = 1{,}5$$

Cota de cheltuieli indirecte pentru fiecare produs este calculată în tabelul următor:

Situaţia repartizării cheltuielilor comune ale secţiei

Denumirea produsului	Baza de repartizare	Coeficient de repartizare (K_{923})	Cheltuieli repartizate
A	150.000	1,5	225.000
B	200.000	1,5	300.000
C	50.000	1,5	75.000
TOTAL	400.000	×	600.000

Precizări în ceea ce priveşte ordinea de repartizare şi criteriile utilizate pentru repartizarea cheltuielilor indirecte:

Scanned with OKEN Scanner

• *Cheltuielile de achiziţie (aprovizionare şi stocare), delimitate la nivelul subdiviziunii administrative (depozite sau magazii de materiale), inclusiv cheltuielile cu întreţinerea şi funcţionarea aparatului de aprovizionare, precum şi a bazei tehnico-materiale corespunzătoare, se repartizează pe produse în funcţie de valoarea materialelor consumate.* Acest calcul este posibil şi logic dacă avem în vedere faptul că în conţinutul cheltuielilor de achiziţie s-au cuprins (delimitat) numai cheltuielile aferente consumurilor, iar celelalte componente sunt desprinse din actuala concepţie de delimitare a cheltuielilor generale ale întreprinderii şi care la finele perioadei de gestiune se repartizează pe produsele executate;

• *Cheltuielile indirecte de producţie* (denumite şi de prelucrare sau de fabricaţie) se repartizează asupra produselor, semifabricatelor, comenzilor, lucrărilor sau serviciilor executate în cursul lunii, după actuala concepţie, proporţional cu valoarea: costurilor directe înregistrate, a salariilor directe, a materialelor directe, a cantităţilor obţinute din fiecare tip etc., în raport de specificul ramurii şi particularităţile procesului tehnologic;

• *Cheltuielile administrative şi financiare* (dobânzile bancare la întreprinderile cu ciclu lung de fabricaţie) se repartizează pe aceiaşi purtători de costuri, ca şi celelalte cheltuieli indirecte, proporţional cu costul de producţie (de fabricaţie sau de secţie) determinat;

• *Cheltuielile de distribuţie* se repartizează asupra produselor fabricate şi destinate vânzării, proporţional cu nivelul costurilor de producţie sau a cantităţilor vândute, în raport de natura producţiei.

Sub aspectul contabilităţi de gestiune, cheltuielile de distribuţie se repartizează în totalitate într-o perioadă de gestiune, având în vedere faptul că determinarea şi delimitarea cheltuielilor de desfacere, ca şi în cazul celor de aprovizionare, se fac în concordanţă cu vânzarea şi nu cu producţia, iar restul cheltuielilor componente au aspect de interes general şi administrativ-gospodăresc.

Pentru a câştiga timp, coeficienţii de repartizare sunt câteodată stabiliţi pe baza elementelor perioadei precedente, mai ales când producţia este stabilă.

PRECIZARE:

▼ Oricare dintre metodele de repartizare a cheltuielilor indirecte, în fond, este
▲ arbitrară.

Din punct de vedere contabil, este necesar a se întocmi un tablou sau o situaţie de repartizare a cheltuielilor indirecte pe produse, caz în care repartizarea cheltuielilor indirecte nu se reflectă cu ajutorul conturilor decât sub aspectul translocării în costul total de producţie, adică în debitul contului 902.

Există şi posibilitatea ca repartizarea cheltuielilor indirecte să se reflecte prin relaţiile de corespondenţă ce se stabilesc între conturile din grupa 92, astfel:

921 / = 923 – Repartizarea cheltuielilor comune ale secţiei.
A
B
C

921 / = 924 – Repartizarea cheltuielilor generale de administraţie.
A
B

Scanned with OKEN Scanner

C
921 / = 925 – Repartizarea cheltuielilor de desfacere.
A
B
C

IX.3.9. PROCEDEE DE SEPARARE A COSTURILOR ÎN FIXE ŞI VARIABILE

În activitatea practică, de analiză şi previzionare, este necesară exprimarea în valoare absolută a costurilor fixe şi variabile, motiv pentru care apare necesară separarea acestora din costul total.

Separarea părţii variabile de partea fixă se poate face pentru un cost de producţie, pentru un centru de analiză (loc de cheltuială) operaţional, sau pentru ansamblul cheltuielilor întreprinderii, în funcţie de scopul urmărit.

Pentru separarea cheltuielilor variabile şi fixe pot fi utilizate mai multe metode, şi anume:

a) *Separarea costurilor variabile şi fixe în raport de comportamentul cheltuielilor, aprioric cunoscut.*

Această metodă este aplicabilă anumitor genuri de cheltuieli care îşi păstrează comportamentul în timp, cum ar fi: amortizarea clădirilor şi echipamentelor, salariile personalului TESA şi cheltuielile sociale aferente (în condiţii de stabilitate), primele de asigurare, impozitele şi taxele, cunoscute în calitate de *cheltuieli fixe*; consumurile de materii prime şi materiale auxiliare directe, manopera directă, consumurile de energie şi combustibil tehnologic, cunoscute în calitate de *cheltuieli variabile*.

b) *Separarea cheltuielilor variabile şi fixe prin analize pe bază de studiu tehnic;*

De regulă, această metodă este aplicabilă cheltuielilor cu întreţinerea şi funcţionarea laboratoarelor, atelierelor de proiectare sau a costurilor antrenate de existenţa şi funcţionarea utilajelor productive în mod individual.

c) *Separarea costurilor variabile şi fixe pe bază de studii statistice a datelor contabile.*

Această metodă este utilizată pentru determinarea relaţiei care există între cheltuielile înregistrate în timpul unei anumite perioade şi nivelul activităţii corespunzătoare.

IX.3.10. IMPUTAREA RAŢIONALĂ A COSTURILOR

Definit prin prisma contabilităţii financiare sau *generale „costul de producţie al unui bun"* cuprinde:

– costul de achiziţie a materiei prime şi al materialelor consumate;
– celelalte cheltuieli de producţie directe;
– cota cheltuielilor indirecte de producţie determinate raţional ca fiind legate de fabricaţia acestuia.

În consecinţă:

– cheltuielile generale de administraţie;

Scanned with OKEN Scanner

– cheltuielile de desfacere;
– cheltuielile financiare;
– cheltuielile extraordinare;
– *nu se includ în costurile de producţie.*

Altfel spus, pentru evaluarea stocurilor, la ora actuală se utilizează un cost direct mixt şi nu un cost complet comercial, aşa cum am fost obişnuiţi în vechiul sistem contabil.

Dacă vom compara costul de producţie, definit şi caracterizat mai sus, cu tipologia costurilor efectuată de contabilitatea de gestiune, se observă că acesta este identic cu *costul de secţie, respectiv cu costul de fabricaţie al produsului, cu condiţia ca firma să lucreze la nivelul activităţii normale.*

NOTĂ:

▼ Pentru calcularea costurilor de producţie, cheltuielile, după natura lor, înregistrate în contabilitatea generală, pot fi grupate astfel:

a) cheltuieli directe (materii prime şi materiale directe, remuneraţii directe, contribuţia privind asigurările şi protecţia socială şi alte cheltuieli directe);

b) cheltuieli indirecte de producţie (cheltuieli comune ale secţiei);

c) cheltuieli de desfacere;

▲ d) cheltuieli generale de administraţie.

Cheltuielile directe plus cheltuielile indirecte de producţie, repartizate raţional asupra produselor fabricate, lucrărilor executate şi serviciilor prestate, formează *costul de producţie* al acestora.

ATENŢIE!

▼ *Cheltuielile generale de administraţie şi cheltuielile de desfacere sunt în general excluse din costul de producţie* (în afară de cazul când condiţiile specifice de exploatare justifică luarea lor în consideraţie).

Dacă la costul de producţie se adaugă cheltuielile generale de administraţie şi cheltuielile de desfacere se obţine *costul complet al acestora.*

▲ *Nu se include în costul de producţie costul subactivităţii.*

PRECIZARE:

▼ *Prin aplicarea metodei de calculaţie a costurilor, este necesar să se asigure determinarea costului subactivităţii care, de regulă, nu se include în costul produselor,*

▲ *ci se reflectă în rezultatul exerciţiului.*

Costul subactivităţii se poate determina după formula:

$$\text{Costul subactivităţii} = \text{Cheltuieli fixe} \times \left[1 - \frac{\text{nivel real al activităţii}}{\text{nivel normal al activităţii}}\right]$$

Pentru stabilirea nivelului de activitate pot fi luate în calcul: volumul producţiei, orele de funcţionare a utilajelor, gradul de utilizare a capacităţilor de producţie sau alţi factori.

În costul subactivităţii vor fi incluse şi pierderile din rebuturi determinate de eşecul tehnic al producţiei.

NOTĂ:

▼ Expresia *„cheltuieli indirecte de producţie repartizate raţional"*, arată că în costul producţiei nu se include „costul subactivităţii", respectiv costul aferent capacităţilor

▲ neutilizate.

Scanned with OKEN Scanner

Clarificarea problemei costurilor normale şi determinarea costului subactivităţii nu pot fi efectuate în afara înţelegerii corecte a noţiunii de *activitate* sau *capacitate necesară stabilirii costurilor.*

Determinarea activităţii normale sau a capacităţii normale este o problemă delicată.

Din punct de vedere teoretic, putem discuta de *două tipuri de capacităţi:*

– *capacitatea nominală sau teoretică*, exprimată prin numărul total de ore de producţie, dacă unitatea ar lucra în „foc continuu".

– *capacitatea normală*, respectiv producţia fizică exprimată în ore, determinată prin diminuarea capacităţii teoretice (nominale) cu timpii aferenţi întreruperilor personalului de lucru, cu întreruperile inevitabile aferente reparaţiilor, timpii aferenţi inventarelor etc.

Aşadar, *capacitatea normală este mai mică decât capacitatea teoretică sau nominală.*

Alături de cele două noţiuni, se pune problema capacităţii reale. *Capacitatea reală*, teoretic, trebuie să corespundă utilizării unei capacităţi normale, altfel spus, *capacitatea reală este o capacitate normală de producţie.*

Practic *volumul producţiei trebuie determinat pe baza volumului posibil al vânzărilor,* ceea ce conduce la determinarea unei capacităţi diferite faţă de capacitatea normală. Pe de altă parte, există procese de fabricaţie care implică o înlănţuire în serie a atelierelor sau secţiilor de producţie şi ale căror capacităţi de producţie normale pot fi diferite.

În astfel de situaţii, atelierul sau secţia care prezintă capacitatea cea mai scăzută constituie o „strangulare" şi impune de fapt nivelul de producţie celorlalte ateliere sau secţii situate în amonte sau în aval. Ne aflăm astfel în faţa unei „capacităţi de structură", iar subactivitatea care se manifestă poate fi măsurată în termeni de cost.

Pe de altă parte, însăşi întreprinderea, din diferite motive de ordin cojunctural, poate să-şi programeze o capacitate inferioară celei normale. Apare astfel o *„capacitate sau o activitate programată"*.

Problema care se pune este aceea cum determinăm capacitatea reală în etapa de derulare a activităţii? Pe baza timpului de funcţionare a utilajelor sau pe baza timpului de prezenţă la lucru a muncitorilor?

Dacă avem în vedere modul în care am definit capacitatea, se desprinde ideea că este necesară o corelare a celor două categorii de timpi. În acest sens vor fi necesare o evidenţă operativă a timpului de funcţionare a utilajelor şi stabilirea unei relaţii între timpul de lucru al muncitorilor şi timpul de funcţionare a utilajelor. Pentru aceasta, se vor deduce timpii neproductivi şi se va multiplica diferenţa printr-un coeficient determinat de către compartimentul tehnic.

Rezultă, aşadar, că în etapa de derulare a activităţii este necesară analiza influenţei pe care o produce nivelul de activitate asupra costurilor.

Dacă avem în vedere gruparea cheltuielilor în raport de dependenţa lor cu volumul producţiei, în cheltuieli fixe şi variabile, se va observa că volumul cheltuielilor fixe deşi rămâne constant, pe unitatea de produs se va diminua sau va creşte pe măsură ce va creşte sau se va diminua volumul producţiei, adică invers proporţional, aşa cum se observă din următorul exemplu:

Situaţia comparativă a costurilor

Scanned with OKEN Scanner

Explicaţii	Activitatea normală	Activitatea reală
Producţie (buc)	1.000	900
Cheltuieli variabile	24.800	22.320
Cheltuieli fixe	33.000	33.000
TOTAL COST	57.800	55.320
Cost unitar	57,8	61,47

Prin urmare, costul subactivităţii reale, la nivelul căruia s-a repartizat acelaşi volum de cheltuieli fixe, este mai mare decât costul activităţii normale deoarece volumul de producţie realizat este mai mic.

Pentru a elimina incidenţa variaţiilor volumului de activitate şi pentru a menţine costul constant la nivelul capacităţii normale, este suficient de a considera că cheltuielile fixe trebuie repartizate numai asupra capacităţii normale, adică este necesară o repartizare raţională a cheltuielilor fixe sau de structură, pe baza unui coeficient denumit *„coeficient de imputare raţională"*, conform următoarei relaţii de determinare:

$$C_{ir} = \frac{AR}{AN}$$, în care

C_{ir} = coeficient de imputare raţională;
AR = activitatea reală;
AN = activitatea normală.

În cazul în care coeficientul stabilit este subunitar, va apare un surplus de cheltuieli care vor rămâne nerepartizate şi care, în fapt, reprezintă *„costul unei subactivităţi"*. În caz contrar, se vor repartiza cheltuieli în plus, aspect de fictivitate, denumite *„Prime de supraactivitate"*.

Din cele de mai sus rezultă că se pot determina doi indicatori de caracterizare a gestiunii, şi anume:

a) Costul activităţii normale (C_{an}): $C_{an} = CV + CF\frac{AR}{AN}$;

b) Costul subactivităţii (C_{sa}): $C_{sa} = CF - CF\frac{AR}{AN}$.

ceea ce nu modifică cu nimic esenţa costului total, deoarece suma algebrică a celor două costuri reprezintă în fapt costul total exprimat prin cele două componente ale sale, respectiv cheltuielile variabile totale (CV) şi cheltuielile fixe totale (CF).

În condiţiile în care activitatea de producţie este omogenă, costul subactivităţii se poate determina şi în funcţie de activitatea de producţie exprimată în unităţi fizice.

În anumite situaţii, o unitate economică, o secţie, un atelier, din diverse motive, nu-şi poate prevedea utilizarea deplină a capacităţii de producţie, fapt pentru care îşi programează un nivel corespunzător unei activităţi inferioare celei normale.

Din punct de vedere contabil, costul subactivităţii, generat de utilizarea necorespunzătoare a capacităţii de producţie, în esenţă este o abatere de la nivelul programat al costurilor, deoarece în etapa de programare se consideră că toate costurile sunt repartizate raţional.

Prin urmare, el serveşte în activitatea de analiză a gestiunii.

Scanned with OKEN Scanner

Posibilitatea de reflectare contabilă ca o abatere de cost derivă şi din faptul că, analizând cu atenţie semnificaţia costului subactivităţii, vom observa că de fapt ne aflăm în faţa principiilor metodei costurilor standard care oferă tehnica de determinare şi analiză a abaterilor cheltuielilor indirecte efective faţă de nivelul previzionat al acestora şi că „abaterea de capacitate" nu este altceva decât însuşi „costul subactivităţii".

IX.3.11. DECONTAREA INTERNĂ A PRODUCŢIEI SECŢIILOR CU ACTIVITĂŢI INTERDEPENDENTE

În cadrul unora dintre întreprinderile industriale au loc livrări reciproce de produse, lucrări şi servicii între secţii sau ateliere pentru nevoile lor de producţie.

Aceasta constituie, în primul rând, o caracteristică a activităţii auxiliare (staţii de transformatori, centrale de apă, centrala termică, staţii de compresoare, ateliere de întreţinere şi reparaţii). Astfel, centrala de apă livrează centralei termice apa necesară procesului de producere a aburului, dar la rândul său centrala de apă primeşte în anumite perioade ale anului energia termică pentru încălzit, provenind de la centrala de aburi. Tot astfel, staţiile de transformatori livrează celorlalte ateliere auxiliare energie electrică, dar la rândul lor primesc de la ele apă industrială, prestaţii sub forma transporturilor interne etc.

Deservirea reciprocă intervine în unele unităţi industriale şi între secţiile lor de bază. Astfel, în centralele electrice de termoficare, producţia de energie electrică este condiţionată de producerea prealabilă a energiei termice (sub formă de aburi), dar pentru producerea acesteia din urmă este nevoie, între altele, şi de energie electrică obţinută în aceeaşi uzină.

Produsele, lucrările şi serviciile industriale caracterizate printr-un asemenea mod de obţinere sunt cunoscute sub denumirea de *produse de fabricaţie interdependentă.*

În această situaţie, calculul costurilor prezintă particularităţi. Dacă ne referim, spre exemplu, la marile uzine electrice de termoficare, rezultă că pentru a calcula costul energiei electrice avem nevoie de costul aburului; la rândul său, calculul costului la abur presupune determinarea prealabilă a costului energiei electrice. Intervine, aşadar, în calculaţie un cerc vicios.

Pentru a calcula costul producţiei de fabricaţie interdependentă se pot folosi mai multe procedee.

a) *Un prim procedeu* ar fi acela al elaborării calculaţiilor privind costul fiecărui produs, *fără a ţine seama de prestaţiile reciproce*. Acest procedeu este folosit mai ales în etapa de elaborare a antecalculaţiilor.

b) *Un alt procedeu* este acela potrivit căruia prestaţiile reciproce dintre ateliere sau secţii se evaluează la un preţ prestabilit, cum ar fi costul efectiv al perioadei precedente sau costul planificat.

Cantităţile de produse şi servicii evaluate astfel se scad de la secţia furnizoare şi se adaugă la costurile secţiei primitoare. După aceea se poate calcula costul unitar al producţiei fiecărei secţii prin diviziune simplă.

Acest procedeu se poate utiliza numai pentru secţiile (atelierele) cu producţie omogenă.

c) *Procedeul calculului iterativ*, cunoscut şi sub denumirea de *procedeul „reiterării"*, are la bază premisa potrivit căreia costul cantităţilor de produse livrate de către o secţie

Scanned with OKEN Scanner

celorlalte secţii reprezintă, faţă de totalul cheltuielilor secţiei care le-a furnizat, aceleaşi proporţii pe care le reprezintă cantităţile respective luate separat faţă de totalul producţiei fabricate de secţia care le-a furnizat.

Calculele se efectuează astfel:

1) Se determină ponderea producţiei livrate fiecărei secţii auxiliare beneficiare, raportând cantitatea livrată la totalul producţiei realizate de secţia auxiliară furnizoare, deci: $K_j = \frac{q_j}{Q}$, în care:

q_j – cantităţile de produse livrate celorlalte secţii luate separat;

Q – totalul producţiei fabricate de către secţia furnizoare.

2) Coeficienţii sau ponderile calculate se aplică succesiv la cheltuielile înregistrate la secţia auxiliară furnizoare, obţinându-se cheltuielile aferente producţiei livrate fiecărei secţii auxiliare beneficiare. Calculele se reiau până ce diferenţele care apar la nivelul secţiei auxiliare furnizoare şi care reprezintă preluări de cote de cheltuieli în sistemul prestaţiilor reciproce nu mai sunt semnificative pentru nivelul costului;

3) Calculul costului pe unitatea de produs, cu care se decontează producţia destinată secţiilor principale de producţie sau sectoarelor de cheltuieli din cadrul întreprinderii, se determină conform relaţiei:

$$C_u = \frac{C_{hi} + C_{hp} - C_{hl}}{Q - \sum q_l}$$, în care:

Ch_i – cheltuielile iniţiale ale secţiei auxiliare furnizoare, înregistrate înainte de începerea decontărilor reciproce;

Ch_p – cheltuielile aferente producţiei preluate în sistemul prestaţiilor reciproce;

Ch_l – cheltuielile aferente producţiei livrate în sistemul prestaţiilor reciproce;

Q – cantitatea de producţie obţinută (mai puţin consumul propriu) de secţia auxiliară furnizoare şi destinată decontărilor către alte secţii auxiliare;

q_l – cantitatea de producţie livrată de secţia auxiliară furnizoare în sistemul prestaţiilor reciproce.

d) *Procedeul algebric* implică determinarea costului producţiei de fabricaţie interdependentă cu ajutorul unui sistem de ecuaţii lineare.

În folosirea lui se porneşte de la următoarele premise:

1) Costul unitar al producţiei diferitelor secţii auxiliare (ateliere, formaţii de producţie) se consideră necunoscut şi se notează convenţional, folosind simbolurile, de exemplu: *x* – pentru energie electrică; *j* – pentru abur; *z* – pentru apă potabilă.

2) Pentru formarea sistemului de ecuaţii se ţine seama de următorul principiu: „producţia fiecărei secţii evaluată în funcţie de costul său unitar este egală cu cheltuielile iniţiale ale secţiei producătoare, la care se adaugă prestaţiile primite de la celelalte secţii evaluate în funcţie de costul lor unitar".

Costul unitar stabilit prin acest procedeu este acelaşi indiferent de destinaţia producţiei (prestaţii reciproce, alte sectoare din cadrul întreprinderii etc.).

Atât procedeul calculelor iterative (reiterării), cât şi cel al calculelor algebrice se pot utiliza în situaţia când în sistemul prestaţiilor reciproce au intrat numai secţii (formaţii) cu

Scanned with OKEN Scanner

producţie omogenă.

Dacă în acest sistem de prestaţii intră şi secţii cu producţie variată (cum se întâmplă, de regulă, în cazul activităţilor auxiliare) procedeele amintite nu se mai pot utiliza pentru calculul costurilor, deoarece producţia complexă nu se mai poate exprima cantitativ prin intermediul unei singure unităţi de măsură fizice. Lipsa unităţilor omogene de exprimare cantitativă a producţiei face imposibil calculul coeficienţilor în virtutea cărora se preiau succesiv cote de cheltuieli din totalul ocazionat de secţia furnizoare şi, respectiv, în celălalt caz, formarea sistemului de ecuaţii.

Determinarea costurilor unitare în astfel de situaţii implică atât folosirea altor procedee, cât şi adoptarea unor criterii pentru stabilirea ordinii de succesiune în efectuarea calculaţiilor.

În principiu, la baza acestei ordini stau legăturile tehnologice dintre secţii (ateliere). Aceasta înseamnă că în cazul unor secţii având legături tehnologice stabile, ordinea de succesiune privind calculul costurilor este totdeauna aceeaşi.

Ordinea de succesiune a calculelor este următoarea:

• Decontarea producţiei interdependente se începe de la secţiile omogene către cele cu activitate eterogenă, evaluarea făcându-se la un cost prestabilit (costul standard sau costul efectiv al lunii precedente);

• Se determină costul unitar şi se decontează producţia secţiilor auxiliare cu activitate eterogenă care se găsesc numai în calitatea de secţii furnizoare sau a celor care nu au intrat în sistemul relaţiilor reciproce;

• Se continuă cu secţiile auxiliare care furnizează cele mai mari cantităţi de produse sau care au primit cele mai mici cantităţi;

• Se încheie decontarea cu secţiile care au furnizat cele mai mici cantităţi de produse sau servicii, în schimb au primit cele mai multe prestaţii.

În ultimele două etape enunţate, pentru calculul costului unitar se foloseşte formula de calcul de la reiterare.

▶ DECONTAREA PRODUCŢIEI AUXILIARE CONSUMATĂ DE ACTIVITĂŢILE DE BAZĂ

După colectarea tuturor cheltuielilor de producţie aferente secţiilor auxiliare, ţinând seama de etapele precedente şi calcularea costului pe unitatea de produs, serviciu sau lucrare, se determină valoarea producţiei destinată secţiilor de bază, de distribuţie şi a sectorului administrativ.

În cazul secţiilor care nu au intrat în sistemul prestaţiilor reciproce, costul unitar se determină astfel:

• *la secţiile cu producţie omogenă* se raportează cheltuielile totale de producţie la cantitatea de produse exprimate în unităţi naturale;

• *la secţiile cu producţie eterogenă* se determină costul efectiv al fiecărei lucrări sau serviciu prestat, în mod similar ca la producţia de bază, şi se decontează conform destinaţiei acesteia.

În cazul secţiilor care au intrat în sistemul prestaţiilor reciproce se aplică unul din procedeele prezentate, care conduc în mod implicit la stabilirea costului unitar cu care urmează a se deconta producţia obţinută, pe destinaţiile acesteia.

Indiferent de relaţiile de dependenţă în care se află secţiile auxiliare, o dată determinat

Scanned with OKEN Scanner

costul pe unitatea de măsură a activităţii desfăşurate, acesta se aplică succesiv la destinaţiile producţiei şi se obţine cota de cheltuieli preluată de secţiile beneficiare în cauză.

▶ REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A DECONTĂRII ACTIVITĂŢILOR SECŢIILOR AUXILIARE

Decontarea activităţilor secţiilor auxiliare se poate efectua pe cale extracontabilă sau se poate reflecta pe cale contabilă.

Pe cale extracontabilă, se elaborează Tabloul de colectare şi decontare a cheltuielilor. În acest tablou sumele decontate se vor înscrie în roşu, iar cele primite prin decontare se vor înscrie în negru. În felul acesta, sistemul de decontare a producţiei sau activităţii secţiilor auxiliare către secţiile principale sau alte locuri de cheltuieli, după determinarea şi preluarea prestaţiilor reciproce dintre secţiile auxiliare înseşi, va avea aspectul unor decontări în „*scară*".

Pe cale contabilă, se pot stabili relaţii de corespondenţă, pe de o parte între analiticele contului 922, iar pe de altă parte, a unor relaţii de corespondenţă între contul 922 şi celelalte conturi de calculaţie care exprimă nivelul cheltuielilor colectate de secţiile principale, sectorul administrativ sau de sectorul de distribuţie, în calitatea lor de secţii beneficiare ale activităţii auxiliare, astfel:

922/ analitic secţia B analitic secţia C	= **922/** analitic secţia A	– Reflectarea decontărilor reciproce dintre secţiile auxiliare
%	= **922/** analitic secţia A	– Reflectarea decontărilor către secţiile principale, sectorul administrativ şi de distribuţie
923/ analitic secţia I analitic secţia II, etc.		
924		
925		

IX.3.12. DETERMINAREA COSTURILOR PRIVIND PRODUCŢIA ÎN CURS DE EXECUŢIE

Producţia în curs de execuţie se determină prin inventarierea producţiei neterminate la sfârşitul perioadei, prin metode tehnice de constatare a stadiului sau gradului de efectuare a operaţiilor tehnologice şi prin metode contabile directe.

Producţia neterminată cuprinde acea parte a producţiei al cărei proces de fabricaţie nu a fost terminat, prezentându-se sub forma unor obiecte ale muncii aflate în curs de prelucrare, în secţiile de producţie şi care ocupă o situaţie intermediară între materia primă şi semifabricat sau între semifabricat şi produsul finit. Producţia neterminată include şi acele produse finite nerecepţionate şi pentru care nu s-au întocmit formele de predare la magazie.

În expresie bănească, producţia neterminată este formată din valoarea materialelor, semifabricatelor şi pieselor în curs de prelucrare, precum şi din cheltuielile de manoperă aferente. În unele cazuri, cheltuielile aferente producţiei neterminate cuprind şi o cotă de cheltuieli indirecte de producţie.

Metoda directă sau a inventarierii constă în inventarierea stocurilor de producţie neterminată la sfârşitul perioadei şi evaluarea acestora:

Inventarierea stocurilor de producţie neterminată este precedată de restituirea, predarea la magazie a materialelor care nu au suferit nici o prelucrare, a pieselor complet finisate, a rebuturilor definitive şi a deşeurilor care nu pot fi asimilate cu producţia

Scanned with OKEN Scanner

neterminată. În listele de inventariere, întocmite pe fiecare secţie, se înscriu stocurile de producţie neterminată constatate pe fiecare produs, comandă sau piesă, cu indicarea gradului de finisare.

Evaluarea stocurilor de producţie neterminată stabilite prin inventariere se efectuează la costul efectiv din perioada curentă stabilit, de regulă, pe aceleaşi articole de calculaţie utilizate, în determinarea costului efectiv al producţiei finite.

În ramurile cu ciclu scurt de fabricaţie, în care volumul producţiei neterminate este neînsemnat sau în cazul producţiei de masă, la care volumul producţiei neterminate este relativ constant de la o perioadă la alta, în valoarea producţiei neterminate se includ numai cheltuielile directe. Cu ocazia evaluării producţiei neterminate, nivelul cheltuielilor cu materiile prime şi materialele directe se determină pe baza cantităţilor de materiale consumate până în faza de prelucrare în care se află producţia neterminată (stabilite în funcţie de normele de consum specific), ponderate cu preţurile unitare ale materialelor.

Mărimea cheltuielilor cu manopera rezultă din însumarea remuneraţiilor directe prevăzute pentru fazele de prelucrare pe care le-a parcurs producţia neterminată, contribuţia la asigurările sociale şi contribuţia la fondul de şomaj şi se calculează prin aplicarea procentelor legale la baza de calcul folosită.

Cheltuielile indirecte de producţie se stabilesc potrivit procedeelor folosite la repartizarea lor. În acest scop, se aplică coeficienţii de repartizare la baza de referinţă, de regulă, remuneraţiile directe corespunzătoare producţiei neterminate.

Pentru evaluarea producţiei neterminate se pot utiliza în afara costului efectiv al perioadei şi alte categorii de costuri cum sunt: costul efectiv din perioada precedentă şi costul prestabilit.

Utilizarea acestor preţuri permite calcularea costului producţiei finite cu rapiditate, dar implică anumite abateri faţă de cheltuielile efective încorporate în producţia neterminată care influenţează exactitatea costului efectiv calculat pentru producţia finită.

Metoda gradului de finisare tehnică constă în determinarea şi evaluarea producţiei neterminate pornind de la gradul de finisare sau gradul de efectuare a operaţiilor tehnologice stabilit procentual de către comisia tehnică de inventariere. Producţia finită are gradul de finisare 100%. Un asemenea grad poate căpăta caracter de permanenţă, fiind stabilit ca o normă tehnică privind producţia neterminată.

Relaţiile de calcul al producţiei neterminate în cazul acestei metode sunt:

a) *exprimarea producţiei fabricate (finită şi neterminată) în „unităţi convenţionale grad de finisare"* (Q_{conv}),

$$Q_{conv} = \begin{array}{c}\text{Cantitatea de producţie}\\ \text{finită exprimată în grad}\\ \text{de finisare 100\%}\end{array} + \begin{array}{c}\text{Cantitatea de producţie neterminată}\\ \text{exprimată în raport cu gradul}\\ \text{de finisare (între 0 – 100\%)}\end{array}$$

b) *determinarea costului de producţie pe „unitate producţie convenţională grad de finisare"* (C_{conv}):

$$C_{conv} = \frac{\text{Total costuri de producţie delimitate pe obiectul de calculaţie}}{Q_{conv}}$$

c) *evaluarea producţiei neterminate,*

Scanned with OKEN Scanner

$$\text{Producţia neterminată la sfârşitul perioadei} = C_{conv} \times \text{Cantitatea de producţie neterminată exprimată în raport cu gradul de finisare (între 0 – 100%)}$$

Metoda contabilă constă în stabilirea cheltuielilor aferente producţiei neterminate pe baza datelor contabilităţii şi ale evidenţei operative, fără a se proceda la inventarierea ei, şi din această cauză are un caracter convenţional.

Potrivit acestei metode, valoarea producţiei neterminate se stabileşte pe fiecare obiect de calculaţie, pe baza datelor din contul **921** *„Cheltuielile activităţii de bază"*, analiticul respectiv, care reflectă în debit totalul cheltuielilor efective, iar în credit costul efectiv al producţiei finite, soldul debitor reprezentând costul efectiv al producţiei neterminate.

Pentru evaluarea producţiei finite predate la magazie sunt folosite costul standard sau costul efectiv al perioadei precedente. Diferenţele care apar între acest preţ de înregistrare şi costul efectiv stabilit la terminarea întregii comenzi se reflectă în costul ultimului lot de produse predat.

Utilizarea acestei metode implică o anumită aproximaţie la întreprinderile cu producţie individuală sau de serie mică, unde evidenţa cheltuielilor de producţie se organizează pe comenzi, existând posibilitatea separării, cu ajutorul analiticelor contului **922** *„Cheltuielile activităţii de bază"*, a cheltuielilor privind comenzile terminate de cheltuielile privind comenzile neterminate.

În cazul unei întreprinderi producătoare, schema de calcul a costurilor, marjelor şi rezultatului se prezintă astfel:

- *Vânzarea de produse, lucrări şi servicii (fără TVA)*

(–) *Costul de achiziţie a materiilor prime şi materialelor consumabile corespondente vânzărilor*

(=) *Marja asupra costului de achiziţie*

(–) *Cheltuielile de producţie variabile*

(–) *Alte cheltuieli variabile*

(=) *Marja asupra costului variabil (marja de producţie)*

(–) *Cheltuieli fixe*

(=) *REZULTATUL EXERCIŢIULUI*

Exemplificativ, mecanismul de formare a costului variabil, a costurilor fixe şi a rezultatului se prezintă astfel:

Specificare	Pe unitate	Total	% faţă de cifra de afaceri
Cifra de afaceri	18	900.000	100,00
(–) Costuri variabile	8	400.000	44,44
(=) Marja asupra costurilor variabile	10	500.000	55,56
(–) Costuri variabile	x	370.000	41,11
(=) Rezultatul	x	130.000	14,45

Pornind de la exemplul de mai sus, interes prezintă analiza relaţiei cost – preţ – volum prin prisma indicatorilor:

a) ***punctul de echilibru (pragul de rentabilitate) sau cifra de afaceri critică*** corespunde situaţiei în care rezultatul este egal cu zero.

Scanned with OKEN Scanner

Acest punct poate fi determinat în număr de unităţi vândute pe baza relaţiei:

Punctul critic = Total costuri fixe/Marja de producţie pe unitate = 370.000/10 = = 3.700 unităţi de produs.

O a doua relaţie este cea a calculării în unităţi monetare prin cifra de afaceri critică, relaţia fiind:

Cifra de afaceri critică = Total costuri fixe/Marja asupra costului variabil = = 370.000/55,56% = 665.948 lei.

b) ***factorul de acoperire*** exprimă rata rentabilităţii potenţiale, respectiv câte procente din volumul vânzărilor sunt necesare pentru acoperirea cheltuielilor fixe şi obţinerea unui beneficiu.

Factorul de acoperire = Marja brută de producţie/Cifra de afaceri realizată = = 500.000/900.000 = 55,56%.

sau

Factorul de acoperire = Total costuri fixe/Cifra de afaceri critică = = 370.000/665.968 = 55,56%

IX.3.13. ORGANIZAREA CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE

▶ ASPECTE GENERALE PRIVIND ORGANIZAREA CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE ÎN ŢARA NOASTRĂ

Legea contabilităţii, prin conţinutul său, are în vedere întregul sistem contabil al agenţilor economici şi nu numai o componentă sau alta a acestuia. În acest context, observăm că încă din art. 1 se precizează: "Societăţile comerciale, societăţile/companiile naţionale, regiile autonome, institutele naţionale de cercetare-dezvoltare, societăţile cooperatiste şi celelalte persoane juridice cu scop lucrativ au obligaţia să organizeze şi să conducă contabilitatea proprie, respectiv contabilitatea financiară şi contabilitatea de gestiune adaptată la specificul activităţii."

Aşadar, organizarea contabilităţii de gestiune nu este facultativă, în spiritul legii enunţate este obligatorie, dar, spre deosebire de contabilitatea generală (financiară), prezintă o anumită suplete în utilizarea regulilor şi metodelor care răspund cel mai bine managementului întreprinderii.

Organizarea contabilităţii de gestiune presupune un ansamblu de activităţi desfăşurate de o întreprindere în vederea realizării unui sistem informaţional eficient privind calculul costului; analiza eficienţei activităţii desfăşurate; elaborarea, urmărirea şi controlul bugetelor de cheltuieli, subordonată conducerii la toate nivelurile structurilor organizatorice.

În acest sens, se ridică o serie de probleme, printre care:

a) ***Precizarea organelor cărora li se încredinţează executarea lucrărilor*** contabilităţii de gestiune. Această problemă, în ţara noastră, în funcţie de complexitatea activităţii şi mărimea întreprinderii, se poate realiza după două concepţii:

• O primă modalitate ţine de *concepţia disparată*, potrivit căreia activităţile de calculaţie a costurilor şi cele de analiză şi fundamentare a deciziilor sunt subordonate unor compartimente distincte din cadrul întreprinderii. Astfel, lucrările de calcul al costului pot fi executate fie în cadrul unui compartiment distinct, denumit „postcalcul", subordonat

Scanned with OKEN Scanner

directorului economic, fie în cadrul compartimentului financiar-contabil, în timp ce elaborarea bugetelor pe feluri de activităţi se realizează în cadrul compartimentelor corespunzătoare funcţiilor întreprinderii, sub supravegherea şi coordonarea acestora de către biroul plan-dezvoltare. Gradul de centralizare sau descentralizare al lucrărilor este funcţie de mărimea întreprinderii şi complexitatea activităţii desfăşurate.

• O a două modalitate ţine de *concepţia integrată*, care presupune concentrarea lucrărilor în cadrul aceluiaşi compartiment funcţional, cunoscut sub denumirea de „preţuri, costuri, analize economice", care să fie subordonat conducerii întreprinderii.

Fiecare din variantele prezentate are avantaje şi dezavantaje, în următorul sens: în prima variantă există posibilitatea specializării, a unui control reciproc în privinţa metodologiei şi certitudinii datelor, dar există dezavantajul lipsei unei viziuni unitare asupra ansamblului lucrărilor contabilităţii de gestiune; în cea de a doua variantă se înlătură dezavantajul celei dintâi, dar se creează un volum sporit de lucru şi o dependenţă a acestui compartiment de alte compartimente funcţionale din cadrul întreprinderii în privinţa culegerii informaţiilor. Cu toate acestea, cea de a doua variantă exprimă cel mai corect esenţa, rolul şi importanţa contabilităţii de gestiune în cadrul conducerii.

b) ***Alegerea metodei celei mai corespunzătoare de organizare a evidenţei cheltuielilor, calculul costului şi elaborării bugetelor*** este o problemă dependentă de o serie de factori, cum ar fi: caracterul diferit al producţiei, aspectul de sezonalitate, specificul procesului tehnologic, nomenclatura de fabricaţie, durata ciclului de producţie, tendinţa de evoluţie a unor factori, precum şi scopul urmărit de conducerea unei întreprinderi. Alegerea unei metode ridică o serie de probleme legate de precizarea categoriilor de purtători de costuri, a unităţii de calculaţie, stabilirea centrelor de analiză, a tehnicilor de previzionare, urmărire şi control, precizarea sistemului de documente şi a criteriilor lor de întocmire şi circuit.

c) ***Precizarea perioadelor de executare a lucrărilor*** contabilităţii de gestiune. În acest sens este necesar să se precizeze organele care vor fi informate, perioadele când informaţiile sunt necesare, forma şi structura lor, perioadele de calcul al costurilor, când şi la ce perioade se stabilesc, analizează şi raportează abaterile de la nivelurile prestabilite, scop în care se pot elabora grafice sub formă tabelară, liniară sau grafice reţea.

d) ***Precizarea mijloacelor necesare executării lucrărilor***, aspect care vizează cu precădere partea de calculaţie a costurilor şi este importantă pentru determinarea conţinutului şi circuitului documentelor de evidenţă primară, precum şi a situaţiilor finale, dat fiind faptul că modul de prelucrare diferă în funcţie de gradul de dotare al unităţii cu mijloace tehnice de calcul.

► CONTURILE DE GESTIUNE

Privită prin prisma conturilor, contabilitatea de gestiune se poate organiza în una din următoarele variante: organizarea disociată cu şi fără utilizarea conturilor, organizarea integrată cu utilizarea unor analitice distincte în cadrul contabilităţii financiare.

► ORGANIZAREA DISOCIATĂ CU UTILIZAREA CONTURILOR

Organizarea disociată cu utilizarea conturilor presupune, pe de o parte, existenţa contabilităţii financiare, iar, pe de altă parte, existenţa contabilităţii de gestiune prin

Scanned with OKEN Scanner

intermediul conturilor de gestiune.

Conturile de gestiune permit contabilizarea următoarelor operaţii:

a) Preluarea din contabilitatea financiară a cheltuielilor încorporabile, scop în care este necesar să se elaboreze un „tablou de joncţiune" pentru a se asigura controlul asupra operaţiilor înregistrate. Acest tablou este cu atât mai necesar cu cât în unele conturi apar înregistrate cheltuieli care sunt neîncorporabile. Un tablou de joncţiune, care presupune o primă reclasare a cheltuielilor, poate avea următorul conţinut:

Tabloul de joncţiune al cheltuielilor

Contabilitate clasa 6	Total rulaj debitor	din care:	
		Producţie	Investiţii
601			
602 603			
.....			
691			
Total			

b) Decuparea din tabloul de joncţiune a cheltuielilor încorporabile (aferente producţiei) şi regruparea şi reclasarea acestora în cheltuieli directe (pe purtătorii de costuri) şi indirecte (pe locuri de cheltuieli, iar în cadrul acestora după natura cheltuielilor).

c) Înregistrarea, urmărirea şi controlul producţiei fabricate în cursul perioadei de gestiune, evaluată la preţul de înregistrare, care poate fi: costul standard sau preţul cu ridicata al întreprinderii.

d) Înregistrarea, urmărirea şi controlul producţiei aflate în curs de execuţie la finele perioadei de gestiune, evaluată la costul efectiv al acesteia.

e) Înregistrarea, urmărirea şi controlul abaterilor dintre costurile efective şi preţurile de înregistrare aferente producţiei fabricate.

f) Transferarea către contabilitatea financiară a producţiei obţinute la costul efectiv al acesteia şi a diferenţelor de preţ aferente.

Conturile de gestiune se caracterizează prin faptul că funcţionează numai între ele şi prin urmare, la sfârşitul lunii, nu prezintă sold, motiv pentru care nu apar în bilanţ.

Conturile de gestiune sunt sistematizate pe trei grupe astfel:

- Grupa 90 „Decontări interne"
- Grupa 92 „Conturi de calculaţie"
- Grupa 93 „Costul producţiei"

▶ GRUPA 90 „DECONTĂRI INTERNE"

Cuprinde conturi de reflectare care asigură, pe de o parte, independenţa contabilităţii de gestiune în raport cu contabilitatea financiară, pe de altă parte, interdependenţa dintre cele două laturi ale sistemului contabil circumscrise la nivelul ciclului de exploatare.

Din cadrul acestei grupe fac parte următoarele conturi:

- Contul **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*, cont bifuncţional, cu ajutorul căruia se ţine evidenţa decontărilor interne privind cheltuielile activităţii de bază şi auxiliare, cheltuielile comune ale secţiei, cheltuielile generale de administraţie, precum şi

Scanned with OKEN Scanner

cheltuielile de desfacere şi stabileşte diferenţa între preţurile de înregistrare (prestabilite sau cu ridicata) şi costul efectiv al produselor finite, semifabricatelor din producţie destinate vânzării, lucrărilor executate şi serviciilor prestate care formează producţia marfă a unităţii. Se creditează în cursul lunii prin debitul conturilor din grupa 92 şi se debitează, la sfârşitul lunii, prin creditul conturilor 931 „Costul producţiei obţinute" şi 903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ", în roşu sau în negru în funcţie de natura diferenţelor.

• Contul **902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"* este un cont bifuncţional cu ajutorul căruia se ţinea evidenţa producţiei obţinute în cursul lunii, la preţ de înregistrare şi totodată asigură interfaţa cost-producţie. Se creditează, în cursul lunii prin debitul contului 931 „Costul producţiei obţinute", pe măsura obţinerii producţiei. La finele lunii, se debitează prin creditul conturilor din grupa 92 la nivelul cheltuielilor aferente producţiei finite şi prin creditul contului 933 „Costul producţiei în curs de execuţie" cu costul efectiv al producţiei neterminate. În acest moment contul prezintă sold care semnifică diferenţele favorabile (soldul creditor) sau nefavorabile (soldul debitor) şi care se preiau în contul 903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ", în roşu sau negru.

• Contul **903** *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"* este un cont de activ cu rolul de a ţine evidenţa diferenţelor de preţ calculate la sfârşitul lunii, între costul efectiv al producţiei obţinute şi preţul de înregistrare (prestabilit sau cu ridicata) al acestora. Diferenţele stabilite pot fi favorabile şi se înregistrează cu sumele înscrise în roşu, atunci când costul efectiv este mai mic decât preţul de înregistrare sau nefavorabile şi se înregistrează cu sumele înscrise în negru, în situaţia inversă. Funcţionează numai la sfârşitul lunii, când se debitează cu diferenţele de preţ stabilite, în corespondenţă cu creditul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută" şi se creditează cu aceleaşi diferenţe în corespondenţă cu debitul contului 901 „Decontări interne privind cheltuielile", fapt pentru care contul în cauză nu mai prezintă sold.

► GRUPA 92 „CONTURI DE CALCULAŢIE"

Deşi sunt denumite conturi de calculaţie, cu ajutorul acestor conturi se ţine evidenţa cheltuielilor colectate, în raport de modul de identificare a lor, privind activitatea desfăşurată la acest nivel, adică: cheltuieli aferente realizării de produse finite, semifabricate, executări de lucrări sau prestări de servicii; cheltuieli generate de activităţile auxiliare care au ca obiect servirea activităţii de bază (livrarea de energie electrică, apă, abur, ambalaje, scule, efectuarea de întreţineri şi reparaţii, cheltuieli cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor din cadrul secţiilor de producţie, precum şi cheltuieli de interes general şi administrativ-gospodăresc), cheltuieli ocazionate de administrarea şi conducerea unităţii, cheltuieli de stocare şi distribuţie a producţiei marfă fabricate.

În cadrul acestei grupe se cuprind următoarele conturi:

- Contul 921 „Cheltuielile activităţii de bază"
- Contul 922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare"
- Contul 923 „Cheltuieli indirecte de producţie"
- Contul 924 „Cheltuieli generale de administraţie"
- Contul 925 „Cheltuieli de desfacere"

Toate aceste conturi au funcţie contabilă de activ. Se debitează în cursul lunii prin creditul contului 901 „Decontări interne privind cheltuielile" în raport de modul de

Scanned with OKEN Scanner

identificare a cheltuielilor pe purtători şi locuri generatoare de cheltuieli, iar la sfârşitul lunii se creditează prin debitul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută" pentru partea de cheltuieli efective aferente producţiei obţinute şi prin debitul contului 933 „Costul producţiei în curs de execuţie" pentru cheltuielile aferente producţiei neterminate (cu excepţia contului 925 „Cheltuieli de desfacere".

► GRUPA 93 „COSTUL PRODUCŢIEI"

Această grupă a fost creată pentru a suplini lipsa conturilor de stocuri pentru evidenţa producţiei obţinute şi au rol statistic. Din această grupă fac parte:

• Contul **931** „*Costul producţiei obţinute*", cont de activ destinat evidenţei producţiei finite obţinute (produse finite sau semifabricate destinate vânzării, lucrări executate şi servicii prestate pentru terţi...). Se debitează în cursul lunii prin creditul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută" cu preţul de înregistrare (prestabilit sau cu ridicata) aferent producţiei finite obţinute şi se creditează la sfârşitul lunii, la acelaşi preţ, prin debitul contului 901 „Decóntări interne privind cheltuielile".

• Contul **933** „*Costul producţiei în curs de execuţie*" are rolul de a ţine evidenţa costului efectiv al producţiei în curs de execuţie. Se debitează la sfârşitul lunii prin creditul conturilor de calculaţie din grupa 92, cu cheltuielile aferente producţiei neterminate existente la sfârşitul perioadei de gestiune şi se creditează la începutul lunii prin debitul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută", cu valoarea producţiei neterminate existente la începutul perioadei.

Sintetizând cele prezentate, se poate reda următorul ciclu de înregistrări contabile:

• Preluarea cheltuielilor din contabilitatea financiară	%	=	**901** „Decontări interne privind cheltuielile"
	921 „Cheltuielile activităţii de bază"		
	922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare		
	923 „Cheltuieli indirecte de producţie"		
	924 „Cheltuieli generale de administraţie"		
	925 „Cheltuieli de desfacere"		
• Obţinerea producţiei la preţ de înregistrare (prestabilit sau cu ridicata)	**931** „Costul producţiei obţinute"	=	**902** „Decontări interne privind producţia obţinută"
• Evaluarea la cost efectiv şi înregistrarea producţiei în curs de execuţie	**933** „Costul producţiei în curs de execuţie"	=	%
			921 „Cheltuielile activităţii de bază"
			922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare"
			923 „Cheltuieli indirecte de producţie"
			924 „Cheltuieli generale de administraţie" •

Scanned with OKEN Scanner

• Decontarea cheltuielilor efective aferente producţiei obţinute	**902** „Decontări interne privind producţia obţinută"	= % **921** „Cheltuielile activităţii de bază" **922** „Cheltuielile activităţilor auxiliare" **923** „Cheltuieli indirecte de producţie" **924** „Cheltuieli generale de administraţie" **925** „Cheltuieli de desfacere" **933** „Costul producţiei în curs de execuţie"
• Realizarea interfaţei cost-producţie	**901** „Decontări interne privind cheltuielile"	= **931** „Costul producţiei obţinute"
• Determinarea şi înregistrarea diferenţelor de preţ (în roşu, dacă sunt favorabile, în negru dacă sunt nefavorabile)	**901** „Decontări interne privind cheltuielile"	= **903** „Decontări interne privind diferenţele de preţ" şi
	903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ"	= **902** „Decontări interne privind producţia obţinută"

► SCHEMĂ CU FUNCŢIUNEA CONTURILOR DIN GRUPA 90 „DECONTĂRI INTERNE"

Conturi din grupa 90:
- 901 „Decontări interne privind cheltuielile"
- 902 „Decontări interne privind producţia obţinută"
- 903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ"

D 901 „Decontări interne privind cheltuielile" **C**

2. Costul efectiv al producţiei obţinute.	1. Totalul cheltuielilor ocazionate în cursul perioadei (preluate din contabilitatea financiară).
Sold final creditor = cost efectiv al producţiei în curs de execuţie.	

– Cont bifuncţional

1) % = 901 – *în cursul lunii*, cu cheltuielile efectuate
   921
   922
   923
   924
   925

2) 901 = % – *la sfârşitul lunii*, cu costul normat şi diferenţa de preţ a
   903 producţiei obţinute (costul efectiv).
   931

Scanned with OKEN Scanner

D	902 „Decontări interne privind producţia obţinută"	C
2. Totalul cheltuielilor ocazionate în cursul perioadei.	1. Costul efectiv al producţiei obţinute (cost normat + diferenţa de preţ)	
	Sold final debitor = cost efectiv al producţiei în curs de execuţie	

2) 902 = % – *la sfârşitul lunii*, cu totalul cheltuielilor efectuate în cursul
921 lunii.
922
923
924
925
933

D	903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ"	C
1. Diferenţe de preţ aferente produselor finite.	2. Diferenţe de preţ repartizate.	

– Cont de activ.

1) 903 = 902 – diferenţe de preţ aferente produselor finite

2) 901 = 903 – diferenţe de preţ repartizate

► SCHEMĂ CU FUNCŢIUNEA CONTURILOR DIN GRUPA 92 „CONTURI DE CALCULAŢIE"

Conturi din grupa 92:	921 „Cheltuielile activităţii de bază" 922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare" 923 „Cheltuieli indirecte de producţie" 924 „Cheltuieli generale de administraţie" 925 „Cheltuieli de desfacere"
Funcţia contabilă a conturilor:	– Sunt conturi de activ – Se debitează în cursul lunii cu cheltuielile efectuate – Se creditează la sfârşitul lunii cu decontarea cheltuielilor efective – Se creditează la sfârşitul lunii cu costul efectiv al producţiei în curs de execuţie – Se soldează

Înregistrări contabile:

1) % = 901 – *în cursul lunii*, se colectează cheltuielile
921
922
923
924
925

2) 902 = % – *la sfârşitul lunii*, se decontează cheltuielile efective (costul
921 efectiv al producţiei obţinute)
922

Scanned with OKEN Scanner

923
924
925

3) 933 = % – *la sfârşitul lunii*, cu costul efectiv al producţiei în curs de
921 execuţie
922
923
924

4) 921 = % – *la sfârşitul lunii*, cu repartizarea cheltuielilor indirecte
922 asupra activităţii de bază
923
924
925

5) 922 = 924 – *la sfârşitul lunii*, cu repartizarea cheltuielilor generale de administraţie asupra activităţii auxiliare

6) 925 = % – *la sfârşitul lunii*, cu repartizarea cheltuielilor activităţii auxiliare
922 şi de administraţie, asupra activităţii de desfacere a produselor
924

► SCHEMĂ CU FUNCŢIUNEA CONTURILOR DIN GRUPA 93 „COSTUL PRODUCŢIEI"

Conturi din grupa 93:	931 „Costul producţiei obţinute" 933 „Costul producţiei în curs de execuţie"
Funcţia contabilă a conturilor:	– Sunt conturi de activ
Contul 931:	– Se debitează, în cursul lunii, prin creditul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută"; – Se creditează, la sfârşitul lunii, prin debitul contului 901 „Decontări interne privind cheltuielile"; – Se soldează. 1) 931 = 902 – în cursul lunii 901 = 931 – la sfârşitul lunii
Contul 933:	– Se debitează, la sfârşitul lunii prin creditul conturilor 921, 922, 923, 924; – Se creditează prin debitul contului 902; – Se soldează. 1) 933 = % – *la sfârşitul lunii*, cu costul efectiv al 921 producţiei în curs de execuţie; 922 923 924 2) 902 = 933 – la sfârşitul lunii închiderea contului 933.

Scanned with OKEN Scanner

► ORGANIZAREA DISOCIATĂ FĂRĂ UTILIZAREA CONTURILOR

Organizarea disociată fără utilizarea conturilor presupune existenţa, pe de o parte, a contabilităţii financiare, iar pe de altă parte, existenţa contabilităţii de gestiune realizată cu ajutorul situaţiilor de colectare, repartizare şi calcul al costurilor pe unitatea de produs, lucrare sau serviciu, ceea ce conduce la aparenţa unei extracontabilităţi.

Ca şi în cazul precedent, se ridică mai întâi problema realizării contului de joncţiune şi decupării cheltuielilor aferente costurilor de producţie în scopul reclasării şi regrupării cheltuielilor pe purtătorii de costuri (cheltuieli directe) şi locuri de cheltuieli (cheltuieli indirecte).

Cheltuielile directe se înscriu în „fişa de postcalcul" deschisă pe fiecare produs, grupă de produse, comenzi de fabricaţie sau de execuţie, faze de fabricaţie, în funcţie de specificul procesului tehnologic, pe măsura efectuării consumurilor. Modelul fişei de postcalcul diferă de la o întreprindere la alta, în funcţie de complexitatea procesului de producţie. În cazul în care nomenclatura consumurilor de materii prime şi materiale directe, precum şi a operaţiilor tehnologice este redusă, acestea se pot înscrie direct în fişa de postcalcul. În caz contrar, se întocmesc centralizatoare de consumuri, pe baza bonurilor de consum, a fişelor limită, bonurilor de manoperă etc., iar în fişa de postcalcul se va trece numai valoarea totală a consumurilor pe feluri de cheltuieli directe.

Prin specificul său, fişa de postcalcul conţine toate elementele structurale costului de producţie (cheltuieli directe şi cheltuieli indirecte), precum şi partea de decontare a producţiei de aşa manieră încât să se poată determina diferenţele de preţ pe fiecare purtător de costuri.

Pentru a completa fişa de postcalcul cu cheltuielile indirecte, mai întâi se întocmeşte o *„situaţie de colectare şi repartizare a cheltuielilor"*, situaţie care se poate elabora la nivelul fiecărei secţii de producţie, principale sau auxiliare (în condiţiile organizării unui postcalcul descentralizat) sau la nivelul întreprinderii (în condiţiile unui postcalcul centralizat). Indiferent de varianta aleasă, în conţinut se vor regăsi cheltuielile indirecte preluate din contabilitatea financiară şi localizate pe locuri de cheltuieli, după natura lor, după care urmează calculele specifice de repartizare pentru a le aduce asupra purtătorilor de costuri.

► ORGANIZAREA INTEGRATĂ

Organizarea integrată presupune instituirea unor conturi analitice în cadrul conturilor sintetice de gradul I sau II privind cheltuielile aferente contabilităţii financiare şi care au ca scop delimitarea, încă din momentul înregistrării acestora, pe purtătorii de costuri şi locurile generatoare de cheltuieli.

Acest mod de organizare nu exclude însă realizarea lucrărilor specifice contabilităţii de gestiune cu ajutorul situaţiilor de calcul, aşa cum au fost prezentate anterior, iar pe de altă parte, se impune cu necesitate utilizarea calculatorului electronic, dat fiind volumul mare de muncă.

IX.3.14. METODE DE CALCULAŢIE A COSTURILOR

► METODE DE CALCULAŢIE BAZATE PE CONCEPTUL COSTURILOR INTEGRALE

Deşi metodele aduse în discuţie prezintă o serie de dezavantaje, având în vedere

Scanned with OKEN Scanner

faptul că sunt utilizate în practica întreprinderilor din ţara noastră, considerăm necesară prezentarea acestora.

Bazate pe conceptul costurilor integrale, deşi prezintă aceleaşi caracteristici generale, se particularizează de la o întreprindere la alta în raport de specificul procesului tehnologic şi organizarea producţiei, fapt pentru care s-au conturat trei metode distincte: globală, pe faze şi pe comenzi.

► METODA GLOBALĂ DE CALCUL A COSTURILOR

Domeniul de aplicare a metodei globale de organizare a evidenţei cheltuielilor de producţie şi de calcul al costului îl constituie producţia omogenă care presupune faptul că, dintr-un centru, atelier sau secţie de producţie, sau chiar din întreaga întreprindere, se obţine un singur produs, lucrare sau serviciu, fără semifabricate şi fără producţie neterminată la sfârşitul perioadei de gestiune, sau care, dacă există, aceasta este constantă. De exemplu: extracţia de cărbune, ţiţei, gaze, producţia de energie electrică şi termică, prestarea serviciilor de transporturi etc.

Caracterul global al organizării sistemului informaţional al costurilor trebuie înţeles în funcţie de nivelul structurii productive la care se obţine producţia omogenă: la nivel de întreprindere, al secţiilor, atelierelor sau centrelor de producţie.

În acest context, pot exista şi situaţii când, în cadrul aceleiaşi întreprinderi, unele centre, ateliere sau secţii de producţie (de exemplu, centrala de apă, centrala termică, staţia de transformare a energiei electrice, staţii de compresoare, centrale de frig) să producă un singur fel de produs, iar altele (secţia mecano-energetică, secţia SDV-uri) să producă o gamă variată de produse. În această situaţie, metoda globală se aplică numai în primul caz, al producţiei omogene, întrucât nu se justifică divizarea procesului tehnologic în scopul sectorizării cheltuielilor de producţie, în timp ce la celelalte secţii se aplică metoda pe faze sau pe comenzi, după caz.

Metoda globală se poate aplica şi în producţia sorto-dimensională şi în cea cuplată, unde, din aceeaşi materie primă şi cu aceleaşi utilaje, tehnologii şi forţă de muncă, se fabrică mai multe feluri, tipuri sau dimensiuni de produse. De menţionat însă că în aceste cazuri metoda globală se combină sau se integrează cu alte metode de calculaţie, în special cu metoda pe faze (exemplu, în industrializarea zahărului) sau cu metoda cifrelor de echivalenţă (exemplu, în patiserie şi panificaţie).

Caracteristica esenţială a metodei globale este dată de faptul că toate cheltuielile de producţie se identifică nemijlocit pe produsul sau grupa de produse care le-a ocazionat şi, deci, acestea au caracter de cheltuieli directe.

Deşi toate cheltuielile au caracter direct faţă de produsul realizat, evidenţa se ţine în mod distinct pe cele două grupe de cheltuieli, respectiv directe şi indirecte, aspect impus de necesitatea cunoaşterii structurii costurilor, analizării şi controlului acestora.

Cheltuielile directe privind consumurile de materii prime, materiale auxiliare directe, salariile directe şi protecţia socială aferentă, precum şi alte categorii de cheltuieli care, conform specificului ramurii de activitate, pot fi trecute în categoria cheltuielilor directe (de exemplu, amortizarea utilajelor) se înregistrează în cursul lunii, sintetic, în debitul contului 921 „Cheltuielile activităţii de bază", desfăşurat în analitic pe produse, după caz. Dacă aspectul global se manifestă numai la nivelul secţiilor auxiliare, atunci colectarea

Scanned with OKEN Scanner

cheltuielilor directe se face cu ajutorul contului 922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare", în care se vor colecta, prin translocare, şi cheltuielile cu caracter indirect.

Cheltuielile indirecte, atunci când caracterul global se manifestă la nivelul întreprinderii, se înregistrează separat cu ajutorul conturilor 923 „Cheltuieli indirecte de producţie" şi 924 „Cheltuieli generale de administraţie", desfăşurate pe feluri de cheltuieli, după natura lor. În cazul în care caracterul global se manifestă la nivelul secţiilor, cheltuielile indirecte se colectează într-un analitic distinct al contului 922.

La sfârşitul lunii, atât cheltuielile directe, cât şi cele indirecte se închid prin debitul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută", pentru a da expresia costului efectiv şi comparării acestuia cu nivelul previzionat. Modul de decontare a cheltuielilor se poate realiza şi în varianta prezentată, ţinând cont de destinaţia producţiei sau activităţilor fiecărei secţii. Indiferent de modalitatea de utilizare a conturilor, calculul costului solicită elaborarea situaţiilor de calcul (aşa cum au fost precizate), iar costul unitar se determină prin diviziune simplă, conform următorului model matematic:

$$Cu_i = \frac{\sum_{j=1}^{n} Ch_i}{Q_i}$$, în care:

Ch – totalul cheltuielilor colectate
j – felul cheltuielilor
i – felul produsului
Q – cantitatea obţinută din produsul pentru care se determină costul unitar.

În actualele condiţii de creştere a gradului de mecanizare şi automatizare a proceselor tehnologice se reduc posibilităţile de divizare a acestora pe faze de fabricaţie, operaţii, piese, subansamble şi produse, restrângându-se totodată şi posibilităţile de delimitare a unor cheltuieli directe pe purtători. Acest aspect conturează perspectiva utilizării într-o măsură tot mai mare a metodei globale de calculaţie a costurilor, dar se pune în acelaşi timp problema integrării acesteia cu metoda pe faze sau pe comenzi pentru a putea contribui la realizarea completă a funcţiilor sistemului informaţional al costurilor.

► METODA PE FAZE DE CALCUL A COSTURILOR

Conţinutul acestei metode de calculaţie a costurilor este determinat de particularităţile procesului tehnologic de a fi divizat în faze de fabricaţie, produsul finit realizându-se deci în urma unor prelucrări succesive a materiilor prime, în cantităţi mari şi într-o nomenclatură stabilă de fabricaţie, cum ar fi industria uşoară, alimentară, chimică, extracţia minereurilor, metalurgie etc.

În organizarea calculaţiei după această metodă problema cea mai dificilă, dar esenţială, o constituie determinarea şi delimitarea corectă a fazelor de fabricaţie, poziţia şi rolul lor în organizarea calculaţiei costurilor.

Faza de fabricaţie este acea diviziune a procesului tehnologic, delimitată din punct de vedere organizatoric, în care se execută o anumită operaţie din lanţul operaţiilor succesive de prelucrare a materiei prime.

Faza de organizare a calculaţiei costurilor sau faza de calculaţie este expresia tehnico-economică a fazei de fabricaţie, caracterizată printr-un anumit specific al formării,

Scanned with OKEN Scanner

calculării, analizei şi controlului costurilor.

Aşadar, între faza de fabricaţie şi faza de calculaţie există o legătură directă dată de faptul că faza de fabricaţie, în calitatea ei de loc de producţie, este în acelaşi timp loc generator de cheltuială şi, prin urmare, fiecare fază de fabricaţie este o fază de calculaţie.

De precizat însă că nu întotdeauna fazele de fabricaţie se suprapun verigilor tehnico-organizatorice şi, deci, nu întotdeauna fazele de fabricaţie pot îndeplini rolul de faze de calculaţie. Această situaţie apare atunci când în cadrul aceluiaşi centru, atelier sau secţie se desfăşoară mai multe faze de fabricaţie care nu pot constitui, în mod independent, rolul de faze de calculaţie, deoarece, fie că nu este posibil de delimitat cheltuielile la acest nivel, fie că nu este eficient şi, atunci, mai multe faze de fabricaţie se reunesc într-o singură fază de calculaţie.

O altă problemă pe care o ridică metoda pe faze este cea referitoare la determinarea costului semifabricatelor interne pe faze de calculaţie şi repartizarea cheltuielilor între două sau mai multe produse obţinute din aceeaşi fază.

Bazându-se pe concepţia integrală, metoda de calculaţie pe faze implică desfăşurarea lucrărilor privind determinarea costului potrivit principiilor generale, şi anume:

- colectarea cheltuielilor directe pe faze şi a celor indirecte pe secţiuni omogene;
- repartizarea cheltuielilor indirecte asupra fazelor de calculaţie;
- determinarea costului unitar al semifabricatelor şi produselor.

Pentru a răspunde acestor cerinţe, fazele de calculaţie se simbolizează, iar simbolul atribuit se înscrie în mod obligatoriu în toate documentele privind consumurile ocazionate şi producţia fabricată în cadrul lor.

Contul de calculaţie 921 „Cheltuielile activităţii de bază" se poate dezvolta în analitic pe produse, grupe de produse, semifabricate şi, în cadrul acestora, pe fazele delimitate ale procesului tehnologic.

În unele cazuri, pe fazele de calculaţie, se identifică nu numai cheltuielile directe, dar şi unele cheltuieli indirecte, cum ar fi cele cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor sau, dacă faza coincide cu secţia şi semifabricatul, atunci toate cheltuielile indirecte, comune secţiei, se individualizează pe semifabricatul obţinut.

În alte situaţii nu se pot identifica drept cheltuieli directe decât consumurile materiale, dat fiind faptul că din procesul de producţie rezultă două sau mai multe produse, cuplate sau simultane, fapt pentru care manopera îmbracă forma cheltuielilor indirecte.

Indiferent de modul de identificare a cheltuielilor indirecte şi de aria lor de cuprindere, acestea se colectează cu ajutorul conturilor 923 „Cheltuieli indirecte de producţie", respectiv 924 „Cheltuieli generale de administraţie".

Cheltuielile indirecte ale secţiilor de producţie se desfăşoară în analitic, pe secţii şi faze de calculaţie (atunci când acestea se suprapun) sau numai pe secţii, când acestea cuprind două sau mai multe faze, iar în cadrul acestora pe feluri de cheltuieli după natura lor.

La sfârşitul lunii, prin intermediul tablourilor de repartizare, cheltuielile indirecte ale secţiilor se repartizează asupra fazelor şi, de aici, asupra produselor obţinute.

Cheltuielile generale ale întreprinderii se colectează numai la nivelul întreprinderii, pe feluri de cheltuieli după natura lor, iar la sfârşitul lunii se repartizează, prin intermediul tablourilor de repartizare, pe faze şi produse.

Din punct de vedere contabil, repartizarea cheltuielilor indirecte se reflectă în debitul

Scanned with OKEN Scanner

contului 921 "Cheltuielile activităţii de bază" şi în creditul conturilor 923 "Cheltuieli indirecte de producţie" şi 924 "Cheltuieli generale de administraţie", iar contul 921 se închide la sfârşitul lunii prin debitul contului 902 "Decontări interne privind producţia obţinută".

Modelul de calcul al costului unitar în concepţia metodei pe faze, de o manieră generală, se prezintă astfel:

$$Cu = \frac{ChD + ChI}{Q}$$, în care:

ChD – totalul cheltuielilor directe

ChI – totalul cheltuieli indirecte

model conceput de aşa natură încât să reflecte toate fazele sau stadiile de prelucrare, iar în ultima fază să apară costul produsului finit.

În raport de specificul procesului tehnologic şi de criteriile de delimitare a fazelor, modelul general al calculaţiei costurilor pe faze se poate elabora în două variante: cu semifabricate şi fără semifabricate.

► METODA DE CALCULAŢIE PE FAZE, VARIANTA CU SEMIFABRICATE

Această variantă a metodei pe faze se foloseşte la întreprinderile cu procese tehnologice îndelungate, care fabrică un număr relativ restrâns de produse, iar după fiecare fază se obţin semifabricate depozitabile, destinate fie consumului intern, fie vânzării, situaţie în care este necesară cunoaşterea costului acestora în toate stadiile de fabricaţie.

Costul efectiv se stabileşte pe fiecare fază şi în cadrul acesteia pe feluri de cheltuieli, cheltuielile de secţie transferându-se astfel în fazele în care se consumă. În ultima fază se obţin produse finite şi, pentru calculul costului complet, la costul de producţie se adaugă cota de cheltuieli generale ale întreprinderii.

Modelul de calcul al costului în cadrul variantei „cu semifabricate" este următorul:

- în prima fază: $C_1 = \frac{ChD_1 + ChI_1}{Q_1}$;
- în faza a doua: $C_2 = \frac{ChD_2 + ChI_2}{Q_2} + C_1$;
- în faza „n" unde se obţine produsul finit: $C_n = \frac{ChD_n + ChI_n}{Q_n} + C_{n-1}$.

► METODA DE CALCULAŢIE PE FAZE, VARIANTA FĂRĂ SEMIFABRICATE

Această variantă este folosită atunci când semifabricatele obţinute cunosc o singură destinaţie, şi anume prelucrarea în continuare în fazele următoare ale procesului de producţie.

Costul efectiv al produsului finit se determină adăugând la cheltuielile cu consumul materiilor prime, cheltuielile de prelucrare din toate fazele sau secţiile prin care trece produsul respectiv. De aici rezultă că apare necesitatea determinării costului de producţie din fiecare fază intermediară numai pentru cheltuielile directe şi indirecte de prelucrare, fără a lua în considerare costul semifabricatelor.

Scanned with OKEN Scanner

În consecinţă, modelul matematic de calcul al costului unitar este următorul:

$$Cu = \frac{M + \sum_{1}^{n} ChD + \sum_{1}^{n} ChI}{Q},$$ în care M reprezintă valoarea materiei prime consumate.

În vederea determinării cheltuielilor aferente producţiei în cadrul fiecărei faze, trebuie să se ţină seama şi de cheltuielile aferente producţiei neterminate din fazele respective, producţia neterminată de la începutul perioadei adăugându-se la cheltuielile efectuate în cursul lunii, iar cea de la sfârşitul lunii scăzându-se din cheltuielile înregistrate.

Această variantă de calcul al costului se aplică la întreprinderi cu tehnologii diferite de fabricaţie, fapt pentru care ea se particularizează, în sensul că:

– din procesul de prelucrare se poate obţine un singur produs omogen, situaţie în care pentru calculul costului se aplică modelul general enunţat anterior;

– pot rezulta două sau mai multe produse principale, simultan sau cuplat (de exemplu, în industria clorosodicelor), grupe de produse cu caracteristici sensibil diferite sau, pe lângă produsele principale, pot rezulta şi produse secundare, de unde necesitatea utilizării unor procedee adecvate pentru separarea cheltuielilor pe feluri de produse.

► METODA PE COMENZI DE CALCULAŢIE A COSTURILOR

Conţinutul acestei metode este specific întreprinderilor cu producţie individuală şi de serie, cu procese complexe de fabricaţie, în care produsul finit este rezultatul îmbinării mecanice a unor piese, subansamble sau ansamble fabricate anterior ca părţi independente. Astfel de situaţii apar în industria construcţiilor de maşini, industria mobilei, de maşini-unelte, reparaţii, electrotehnică, electronică etc.

Metoda pe comenzi, spre deosebire de metodele anterior prezentate, are anumite particularităţi generate de specificul proceselor tehnologice, şi anume:

- implică determinarea şi evaluarea producţiei neterminate datorită variaţiei pe care o are de la o perioadă la alta, în etapa de postcalcul;
- purtătorul final este produsul, iar cel utilizat pentru urmărirea şi înregistrarea costurilor este comanda;
- obiectul comenzii diferă, în raport de modul de organizare a producţiei.

În funcţie de aceste particularităţi metoda prezintă două variante, şi anume: varianta "fără semifabricate" şi varianta "cu semifabricate".

► METODA PE COMENZI, VARIANTA FĂRĂ SEMIFABRICATE

La producţia individuală şi de serie, organizată în varianta "fără semifabricate", comanda are ca obiect un produs sau un lot de produse. Prin calculaţie nu se face diferenţierea cheltuielilor pe reperele sau părţile componente, ea relevă cel mult partea cu care fiecare secţie participă în fabricaţie şi deci la formarea costurilor.

Dacă produsul are ciclu lung de fabricaţie, comanda poate avea ca obiect o anumită parte asamblabilă a acestuia.

Modelul de calcul al costului în cadrul acestei forme de organizare a calculaţiei este următorul:

189819

Scanned with OKEN Scanner

$$Cu = \frac{\sum_{s=1}^{n}\left(\sum_{a=1}^{n} ChD_a + \sum_{k=1}^{n} ChI_k\right)}{Q}$$, în care:

s – secţia;
a – felul cheltuielilor directe;
k – felul cheltuielilor indirecte.

► METODA DE CALCULAŢIE PE COMENZI, VARIANTA CU SEMIFABRICATE

În cazul producţiei de serie, organizată în varianta "cu semifabricate", unde produsele finite sunt rezultatul îmbinării mecanice a unor piese şi subansamble, parţial, independente, care se produc în întreprindere sau se cumpără din afară, se prelucrează şi apoi se asamblează, comenzile au ca obiect una din următoarele variante:

- loturi de piese (repere) brut turnate sau confecţionate prin debitare, croire etc.
- loturi de piese sau repere, din producţia proprie sau cumpărate, care se prelucrează şi se finisează;
- loturi de subansamble sau agregate care compun produsul finit;
- loturi sau serii de produse finite.

Determinarea costului unitar pentru produsele finite presupune parcurgerea următoarelor etape:

– elaborarea calculaţiilor pentru determinarea costului semifabricatelor proprii şi a pieselor brute;

– elaborarea calculaţiilor pentru determinarea costului operaţiilor de prelucrare şi finisare a semifabricatelor, subansamblelor sau altor piese;

– elaborarea calculaţiilor privind costul produsului finit, care cuprinde (pe lângă costul semifabricatelor, subansamblelor şi pieselor finisate) cheltuielile cu articularea, asamblarea, îmbinarea şi finisarea produsului finit.

Din această particularitate, rezultă următorul model de calcul al costului unitar:

- costul unitar al unei componente "i": $Cu = \frac{ChD + ChI}{Q}$;
- costul unitar al produsului finit: $Cu = C_1 + C_2 + \ldots C_n + \frac{ChD + ChI}{Q}$ cu menţiunea că trecerea semifabricatelor în costul produselor se efectuează în mod global.

► METODA STANDARD-COST

În esenţă, această metodă constă în stabilirea cu anticipaţie a costurilor directe (materiale, manoperă) care sunt denumite „STANDARDE" şi a costurilor indirecte (costuri comune ale secţiilor, costurile generale ale întreprinderii şi cheltuielile de desfacere). Acestea formează etaloanele de măsură şi comparaţie, cu costurile efective de producţie. Astfel, costurile standard sunt costuri stabilite în prealabil pe baze ştiinţifice, în funcţie de condiţiile impuse proceselor de producţie.

Standardele sunt costuri antecalculate şi sunt considerate costuri reale sau normale de

Scanned with OKEN Scanner

producţie.

Abaterile de la costurile standard se înregistrează în contabilitate în conturi distincte.

Prin adăugarea sau scăderea lor, după caz, la costurile standard, se determină costurile efective ale produselor obţinute.

Aplicarea acestei metode necesită efectuarea în prealabil a următoarelor lucrări:

– calculaţia costurilor standard;
– organizarea sistemului de evidenţă a abaterilor de la standarde;
– analiza abaterilor în vederea luării deciziilor de ordin tehnic sau comercial;
– controlul costurilor.

Calculaţia costurilor standard are loc înainte de începerea fabricaţiei şi se face pe feluri de costuri, operaţii, repere şi produse.

La baza calculării costurilor standard stau standardele (fundamentale sau primare) stabilite în unităţi fizice (*standarde fizice sau naturale*).

Standardele fizice sunt stabilite pe baza documentaţiei tehnice.

Cu ajutorul standardelor fizice se urmăreşte în principal:

– definirea produsului ce se fabrică;
– stabilirea materialelor necesare;
– tehnologia de fabricaţie;
– utilajele ce se vor folosi.

Calcularea standardelor fizice se face de către personalul tehnic din întreprindere, iar *calcularea costurilor standard* de către economiştii contabili, pe baza standardelor fizice şi a preţurilor standard.

În funcţie de principalele elemente de cost, distingem:

– standarde de materiale;
– standarde de manoperă;
– standarde de costuri indirecte, denumite bugete de cheltuieli.

În funcţie de scopul urmărit, distingem două feluri de standarde şi anume:

– *standarde ideale*, calculate la un nivel tehnico-ştiinţific ideal, fără a se lua în consideraţie condiţiile reale existente în întreprindere;
– *standarde curente*, stabilite la nivelul posibilităţilor reale existente în întreprindere.

Abaterile de la costurile standard de materiale pot fi:

– abateri de la preţurile standard de aprovizionare;
– abateri de la cantităţile standard de consum.

Abaterile de la costurile standard de manoperă pot fi:

– abateri faţă de timpul standard de lucru;
– abateri faţă de tarifele de salarii standard.

Abaterile de la bugetul de costuri comune pot fi:

– între costurile efective şi cele recalculate, în raport cu volumul producţiei executate;
– abateri ale costurilor de uzină aferente timpului inactiv al capacităţilor de producţie faţă de cel prevăzut în standardul de buget.

Pentru stabilirea operativă a abaterilor, contabilitatea costurilor trebuie astfel organizată încât să asigure prin înregistrări sistematice compararea costurilor standard cu costurile efective. În acest scop contabilitatea trebuie să înregistreze atât costul standard cât şi costul efectiv al produselor fabricate.

Esenţa metodei standard-cost constă în următoarele:

Scanned with OKEN Scanner

– elaborarea calculaţiilor standard pe produs;
– calculul, urmărirea, analiza şi raportarea abaterilor de la costurile standard;
– urmărirea costurilor potrivit unor cerinţe proprii.

► METODE BAZATE PE PRINCIPIUL COSTURILOR PARŢIALE. ASPECTE GENERALE ALE METODELOR BAZATE PE PRINCIPIUL COSTURILOR PARŢIALE

Reamintim faptul că cheltuielile aferente costurilor de producţie pot fi grupate fie în funcţie de modul de afectare a acestora (directe şi indirecte), fie în funcţie de dependenţa acestora cu volumul producţiei (variabile şi fixe).

Cele două criterii pot fi îmbinate în contabilitatea de gestiune, conform următoarei scheme:

Combinarea criteriilor de clasificare

Identificare	Cheltuieli variabile	Cheltuieli fixe
Cheltuieli directe	• Materii prime şi materiale consumabile • Semifabricate • Manoperă directă ①	• Chirii sau amortizări ale echipamentelor specifice ❸
Cheltuieli indirecte	• Energie şi combustibil tehnologic • Întreţinere utilaje • Dobânzi bancare ②	• Cheltuieli generale ale serviciilor centrale ❹ • Cercetare-dezvoltare.

Din schema prezentată rezultă că:

• cheltuielile directe şi variabile ① pot fi afectate costurilor produselor fără dificultate;

• cheltuielile indirecte şi variabile ② ridică mai multe probleme, şi anume: în esenţă ele necesită o analiză, cu toate dificultăţile pe care acestea le implică, dar în general au un nivel relativ scăzut. Pentru aceste considerente s-a convenit simplificarea calculaţiei prin luarea în considerare numai a cheltuielilor variabile şi directe ①. Astfel a apărut *„metoda costurilor variabile simplificată”*;

• prezenţa cheltuielilor directe şi fixe ❸, de un nivel semnificativ, a condus dimpotrivă la perfecţionarea metodei costurilor variabile ca urmare a afectării acestor cheltuieli în egală măsură produselor; se vorbeşte astfel de *„metoda costurilor evoluate”* sau *„metoda costurilor specifice”*;

• cheltuielile indirecte fixe ❹ nu sunt analizate ci doar regrupate, înainte de a fi absorbite de marjele degajate de diferite produse. Aceste cheltuieli, mereu crescătoare, ridică în prezent probleme deosebite.

Alegerea între diferitele metode bazate pe principiul costurilor parţiale depinde de importanţa relativă a diferitelor tipuri de cheltuieli şi de natura deciziilor de luat.

Metodele bazate pe principiul costurilor parţiale se bazează pe două idei esenţiale:

• deoarece un anumit număr de cheltuieli sunt repartizate arbitrar şi conduc la costuri „ocolite”, este preferabil de a se renunţa la acestea şi de a se ţine cont în analiză numai de ceea ce este cunoscut, adică de cheltuielile variabile sau de cheltuielile directe;

• un cost nu are sens decât în funcţie de decizia la care acesta contribuie; pentru aceasta s-a convenit de a nu se integra decât partea cheltuielilor considerată pertinentă de către întreprindere.

Scanned with OKEN Scanner

S-a ajuns astfel la schema de bază a diferitelor metode bazate pe principiul costurilor parţiale, aşa cum se observă din figura alăturată din care se desprinde următorul principiu: *„Produsele degajă marje (şi nu rezultate) care contribuie la acoperirea unei mase nediferenţiate a cheltuielilor nerepartizate, denumite cheltuieli fixe comune."*

Se numeşte „marjă" diferenţa între preţul de vânzare şi un cost parţial: există atâtea marje câte costuri parţiale avem: marje pe costuri variabile, marje pe costurile directe etc.

Aşadar, toate analizele sau deciziile de gestiune se vor face pornind de la marjele degajate de produse.

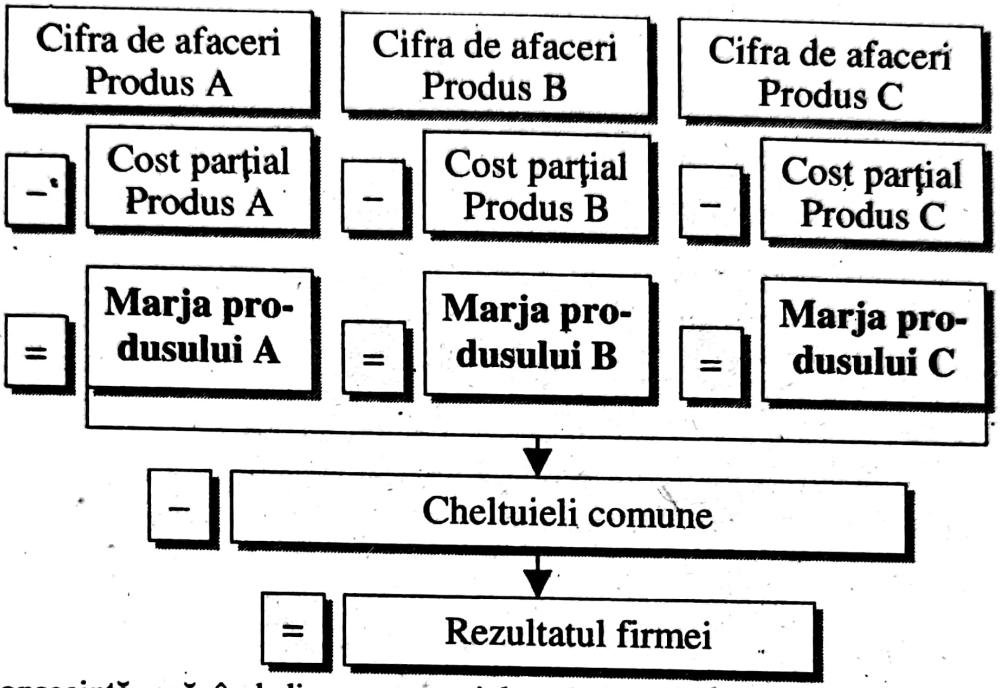

În consecinţă, scăzând din suma marjelor cheltuielile comune, se obţine un rezultat global. Noţiunea de rezultat nu este folosită decât în cazul în care totalitatea costurilor a fost raportată la un purtător, de unde: rezultat pe produs, rezultat pe comandă etc.

Metodele bazate pe principiul costurilor parţiale sunt toate construite pe aceeaşi logică, ceea ce simplifică modul de prezentare a acestora.

► METODA COSTURILOR VARIABILE SAU DIRECT-COSTING

Metoda Direct-Costing este aplicată pentru prima dată în SUA, după care, începând cu anii 1950, odată cu introducerea calculatorului electronic, se răspândeşte rapid în ţările de dincolo de Atlantic, oferind managerilor un instrument util de modelare a costurilor pentru analiza şi luarea a numeroase decizii de gestiune.

Principala caracteristică a metodei este dată de faptul că ia în considerare la determinarea costului fiecărui produs sau grupe de produse numai cheltuielile variabile. Cunoaşterea acestui cost permite determinarea unei marje pe costurile variabile, iar ansamblul marjelor dă posibilitatea determinării unui prag de rentabilitate şi a indicilor de gestiune.

Noţiunea de „direct" trebuie legată de particularitatea metodei de a calcula costul numai pe baza cheltuielilor care depind în mod direct de variaţia volumului producţiei şi nu de modul de identificare în momentul înregistrării cheltuielilor respective.

În esenţă, metoda Direct-Costing oferă următoarele avantaje:

Scanned with OKEN Scanner

• aprecierea profitabilității diferitelor produse pornind de la marjele pe costurile variabile;

• creşterea producţiei aferente produselor cu marje ridicate;

• abandonarea produselor ale căror marje pe costurile variabile vor fi negative;

• indicarea unui preţ minim, costul variabil, pentru negocierea unei comenzi suplimentare;

• luarea deciziilor cu privire la modul de derulare a afacerilor din momentul în care costurile variabile sunt inferioare preţurilor;

• judecarea performanţelor responsabililor în funcţie de marja degajată pe sectoare;

• stabilirea previziunilor în funcţie de nivelul activităţii vizate.

În consecinţă, *optimizarea rentabilităţii unui produs constă în creşterea către un maxim posibil a marjei pe costurile variabile, fie printr-o politică mai judicioasă de preţuri, fie prin dezvoltarea unei acţiuni comerciale de ameliorare a produsului, a calităţii sale, a modului de prezentare, prin acţiune publicitară dar şi printr-o combinare optimă între produse vizavi de posibilitatea reducerii cheltuielilor fixe.*

Acest aspect este foarte important, deoarece teoria economică limitându-şi preocupările la problema fixării preţurilor de vânzare şi raţionând pe baza întreprinderilor cu produs unic, nu a prezentat niciodată faptul că în întreprinderi cu produse multiple calculul rentabilităţii unui produs trebuie să fie stabilit în termen de marjă. Pentru aceasta trebuie să existe o comparaţie la diferite niveluri ale volumului încasărilor provenite din vânzarea produsului şi cheltuielile variabile de producţie şi de vânzare ale produsului în cauză şi, eventual, cheltuielile fixe proprii produsului, exceptând orice cotă de cheltuieli fixe comune.

În acelaşi timp trebuie să fim conştienţi de limitele pe care le are raţionamentul oferit de metoda Direct-Costing, şi anume:

• nu este valabil decât pe termen scurt, deoarece pe termen lung majoritatea cheltuielilor de structură vor putea fi diminuate sau suprimate;

• nu ia în considerare faptul că anumite produse, aparent profitabile (marje pe costuri variabile pozitive), pot să descopere mari consumatori de funcţiuni de suport şi care stau la originea cheltuielilor fixe ridicate. Altfel spus, o decizie de abandonare are caracter strategic şi trebuie făcută în funcţie de criterii pe termen lung, permiţând aprecierea rentabilităţii pe ansamblul ciclului de viaţă şi incluzând în cvasitotalitate costurile care sunt variabile pe acest orizont;

• problema efortului comercial poate fi abordată cu ajutorul noţiunii de levier operaţional sau de o manieră foarte pragmatică: pentru o creştere sensibilă a cifrei de afaceri, produsul a cărei rată a marjei pe costurile variabile este mai ridicată va permite o creştere mai mare a rezultatului global. Dar acest aspect presupune că toate produsele consumă în acelaşi fel cheltuielile fixe. Ori, se ajunge frecvent în situaţia ca produsele care au o marjă ridicată, adesea mai sofisticate, să fie cele care generează cele mai mari cheltuieli fixe;

• când aprecierea performanţelor responsabililor se face pornind de la marjă, trebuie efectuată cu foarte mare prudenţă, deoarece o astfel de apreciere riscă să conducă la logici pe termen scurt şi la neglijarea cheltuielilor de structură.

Limitele evocate vizează metoda Direct-Costing bazându-ne, înainte de toate, pe analiza cheltuielilor fixe. De altfel, pornind de la aceste limite, s-au manifestat preocupări

Scanned with OKEN Scanner

pe linia perfecţionării acestei metode.

► INDICATORII SPECIFICI METODEI COSTURILOR VARIABILE SAU DIRECT-COSTING

Având în vedere principiile metodei, de la bun început se poate sesiza faptul că, pornind de la modelul de calcul al profitului (beneficiului), apar doi indicatori de caracterizare a gestiunii, şi anume: pe de o parte, ***„marjele pe costurile variabile"***, a căror sumă dă beneficiul brut al întreprinderii, iar pe de altă parte, ***„beneficiul net"*** sau rezultatul final al întreprinderii realizat din activitatea de exploatare.

Pornind de la exprimarea schematizată a rezultatului întreprinderii, prezentată anterior, se poate da şi o expresie contabilă a acestuia, şi anume:

$$B = \sum_{i=1}^{n} qd_i (p_i - Cvu_i) - CF$$, în care:

qd – cantitatea dintr-un anumit produs destinată vânzării sau vândută ca atare;
Cvu – costul variabil unitar pe produse;
p – preţul de vânzare unitar;
i – felul produsului;
CF – cheltuieli fixe totale.

De aici rezultă că se pot determina *cifra de afaceri pe fiecare produs*, precum şi *cheltuielile variabile totale pe fiecare produs*, de următoarea manieră:

$CA_i = qd_i \times p_i$
$CV_i = qd_i \times Cvu_i$

ceea ce nu modifică cu nimic relaţia de calcul prezentată anterior, în schimb *dă posibilitatea calculării unui alt indicator*, şi anume ***„pragul de rentabilitate"***, indicator ce se poate determina fie sub forma *cifrei de afaceri critice*, fie sub forma *cantităţii de producţie critice*.

Pragul de rentabilitate calculat sub forma cifrei de afaceri critice, determinat la nivelul întreprinderii, are la bază următoarea relaţie:

$$Pr = \frac{CA \times CF}{\sum_{i=1}^{n} M_i}$$, în care:

CA – cifra de afaceri la nivelul întreprinderii;
M_i – marja pe produs.

Pragul de rentabilitate calculat sub forma cantităţii de producţie critice se poate determina cu uşurinţă atunci când producţia este omogenă. În cazul în care producţia este variată, se pune problema stabilirii unei unităţi de producţie omogene, conform principiilor coeficienţilor de echivalenţă. Matematic, pragul de rentabilitate exprimat în cantităţi de producţie se determină conform relaţiei:

$$Pr = \frac{CF}{\overline{M}_i}$$, unde $$\overline{M}_i = \frac{\sum_{i=1}^{n} M_i}{\sum_{i=1}^{n} q_i}$$, în care:

Scanned with OKEN Scanner

$\overline{M}$ – marja medie pe costurile variabile;
q – cantitatea fizică de produs;
i – felul produsului.

Şi într-un caz şi în celălalt, pragul de rentabilitate are anumite limite în condiţiile în care unitatea realizează o gamă largă de produse (aşa după cum s-a mai menţionat), deoarece procesul de producţie este determinat de un anumit program care se încadrează în capacitatea existentă, dar prin determinarea pragului de rentabilitate se pot stabili combinaţiile optime, fie având în vedere aspectul vânzărilor, fie pe cel al producţiei, în scopul maximizării marjei pe costurile variabile.

Această comparaţie la nivelul întreprinderii permite studierea rentabilităţii fiecărui produs şi luarea deciziilor în ceea ce priveşte dezvoltarea sau suprimarea unuia sau altuia dintre produse. Deciziile trebuie luate cu prudenţă, deoarece fie că produsele pot fi complementare (în planul vânzărilor sau al producţiei), fie că o marjă pe costurile variabile, oricât de scăzută ar fi, acoperă totuşi o parte din cheltuielile fixe şi care ar fi transferată asupra celorlalte produse în condiţiile renunţării la produsul cu marja cea mai scăzută.

În acelaşi timp, înainte de luarea unei decizii, trebuie să se ţină seama de restricţiile de fabricaţie (manoperă, materiale, mod de utilizare a maşinilor etc.) pentru a se constata limitele în ceea ce priveşte unul sau altul dintre produse, posibilitatea de substituire între articole ş.a.m.d.

Teoretic şi practic aşa stau lucrurile dacă produsele fabricate se vând în totalitate, fără existenţa de stocuri. În cazul în care o parte din cantităţile fabricate rămân în stoc, atunci se va observa că stocurile sunt evaluate la nivelul costului variabil, iar cheltuielile fixe sunt suportate în totalitate de produsele vândute.

În realitate, în contabilitatea generală sau financiară, stocurile sunt evaluate la o valoare constantă care conţine atât cheltuieli variabile, cât şi cheltuieli fixe. Pentru a găsi rezultatul înregistrat în contabilitatea generală sau financiară, se impune determinarea aşa-zisei *„diferenţe de încorporat"* cu ajutorul căreia să se reajusteze rezultatul obţinut prin aplicarea metodei Direct-Costing şi care se poate reflecta din punct de vedere contabil ca o diferenţă de preţ.

Diferenţa de încorporat se determină pornind de la compararea rezultatelor obţinute, astfel:

Fie V_1 costul variabil al stocului iniţial şi V_2 costul variabil al stocului final. În acelaşi mod să considerăm F_1 costul fix al stocului iniţial şi F_2 costul fix al stocului final, de unde:

- în cost variabil vom avea: $R = CA - Ch + V_2 - V_1$;
- în cost complet: $R = CA - Ch + (V_2 + F_2) - (V_1 + F_1)$.

Diferenţa $F_2 - F_1$ poartă denumirea de ***cost fix al variaţiei de stoc sau diferenţă de încorporat.***

Alături de indicatorii prezentaţi, în literatura de specialitate se enunţă şi alţi indicatori de analiză, cum ar fi:

– factorul de acoperire;
– coeficientul de siguranţă dinamic;
– intervalul de siguranţă.

Factorul de acoperire este unul şi acelaşi lucru cu coeficientul marjei pe costurile variabile şi semnifică cât la sută din volumul desfacerii (cifra de afaceri) este necesar pentru

Scanned with OKEN Scanner

acoperirea cheltuielilor fixe şi obţinerea unui beneficiu.

Factorul de acoperire exprimă rentabilitatea potenţială şi stă la baza deciziilor privind desfacerea producţiei.

Cunoscând *factorul de acoperire* (F_a), se poate determina, pe cale inversă, *cifra de afaceri la nivelul pragului de rentabilitate*, conform relaţiei: $CA_r = \frac{CF}{F_a}$.

În altă ordine de idei, având în vedere modul de determinare a preţului de vânzare cu ridicata al întreprinderii, în structura cheltuielilor dependente de volumul producţiei, rezultă că factorul de acoperire reprezintă şi un instrument de previzionare al preţului, astfel: $Pvr_i = CV_i + CF_i + B_i \Leftrightarrow Cvu_i + M_i$ şi

$F_a = \frac{M_i}{CA_i} \Leftrightarrow \frac{M_i}{Pvr_i \times d}$ de unde rezultă că $Prv_i = \frac{Cvu_i}{1+F_a}$, în care:

Prv_i – preţul cu ridicata de întreprindere pe produs;
d – cantitatea de produs destinată vânzării.

Coeficientul de siguranţă dinamic semnifică scăderea relativă a vânzărilor totale pentru ca întreprinderea să ajungă la nivelul pragului de rentabilitate, conform următoarei relaţii: $Csd = \frac{CA - CA_r}{CA}$.

Acest indicator se pate determina şi ca raport între beneficiul net şi marja pe costurile variabile globală la nivel de întreprindere, rezultatul fiind acelaşi.

Intervalul de siguranţă dinamic are aceeaşi semnificaţie ca şi coeficientul de siguranţă dinamic şi se calculează ca diferenţă între volumul total al desfacerilor şi volumul desfacerilor la nivelul pragului de rentabilitate. Altfel spus, reprezintă, în expresie matematică, numărătorul raportului de mai sus.

Calculele şi analizele efectuate pe baza metodei Direct-Costing reprezintă un instrument preţios pentru conducerea întreprinderii în vederea optimizării rezultatului activităţii. Ceea ce este important pentru conducerea întreprinderii este determinarea şi cunoaşterea modului de acţiune al fiecăruia dintre factorii de optimizare şi în special a influenţelor reciproce ale factorilor respectivi, întrucât în felul acesta ea poate adopta decizii raţionale şi, ceea ce este esenţial, poate să prevadă urmările unor astfel de decizii.

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul X

CONTABILITATEA OPERAȚIILOR DE GESTIUNE

X.1. ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATEA DE GESTIUNE A UNOR OPERAȚIUNI AFERENTE PRODUSELOR (DE MASĂ) CU CICLU SCURT DE FABRICAȚIE (FĂRĂ PRODUCȚIE NETERMINATĂ LA ÎNCEPUTUL ȘI SFÂRȘITUL PERIOADEI)

1. *Colectarea cheltuielilor de producţie şi desfacere:*

NOTĂ:

▼ La efectuarea operaţiunilor contabile se utilizează documentele care stau la baza înregistrărilor în conturile din clasa a 6-a de conturi, din contabilitatea ▲ financiară (generală).

%	= 901 *„Decontări interne privind cheltuielile“*		150.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*			120.000
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“*			10.000
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“*			10.000
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“*			5.000
925 *„Cheltuieli de desfacere“*			5.000

2. *Obţinerea de produse finite în cursul lunii, înregistrate la preţ de evidenţă prestabilit:*

NOTĂ:

▼ Înregistrările se fac în baza documentelor utilizate la efectuarea operaţiunilor în debitul conturilor din clasa a 3-a (ex. cont 345) în contabilitatea financiară (generală).
▲

931 *„Costul producţiei obţinute“*	= 902 *„Decontări interne privind producţia obţinută“*		160.000

3. *Calcularea şi decontarea costurilor efective (costul efectiv al producţiei finite):*

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ:

▼ Se închid conturile corespunzătoare cheltuielilor efective colectate. Operaţiunea are corelaţie valorică cu înregistrarea închiderii (creditării) costurilor colectate în debitul conturilor din clasa a 6-a din contabilitatea financiară (generală), făcută prin
▲ debitarea contului 121 „Profit şi pierdere".

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	=	%	150.000
		921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	120.000
		922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*	10.000
		923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*	10.000
		924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*	5.000
		925 *„Cheltuieli de desfacere"*	5.000

4. *Stabilirea şi înregistrarea diferenţei între preţul de evidenţă (prestabilit) şi costul efectiv (în roşu sau negru, după caz):*

NOTĂ:

▼ Se închide prin creditare (în roşu) soldul creditor al contului 902, rezultat în urma operaţiunilor de la art. 2 şi 3. Operaţiunea coincide valoric cu înregistrarea din
▲ contul 348 „Diferenţe de preţ la produse", din contabilitatea financiară (generală).

903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	=	**902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	10.000

5. *Închiderea conturilor de decontări interne şi costul producţiei obţinute:*

NOTĂ:

▼ *Se preiau sumele colectate în creditul contului 901 şi debitul contului 931; de asemenea sumele din debitul contului 903.* (în roşu sau negru, după caz). Operaţiunea are corelaţie valorică cu creditarea conturilor financiare de gradul I:
▲ 341-346 şi 348 prin debitul contului 711 din contabilitatea financiară.

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"*	=	%	150.000
		931 *„Costul producţiei obţinute" (la preţ de înregistrare)*	160.000
		903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	10.000

► SITUAŢIA CONTURILOR ÎN REGISTRUL „CARTEA MARE" LA SFÂRŞITUL PERIOADEI (LUNII) SE PREZINTĂ ASTFEL:

D	921		C	D	922		C
1.	120.000	120.000	*3.*	*1.*	10.000	10.000	*2.*

Scanned with OKEN Scanner

D	923	C
1. 10.000	10.000	3.

D	924	C
1. 5.000	5.000	2.

D	925	C
1. 5.000	5.000	3.

D	901	C
5. 150.000	150.000	1.

D	931	C
2. 160.000	160.000	5.

D	902	C
3. 150.000	160.000	2.
	10.000	4.
150.000	150.000	

D	903	C
4. 10.000	10.000	5.

X.2. ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATEA DE GESTIUNE A UNOR OPERAȚIUNI OCAZIONATE DE ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRODUSELOR CU CICLU LUNG DE FABRICAȚIE (CU PRODUCȚIE NETERMINATĂ LA ÎNCEPUTUL ȘI SFÂRȘITUL PERIOADEI)

1. *Repunerea în evidență a costurilor aferente producției neterminate la începutul perioadei:*

NOTĂ:

▼ Se preia soldul din nota contabilă de închidere a costurilor producției
▲ neterminate de la sfârșitul lunii anterioare (reluarea în evidență).

933 *„Costul producției în curs de execuție"*	= **902** *„Decontări interne privind producția obținută"*	10.000

2. *Colectarea cheltuielilor de producție și desfacere din cursul perioadei:*

NOTĂ:

▼ La efectuarea operațiunilor contabile se utilizează documentele care stau la
baza înregistrărilor în conturile din clasa a 6-a de conturi, din contabilitatea finan-
▲ ciară (generală).

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*	150.000
921 *„Cheltuielile activității de bază"*		120.000
922 *„Cheltuielile activităților auxiliare"*		10.000
923 *„Cheltuieli indirecte de producție"*		10.000
924 *„Cheltuieli generale de*		

Scanned with OKEN Scanner

administraţie"		
925 *„Cheltuieli de desfacere"*		5.000
		5.000

3. *Înregistrarea produselor finite fabricate în cursul perioadei (lunii) la preţ prestabilit (de evidenţă):*

NOTĂ:

▼ Înregistrările se fac în baza documentelor utilizate la efectuarea operaţiunilor în
▲ debitul conturilor din clasa a 3-a (ex. cont 345), în contabilitatea financiară (generală).

931 *„Costul producţiei obţinute"*	=	**902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	160.000

4. *Calcularea şi decontarea costurilor efective:*

a) Costul producţiei neterminate la sfârşitul perioadei (lunii):

933 *„Costul producţiei în curs de execuţie"*	=	%	10.000
		921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	5.000
		922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*	2.000
		923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*	2.000
		924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*	1.000

b) Costul efectiv al producţiei finite:

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	=	%	150.000
		921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	115.000
		922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*	8.000
		923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*	8.000
		924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*	4.000
		925 *„Cheltuieli de desfacere"*	5.000
		933 *„Costul producţiei în curs de execuţie"*	10.000

5. *Stabilirea şi înregistrarea diferenţei între preţul de înregistrare (prestabilit) şi costul efectiv al producţiei finite fabricată în cursul perioadei (lunii):*

NOTĂ:

▼ Se închide prin creditare (în roşu) soldul creditor al contului 902 rezultat în urma operaţiunilor de la nr. 1; 3; 4b şi 7. Operaţiunea coincide valoric cu înregistrarea din debitul contului 348 „Diferenţe de preţ la produse" din contabilitatea finan-
▲ ciară.

903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	=	**902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	10.000

Scanned with OKEN Scanner

6. Închiderea conturilor de decontări interne şi costul producţiei obţinute.

NOTĂ:

▼ Se preiau sumele colectate în creditul contului „901" şi debitul contului „903".
▲

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"*	=	%	150.000
		931 *„Costul producţiei obţinute"* (*la preţ de înregistrare*)	160.000
		903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	10.000

7. Închiderea contului 933 „Costul producţiei în curs de execuţie" la sfârşitul perioadei:

NOTĂ:

▼ Se închide soldul contului 933 la sfârşitul perioadei (lunii). Prin operaţiunea
▲ inversă se va prelua la începutul lunii următoare, soldul producţiei neterminate.

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"* = **933** *„Costul producţiei în curs de execuţie"* 10.000

► SITUAŢIA CONTURILOR ÎN REGISTRUL „CARTEA MARE" LA SFÂRŞITUL PERIOADEI (LUNII) SE PREZINTĂ ASTFEL:

D	933		C
1.	10.000	10.000	*4.b.*
4.a.	10.000	10.000	*7.*
	20.000	20.000	

D	902		C
4.b.	150.000	10.000	*1.*
7.	10.000	160.000	*3.*
		10.000	*5.*
	160.000	160.000	

D	921		C
2.	120.000	5.000	*4.a.*
		115.000	*4.b.*
	120.000	120.000	

D	922		C
2.	10.000	2.000	*4.a.*
		8.000	*4.b.*
	10.000	10.000	

D	923		C
2.	10.000	2.000	*4.a.*
		8.000	*4.b.*
	10.000	10.000	

D	924		C
2.	5.000	1.000	*4.a.*
		4.000	*4.b.*
	5.000	5.000	

D	925		C
2.	5.000	5.000	*4.b.*
	5.000	5.000	

D	901		C
6.	150.000	150.000	*2.*
	150.000	150.000	

Scanned with OKEN Scanner

D	931		C
3.	160.000	160.000	6.
	160.000	160.000	

D	903		C
5.	10.000	10.000	6.
	10.000	10.000	

X.3. MODEL AL CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE LA O UNITATE CU PROFIL DE PRODUCȚIE

S.C. „CRISTY" S.R.L. cu profil de producție aplică următorul model al contabilității de gestiune.

A. Operații economice efectuate în cursul lunii.

1. Colectarea cheltuielilor directe aferente producției din secțiile principale de producție, în sumă totală de 12.000 lei:

921 *„Cheltuielile activității de bază" (analitice distincte pe secții și produse și în cadrul acestora pe feluri de cheltuieli)* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 12.000

2. Colectarea cheltuielilor aferente producției din secțiile auxiliare de activitate, în sumă totală de 8.000 lei:

922 *„Cheltuielile activităților auxiliare"* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 8.000

3. Colectarea cheltuielilor indirecte privind întreținerea și funcționarea utilajelor și cheltuielilor generale ale fiecărei secții de producție, în sumă totală de 6.000 lei:

923 *„Cheltuieli indirecte de producție" (analitice distincte pe secțiile de bază)* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 6.000

4. Colectarea cheltuielilor generale de administrație, în sumă totală de 5.000 lei:

924 *„Cheltuieli generale de administrație"* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 5.000

5. Înregistrarea cheltuielilor privind desfacerea produselor obținute în secțiile principale și în cele auxiliare, atunci când este cazul, în sumă totală de 4.000 lei:

925 *„Cheltuieli de desfacere"* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 4.000

6. Înregistrarea decontării interne a produselor obținute în secțiile principale de producție și evaluate la prețul prestabilit de 31.500 lei:

931 *„Costul producției obținute"* = **902** *„Decontări interne privind producția obținută"* 31.500

7. Înregistrarea decontării interne a produselor obținute în secțiile auxiliare de activitate, evaluate la prețul prestabilit de 2.500 lei:

931 *„Costul producției obținute"* = **902** *„Decontări interne privind producția obținută"* 2.500

B. Operații economice efectuate la sfârșitul lunii

1. Se decontează pe bază de situații privind producția obținută la costul efectiv de

Scanned with OKEN Scanner

2.500 lei, aferent serviciilor reciproce prestate între secţiile auxiliare:

NOTĂ:

▼ În cazul în care se apreciază că este util, se poate efectua şi înregistrarea contabilă de corectare a rulajelor contului 922, debitându-se şi creditându-se în roşu
▲ numai contul sintetic cu suma de 2.500 lei.

922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare" (analitice distincte pe secţii auxiliare beneficiare)*	= **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare" (analitice distincte pe secţii auxiliare furnizori)*	2.500

2. Se decontează costul efectiv total de 6.000 lei aferent serviciilor interne furnizate de secţiile auxiliare, cunoscându-se următoarele destinaţii:

– secţiile de bază 3.000 lei;
– administraţia generală a unităţii 2.000 lei;
– sectorul de desfacere a producţiei 1.000 lei.

NOTĂ:

▼ Se menţionează că prestaţiile efectuate de secţiile auxiliare şi nedecontate în valoare de 2.000 lei (cost de producţie) se referă la producţia destinată vânzării către
▲ terţi.

%	= **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare" (analitice distincte pe secţii auxiliare furnizoare)*	6.000
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie" (analitice distincte pe secţiile de bază)*		3.000
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*		2.000
925 *„Cheltuieli de desfacere"*		1.000

3. Se repartizează cheltuielile indirecte de producţie, în sumă de 9.000 lei, în funcţie de totalul cheltuielilor directe, de 12.000 lei, procedându-se astfel:

a) fiindcă există o singură secţie principală de activitate se calculează coeficientul de repartizare, care pe baza datelor anterioare este de 75%, fiind obţinut prin raportarea cheltuielilor indirecte de 9.000 lei la baza de repartizare (cheltuielile directe) de 12.000 lei;

b) coeficientul de repartizare determinat se înmulţeşte cu totalul cheltuielilor directe aferente fiecărui fel de produs finit, lucrare sau serviciu, obţinându-se cotele proporţionale ce se repartizează din cheltuielile indirecte;

NOTĂ:

▼ Pentru fiecare secţie de bază se utilizează aceeaşi metodologie de repartizare a
▲ cheltuielilor indirecte de producţie.

În urma acestei ultime operaţii, în analiticele deschise în cadrul contului sintetic 921 se obţine costul efectiv de producţie, aferent fiecărui fel de produse, lucrări sau servicii.

921 *„Cheltuielile activităţii de bază" (analitice distincte pe secţii şi produse)*	= **923** *„Cheltuieli indirecte de producţie"*	9.000

Scanned with OKEN Scanner

4. Se repartizează cheltuielile generale de administraţie, în sumă de 7.000 lei, în funcţie de totalul costului efectiv de producţie din secţiile de bază şi 2.000 lei pentru cea din secţiile auxiliare. În acest scop se procedează similar cu repartizarea cheltuielilor indirecte de producţie, stabilindu-se că pentru producţia din secţiile de bază revine o cotă proporţională de 6.391 lei, iar pentru cea din secţiile auxiliare de 609 lei:

$$K = \frac{7.000}{12.000 + 9.000 + 2.000} = 0,304347$$

$(12.000 + 9.000) \times 0,304347 = 21.000 \times 0,304347 = 6.391$ lei.
$2.000 \times 0,304347 = 609$ lei

NOTĂ:

▼ În ceea ce priveşte repartizarea cheltuielilor indirecte de producţie şi a celor generale de administraţie se reţine că pot fi avute în vedere şi alte elemente ca baze de repartizare, cum sunt: costul de secţie, consumurile directe de materiale, orele de funcţionare a utilajelor şi alţi factori care să asigure repartizarea raţională a cheltuielilor în cauză asupra produselor, lucrărilor şi serviciilor. ▲

%	= **924** *„Cheltuieli generale de administraţie“*	7.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*		6.391
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“* (la ambele conturi se utilizează analitice distincte deschise pe feluri de produse, lucrări şi servicii)		609

5. Se repartizează cheltuielile de desfacere, în sumă de 5.000 lei, considerându-se că se pot identifica pe produse, lucrări şi servicii, astfel: 4.560 lei pentru producţia din secţiile de bază şi 440 lei pentru cele din secţiile auxiliare:

NOTĂ:

▼ În cazul în care nu este posibilă identificarea cheltuielilor de desfacere pe produse, lucrări sau servicii este justificat să se efectueze operaţia de repartizare în mod similar cu repartizarea cheltuielilor indirecte de producţie sau generale de administraţie, cu precizarea că se au în vedere elementele adecvate ca baze de repartizare, cum sunt: greutatea, volumul produselor livrate sau alte elemente şi criterii. ▲

%	= **925** *„Cheltuieli de desfacere“*	5.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*		4.560
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“* (la ambele conturi se utilizează analitice deschise pe feluri de produse, lucrări şi servicii)		440

În urma repartizării cheltuielilor generale de administraţie şi a celor de desfacere, în cadrul conturilor 921 „Cheltuielile activităţii de bază“ şi 922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare“, atunci când este cazul, se obţine costul complet aferent fiecărui produs, lucrare

Scanned with OKEN Scanner

sau serviciu.

Totodată, se menţionează că repartizarea cheltuielilor generale de administraţie şi a celor de desfacere se poate efectua numai extracontabil, fără să se înregistreze operaţiile de virare a cotelor proporţionale pe destinaţii, produse, lucrări şi servicii.

În asemenea situaţie, conturile 924 „Cheltuieli generale de administraţie" şi 925 „Cheltuieli de desfacere" se închid prin corespondenţă cu debitul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută" şi aceasta concomitent cu decontarea costului de producţie, aferent producţiei obţinute în cursul lunii şi reflectat în contabilitate în conturile 921 „Cheltuielile activităţii de bază" şi 922 „Cheltuielile activităţilor auxiliare", atunci când este cazul.

Cotele proporţionale ce revin fiecărui produs, lucrare sau serviciu din cheltuielile aferente se însumează (se adaugă) extra-contabil cu costul efectiv de producţie în vederea obţinerii costului complet.

6. Determinarea prin inventariere a producţiei neterminate de la sfârşitul lunii şi a costului efectiv al acesteia, care se consideră că este de 3.000 lei şi provine numai de la secţiile de bază:

933 *„Costul producţiei în curs de execuţie"*	=	**921** *„Cheltuielile activităţii de bază"* (cu analitice deschise pe secţii şi în cadrul acesteia pe produse, lucrări şi servicii)	3.000

7. Determinarea şi decontarea costului efectiv total aferent producţiei obţinute în cursul lunii în secţiile de bază, de 28.951 lei şi în cele auxiliare de 3.049 lei:

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	=	%	32.000
		921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	28.951
		922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"* (la ambele conturi se utilizează analitice distincte deschise pe feluri de produse, lucrări şi servicii)	3.049

8. Stabilirea, prin intermediul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută", a diferenţelor între preţul prestabilit şi costul efectiv, care în exemplificarea făcută sunt favorabile pentru secţiile de bază (31.500 lei preţ prestabilit – 28.951 lei cost efectiv = 2.549 lei) şi nefavorabile pentru cele auxiliare (2.500 lei preţ prestabilit – 3.049 lei cost efectiv = 549 lei):

903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	=	**902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	2.549

şi

903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"*	=	**902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	549

9. Închiderea, atunci când este cazul, a conturilor pentru cheltuielile neincluse în costul de producţie şi care se referă la costul subactivităţii se efectuează astfel:

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"*	=	%	———
		923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*	
		924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*	
		925 *„Cheltuieli de desfacere"*	

Scanned with OKEN Scanner

10. Închiderea contului 933 corespunzător costului efectiv aferent producţiei neterminate pentru suma de 3.000 lei:

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută"* = **933** *„Costul producţiei în curs de execuţie"* 3.000

11. Decontarea preţului total prestabilit aferent produselor finite obţinute în cursul lunii în valoare de 34.000 lei:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"* = **931** *„Costul producţiei obţinute"* 34.000

12. Decontarea (repartizarea) diferenţelor de preţ nefavorabile aferente producţiei obţinute în secţiile auxiliare, în sumă de 549 lei:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"* = **903** *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"* 549

13. Decontarea (repartizarea) diferenţelor de preţ favorabile aferente producţiei obţinute în secţiile de bază, în sumă de 2.549 lei:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"* = **903** *„Decontări interne privind diferenţele de preţ"* 2.549

14. Închiderea conturilor 901 şi 902 pentru costul producţiei neterminate la sfârşitul lunii, în sumă de 3.000 lei:

NOTĂ:

▼ În urma acestei ultime înregistrări contabile, toate conturile utilizate anterior se
▲ închid, prezentându-se fără sold.

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"* = **902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"* 3.000

15. La începutul lunii următoare se efectuează înregistrarea contabilă de reluare a cheltuielilor privind producţia neterminată, astfel:

921 *„Cheltuielile activităţii de bază"* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 3.000

▶ **SITUAŢIA CONTURILOR ÎN REGISTRUL „CARTEA MARE" LA SFÂRŞITUL PERIOADEI (LUNII) SE PREZINTĂ ASTFEL:**

D	901		C
B.11.	34.000	12.000	*A.1.*
B.12.	549	8.000	*A.2.*
B.13.	2.549	6.000	*A.3.*
B.14.	3.000	5.000	*A.4.*
		4.000	*A.5.*
	35.000	35.000	

D	902		C
B.7.	32.000	31.500	*A.6.*
B.10.	3.000	2.500	*A.7.*
		2.549	*B.7.*
		549	*B.7.*
		3.000	*B.14.*
	35.000	35.000	

D	903		C
B.8.	2.549	549	*B.12.*
B.8.	549	2.549	*B.13.*
	2.000	2.000	

Scanned with OKEN Scanner

D	921		C
A.1.	12.000	3.000	B.6.
B.3.	9.000	28.951	B.7.
B.4.	6.391		
B.5.	4.560		
	31.951	31.951	

D	924		C
A.4.	5.000	7.000	B.4.
B.2.	2.000		
	7.000	7.000	

D	903		C
B.6.	3.000	3.000	B.10.
	3.000	3.000	

D	922		C
A.2.	8.000	2.500	B.1.
B.1.	2.500	6.000	B.2.
B.4.	609	3.049	B.7.
B.5.	440		
	11.549	11.549	

D	925		C
A.4.	5.000	7.000	B.4.
B.2.	2.000		
	7.000	7.000	

D	923		C
A.3.	6.000	9.000	B.3.
B.2.	3.000		
	9.000	9.000	

D	931		C
A.6.	31.500	34.000	B.11.
A.7.	2.500		
	34.000	34.000	

X.4. MODEL AL CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE LA O UNITATE CARE FABRICĂ UN SINGUR PRODUS (PRODUCȚIE OMOGENĂ)

O societate comercială cu activitate industrială dispune de două secții de bază (SI și SII), două secții auxiliare – centrală electrică (CE) și centrală de apă (CA) – și un sector administrativ și de conducere. În cadrul secțiilor de bază se fabrică un singur produs (producție omogenă) care nu necesită cheltuieli de desfacere; iar unitatea lucrază cu întreaga sa capacitate.

Principalele operațiuni economice care se efectuează pe parcursul unei perioade de gestiune și modul de înregistrare a lor în ordine cronologică și sistematică în contabilitatea de gestiune a societății comerciale.

1. Colectarea cheltuielilor cu consumul de materii prime și materiale consumabile în sumă de 12.000 lei, repartizate astfel:

– materii prime ..... 9.000 lei;
  – la secția I ..... *6.000* lei;
  – la secția a II-a ..... *3.000* lei;
– materiale consumabile ..... 3.000 lei;
– la secțiile auxiliare ..... 600 lei;
  – la centrala electrică ..... *240* lei;
  – la centrala de apă ..... *360* lei;
– la secțiile principale de producție ..... 2.100 lei;
  – la secția I ..... *1.200* lei;

Scanned with OKEN Scanner

– la secția a II-a ..... *900* lei;
– la sectorul administrativ și conducere a unității ..... 300 lei.

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*	12.000
921 *„Cheltuielile activității de bază"*		9.000
921/S I		***6.000***
921/S II		***3.000***
922 *„Cheltuielile activităților auxiliare"*		600
922/CE		***240***
922/CA		***360***
923 *„Cheltuieli indirecte de producție"*		2.100
923/S I		***1.200***
923/S II		***900***
924 *„Cheltuieli generale de administrație"*		300

2. Colectarea cheltuielilor cu salariile, contribuțiile la asigurările și protecția socială, astfel:

2.1. Colectarea cheltuielilor cu salariile în sumă de 18.000 lei, repartizate astfel:
– salariile muncitorilor de bază din secțiile principale de producție ..... 12.000 lei;
– la secția I ..... *7.200* lei;
– la secția a II-a ..... *4.800* lei;
– salariile personalului din secțiile auxiliare ..... 1.200 lei;
– la centrala electrică ..... *900* lei;
– la centrala de apă ..... *300* lei;
– salariile muncitorilor auxiliari și ale personalului tehnic, administrativ și de conducere din secțiile principale de producție ..... 4.200 lei;
– la secția I ..... *2.400* lei;
– la secția a II-a ..... *1.800* lei;
– salariile personalului din sectorul administrativ și de conducere al unității .....600 lei.

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*	18.000
921 *„Cheltuielile activității de bază"*		12.000
921/S I		***7.200***
921/S II		***4.800***
922 *„Cheltuielile activităților auxiliare"*		1.200
922/CE		***900***
922/CA		***300***

Scanned with OKEN Scanner

923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“*		4.200
923/S I		***2.400***
923/S II		***1.800***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“*		600

2.2. Colectarea cheltuielilor cu asigurările şi protecţia socială care reprezintă 30% din salarii:

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile“*	5.400
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*		3.600
921/S I		***2.160***
921/S II		***1.440***
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“*		360
922/CE		***270***
922/CA		***90***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“*		1.260
923/S I		***720***
923/S II		***540***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“*		180

3. Colectarea cheltuielilor cu amortizarea imobilizărilor corporale în sumă de 6.000 lei, repartizată astfel:

– la secţiile auxiliare ..... 1.200 lei;
– la centrala electrică ..... *900* lei;
– la centrala de apă ..... *300* lei;
– la secţiile principale de producţie ..... 4.200 lei;
– la secţia I ..... *2.400* lei;
– la secţia a II-a ..... *1.800* lei;
– la sectorul administrativ şi de conducere al unităţii ..... 600 lei.

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile“*	6.000
922 *„Cheltuielile activităţilor* auxiliare“		1.200
922/CE		***900***
922/CA		***300***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“*		4.200
923/S I		***2.400***
923/S II		***1.800***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“*		600

4. Obţinerea din procesul de producţie a 20.000 kg produs finit la costul standard de

Scanned with OKEN Scanner

1,60 lei/kg:

931 *„Costul producţiei obţinute“* = **902** *„Decontări interne privind producţia obţinută“* 32.000

5. Decontarea consumurilor reciproce dintre secţiile auxiliare, astfel:

5.1. energia electrică furnizată de centrala electrică pentru centrala de apă, în valoare de 3.10 lei;

922/ CA = **922/ CE** 310

5.2. apa furnizată de centrala de apă pentru centrala electrică, în valoare de 2.50 lei:

922/ CE = **922/ CA** 250

6. Decontarea contravalorii producţiei secţiilor auxiliare livrate către celelalte sectoare de activitate din unitate, astfel:

6.1. contravaloarea producţiei centralei electrice în sumă de 2.250 lei, din care:

– la secţiile principale de producţie ..... 2.000 lei;
– la secţia I ..... *1.200* lei;
– la secţia a II-a ..... *800* lei;
– la sectorul administrativ ..... 250 lei.

6.2. contravaloarea producţiei centralei de apă în sumă de 1.110 lei, din care:

– la secţiile principale de producţie ..... 800 lei;
– la secţia I ..... *480* lei;
– la secţia a II-a ..... *320* lei;
– la sectorul administrativ ..... 310 lei.

% = **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“* 2.250

923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“* *922/CE* 2.000
923/S I *1.200*
923/S II *800*
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“* 250

% = **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“* 1.110

923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“* *922/CA* 800
923/S I *480*
923/S II *320*
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“* 310

7. Repartizarea cheltuielilor indirecte de producţie în sumă de 14.560 lei:

921 *„Cheltuielile activităţii de bază“* = **923** *„Cheltuieli indirecte de producţie“* 14.560
921/S I *923/S I* *8.400*
921/S II *923/S II* *6.160*

8. Repartizarea cheltuielilor generale de administraţie folosind drept bază de repartizare costul de producţie:

Scanned with OKEN Scanner

8.1. Se calculează coeficientul de repartizare (K_{CGA}), astfel:

$$K_{CGA} = \frac{2.240}{39.160} = 0,057$$

8.2. Se calculează cotele de cheltuieli generale de administrație (C_{CGA}) cuvenite pentru fiecare secție în parte, astfel:

C_{CGA} = S I : 23.760 × 0,057 = 1.354 lei
S II : 15.400 × 0,057 = 886 lei
= 2.240 lei

8.3. Includerea în costul produselor a cotelor de cheltuieli generale de administrație:

921 *„Cheltuielile activității de bază"* = **924** *„Cheltuieli generale de administrație"* 2.240

921/S I ***1.354***
921/S II ***886***

9. Înregistrarea costului efectiv al producției în curs de execuție a cărei valoare, conform inventarului, este de 5.400 lei, din care:

– la secția I .....5.114 lei;
– la secția a II-a .....286 lei.

933 *„Costul producției în curs de execuție"* = **921** *„Cheltuielile activității de bază"* 5.400

921/S I ***5.114***
921/S II ***286***

10. Calculul și înregistrarea costului efectiv al producției finite:

10.1. Calculul costului efectiv al producției finite:

Simbolul contului analitic de calculație	Totalul cheltuielilor (costul complet)	Costul efectiv al producției în curs de execuție	Costul efectiv (complet) al producției finite (col. 1 – col. 2)	Cantitatea (kg)	Costul efectiv unitar (col.3 /col. 4)
0	1	2	3	4	5
921/S I	25.114	5.114	20.000		
921/S II	16.286	286	16.000		
TOTAL	41.400	5.400	36.000	1.000	36

10.2. Înregistrarea costului efectiv al producției finite:

902 *„Decontări interne privind producția obținută"* = **921** *„Cheltuielile activității de bază"* 36.000

921/S I ***20.000***
921/S II ***16.000***

11. Calculul și înregistrarea diferențelor dintre costul standard și costul efectiv al producției finite obținute (acestea reprezintă soldul contului 902 „Decontări interne privind producția obținută").

903 *„Decontări interne privind diferențele de preț"* = **902** *„Decontări interne privind producția obținută"* 4.000

12. Decontarea costului efectiv al producției finite obținute:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"* = **931** *„Costul producției obținute"* 36.000

Scanned with OKEN Scanner

13. Închiderea contului 903 „Decontări interne privind diferențele de preț"

931 *„Costul producției obținute"*	= **903** *„Decontări interne privind diferențele de preț"*		4.000

NOTĂ:

▼ Ultimele două înregistrări se pot reda printr-o singură formulă contabilă compusă, care reflectă decontarea cheltuielilor privind producția finită obținută, astfel:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"*	=	%	36.000
		931 „Costul producției obținute"	32.000
		903 *„Decontări interne privind diferențele de preț"*	4.000

▲

14. Decontarea costului efectiv al producției în curs de execuție:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"*	= **933** *„Costul producției în curs de execuție"*		5.400

Reflectarea înregistrărilor cronologice de mai sus, în formă sistematică, se prezintă astfel:

D	901		C
12/931	36.000	9.000	*1/921*
14/933	5.400	600	*1/922*
Total	41.400	2.100	*1/923*
		300	*1/924*
		12.000	*2.1/921*
		1.200	*2.1/922*
		4.200	*2.1/923*
		600	*2.1/924*
		3.600	*2.2/921*
		360	*2.2/922*
		1.260	*2.2/923*
		180	*2.2/924*
		1.200	*3/922*
		4.200	*3/923*
		600	*3/924*
		41.400	Total

D	921		C
1/901	9.000	5.400	*9/933*
2.1/901	12.000	36.000	*10.2/902*
2.2/901	3.600		
Total cheltuieli directe	24.600	41.400	Total
7/923	14.560		
Costul de producție	39.160		
8.2/924	2.240		
Cost complet	41.400		

D	922		C
1/901	600	2.000	*6.1/923*
2.1/901	1.200	250	*6.1/924*
2.2/901	360	800	*6.2/923*
3/901	1.200	310	*6.2/924*
Total	3.360	3.360	Total

D	921/SI		C
1/901	6.000	5.114	*9/923*
2.1/901	7.200	20.000	*10.2/902*
2.2/901	2.160	25.114	Total
Total cheltuieli directe	15.360		
7/923	8.400		
Costul de producție	23.760		
8.3/924	1.354		

Scanned with OKEN Scanner

Cost complet	25.114

D	922/CE		C
1/901	240	310	*5.1/922 /CA*
2.1/901	900		
2.2/901	270	2.250	*6.1/924*
3/901	900	2.560	Total
5.2/922 /CA	250		
Total	2.560		

D	921/SII		C
1/901	3.000	286	*9/923*
2.1/901	4.800	16.000	*10.2/902*
2.2/902	1.440	16.286	Total
Total cheltuieli directe	9.240		
7/923	6.160		
Costul de producție	15.400		
8.3/924	886		
Cost complet	16.286		

D	922/CA		C
1/901	360	250	*5.2/922 /CE*
2.1/901	300		
2.2/901	90	800	*6.2/923*
3/901	300	310	*6.2/924*
5.1/922 /CE	310	1.360	Total
Total	1.360		

D	923		C
1/901	2.100	14.560	*7/921*
2.1/901	4.200	14.560	Total
2.2/901	1.260		
3/901	4.200		
6.1/922	2.000		
6.2/922	800		
Total	14.560		

D	933		C
9/921	5.400	5.400	*14/901*
Total	5.400	5.400	Total

D	902		C
10.2/921	36.000	32.000	*4/931*
		4.000	*11/903*
Total	36.000	36.000	Total

D	923/SI		C
1/901	1.200	8.400	*7/921*
2.1/901	2.400	8.400	Total
2.2/901	720		
3/901	2.400		
6.1/922	1.200		
6.2/922	480		
Total	8.400		

D	903		C
11/902	4.000	4.000	*13/931*
Total	4.000	4.000	Total

D	923/SII		C
1/901	900	6.160	*7/921*
2.1/901	1.800	6.160	Total
2.2/901	540		

Scanned with OKEN Scanner

3/901	1.800
6.1/922	800
6.2/922	320
Total	6.160

D	924		C
1/901	300	2.240	*7/922*
2.1/901	600	2.240	Total
2.2/901	180		
3/901	600		
6.1/922	250		
6.2/922	310		
Total	2.240		

D	931		C
4/902	32.000	36.000	*7/922*
13/903	4.000	36.000	Total
Total	36.000		

În această variantă la reluarea activității în perioada următoare de gestiune se reia și costul producției în curs de execuție pe baza următoarei înregistrări contabile:

933 *„Costul producției în curs de execuție"* = **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"* 5.400

Concomitent cu această înregistrare se transferă costul producției în curs de execuție în contul de calculație 921 „Cheltuielile activității de bază" pentru a fi preluat ca sold inițial, astfel:

921 *„Cheltuielile activității de bază"* = **933** *„Costul producției în curs de execuție"* 5.400

NOTĂ:

▼ O altă variantă la modelul practic prezentat ar fi aceea ca ultima înregistrare să nu se efectueze astfel încât conturile 933 „Costul producției în curs de execuție" și 901 „Decontări interne privind cheltuielile" să rămână cu sold debitor și respectiv, creditor, care reprezintă contravaloarea producției în curs de execuție.

În această variantă, la începutul perioadei următoare de gestiune contul 933 „Costul producției în curs de execuție" se închide prin contul 921 „Cheltuielile activității de bază" care preia contravaloarea producției respective pentru a o include în costul producției finite, astfel:

921 *„Cheltuielile activității de bază"* = **933** *„Costul producției în curs de execuție"* 5.400

Necesitatea efectuării acestei înregistrări este determinată de preluarea în contul de calculație 921 „Cheltuielile activității de bază" a soldului inițial al producției în curs de execuție la care apoi se adaugă pe parcursul perioadei de gestiune restul cheltuielilor ▲ de producție.

X.5. MODEL AL CONTABILITĂȚII DE GESTIUNE LA O UNITATE CARE APLICĂ METODA DE CALCULAȚIE PE COMENZI

Scanned with OKEN Scanner

O societate comercială cu activitate industrială care dispune de două secţii de bază (I şi II), două secţii auxiliare – centrala electrică (CE) şi centrala de apă (CA) – şi un sector administrativ şi de conducere.

În cadrul secţiilor de bază se execută două comenzi (comanda – cd.100 şi comanda – cd. 200), iar unitatea lucrează cu întreaga sa capacitate şi nu necesită cheltuieli de desfacere.

Principalele operaţii economice care se efectuează pe parcursul unei perioade de gestiune şi modul de înregistrare a lor în ordine cronologică şi sistematică în contabilitatea de gestiune a societăţii comerciale.

consumabile în sumă de 11.000 lei pe baza „Situaţiei de repartizare a consumurilor de materiale", astfel:

– materii prime ..... 6.000 lei;
– la secţia I ..... 4.000 lei;
– la cd.100 ..... *2.500* lei;
– la cd.200 ..... *1.500* lei;
– la secţia a II-a ..... 2.000 lei;
– la cd.100 ..... *1.500* lei;
– la cd.200 ..... *500* lei;
– materiale consumabile ..... 5.000 lei;
– la secţiile principale de producţie ..... 2.000 lei;
– la secţia I ..... *1.200* lei;
– la secţia a II-a ..... *800* lei;
– la secţiile auxiliare ..... 1.600 lei;
– la centrala electrică ..... *1.000* lei;
– la centrala de apă ..... *600* lei;
– la sectorul administrativ şi de conducere al unităţii ..... 1.400 lei.

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*	11.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*		6.000
921/I/cd 100		***2.500***
921/I/cd 200		***1.500***
921/II/cd 100		***1.500***
921/II/cd 200		***500***
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*		1.600
922/CE		***1.000***
922/CA		***600***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*		2.000
923/I		***1.200***
923/II		***800***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*		1.400

2. Se înregistrează, pe baza „Situaţiei de repartizare a salariilor, contribuţiile la asigurările şi protecţia socială", includerea acestora în costuri la cheltuielile cu manopera, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

2.1. Cheltuielile cu salariile, în sumă de 10.000 lei, repartizate astfel:
– salariile muncitorilor de bază din secţiile principale de producţie ..... 4.000 lei;
– la secţia I ..... 2.400 lei;
– la cd.100 ..... *1.800* lei;
– la cd.200 ..... *600* lei;
– la secţia a II-a ..... 1.600 lei;
– la cd.100 ..... *600* lei;
– la cd.200 ..... *1.000* lei;
– salariile personalului din secţiile auxiliare ..... 2.000 lei;
– la centrala electrică ..... *1.200* lei;
– la centrala de apă ..... *800* lei;
– salariile muncitorilor auxiliari şi ale personalului TESA din secţiile principale de producţie ..... 3.000 lei;
– la secţia I ..... *1.600* lei;
– la secţia a II-a ..... *1.400* lei;
– salariile personalului din sectorul administrativ şi de conducere al unităţii ..... 1.000 lei.

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile“*	10.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*		4.000
921/I/cd 100		***1.800***
921/I/cd 200		***600***
921/II/cd 100		***600***
921/II/cd 200		***1.000***
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare“*		2.000
922/CE		***1.200***
922/CA		***800***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie“*		3.000
923/I		***1.600***
923/II		***1.400***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie“*		1.000

2.2. Cheltuielile cu asigurările şi protecţia socială care reprezintă 30% din salarii:

%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile“*	3.000
921 *„Cheltuielile activităţii de bază“*		1.200
921/I/cd 100		***540***
921/I/cd 200		***180***
921/II/cd 100		***180***
921/II/cd 200		***300***
922 *„Cheltuielile activităţilor*		600

Scanned with OKEN Scanner

auxiliare"

	922/CE	***360***
	922/CA	***240***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*		900
	923/I	***480***
	923/II	***420***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*		300

3. Se înregistrează, pe baza „Situaţiei de calcul şi repartizare a amortizării imobilizărilor corporale", includerea în cheltuielile de producţie a amortizării imobilizărilor corporale pe luna respectivă, în sumă de 3.000 lei, astfel:

– la secţiile auxiliare ..... 1.000 lei;
– la centrala electrică ..... *600* lei;
– la centrala de apă ..... *400* lei;
– la secţiile principale de producţie ..... 1.600 lei;
– la secţia I ..... *1.000* lei;
– la secţia a II-a ..... *600* lei;
– la sectorul administrativ şi de conducere al unităţii .....400 lei.

	%	= **901** *„Decontări interne privind cheltuielile"*	4.000
922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*			1.000
	922/CE		***600***
	922/CA		***400***
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*			1.600
	923/I		***1.000***
	923/II		***6.00***
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*			4.00

4. Pe baza „Centralizatorului notelor de predare produse", se înregistrează producţia finită obţinută pe parcursul lunii, ştiind că din comanda 100 s-au obţinut 10 buc., la costul unitar standard de 1.200 lei/buc., adică în total 12.000 lei, iar din comanda 200 s-au obţinut 9 buc., la costul unitar standard de 900 lei/buc., adică în total 8.100 lei

931 *„Costul producţiei obţinute"*		= **902** *„Decontări interne privind producţia obţinută"*		20.100
931/100			***902/100***	***12.000***
931/200			***902/200***	***8.100***

5. Se decontează consumurile reciproce dintre secţiile auxiliare, astfel:

5.1. energia electrică furnizată de centrala electrică pentru centrala de apă, în valoare de 160 lei:

922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare /CA"*	= **922**„*Cheltuielile activităţilor auxiliare /CE"*	160

5.2. apa furnizată de centrala de apă pentru centrala electrică, în valoare de 40 lei:

Scanned with OKEN Scanner

922 *„Cheltuielile activităţilor auxiliare /CE"*	= **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare /CA"*		40

6. Pe baza „Situaţiei de repartizare a cheltuielilor activităţilor auxiliare" se decontează cheltuielile secţiilor auxiliare, astfel:

6.1. decontarea cheltuielilor centralei electrice în sumă de 3.040 lei, astfel:
- la secţiile principale de producţie ..... 2.200 lei;
  - la secţia I ..... *1.200* lei;
  - la secţia a II-a ..... *1.000* lei;
- la sectorul administrativ şi de conducere ..... 840 lei.

6.2. decontarea cheltuielilor centralei de apă în sumă de 2.160 lei, astfel:
- la secţiile principale de producţie ..... 1.400 lei;
  - la secţia I ..... *800* lei;
  - la secţia a II-a ..... *600* lei;
- la sectorul administrativ şi de conducere ..... 760 lei.

%	= **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*		3.040
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*		*922/CE*	2.200
923/I			*1.200*
923/II			*1.000*
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*			840

%	= **922** *„Cheltuielile activităţilor auxiliare"*		2.160
923 *„Cheltuieli indirecte de producţie"*		*922/CA*	1.400
923/I			*800*
923/II			*600*
924 *„Cheltuieli generale de administraţie"*			760

7. Pe baza „Situaţiei de repartizare a cheltuielilor indirecte de producţie" se înregistrează repartizarea cheltuielilor respective, folosind drept bază de repartizare salariile directe şi contribuţiile la asigurările şi protecţia socială aferente salariilor directe.

7.1. Se calculează coeficientul de repartizare K_{CIP} pentru fiecare secţie în parte, astfel:

$$K_{CIP\,I} = \frac{6.280}{2.400 + 720} = \frac{6.280}{3.120} = 2{,}012$$

$$K_{CIP\,II} = \frac{4.880}{1.600 + 480} = \frac{4.880}{2.080} = 2{,}317$$

7.2. Se calculează cotele de cheltuieli indirecte de producţie (C_{CIP}) cuvenite fiecăreia dintre cele două comenzi, astfel:

- pentru secţia I:
- cd. 100: (1.800 lei + 540 lei) × 2,012 = 4.708 lei
- cd. 200: (600 lei + 180 lei) × 2,012 = 1.572 lei
  Total 6.280 lei

Scanned with OKEN Scanner

- pentru secţia a II-a:
- cd. 100: (600 lei + 180 lei) × 2,317 = 1.807 lei
- cd. 200: (1.000 lei + 300 lei) × 2,317 = 3.013 lei
Total 4.820 lei

7.3. Includerea în costul comenzilor a cotelor de cheltuieli indirecte de producţie:

921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	= **923** *„Cheltuieli indirecte de producţie"*		11.100
921/I		***923/I***	***6.280***
921/ II			4.708
			1.572
921/II/100		***923/ II***	***4.820***
921/II/200			1.807
			3.013

8. Pe baza „Situaţiei de repartizare a cheltuielilor generale de administraţie" se înregistrează repartizarea acestora, folosind drept bază de repartizare costul de producţie:

8.1. Se calculează coeficientul de repartizare (K_{CGA}), astfel:

$$K_{CGA} = \frac{4.700}{22.300} = 0,210$$

8.2. Se calculează cotele de cheltuieli generale de administraţie (C_{CGA}) cuvenite pentru fiecare dintre cele două comenzi, astfel:

- cd. 100: - secţia I: 9.548 lei × 0,210 = 2.005 lei
- secţia a II-a: 4.087 lei × 0,210 = 858 lei
Total: 2.863 lei

- cd. 200: - secţia I: 3.852 lei × 0,210 = 809 lei
- secţia a II-a: 4.813 lei × 0,210 = 1.028 lei
Total: 1.837 lei

8.3. Includerea în costul comenzilor a cotelor de cheltuieli generale de administraţie:

921 *„Cheltuielile activităţii de bază"*	= **924** *„Cheltuieli generale de administraţie"*		4.700
921/ I/100			***2.005***
921/ II/100			***858***
921/I/200			***809***
921/II/200			***1.028***

9. Pe baza „Situaţiei de inventariere a producţiei în curs de execuţie", se înregistrează costul acesteia, cunoscând că pe comenzi se prezintă astfel:

- cd. 100: - secţia I: 1.553 lei
- secţia a II-a: 946 lei
Total: 2.499 lei

- cd. 200: - secţia I: 661 lei
- secţia a II-a: 840 lei
Total: 1.501 lei

933 *„Costul producţiei în curs de execuţie"*	= **921** *„Cheltuielile activităţii de bază"*		4.000
933/100		***921/100***	***2.499***

Scanned with OKEN Scanner

		921/I/100	1.553
		921/II/100	946
	933/200	*921/200*	*1.501*
		921/I/200	661
		921/II/200	840

10. Se calculează costul efectiv al producţiei finite obţinute şi se înregistrează decontarea cheltuielilor aferente acesteia:

Simbolul contului analitic comenzii	Totalul cheltuielilor (costul complet)	Costul efectiv al producţiei în curs de execuţie	Costul efectiv (complet) al comenzii (col. 1 – col. 2)	Cantitatea (nr. buc.)	Costul efectiv unitar (col. 3 / col. 4)
0	1	2	3	4	5
921/ I/100	11.553	1.553	10.000		
921/ II/100	4.946	946	4.000		
Total cd. 100	16.499	2.499	14.000	10	1.400
921/ I/200	4.661	661	4.000		
921/ II/200	5.840	840	5.000		
Total cd. 200	10.501	1.501	9.000	9	1.000

902 *„Decontări interne privind producţia obţinută“*	= **921** *„Cheltuielile activităţii de bază“*		23.000
902/100		*921/100*	*14.000*
		921/I/100	
		921/II/100	10.000
902/200		*921/200*	4.000
		921/I/200	*9.000*
		921/II/200	4.000
			5.000

11. Calculul şi înregistrarea diferenţelor de preţ aferente produselor finite obţinute (dintre costul standard şi costul efectiv).

Acestea reprezintă soldul contului 902 „Decontări interne privind producţia obţinută”) şi se înregistrează astfel:

903 *„Decontări interne privind diferenţele de preţ“*	= **902** *„Decontări interne privind producţia obţinută“*		2.900
		902/100	2.000
		902/200	900

12. Se decontează costul efectiv al producţiei finite obţinute:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile“*	= **931** *„Costul producţiei obţinute“*		23.000
		931/100	14.000
		931/200	9.000

13. Închiderea contului de diferenţe 903 „Decontări interne privind diferenţele de preţ” prin repartizarea acestora la costul producţiei obţinute, astfel:

931 *„Costul producţiei obţinute“*	= **903** *„Decontări interne privind*		2.900

Scanned with OKEN Scanner

diferențele de preț"

931/100		*903/100*	2.000
931/200		*903/200*	900

14. Decontarea costului efectiv al producției în curs de execuție:

901 *„Decontări interne privind cheltuielile"*	= **933** *„Costul producției în curs de execuție"*		4.000
		933/100	2.499
		933/200	1.501

Reflectarea înregistrărilor de mai sus, în formă sistematică, se prezintă astfel:

D	901		C
12/931	23.000	6.000	*1/921*
14/933	4.000	1.600	*1/922*
Total	27.000	2.000	*1/923*
		1.400	*1/924*
		4.000	*2.1/921*
		2.000	*2.1/922*
		3.000	*2.1/923*
		1.000	*2.1/924*
		1.200	*2.2/921*
		600	*2.2/922*
		900	*2.2/923*
		300	*2.2/924*
		1.000	*3/922*
		1.600	*3/923*
		400	*3/924*
		27.000	Total

D	921/I/200		C
1/901	1.500	661	*9/933*
2.1/901	600	4.000	*10/902*
2.2/901	180	4.661	Total
7/923/I	1.572		
Total cost de producție	3.852		
8/924	809		
Total cost complet	4.661		

D	921/II/100		C
1/901	1.500	946	*9/933*
2.1/901	600	4.000	*10/902*
2.2/901	180	4.945	Total
7/923/II	1.807		
Total cost de producție	4.087		
8/924	858		
Total cost complet	4.945		

D	921		C
1/901	6.000	4.000	*9/923*
2.1/901	4.000	23.000	*10/902*
2.2/901	1.200	27.000	Total
7/923	11.100		
Total cost de producție	22.300		
8/924	4.700		
Total cost complet	27.000		

D	921/II/200		C
1/901	500	841	*9/933*
2.1/901	1.000	5.000	*10/902*
2.2/901	300	5.841	Total
7/923/II	3.013		
Total cost de producție	4.813		
8/924	1.028		
Total cost complet	5.841		

Scanned with OKEN Scanner

D	921/I/100		C
1/901	2.500	1.553	*9/933*
2.1/901	1.800	10.000	*10/902*
2.2/901	540	11.553	Total
7/923/I	4.708		
Total cost de producție	9.548		
8/924	2.005		
Total cost complet	11.553		

D	922		C
1/901	1.600	2.200	*6.1/923*
2.1/901	2.000	840	*6.1/924*
2.2/901	600	1.400	*6.2/923*
3/901	1.000	760	*6.2/924*
Total	5.200	5.200	Total

D	922/CE		C
1/901	1.000	160	*5/922/CA*
2.1/901	1.200	2.200	*6.1/923*
2.2/901	360	840	*6.2/923*
3/901	600	3.200	Total
5/922/CA	40		
Total	3.200		

D	922/CA		C
1/901	600	40	*5/922/CE*
2.1/901	800	1.400	*6.2/923*
2.2/901	240	1.760	*6.2/924*
3/901	400	2.200	Total
5/922/CE	160		
Total	2.200		

D	923		C
1/901	2.000	11.100	*7/921*
2.1/901	3.000	11.100	Total
2.2/901	900		
3/901	1.600		
6.1/922	2.200		
6.2/922	1.400		
Total	11.100		

D	923/I		C
1/901	1.200	4.708	*7/921/I/100*
2.1/901	1.600	1.572	*7/921/I/200*
2.2/901	480	6.280	Total
3/901	1.000		
6.1/922	1.200		

Scanned with OKEN Scanner

6.2/923	800
Total	6.280

D	923/II		C
1/901	800	1.807	*7/921/II/100*
2.1/901	1.400	3.013	*7/921/II/200*
2.2/901	420	4.820	Total
3/901	600		
6.1/922	1.000		
6.2/923	600		
Total	4.820		

D	924		C
1/901	1.400	4.700	*8/921*
2.1/901	1.000	4.700	Total
2.2/901	300		
3/901	400		
6.1/922	840		
6.2/922	760		
Total	4.700		

D	933		C
9/921	4.000	4.000	*14/901*
Total	4.000	4.000	Total

D	933/100		C
9/921/100	2.498	2.498	*14/901*
Total	2.498	2.498	Total

D	931		C
4/902	20.100	23.000	*12/901*
13/903	2.900	23.000	Total
Total	23.000		

D	933/200		C
9/921/200	1.502	1.502	*14/901*
Total	1.502	1.502	Total

D	931/100		C
4/902	12.000	14.000	*12/901*
13/903	2.000	14.000	Total
Total	14.000		

D	903		C
11/902	2.900	2.900	*13/931*
Total	2.900	2.900	Total

D	931/200		C
4/902	8.100	9.000	*12/901*
13/903	900	9.000	Total
Total	9.000		

D	903/100		C
11/902	2.000	2.000	*13/901*
Total	2.000	2.000	Total

D	902		C
10/921	23.000	20.100	*4/931*
Total	23.000	2.900	*11/903*
		23.000	Total

D	903/200		C
11/902	900	900	*13/901*
Total	900	900	Total

Scanned with OKEN Scanner

D	902/100		C
10/921	14.000	12.000	*4/931*
Total	14.000	2.000	*11/903*
		14.000	Total

D	902/200		C
10/921	9.000	8.100	*4/931*
Total	9.000	900	*11/903*
		9.000	Total

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul XI

LUCRĂRILE CONTABILE DE ÎNCHIDERE A EXERCIȚIULUI FINANCIAR

XI.1. DELIMITĂRI PRIVIND LUCRĂRILE DE ÎNCHIDERE A EXERCIȚIULUI FINANCIAR

Exercițiul financiar începe la 1 ianuarie şi se încheie la 31 decembrie, cu excepția primului an de activitate, când acesta începe la data înființării, respectiv înmatriculării, potrivit legii, la registrul comercial. În acest scop, pe baza situațiilor financiare se determină poziția financiară, performanța şi trezoreria întreprinderii.

Relația de principiu prin care se evaluează poziția financiară este de forma: capitalul propriu = activul – datoriile. Performanța se calculează prin relația, rezultatul contabil = venituri – cheltuieli, iar dacă se are în vedere variația capitalului, ea devine: rezultatul contabil = capitalul propriu la închiderea exercițiului financiar ± aportul proprietarului în cursul exercițiului (+ în cazul rambursării de capital, - în situația aportului de capital). În ceea ce privește trezoreria întreprinderii, se determină pe baza relației: trezoreria netă = fluxurile de încasări – fluxurile de plăți.

Documentele oficiale folosite pentru finalizarea încheierii exercițiului financiar sunt situațiile financiare. Pe baza acestora se asigură o imagine fidelă, clară şi completă a patrimoniului, a situației financiare cât şi a rezultatului obținut.

Situațiile financiare reprezintă documente contabile de sinteză prin care sunt furnizate informații comune necesare majorității utilizatorilor. Aşa cum se arată în *Cadrul general IASB,* aproape toți utilizatorii consumă informații pentru a lua decizii economice pentru:

a) a hotărî cum să cumpere, să păstreze sau să vândă o investiție de capital;
b) a evalua răspunderea sau gestionarea managerială;
c) a evalua capacitatea întreprinderii de a plăti şi de a oferi alte beneficii angajaților săi;
d) a evalua garanțiile pentru creditele acordate întreprinderii;
e) a determina politicile de impozitare;
f) a determina profitul şi dividendele ce se pot distribui;
g) a elabora şi utiliza date statistice despre venitul național;
h) a reglementa activitatea întreprinderilor.

Situațiile financiare sunt o reprezentare financiară structurată a poziției financiare şi tranzacțiilor efectuate de o întreprindere. Obiectivul situațiilor financiare cu scop general este de a oferi informații despre poziția financiară, performanța şi fluxurile de numerăr ale

Scanned with OKEN Scanner

unei întreprinderi, utile pentru o gamă largă de utilizatori în luarea deciziilor economice. Situațiile financiare prezintă, de asemenea, rezultatele gestiunii resurselor încredințate conducerii întreprinderilor. Pentru a atinge acest obiectiv, situațiile financiare oferă informații despre:

a) activele;
b) datoriile;
c) capitalul propriu;
d) veniturile și cheltuielile, inclusiv câștigurile și pierderile; și
e) fluxurile de numerar ale întreprinderii.

Aceste informații, împreună cu alte informații din notele la situațiile financiare, ajută utilizatorii la estimarea viitoarelor fluxuri de numerar ale întreprinderii și, în special, a momentului și gradului de certitudine a generării numerarului și echivalentelor acestuia.

Discutate prin prisma procesului de raportare financiară, ca parte componentă a acestuia, situațiile financiare sunt alcătuite de regulă din: *bilanț, contul de profit și pierdere, situația modificărilor poziției financiare* (care pot fi prezentate în diverse moduri, de exemplu ca situație a fluxurilor de trezorerie sau situație a fluxurilor de fonduri), *note explicative, alte situații și alte materiale suplimentare care sunt parte integrantă a situațiilor financiare.* Nu se includ *rapoartele directorilor, declarațiile președintelui, discuțiile și analizele conducerii și elementele similare care pot fi incluse într-un raport financiar anual.*

Situațiile financiare în formația definită prin *Cadrul contabil general IASC* (Comitetul pentru Standardele Internaționale de Contabilitate) se aplică întreprinderilor comerciale și industriale din sectorul public și cel privat. Conceptual, reprezintă *întreprindere raportatoare* acea entitate contabilă pentru care există utilizatori de informații, iar situațiile financiare constituie principala sursă de informații financiare.

Dacă se face recurs la Standardul Internațional de Contabilitate IAS 1 „Prezentarea Situațiilor Financiare", un set complet de situații financiare anuale include:

a) bilanțul;
b) contul de profit și pierdere;
c) o situație care să reflecte, după caz:
- toate modificările capitalului propriu; fie
- modificările capitalului propriu, altele decât cele care rezultă din tranzacțiile de capital cu proprietarii și distribuirile către proprietari;

d) situația fluxurilor de trezorerie (numerar);
e) politicele contabile și notele explicative.

Directiva a IV-a a UE definește situațiile financiare prin apelația de conturi anuale care cuprind: *bilanțul, contul de profit și pierdere* și *anexa sau notele la conturile anuale.* Aceste documente trebuie să constituie un tot unitar.

În Programul de dezvoltare a contabilității din România, **situațiile financiare anuale** cuprind: **bilanțul, contul de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu, situația fluxurilor de trezorerie, politici contabile și note explicative.**

Referitor la situațiile financiare anuale, Legea contabilității nr.82/1991, republicată în M.Of. nr. 48/2005, prevede următoarele:

Art.27-(1) Exercițiul financiar reprezintă perioada pentru care trebuie întocmite

Scanned with OKEN Scanner

situaţiile financiare anuale şi, de regulă, coincide cu anul calendaristic.

(2) Durata exerciţiului financiar este de 12 luni.

(3) Exerciţiul financiar poate fi diferit de anul calendaristic:

a) pentru sucursalele cu sediul în România, care aparţin unei persoane juridice străine, cu excepţia instituţiilor de credit, entităţilor autorizate de Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare şi societăţilor de asigurare, dacă exerciţiul financiar diferă pentru societate;

b) pentru filialele consolidate ale societăţii-mamă, precum şi pentru filialele filialelor, cu excepţia instituţiilor de credit, entităţilor autorizate de Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare şi societăţilor de asigurare, dacă exerciţiul financiar diferă pentru societatea-mamă.

(4) Exerciţiul financiar al unităţilor nou-înfiinţate începe la data înfiinţării, potrivit legii.

(5) Exerciţiul financiar al unei persoane juridice care se lichidează începe la data încheierii exerciţiului financiar anterior şi se încheie în ziua precedentă datei când începe lichidarea. Perioada de lichidare este considerată un exerciţiu financiar, indiferent de durata sa.

(6) Situaţiile financiare anuale consolidate ale unei societăţi-mamă se întocmesc pentru acelaşi exerciţiu financiar aplicabil situaţiilor financiare anuale ale societăţii-mamă. Dacă exerciţiul financiar al filialelor diferă de exerciţiul financiar aplicabil societăţii-mamă, situaţiile financiare anuale consolidate pot fi întocmite la o altă dată pentru a ţine cont de exerciţiul financiar al majorităţii sau al celor mai importante dintre societăţile consolidate.

(7) Exerciţiul financiar pentru instituţiile publice este anul bugetar.

Art.28-(1) Persoanele prevăzute la Art.1 au obligaţia să întocmească situaţii financiare anuale, inclusiv în situaţia fuziunii, divizării sau încetării activităţii acestora, în condiţiile legii.

(2) Ministerul Finanţelor Publice poate stabili întocmirea şi depunerea situaţiilor financiare şi la alte perioade decât anual, în cadrul exerciţiului financiar.

(3) Pentru persoanele juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară situaţiile financiare anuale se compun din bilanţ, cont de profit şi pierdere, situaţia modificărilor capitalului propriu, situaţia fluxurilor de trezorerie, politici contabile şi note explicative.

(4) Persoanele juridice care nu îndeplinesc criteriile stabilite pentru aplicarea reglementărilor prevăzute la alin.(3) aplică reglementări contabile conforme cu directivele europene şi întocmesc situaţii financiare anuale, care se compun din bilanţ, cont de profit şi pierdere, politici contabile şi note explicative.

(5) Criteriile menţionate la alin.(4) şi categoriile de persoane care aplică reglementările prevăzute la alin.(3) şi (4) se stabilesc prin ordin al ministrului finanţelor publice.

(6) Pentru persoanele juridice fără scop patrimonial situaţiile financiare anuale se compun din bilanţ, contul rezultatului exerciţiului, politici contabile şi note explicative.

(7) Situaţiile financiare anuale constituie un tot unitar şi sunt însoţite de raportul administratorilor.

(8) Pentru sucursalele din România ale instituţiilor de credit şi ale altor instituţii financiare cu sediul în străinătate, instituţiile prevăzute la Art.4 alin.(3) stabilesc conţinutul

Scanned with OKEN Scanner

situațiilor financiare anuale care trebuie publicate de aceste sucursale. Instituțiile respective stabilesc și cerințele referitoare la informațiile privind activitatea proprie a sucursalelor, care trebuie publicate de sucursalele respective în situația în care acestea nu sunt obligate să publice situații financiare anuale referitoare la activitatea proprie.

(9) Instituțiile publice întocmesc situații financiare trimestriale și anuale, conform normelor elaborate de Ministerul Finanțelor Publice.

Art.29- Raportul anual cuprinde situațiile financiare anuale, raportul administratorilor, raportul de audit sau raportul comisiei de cenzori, după caz, și propunerea de distribuire a profitului sau de acoperire a pierderii contabile.

Art.30- Situațiile financiare anuale vor fi însoțite de o declarație scrisă a persoanelor prevăzute la Art.10 alin.(1) prin care își asumă răspunderea pentru întocmirea situațiilor financiare anuale și confirmă că:

a) politicile contabile utilizate la întocmirea situațiilor financiare anuale sunt în conformitate cu reglementările contabile aplicabile;

b) situațiile financiare anuale oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată;

c) persoana juridică își desfășoară activitatea în condiții de continuitate.

Art.31- O societate-mamă trebuie să întocmească atât raport anual pentru propria activitate, cât și raport anual consolidat.

Art.32-(1) Obiectivul situațiilor financiare anuale consolidate este de a oferi o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea grupului, potrivit reglementărilor contabile aplicabile.

(2) Situațiile financiare anuale consolidate constituie un tot unitar. Acestea cuprind bilanțul consolidat, contul de profit și pierdere consolidat, precum și celelalte componente, respectiv informații referitoare la activitatea grupului, potrivit reglementărilor contabile aplicabile, politici contabile și note explicative la situațiile financiare anuale consolidate, și vor fi făcute publice împreună cu situațiile financiare anuale individuale ale societății-mamă.

Art.33-(1) Situațiile financiare anuale ale persoanelor juridice prevăzute la Art.28 alin.(3) sunt supuse auditului financiar, care se efectuează de către auditori financiari, persoane fizice sau juridice autorizate, potrivit legii.

(2) Sunt supuse, de asemenea, auditului financiar situațiile financiare întocmite cu ocazia fuziunii, divizării sau încetării activității persoanelor prevăzute la Art.28 alin.(3).

(3) Persoanele juridice prevăzute la Art.28 alin.(3) au obligația auditării situațiilor financiare anuale pe perioada premergătoare aplicării reglementărilor armonizate, în condițiile stabilite de Ministerul Finanțelor Publice și instituțiile prevăzute la Art.4 alin.(3), după caz.

(4) Criteriile în funcție de care situațiile financiare anuale ale persoanelor juridice prevăzute la Art.28 alin.(4) sunt supuse auditului financiar se stabilesc prin ordin al ministrului finanțelor publice. Verificarea de către cenzori a situațiilor financiare anuale se efectuează potrivit legii.

Art.34-(1) Persoanele juridice care organizează contabilitatea în partidă dublă trebuie să publice situațiile financiare anuale. Fac obiectul publicării situațiile financiare anuale, raportul administratorilor și raportul de audit sau raportul comisiei de cenzori, după caz.

Scanned with OKEN Scanner

Aceste prevederi se aplică şi sucursalelor înregistrate în România, care aparţin unor persoane juridice cu sediul în străinătate, precum şi societăţilor-mamă care întocmesc situaţii financiare consolidate.

(2) Acţionarii şi angajaţii unei societăţi au dreptul să se informeze în legătură cu situaţiile financiare anuale la sediul social al societăţii sau al societăţii-mamă, fără nici o discriminare.

(3) Situaţiile financiare anuale se păstrează timp de 50 de ani.

(4) În caz de încetare a activităţii persoanelor prevăzute la Art.1, situaţiile financiare anuale, precum şi registrele şi celelalte documente la care se referă Art.25 se predau la arhivele statului, în conformitate cu prevederile legale în materie.

Art.35-(1) Pentru asigurarea informaţiilor destinate sistemului instituţional al statului, un exemplar al situaţiilor financiare anuale se depune la direcţia generală a finanţelor publice judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, sau, după caz, la Direcţia generală de administrare a marilor contribuabili, astfel:

a) persoanele prevăzute la Art.28 alin.(3), în termen de 150 de zile de la încheierea exerciţiului financiar;

b) persoanele prevăzute la Art.28 alin.(4) şi (6), în termen de 120 de zile de la încheierea exerciţiului financiar;

c) persoanele care, de la constituire, nu au desfăşurat activitate vor depune o declaraţie în acest sens, în termen de 60 de zile de la încheierea exerciţiului financiar. Prevederile prezentului alineat se aplică până la data de 31 decembrie 2006, inclusiv pentru situaţiile financiare aferente exerciţiului financiar al anului 2006.

(2) Instituţiile publice şi celelalte persoane juridice, ai căror conducători au calitatea de ordonatori de credite, depun un exemplar din situaţiile financiare trimestriale şi anuale la organul ierarhic superior, la termenele stabilite de acesta.

(3) Ministerele, celelalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale, alte autorităţi publice, instituţiile publice autonome şi unităţile administrativ-teritoriale, ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite, depun la Ministerul Finanţelor Publice un exemplar din situaţiile financiare trimestriale şi anuale, potrivit normelor şi la termenele stabilite de acesta.

Întocmirea situaţiilor financiare cu întreaga lor formaţie de documente de sinteză reprezintă un proces complex de agregare a datelor în vederea construirii indicatorilor economico-financiari privind situaţia patrimoniului şi rezultatele obţinute. Derularea acestui proces se concretizează într-o suită de lucrări, dintre care unele cu caracter preliminar, iar altele referitoare la redactarea sau completarea propriu-zisă a bilanţului.

Lucrările preliminare sunt denumite **lucrări de închidere a exerciţiului**, fiind structurate astfel:

1. Stabilirea balanţei conturilor înainte de inventariere.
2. Inventarierea elementelor de activ şi de pasiv.
3. Contabilitatea operaţiilor de regularizare privind:
   a) diferenţele de inventar;
   b) amortizările;
   c) ajustările de valoare;
   d) provizioane;

Scanned with OKEN Scanner

e) diferențele de curs valutar;
f) delimitarea în timp a cheltuielilor și veniturilor.

4. Stabilirea balanței conturilor după inventariere.
5. Determinarea rezultatului exercițiului și distribuirea profitului sau finanțarea pierderii.
6. Redactarea situațiilor financiare.

XI.2. STABILIREA BALANȚEI CONTURILOR ÎNAINTE DE INVENTARIERE

Pentru centralizarea și controlul exactității datelor înregistrate în conturi se întocmește balanța de verificare înainte de inventarierea patrimoniului. Discutată din acest punct de vedere, balanța pregătește datele de referință necesare comparării soldurilor din inventarul contabil și inventarul faptic. Balanța conturilor înainte de inventariere poate fi abordată ca un inventar contabil.

Relațiile de control proprii balanței sunt cele dintre debitul și creditul conturilor, înregistrarea sintetică și analitică. Dintre acestea, cea care oferă informații de control privind înregistrarea în conturi a tuturor documentelor justificative este aceea că totalul rulajelor debitor sau creditor din balanță trebuie să fie egal cu totalul rulajului calculat în Registrul-jurnal.

Situația de referință a inventarului faptic o reprezintă soldurile finale calculate în balanță. De aceea, balanța poate fi interpretată și ca un inventar contabil.

Balanța conturilor poate fi discutată și prezentată și ca un instrument de verificare a conținutului soldurilor conturilor contabile, în sensul ca acestea să reflecte operații economice și financiare reale consemnate în documentele justificative și înregistrate în concordanță cu normele metodologice de utilizare a conturilor. Din spectrul controlului documentar de fond, o atenție deosebită se acordă conturilor: 401 „Furnizori"; 404 „Furnizori de imobilizări"; 408 „Furnizori – facturi nesosite"; 409 „Furnizori debitori"; 4111 „Clienți"; 4118 „Clienți – incerți sau în litigiu"; 418 „Clienți – facturi de întocmit"; 419„Clienți - creditori"; 461 „Debitori diverși"; 462 „Creditori diverși"; 447 „Fonduri speciale – taxe și vărsăminte asimilate"; 473 „Decontări din operații în curs de clarificare"; clasa 6 „Conturi de cheltuieli" și clasa 7 „Conturi de venituri".

XI.3. INVENTARIEREA GENERALĂ A ELEMENTELOR DE ACTIV ȘI DE PASIV

• Inventarierea elementelor de activ și de pasiv reprezintă ansamblul operațiunilor prin care se constată existența tuturor elementelor respective, cantitativ-valoric sau numai valoric, după caz, la data la care aceasta se efectuează.

• Inventarierea are ca scop principal stabilirea situației reale a tuturor elementelor de activ și de pasiv ale fiecărei unități, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu, aparținând altor persoane juridice sau fizice, în vederea întocmirii situațiilor financiare anuale care trebuie să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanței unității

Scanned with OKEN Scanner

pentru respectivul exercițiu financiar.

• Inventarierea anuală a elementelor de activ și de pasiv se face, de regulă, cu ocazia încheierii exercițiului financiar, avându-se în vedere și specificul activității fiecărei unități.

În cadrul agenților economici cu activitate complexă, bunurile pot fi inventariate și înaintea datei de încheiere a exercițiului financiar, cu condiția asigurării valorificării și cuprinderii rezultatelor inventarierii în situațiile financiare întocmite pentru exercițiul financiar respectiv.

În situația inventarierii unor gestiuni pe parcursul anului, în registrul-inventar se va cuprinde valoarea stocurilor faptice inventariate și înscrise în listele de inventariere actualizate cu intrările și ieșirile de bunuri din perioada cuprinsă între data inventarierii și data încheierii exercițiului financiar.

• Răspunderea pentru buna organizare a lucrărilor de inventariere, potrivit prevederilor Legii nr. 82/1991, republicată în M.Of. nr. 48/2005, și în conformitate cu reglementările contabile aplicabile, revine administratorului, ordonatorului de credite sau altei persoane care are obligația gestionării elementelor de activ și de pasiv și care elaborează și transmite comisiilor de inventariere proceduri scrise adaptate la specificul unității.

• Inventarierea elementelor de activ și de pasiv se efectuează de către comisii de inventariere, formate din cel puțin două persoane, numite prin decizie scrisă, emisă de persoanele autorizate. În decizia de numire se menționează în mod obligatoriu componența comisiei, numele responsabilului comisiei, modul de efectuare a inventarierii, gestiunea supusă inventarierii, data de începere și de terminare a operațiunilor.

Comisiile de inventariere sunt coordonate, acolo unde este cazul, de către o comisie centrală, numită, de asemenea, prin decizie scrisă, emisă de persoanele autorizate, care are ca sarcină să organizeze, să instruiască, să supravegheze și să controleze modul de efectuare a operațiunilor de inventariere.

Comisia de inventariere răspunde de efectuarea tuturor lucrărilor de inventariere, potrivit prevederilor legale.

Pentru desfășurarea în bune condiții a operațiunilor de inventariere, în comisii vor fi numite persoane cu pregătire corespunzătoare economică și tehnică, care să asigure efectuarea corectă și la timp a inventarierii elementelor de activ și de pasiv, inclusiv evaluarea lor conform reglementărilor contabile aplicabile.

Inventarierea și evaluarea elementelor de activ și de pasiv se pot efectua atât cu salariații proprii, cât și pe bază de contracte de prestări de servicii încheiate cu persoane juridice sau fizice cu pregătire corespunzătoare.

Din comisia de inventariere nu pot face parte gestionarii depozitelor supuse inventarierii și nici contabilii care țin evidența gestiunii respective.

Membrii comisiilor de inventariere nu pot fi înlocuiți decât în cazuri bine justificate și numai prin decizie scrisă, emisă de către cei care i-au numit.

• În vederea bunei desfășurări a operațiunilor de inventariere, administratorii, ordonatorii de credite sau alte persoane care au obligația gestionării elementelor de activ și de pasiv trebuie să ia măsuri pentru crearea condițiilor corespunzătoare de lucru comisiei de inventariere.

• Documentele întocmite de comisia de inventariere rămân în cadrul gestiunii

Scanned with OKEN Scanner

inventariate, în locuri special amenajate (fișete, casete, dulapuri etc.), încuiate și sigilate. Sigiliul se păstrează, pe durata inventarierii, de către responsabilul comisiei de inventariere.

• Registrul-inventar (cod 14-1-2) este un document contabil obligatoriu în care se înscriu rezultatele inventarierii elementelor de activ și de pasiv, grupate după natura lor, conform posturilor din bilanț.

Elementele de activ și de pasiv înscrise în registrul-inventar au la bază listele de inventariere, procesele-verbale de inventariere și situațiile analitice, după caz, care justifică conținutul fiecărui post din bilanț.

• Evaluarea elementelor de activ și de pasiv cu ocazia inventarierii se face potrivit prevederilor reglementărilor contabile aplicabile, precum și ale Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv. Evaluarea se va efectua cu respectarea principiului permanenței metodelor, potrivit căruia modelele și regulile de evaluare trebuie menținute, asigurând comparabilitatea în timp a informațiilor contabile.

• Rezultatele inventarierii se înscriu de către comisia de inventariere într-un proces-verbal.

• În situația constatării unor plusuri în gestiune, bunurile respective se vor evalua la valoarea justă.

În cazul constatării unor lipsuri în gestiune, imputabile, administratorii vor lua măsura imputării acestora la valoarea lor de înlocuire.

Prin valoare de înlocuire, în sensul Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv, se înțelege costul de achiziție al unui bun cu caracteristici și grad de uzură similare celui lipsă în gestiune la data constatării pagubei, care va cuprinde prețul de cumpărare practicat pe piață, la care se adaugă taxele nerecuperabile, inclusiv T.V.A., cheltuielile de transport, aprovizionare și alte cheltuieli accesorii necesare pentru punerea în stare de utilitate sau pentru intrarea în gestiune a bunului respectiv. În cazul bunurilor constatate lipsă, ce urmează a fi imputate, care nu pot fi cumpărate de pe piață, valoarea de imputare se stabilește de către o comisie formată din specialiști în domeniul respectiv.

• Pentru pagubele constatate în gestiune răspund persoanele vinovate de producerea lor. Imputarea acestora se va face la valoarea de înlocuire.

• Propunerile cuprinse în procesul-verbal al comisiei de inventariere se prezintă, în termen de 3 zile de la data încheierii operațiunilor de inventariere, administratorului unității. Acesta, cu avizul conducătorului compartimentului financiar-contabil și al conducătorului compartimentului juridic, decide, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, asupra soluționării propunerilor făcute, cu respectarea dispozițiilor legale.

• Rezultatele inventarierii trebuie înregistrate în evidența tehnico-operativă în termen de cel mult 3 zile de la data aprobării procesului-verbal de inventariere de către administrator sau ordonatorul de credite.

Rezultatul inventarierii se înregistrează în contabilitate potrivit prevederilor Legii nr. 82/1991, republicată în M.Of. nr.48/2005, și în conformitate cu reglementările contabile aplicabile.

Pe baza registrului-inventar și a balanței de verificare întocmite la 31 decembrie se întocmește bilanțul care face parte din situațiile financiare anuale, ale cărui posturi, în

Scanned with OKEN Scanner

conformitate cu prevederile Legii nr. 82/1991, republicată în M.Of. nr.48/2005, şi ale reglementărilor contabile aplicabile, trebuie să corespundă cu datele înregistrate în contabilitate, puse de acord cu situaţia reală a elementelor de activ şi de pasiv stabilită pe baza inventarului.

XI.4. CONTABILITATEA OPERAŢIILOR DE REGULARIZARE

XI.4.1. OPERAŢII PRIVIND REGULARIZAREA PLUSURILOR ŞI MINUSURILOR DE INVENTAR

În continuare, vom prezenta principalele înregistrări în contabilitate, ocazionate de diferenţele cantitative ce pot apare între situaţia faptică şi cea operativ-contabilă la societăţile comerciale, şi care au fost analizate şi soluţionate de comisia de inventariere.

▶ **PLUSURI CONSTATATE LA INVENTARIERE:**

a) plusuri de instalaţii tehnice, mijloace de transport, animale şi plantaţii:

213 *„Instalaţii tehnice, mijloace de transport, animale şi plantaţii"*	= **131** *„Subvenţii pentru investiţii"*	2.000

b) plusuri de materii prime:

– existente în depozite:

301 *„Materii prime"*	= **601** *„Cheltuieli cu materiile prime"*	400

– existente în magaziile secţiilor de producţie:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	= **301** *„Materii prime"*	100

c) plusuri de materiale consumabile:

302 *„Materiale consumabile"*	= **602** *„Cheltuieli cu materialele consumabile"*	120

d) plusuri de produse finite:

345 *„Produse finite"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*	1.500

e) plusuri de semifabricate:

341 *„Semifabricate"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*	700

f) plusuri de animale şi păsări:

361 *„Animale şi păsări"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*	150

g) plusuri de mărfuri:

– în cadrul unei unităţi cu ridicata:

371 *„Mărfuri"*	= **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"*	300

– în cadrul unei unităţi cu amănuntul:

371 *„Mărfuri"*	= %	655
	607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	500
	378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	50
	4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	105

h) plusuri de ambalaje:

381 *„Ambalaje"*	= **608** *„Cheltuieli privind ambalajele"*	90

Scanned with OKEN Scanner

i) plusuri de disponibilități în casierie:
– la o societate comercială cu capital privat:

5311 *„Casa în lei"*	= 758 *„Alte venituri din exploatare"*	250

– la o societate comercială cu capital de stat:

5311 *„Casa în lei"*	= 4481 *„Alte datorii față de bugetul statului"*	100

▶ **LIPSURI CONSTATATE LA INVENTARIERE:**

a) lipsuri de instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații:
– amortizate integral:

281 *„Amortizări privind imobilizările corporale"*	= 213 *„Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații"*	1.500

– amortizate parțial:

%	= 213 *„Instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații"*	2.000
281 *„Amortizări privind imobilizările corporale"*		1.200
6583 *„Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"*		800

b) lipsuri de materii prime:

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	= 301 *„Materii prime"*	400

c) lipsuri de materiale consumabile:

602 *„Cheltuieli cu materialele consumabile"*	= 302 *„Materiale consumabile"*	200

d) lipsuri de produse finite:
– evaluate la cost de producție:

711 *„Variația stocurilor"*	= 345 *„Produse finite"*	600

– evaluate la preț standard:

%	= 345 *„Produse finite"*	600
711 *„Variația stocurilor"*		500
348 *„Diferențe de preț la produse"*		100

e) lipsuri la animale și păsări:
– obținute din producție proprie:

711 *„Variația stocurilor"*	= 361 *„Animale și păsări"*	1.300

– obținute din achiziții:

606 *„Cheltuieli privind animalele și păsările"*	= 361 *„Animale și păsări"*	1.000

f) lipsuri de mărfuri:
– la o unitate cu ridicata:

607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	= 371 *„Mărfuri"*	700

– la o unitate cu amănuntul:

%	= 371 *„Mărfuri"*	916
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*		700
378 *„Diferențe de preț la mărfuri"*		70
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*		146

Scanned with OKEN Scanner

g) lipsuri de ambalaje:

608 *„Cheltuieli privind ambalajele"*	=	**381** *„Ambalaje"*	100

h) În cazul în care elementele patrimoniale de activ identificate ca *lipsuri de inventar se impută persoanelor vinovate*, pe lângă înregistrările arătate mai sus se mai face şi înregistrarea:

– în condiţiile în care se impută salariaţilor:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	=	%	595
		758 *„Alte venituri din exploatare"*	500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	95

– în condiţiile în care se impută persoanelor din afara unităţii:

461 *„Debitori diverşi"*	=	%	595
		758 *„Alte venituri din exploatare"*	500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	95

i) În cazul când la data terminării inventarierii nu se poate stabili vinovatul şi urmează a se stabili ulterior cauzele minusurilor de materii prime se face înregistrarea:

473 *„Decontări din operaţii în curs de clarificare"*	=	**301** *„Materii prime"*	1.000

– dacă se impută unor persoane vinovate din afara unităţii:

461 *„Debitori diverşi"*	=	%	1.190
		473 *„Decontări din operaţii în curs de clarificare"*	1.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	190

– dacă se impută salariaţilor:

4282 *„Alte creanţe în legătură cu personalul"*	=	%	1.190
		473 *„Decontări din operaţii în curs de clarificare"*	1.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	190

NOTĂ:

▼ Operaţiunile care nu pot fi înregistrate direct în conturile corespunzătoare pentru care sunt necesare clarificări ulterioare se înregistrează, provizoriu, într-un cont distinct. Sumele înregistrate în acest cont trebuie clarificate de către unitatea patrimonială într-un termen cât
▲ mai scurt, dar nu mai târziu de închiderea exerciţiului.

• *În situaţia aplicării inventarului intermitent*, conturile 301 „Materii prime" şi 302 „Materiale consumabile" se debitează numai la sfârşitul perioadei cu valoarea la preţ de înregistrare a materiilor prime şi materialelor consumabile existente în stoc, stabilită pe baza inventarului; prin creditul conturilor 601 „Cheltuieli cu materiile prime " şi 602 „Cheltuieli cu materialele consumabile". Stocurile existente la începutul exerciţiului, precum şi intrările de materii prime şi materiale consumabile în cursul perioadei, se înregistrează direct în debitul conturilor 601 „Cheltuieli cu materiile prime" şi 602 „Cheltuieli cu materialele consumabile".

Cu ocazia stabilirii diferenţelor de inventar se înregistrează şi *stocurile finale sau variaţia stocurilor în cazul metodei inventarului intermitent*. Mărimea stocurilor se

Scanned with OKEN Scanner

determină prin inventarul fizic al acestora, iar ieşirile prin calcul pe baza relaţiei:

Ieşirile de stocuri = Stocul iniţial + Intrările de stocuri – Stocul final

XI.4.2. OPERAȚII PRIVIND CALCULUL AMORTIZĂRILOR

În principiu, amortizarea activelor imobilizate se calculează şi înregistrează pe baza planului de amortizare sau a fişelor activelor imobilizate. La închiderea exerciţiului financiar, cu ocazia inventarierii generale a patrimoniului, este normal ca valoarea de inventar să fie egală cu valoarea rămasă de amortizat. Dacă valoarea de inventar este mai mică decât cea rămasă de amortizat, diferenţa se regularizează astfel:

a) înregistrarea unei amortizări, în cazul în care se constată o depreciere ireversibilă (exemplu activele imobilizate inutilizabile propuse pentru casare);

b) constituirea unor provizioane pentru deprecierea activelor imobilizate, în cazul în care se constată o depreciere reversibilă sau relativă ca urmare a unor cauze cum sunt:

- apariţia unei deprecieri de care nu s-a ţinut seama cu ocazia amortizării;
- supraevaluarea activelor imobilizate cu ocazia reevaluării anterioare;
- lipsa de utilitate în momentul inventarierii (trecute în conservare, inutilizabile temporar);
- alte cauze care determină ca valoarea actuală să fie mai mică decât valoarea rămasă de amortizat.

68 *„Cheltuieli cu amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare"* = **28** *„Amortizări privind imobilizările"*

XI.4.3. OPERAȚII PRIVIND AJUSTĂRILE DE VALOARE

Ajustările de valoare cuprind toate corecţiile destinate să ţină seama de reducerile valorilor activelor individuale, stabilite la data bilanţului, indiferent dacă acea reducere este sau nu definitivă.

Ajustările de valoare pot fi: ajustări permanente, denumite în continuare amortizări şi/sau ajustările provizorii, denumite în continuare ajustări pentru depreciere sau pierdere de valoare, în funcţie de caracterul permanent sau provizoriu al ajustării activelor.

Reflectarea ajustărilor pentru deprecierea sau pierderea de valoare:

68 *„Cheltuieli cu amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare"* = **29, 39, 49, 59** *„Conturi de ajustări de valoare"*

Reflectarea diminuării sau anulării ajustărilor de valoare:

29, 39, 49, 59 *„Conturi de ajustări de valoare"* = **78** *„Venituri din provizioane şi ajustări pentru depreciere sau pierdere de valoare"*

XI.4.4. OPERAȚII PRIVIND PROVIZIOANELE

- Provizioanele sunt destinate să acopere datoriile a căror natură este clar definită şi

Scanned with OKEN Scanner

care la data bilanţului este probabil să existe, sau este cert că vor exista, dar care sunt incerte în ceea ce priveşte valoarea sau data la care vor apărea.

NOTĂ:

▼ Provizioanele nu pot fi utilizate pentru ajustarea valorilor activelor.

▲

• Provizioanele se constituie pentru:
- litigii;
- garanţii acordate clienţilor;
- restructurare;
- pensii şi obligaţii similare;
- impozite;
- alte provizioane.

• Contabilitatea provizioanelor se ţine pe feluri, în funcţie de natura şi scopul sau obiectul pentru care au fost constituite.

• Un provizion va fi înregistrat în contabilitate dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

a) există o obligaţie curentă generată de un eveniment anterior;

b) este probabilă efectuarea unor plăţi pentru onorarea obligaţiei respective; şi

c) suma poate fi estimată.

• Provizioanele trebuie să fie strict corelate cu riscurile şi cheltuielile estimate.

• Valoarea recunoscută ca provizion trebuie să constituie cea mai bună estimare la data bilanţului a costurilor necesare stingerii obligaţiei curente.

• Provizioanele se constituie la sfârşitul exerciţiului financiar.

La închiderea exerciţiului, provizioanele constituite efectiv se înregistrează în *debitul* conturilor de cheltuieli şi *creditul* conturilor de provizioane. De asemenea, se analizează provizioanele constituite la finele anului precedent şi cele în cursul exerciţiului, regularizându-se astfel:

a) prin debitul conturilor de cheltuieli, în cazul majorării provizionului:

68 *„Cheltuieli cu amortizările şi provizioanele"* **= 15** *„Provizioane"*

b) prin creditul conturilor de venituri când provizionul trebuie diminuat sau anulat, respectiv acesta devine total sau parţial fără obiect:

15 *„Provizioane"* **= 78** *„Venituri din provizioane"*

XI.4.5. DIFERENŢE DE CURS VALUTAR

O întreprindere poate desfăşura activităţi în străinătate în două moduri:
- ea poate realiza *tranzacţii în valută;* şi
- poate avea *operaţiuni în străinătate.*

Tranzacţia în valută este o tranzacţie care este exprimată sau care necesită decontarea

Scanned with OKEN Scanner

în valută, inclusiv tranzacțiile rezultate atunci când o întreprindere: *cumpără sau vinde bunuri sau servicii al căror preț este exprimat în valută; împrumută sau oferă spre împrumut fonduri, sumele ce urmează a fi încasate sau plătite fiind exprimate în valută; achiziționează sau înstrăinează active; contractează sau achită datorii exprimate în valută; devine parte a unui contract de schimb valutar nerealizat.*

Diferența de curs valutar este diferența ce rezultă din raportarea aceluiași număr de unități ale unei valute în moneda de raportare, la cursuri de schimb diferite.

Pentru recunoașterea diferențelor de curs valutar, conform IAS 21 „Efectele variațiilor cursurilor de schimb valutar" se pot utiliza două tratamente contabile:

Tratamentul contabil de bază. Diferențele de curs valutar ce apar cu ocazia decontării elementelor monetare sau a raportării elementelor monetare ale unei întreprinderi la cursuri diferite față de cele la care au fost înregistrate inițial pe parcursul perioadei ori față de cele la care au fost raportate în situațiile financiare anterioare trebuie recunoscute ca venituri sau cheltuieli în perioada în care apar, cu excepția diferențelor de curs valutar tratate ca fiind capital propriu.

Având în vedere posibilitățile de decontare ale tranzacției și anume *în cursul aceluiași exercițiu sau într-un exercițiu financiar ulterior*, diferențele de curs valutar vor fi recunoscute astfel: când tranzacția este decontată în decursul aceluiași exercițiu financiar în care ea a survenit, întreaga diferență de curs valutar este recunoscută în acel exercițiu; când tranzacția este decontată într-un exercițiu financiar ulterior, diferența de curs valutar recunoscută în fiecare exercițiu ce intervine până în momentul decontării.

Tratamentul contabil alternativ permis. Diferențele de curs valutar pot rezulta dintr-o devalorizare sau depreciere monetară accentuată, împotriva căreia nu se pot lua nici un fel de măsuri de acoperire a riscului și care afectează datoriile ce nu pot fi decontate și ce apar din achiziția recentă a unui activ facturat în valută. Asemenea diferențe de curs trebuie incluse în valoarea contabilă a activului respectiv, cu condiția ca valoarea contabilă ajustată să nu depășească minimul dintre costul de înlocuire și valoarea recuperabilă prin vânzarea sau utilizarea activului.

- Conform IAS 21 „Efectele variațiilor cursurilor de schimb valutar" nu se constituie provizioane pentru pierderi din diferențe de curs valutar.
- Diferențele de curs valutar nu se mai transferă direct în conturi de rezerve.

EXEMPLU

În anul N se efectuează următoarele operații: facturare mărfuri 10.000 €, curs de schimb la data facturării 3,70 lei/ €; achiziție materii prime 20.000 €, curs de schimb la data achiziției 3,80 lei/ €, cursul de schimb la închiderea exercițiului financiar este de 3,90 lei/ €.

În anul N+1 are loc decontarea tranzacțiilor la cursul de 4 lei/ €.

a) recunoașterea creanțelor:

4111 *„Clienți"*	=	**707** *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	37.000 (10.000€ × 3,70 lei/ €)

b) recunoașterea datoriilor:

301 *„Materii prime"*	=	**401** *„Furnizori"*	76.000 (20.000€ × 3,80 lei/ €)

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări contabile conform IAS aferente primului an de aplicare efectivă:

a) Înregistrarea diferenţelor de curs valutar rezultate din evaluarea creanţelor la sfârşitul exerciţiului N:

4111 *„Clienţi"*	= **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar"*	2.000 10.000€ × (3,90 – 3,70)

b) Înregistrarea diferenţelor de curs valutar rezultate din evaluarea datoriilor la sfârşitul exerciţiului N:

665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*	= **401** *„Furnizori"*	2.000 20.000€ × (3,90 – 3,80)

Înregistrarea decontărilor în anul N+1:

a) Încasarea clienţilor:

5124 *„Conturi la bănci în valută"*	= **4111** *„Clienţi"*	40.000 (10.000€ × 4 lei/ €)
4111 *„Clienţi"*	= **765** *„Venituri din diferenţe de curs valutar"*	1.000 (sold **4111**)

b) Plata furnizorilor:

401 *„Furnizori"*	= **5124** *„Conturi la bănci în valută"*	80.000 (20.000€ × 4 lei/ €)
665 *„Cheltuieli din diferenţe de curs valutar"*	= **401** *„Furnizori"*	2.000 (sold **401**)

NOTĂ:

▼ Depozitele bancare în valută, titlurile de stat în valută, precum şi acreditivele în valută, existente la data de 31 decembrie, sunt asimilate disponibilităţilor şi se evidenţiază în contabilitate la cursul de schimb al pieţei valutare comunicat de Banca Naţională a României pentru această dată, iar diferenţele de curs valutar favorabile, respectiv nefavorabile, se înregistrează în conturile de venituri sau cheltuieli financiare, după caz (contul 765 sau 665).

▲ Se vor utiliza cursurile pieţei valutare comunicate de Banca Naţională a României, valabile pentru data de 31 decembrie.

XI.4.6. OPERAŢII PRIVIND DELIMITAREA ÎN TIMP A CHELTUIELILOR ŞI VENITURILOR

Pentru a stabili corect rezultatul exerciţiului este necesară separarea în timp a cheltuielilor şi veniturilor înregistrate în cursul exerciţiului sau preluate ca sold din exerciţiul precedent.

Operaţiile de regularizare a cheltuielilor şi veniturilor înregistrate în avans generează următoarele tipuri de înregistrări contabile:

a) cheltuielile constatate la închiderea exerciţiului ca fiind aferente exerciţiului următor:

471 *„Cheltuieli înregistrate în avans"*	= **60, 61, 62** *Conturi de cheltuieli*	

Scanned with OKEN Scanner

b) cota scadentă de cheltuieli preluate din exercițiul precedent, înregistrare efectuată pe baza scadențarelor:

61, 62, 65, 66 *Conturi de cheltuieli* = **471** *„Cheltuieli înregistrate în avans"*

c) cota de cheltuieli înregistrată în cursul exercițiului direct în contul 471 „Cheltuieli înregistrate în avans" și transferate asupra cheltuielilor exercițiului curent încheiat:

60, 61, 62 *Conturi de cheltuieli* = **471** *„Cheltuieli înregistrate în avans"*

d) venituri înregistrate în avans în cursul exercițiului direct în conturile de regularizări:

4111 *„Clienți"* = **472** *„Venituri înregistrate în avans"*

e) venituri înregistrate în avans la conturile de regularizări și transferate asupra exercițiului curent:

472 *„Venituri înregistrate în avans"* = **70, 76** *Conturi de venituri*

f) venituri înregistrate în ayans în conturile de venituri și transferate la închiderea exercițiului conturilor de regularizare:

70, 76 *Conturi de venituri* = **472** *„Venituri înregistrate în avans"*

XI.5. BALANȚA CONTURILOR DUPĂ INVENTARIERE

După efectuarea inventarierii și contabilizării regularizărilor de inventar se întocmește o nouă balanță a conturilor. Funcția acesteia se manifestă cu precădere pentru pregătirea informației necesare determinării rezultatului exercițiului și asigurarea suportului informațional necesar redactării bilanțului contabil.

XI.6. DETERMINAREA REZULTATULUI EXERCIȚIULUI

Principial, formula generală de calcul a rezultatului contabil înainte de impozitare este:

Rezultatul contabil = **Veniturile obținute din livrarea bunurilor mobile, serviciilor prestate și lucrărilor executate, din vânzarea bunurilor imobile, inclusiv din câștiguri din orice sursă** − **Cheltuielile efectuate pentru realizarea acestora**

Din punct de vedere contabil pentru a stabili rezultatul exercițiului se procedează la închiderea conturilor de cheltuieli și de venituri. Relațiile dintre conturi intervenite cu această ocazie sunt:

a) închiderea conturilor de cheltuieli pentru soldurile debitoare:

121 *„Profit și pierdere"* = **6** *Conturi de cheluieli*

b) închiderea conturilor de venituri, pentru soldurile creditoare:

7 *Conturi de venituri* = **121** *„Profit și pierdere"*

PRECIZARE:

▼ • Profitul impozabil și impozitul pe profit se calculează și se evidențiază lunar, cumulat de la începutul anului fiscal.

Scanned with OKEN Scanner

Impozitul pe profit datorat pentru luna în curs se calculează ca diferenţă între impozitul pe profit cumulat de la începutul anului şi impozitul pe profit datorat pentru luna precedentă.

În componenţa cheltuielilor corespondente veniturilor realizate se includ şi cheltuielile cu impozitul pe profit calculat şi evidenţiat în cursul exerciţiului.

$$\text{Rezultatul contabil înainte de impozitare} = \left(\text{Veniturile realizate} - \text{Cheltuielile corespondente veniturilor realizate}\right) + \text{Cheltuielile cu impozitul pe profit calculat şi evidenţiat în cursul exerciţiului}$$

- **Pierderea contabilă** reportată se acoperă din profitul exerciţiului financiar şi cel reportat, din rezerve şi capital social, potrivit hotărârii adunării generale a acţionarilor sau asociaţilor (Alin. (4) al art.19 din Legea contabilităţii nr.82/1991, republicată în M.Of. nr. 48/2005).
- **Pierderea fiscală anuală**, stabilită prin declaraţia de impozit pe profit, se recuperează din profiturile impozabile obţinute în următorii 5 ani consecutivi. Recuperarea pierderilor se va efectua în ordinea înregistrării acestora, la fiecare termen de plată a impozitului pe profit, potrivit prevederilor legale în vigoare din anul înregistrării acestora (Alin.(1) al art.26 din Legea privind *CODUL FISCAL*).

XI.7. IMPOZITAREA PROFITULUI

Trebuie făcută distincţia între *rezultatul contabil* şi *rezultatul fiscal*

Rezultatul contabil reprezintă suma globală a profitului sau pierderii exerciţiului financiar ce figurează în contul 121 „Profit şi pierdere" înainte de impozitare.

Rezultatul fiscal reprezintă profitul impozabil sau pierderea fiscală a exerciţiului, stabilit potrivit regulilor fiscale şi în funcţie de care se calculează volumul impozitelor exigibile.

Din punct de vedere fiscal potrivit Legii privind *CODUL FISCAL*, masa profitului impozabil se determină pe baza relaţiei:

$$\text{Profitul impozabil} = \text{Veniturile realizate} - \text{Cheltuielile efectuate pentru realizarea veniturilor} - \text{Veniturile neimpozabile} + \text{Cheltuielile nedeductibile}$$

- Profitul impozabil se calculează ca diferenţă între veniturile realizate din orice sursă şi cheltuielile efectuate în scopul realizării de venituri, dintr-un an fiscal, din care se scad veniturile neimpozabile şi la care se adaugă cheltuielile nedeductibile.
- În cazul contribuabililor care produc bunuri mobile şi imobile, execută lucrări sau prestează servicii, valorificate pe baza unui contract cu plata în rate, se poate opta ca veniturile aferente contractului să fie luate în calcul la determinarea profitului impozabil, pe măsură ce ratele devin scadente, conform contractului. Cheltuielile corespunzătoare acestor venituri sunt deductibile la aceleaşi termene scadente, proporţional cu valoarea ratei înregistrate în valoarea totală a contractului. Opţiunea se exercită la momentul livrării bunurilor, executării lucrărilor sau prestării serviciilor şi este irevocabilă.
- *Sunt considerate neimpozabile următoarele venituri*: - selectiv

Scanned with OKEN Scanner

- dividendele primite de la o persoană juridică română;
- diferențele favorabile de valoare a titlurilor de participare, înregistrate ca urmare a încorporării rezervelor, beneficiilor sau primelor de emisiune la persoanele juridice la care se dețin titluri de participare;
- veniturile din anularea cheltuielilor pentru care nu s-a acordat deducere, veniturile din reducerea sau anularea provizioanelor pentru care nu s-a acordat deducere, precum și veniturile din recuperarea cheltuielilor nedeductibile.

▪ Metodele contabile stabilite prin reglementări legale în vigoare, inclusiv metoda LIFO, sunt recunoscute la calculul profitului impozabil. Metoda de evaluare aplicată trebuie să fie aceeași pe tot parcursul exercițiului financiar.

▪ La calculul profitului impozabil sunt deductibile sumele utilizate pentru constituirea sau majorarea rezervelor, în limita unei cote de 5% aplicată asupra profitului contabil, înainte de determinarea impozitului pe profit, din care se scad veniturile neimpozabile și se adaugă cheltuielile aferente acestor venituri neimpozabile, până ce aceasta va atinge a cincea parte din capitalul social subscris și vărsat sau din patrimoniu, după caz, potrivit legilor de organizare și funcționare.

Pentru determinarea profitului impozabil sunt considerate cheltuieli deductibile numai cheltuielile efectuate în scopul realizării de venituri impozabile, inclusiv cele reglementate prin acte normative în vigoare.

▪ *Sunt cheltuieli efectuate în scopul realizării de venituri și*: - selectiv

– cheltuielile efectuate, potrivit legii, pentru protecția muncii și cheltuielile efectuate pentru prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;

– cheltuielile de reclamă și publicitate efectuate în scopul popularizării firmei, produselor sau serviciilor, în baza unui contract scris;

– cheltuielile de transport și cazare în țară și în străinătate efectuate de către salariați și administratori, în cazul în care contribuabilul realizează profit în exercițiul curent și/sau din anii precedenți;

– cheltuielile pentru formarea și perfecționarea profesională a personalului angajat;

▪ *Următoarele cheltuieli au deductibilitate limitată*: - selectiv

– cheltuielile de protocol în limita unei cote de 2% aplicată asupra diferenței rezultate dintre totalul veniturilor impozabile și totalul cheltuielilor aferente veniturilor impozabile, altele decât cheltuielile de protocol și cheltuielile cu impozitul pe profit;

– suma cheltuielilor cu indemnizația de deplasare acordată salariaților pentru deplasări în România și în străinătate, în limita a de 2,5 ori nivelul legal stabilit pentru instituțiile publice, în cazul în care contribuabilul realizează profit în exercițiul curent și/sau din anii precedenți. Cheltuielile de transport, cazare și îndemnizația acordată salariaților, în cazul contribuabilului care realizează pierdere în exercițiul curent și/sau din anii precedenți, sunt limitate la nivelul legal stabilit pentru instituțiile publice;

– perisabilitățile, în limitele stabilite de organele de specialitate ale administrației centrale, împreună cu instituțiile de specialitate, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice;

– cheltuielile reprezentând tichetele de masă acordate de angajatori, potrivit legii;

▪ *Următoarele cheltuieli nu sunt deductibile*: - selectiv

Scanned with OKEN Scanner

– cheltuielile proprii ale contribuabilului cu impozitul pe profit datorat, inclusiv cele reprezentând diferențe din anii precedenți sau din anul curent, precum și impozitele pe profit sau pe venit plătite în străinătate;

– dobânzile/majorările de întârziere, amenzile, confiscările și penalitățile de întârziere datorate către autoritățile române, potrivit prevederilor legale;

– cheltuielile cu taxa pe valoarea adăugată aferentă bunurilor acordate salariaților sub forma unor avantaje în natură, dacă valoarea acestora nu a fost impozitată prin reținere la sursă;

– cheltuielile înregistrate în contabilitate, care nu au la bază un document justificativ, potrivit legii, prin care să se facă dovada efectuării operațiunii sau intrării în gestiune, după caz, potrivit normelor.

XI.8. DISTRIBUIREA REZULTATULUI EXERCIȚIULUI

Rezultatul exercițiului financiar se poate încheia cu profit sau pierdere.

În cazul în care *se înregistrează pierdere*, aceasta se reflectă în debitul contului 121 „Profit și pierdere" și rămâne în acest cont până în exercițiul viitor când este acoperit din diferite surse sau se trec în așteptare în contul 117 „Rezultatul reportat".

În cazul când *se înregistrează profit*, acesta se reflectă în creditul contului 121 „Profit și pierdere" și trebuie repartizat.

Repartizarea profitului se înregistrează în contabilitate pe destinații, după aprobarea situațiilor financiare anuale. Repartizarea profitului se efectuează în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Sumele reprezentând rezerve constituite din profitul exercițiului financiar curent, în baza unor prevederi legale, se înregistrează prin articolul contabil 129 = 106. Profitul contabil rămas după această repartizare se preia în contul 117, de unde urmează a fi repartizat pe celelalte destinații legale.

Pierderea contabilă reportată se acoperă din profitul exercițiului financiar și cel reportat, din rezerve și capital social, potrivit hotărârii adunării generale a acționarilor sau asociaților, cu respectarea prevederilor legale.

XI.9. REDACTAREA SITUAȚIILOR FINANCIARE

Lucrările de completare a situațiilor financiare reprezintă, prin conținutul lor, în cea mai mare parte, operații de prelucrare și transmisie a datelor din situațiile financiare precedente și din balanța conturilor. Prin structura lor operațiile de prelucrare a datelor privind exercițiul curent constau din selectarea, gruparea și însumarea soldurilor din balanța conturilor. Aceste operații necesită cunoașterea posturilor din bilanțul contabil și din contul de profit și pierdere care corespund conturilor din balanță.

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul XII

MONOGRAFII CONTABILE COMPLEXE

XII.1. CONTABILITATEA FINANCIARĂ

XII.1.1. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CAPITALURILE

1. Se constituie S.C. „BUCOVINA" S.A. cu un capital social de 82.000 lei divizat în 20.500 acţiuni a câte 4 lei valoarea nominală a unei acţiuni.

Capitalul se subscrie integral de către acţionari la înfiinţarea societăţii pe acţiuni, astfel: *aport în natură*: 8.000 acţiuni, o clădire; 4.000 acţiuni, un autocamion; 1.000 acţiuni, un brevet de invenţii; 3.000 acţiuni, stoc de materii prime; *aport în numerar* 4.500 acţiuni, depus în contul de la bancă.

2. S.C. „BUCOVINA" S.A. face *o nouă emisiune de acţiuni*; în baza Prospectului de emisiune, în valoare totală de 20.000 lei şi cu *prima de emisiune* de 10%, care se subscrie în totalitate în numerar aportul noilor acţionari. Suma se depune în contul de disponibil la bancă. În continuare, în vederea dezvoltării activităţii sale, societatea fuzionează absorbind o altă societate ce are un capital social de 30.000 lei cu *primă de fuziune* de 10%. Aportul acţionarilor este integral vărsat în natură, o instalaţie de lucru. Prima de emisiune este utilizată 60% pentru constituirea altor rezerve, iar restul alături de prima de fuziune se integrează în capitalul social, emiţându-se în acest scop acţiuni gratuite ce se repartizează acţionarilor proporţional cu participarea la capital.

3. S.C. „BUCOVINA" S.A. emite obligaţiuni cu *primă de emisiune* pe o perioadă de un an, conform Prospectului de emisiune, la valoarea nominală de 10.000 lei, valoarea de emisiune 9.000 lei, prima de emisiune 1.000 lei. Valoarea de vânzare a obligaţiunilor se încasează în numerar. La scadenţă obligaţiunile se răscumpără în vederea anulării împrumutului obligatar, achitându-se în numerar. Se amortizează primele de emisiune şi se decontează cheltuielile privind amortizarea primelor de emisiune.

Scanned with OKEN Scanner

S.C. „BUCOVINA" S.A.
(Unitatea)

Registrul – jurnal

Nr. crt.	Data înreg.	Documentul (felul, nr. data)	Explicaţii	Simbol conturi		Suma	
				Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1.		Prospect de emisiune	Subscriere capital	456	1011	82.000	82.000
1.2.			Vărsare capital în natură şi numerar:	%	456		82.000
		P.v. recepţie	– clădire;	212		32.000	
		P.v. recepţie	– mijloc de transport;	2133		16.000	
		P.v. recepţie	– brevete de invenţii;	205		4.000	
		N.I.R.	– materii prime;	301		12.000	
		Extras de cont; foaie de vărsământ	– numerar în contul de la bancă	5121		18.000	
1.3.		N.C.	Înregistrarea capitalului vărsat	1011	1012	82.000	82.000
2.1.		Prospect de emisiune	Emisiune acţiuni cu primă:	456	%	22.000	
			– valoarea nominală a acţiunilor;		1011		20.000
			– prima de emisiune.		1041		2.000
2.2.		Dispoziţie de plată-încasare către casierie Chitanţă (14-4-1)	Încasarea în numerar a sumelor de la acţionari.	5311	456	22.000	22.000
2.3.		Foaie de vărsământ	Depunerea de numerar la bancă	581	5311	20.000	20.000
		Extras de cont		5121	581	20.000	20.000
2.4.		N.C.	Înregistrarea capitalului vărsat	1011	1012	20.000	20.000

Scanned with OKEN Scanner

1	2	3	4	5	6	7	8
2.5.		Contract	Fuziune prin absorbţie cu primă	456	% 1011 1042	33.000	 30.000 3.000
2.6.		P.v. recepţie	Depunere aport pentru capitalul subscris	2131	456	33.000	33.000
2.7.		N.C.	Înregistrarea capitalului vărsat	1011	1012	30.000	30.000
2.8.		N.C.	Utilizarea primei de emisiune la majorarea de rezerve	1041	1068	1.200	1.200
2.9.		N.C.	Majorarea capitalului social prin utilizarea primei	% 1041 1042	1012	 800 3.000	3.800
3.1.		Prospect de emisiune	Emisiune obligaţiuni cu primă: – subscriere obligaţiuni; – prima de emisiune.	% 461 169	161	 9.000 1.000	10.000
3.2.		Dispoziţia de plată-încasare Chitanţă (14-4-1)	Încasare în numerar a c/val. obligaţiunilor	5311	461	9.000	9.000
3.3.		Dispoziţie de plată-încasare către casierie	Răscumpărare obligaţiuni	505	5311	10.000	10.000
3.4.		N.C.	Anularea împrumutului obligator	161	505	10.000	10.000
3.5.		N.C.	Amortizarea primelor de emisiune	6868	169	1.000	1.000
3.6.		N.C.	Decontarea cheltuielilor	121	6868	1.000	1.000
						492.000	492.000
DE REPORTAT							

Întocmit,

Scanned with OKEN Scanner

D	1011	C	
1.3.	82.000	82.000	1.1.
2.4.	20.000	20.000	2.1.
2.7.	30.000	30.000	2.5.
	132.000	132.000	

D	1012	C	
		82.000	1.3.
		20.000	2.4.
		30.000	2.7.
		3.800	2.9.
S.f.c.	135.800	135.800	

D	1041	C	
2.8.	1.200	2.000	2.1.
2.9.	800		
	2.000	2.000	

D	1042	C	
2.9.	3.000	3.000	2.5.
	3.000	3.000	

D	1068	C	
		1.200	2.8.
S.f.c.	1.200	1.200	

D	121	C	
3.6.	1.000		
	1.000	1.000	S.f.d.

D	161	C	
3.4.	10.000	10.000	3.1.
	10.000	10.000	

D	169	C	
3.1.	1.000	1.000	3.5.
	1.000	1.000	

D	205	C	
1.2.	4.000		
	4.000	4.000	S.f.d.

D	2121	C	
1.2.	32.000		
	32.000	32.000	S.f.d.

D	2131	C	
2.6.	33.000		
	33.000	33.000	S.f.d.

D	2133	C	
1.2.	16.000		
	16.000	16.000	S.f.d.

D	301	C	
1.2.	12.000		
	12.000	12.000	S.f.d.

D	456	C	
1.1.	82.000	82.000	1.2.
2.1.	22.000	22.000	2.2.
2.5.	33.000	33.000	2.6.
	137.000	137.000	

D	461	C	
3.1.	9.000	9.000	3.2.
	9.000	9.000	

D	505	C	
3.3.	10.000	10.000	3.4.
	10.000	10.000	

D	5121	C	
1.2.	18.000		
2.3.	20.000		
	38.000	38.000	S.f.d.

D	5311	C	
2.2.	22.000	20.000	2.3.
3.2.	9.000	10.000	3.3.
	31.000	30.000	
		1.000	S.f.d.

D	581	C	
2.3.	20.000	20.000	2.3.
	20.000	20.000	

D	6868	C	
3.5.	1.000	1.000	3.6.
	1.000	1.000	

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea: *S.C. „BUCOVINA" S.A.*

Balanța de verificare la 31 octombrie N

Simbolul	Denumirea conturilor	SOLDURI INIȚIALE		RULAJ LUNĂ CURENTĂ		TOTAL SUME		SOLDURI FINALE	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1011		–	–	132.000	132.000	132.000	132.000	–	–
1012		–	–	–	135.800	–	135.800	–	135.800
1041		–	–	2.000	2.000	2.000	2.000	–	–
1042		–	–	3.000	3.000	3.000	3.000	–	–
1068		–	–	–	1.200	–	1.200	–	1.200
121		–	–	1.000	–	1.000	–	1.000	–
161		–	–	10.000	10.000	10.000	10.000	–	–
169		–	–	1.000	1.000	1.000	1.000	–	–
205		–	–	4.000	–	4.000	–	4.000	–
212		–	–	32.000	–	32.000	–	32.000	–
2131		–	–	33.000	–	33.000	–	33.000	–
2133		–	–	16.000	–	16.000	–	16.000	–
301		–	–	12.000	–	12.000	–	12.000	–
456		–	–	137.000	137.000	137.000	137.000	–	–
461		–	–	9.000	9.000	9.000	9.000	–	–
505		–	–	10.000	10.000	10.000	10.000	–	–
5121		–	–	38.000	–	38.000	–	38.000	–
5311		–	–	31.000	30.000	31.000	30.000	1.000	–
581				20.000	20.000	20.000	20.000	–	
6868		–	–	1.000	1.000	1.000	1.000	–	–
	TOTAL	–	–	492.000	492.000	492.000	492.000	137.000	137.000

Întocmit,

Conducătorul compartimentului financiar-contabil,

Scanned with OKEN Scanner

XII.1.2. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRINCIPALELOR OPERAȚIUNI LA SOCIETATEA COMERCIALĂ „TAKE" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE COMERȚUL CU AMĂNUNTUL

I. SITUAȚIA SOLDURILOR LA 1.10.N

Nr. Crt.	Simbol cont	Denumirea conturilor	Solduri la 01.10.N	
			D	C
1	1012	Capital subscris vărsat	–	61.000
2	213	Instalații tehnice	50.000	–
3	302	Materiale consumabile	2.000	–
4	303	Materiale de natura obiectelor de inventar	18.000	–
5	371	Mărfuri	20.000	–
6	378	Diferențe de preț la mărfuri	–	2.800
7	401	Furnizori	–	5.807
8	4111	Clienți	4.000	–
9	4428	T.V.A. neexigibilă	–	3.193
10	5121	Conturi la bănci în lei	5.000	–
11	5191	Credite bancare pe termen scurt	–	27.200
12	5311	Casa în lei	1.000	–
		TOTAL	100.000	100.000

II. PREZENTAREA OPERAȚIILOR ECONOMICE ȘI FINANCIARE

În cursul lunii octombrie au avut loc următoarele operații economico-financiare:

1. În data de 3 octombrie se vând mărfuri la preț cu amănuntul prin magazinul propriu, în valoare de 5.000 lei, cu încasare în numerar, T.V.A. 19% inclusă în preț (5.000 × 19/119 = 798 lei).

2. În data de 4 octombrie se depune la bancă suma de 3.000 lei, conform foii de vărsământ.

3. Se înregistrează în ziua de 5 octombrie conform extrasului de cont, depunerea numerarului din 4 octombrie.

4. În ziua de 6 octombrie se acordă un avans în sumă de 1.000 lei unui furnizor în vederea achiziționării unui calculator, conform extrasului de cont.

5. În data de 10 octombrie se achiziționează și recepționează calculatorul în valoare totală, conform facturii fiscale, de 2.000 lei, T.V.A. 19% inclusă în preț.(2.000 × 19/119 = 319 lei).

6. Se decontează avansul acordat furnizorului și se achită diferența, conform ordinului de plată și extrasului de cont.

7. În data de 15 octombrie, conform extrasului de cont se încasează de la clienți suma de 4.000 lei.

8. Tot în data de 15 octombrie se achită obligațiile față de furnizori în sumă de 3.500 lei.

9. În data de 20 octombrie, societatea comercială se aprovizionează cu mărfuri la preț de cumpărare de 2.000 lei, T.V.A. 19%, conform facturii fiscale.

Scanned with OKEN Scanner

10. Se face recepţia mărfurilor, conform notei de recepţie şi constatare de diferenţe, adaosul comercial stabilit fiind de 15%, determinându-se preţul cu amănuntul.

11. În data de 25 octombrie, casierul societăţii ridică de la bancă, cu foaie ridicare numerar suma de 2.500 lei.

12. La sfârşitul lunii se descarcă gestiunea de mărfuri.

13. Regularizare T.V.A.

14. Se închid conturile de cheltuieli şi venituri.

15. Calculul şi înregistrarea impozitului pe profit.

NOTĂ:

▼ La operaţia „12", cota medie de adaos se calculează cu cinci zecimale şi se
▲ rotunjeşte prin majorare.

III. ÎNREGISTRAREA CRONOLOGICĂ A OPERAŢIILOR ECONOMICE ŞI FINANCIARE

III.1. — În data de 3 octombrie se vând mărfuri la preţ cu amănuntul prin magazinul propriu, în valoare de 5.000 lei, cu încasare în numerar, T.V.A. 19% inclusă în preţ (5.000 × 19/119 = 798 lei).

5311 *„Casa în lei"*	=	%	5.000
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	4.202
		4427 *„T.V.A. colectată"*	798

III.2. — În data de 4 octombrie se depune la bancă suma de 3.000 lei, conform foii de vărsământ:

581 *„Viramente interne"*	=	**5311** *„Casa în lei"*	3.000

III.3. — Se înregistrează în ziua de 5 octombrie conform extrasului de cont, suma de 3.000 lei depusă în cont pe data de 4 octombrie:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**581** *„Viramente interne"*	3.000

III.4. — În ziua de 6 octombrie se acordă un avans în sumă de 1.000 lei unui furnizor în vederea achiziţionării unui calculator, conform extrasului de cont:

232 *„Avansuri acordate pentru imobilizări corporale"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	1.000

III.5. — În ziua de 10 octombrie se achiziţionează şi recepţionează calculatorul în valoare totală, conform facturii fiscale, de 2.000 lei, T.V.A. 19% inclusă în preţ. (2.000 × 19/119 = 319 lei):

%	=	**404** *„Furnizori de imobilizări"*	2.000
2132 *„Aparate şi instalaţii de măsurare, control şi reglare"*			1.681
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			319

III.6. — Se decontează avansul acordat furnizorului şi se achită diferenţa, conform ordinului de plată şi extrasului de cont:

404 *„Furnizori de imobilizări"*	=	%	2.000
		5121 *„Conturi la bănci în lei"*	1.000
		232 *„Avansuri acordate pentru imobilizări corporale"*	1.000

III.7. — În data de 15 octombrie, conform extrasului de cont se încasează de la clienţi

Scanned with OKEN Scanner

suma de 4.000 lei:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4111** *„Clienţi"* 4.000

III.8. — Tot în data de 15 octombrie se achită obligaţiile faţă de furnizori în sumă de 3.500 lei, conform ordinului de plată şi extrasului de cont:

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 3.500

III.9. — În data de 20 octombrie, societatea comercială se aprovizionează cu mărfuri la preţ de cumpărare de 2.000 lei, T.V.A. 19%, conform facturii fiscale.

%	=	**401** *„Furnizori"*	2.380
371 *„Mărfuri"*			2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			380

III.10. — Se face recepţia mărfurilor, conform notei de recepţie şi constatare de diferenţe, adaosul comercial stabilit fiind de 15%, determinându-se preţul cu amănuntul:

T.V.A. neexigibilă = (2.000 + 300) × 19/100 = 437 lei.

371 *„Mărfuri"*	=	%	737
		378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	300
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	437

III.11. — În data de 25 octombrie, casierul societăţii ridică de la bancă, cu foaie ridicare numerar suma de 2.500 lei, în vederea plăţii avansului chenzinal, care se plăteşte în aceiaşi zi conform listei de avans chenzinal:

5311 *„Casa în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.500

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.500

III.12. — La sfârşitul lunii se descarcă gestiunea de mărfuri:

Defalcarea sumei totale de 5.000 lei pe debitul celor trei conturi corespondente ale contului 371 se face astfel:

– debit cont 4428 = 5.000 × 19/119 = 798 lei.

– debit cont 378:

$$K = \frac{(Sic + Rc)cont\ 378}{(Sid + Rd)cont\ 371 (preţ\ cumpărare + A.C.)}$$

$$K = \frac{2.800 + 300}{16.807 + 2.300} = \frac{3.100}{19.107} = 0{,}16225$$

Sid 371 = 20.000 lei preţ cu amănuntul – 3.193 lei T.V.A. neexigibilă = 16.807 lei (preţ cumpărare + A.C.)

Suma adaosului comercial aferentă mărfurilor vândute = Total venit cont 707 × **K** = 4.202 × 0,16225 = 682 lei.

– debit cont 607 = 5.000 – (682 + 798) = 3.520 lei

%	=	**371** *„Mărfuri"*	5.000
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*			3.520
378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*			682
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			798

III.13. — Regularizare T.V.A.:

D	4426	C
III.5	319	
III.9	380	
	699	

D	4427	C	
		798	*III.1*
		798	

Scanned with OKEN Scanner

4427 *„T.V.A. colectată"*	=	%		798
		4426 *„T.V.A. deductibilă"*		699
		4423 *„T.V.A. de plată"*		99

III.14.— Se închid conturile de cheltuieli şi venituri:

121 *„Profit şi pierdere"*	= **607** *„Cheltuieli privind mărfurile"*	3.520
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	= **121** *„Profit şi pierdere"*	4.202

III.15.—Stabilirea profitului impozabil, calcularea şi înregistrarea impozitului pe profit:

Profit brut = 4.202 – 3.520 = 682 lei;

Impozit pe profit = 682 × 16% = 109 lei;

Profit net = 682 – 109 = 526 lei..

691 *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"*	= **441** *„Impozitul pe profit/venit"*	109
121 *„Profit şi pierdere"*	= **691** *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"*	109

IV. ÎNREGISTRAREA SISTEMATICĂ

1012

D		C	
		61.000	*S.i.*
S.f.c.	61.000	61.000	

232

D		C	
III.4.	1.000	1.000	*III.6.*
	1.000	1.000	

121

D		C	
III.14.	3.520	4.202	*III.14.*
III.15.	109		
	3.629	4.202	
S.f.c.	573		

371

D		C	
S.i.	20.000	5.000	*III.12.*
III.9.	2.000		
III.10.	737		
	22.737	5.000	
		17.737	*S.f.d.*

213

D		C	
S.i.	50.000		
III.5.	1.681		
	51.681	51.681	*S.f.d.*

378

D		C	
III.12.	682	2.800	*S.i.*
		300	*III.10.*
	682	3.100	
S.f.c.	2.418		

302

D		C	
S.i.	2.000		
	2.000	2.000	*S.f.d.*

401

D		C	
III.8.	3.500	5.807	*S.i.*
		2.380	*III.9.*
	3.500	8.187	
S.f.c.	4.687		

303

D		C	
S.i.	18.000		
	18.000	18.000	*S.f.d.*

404

D		C	
III.6.	2.000	2.000	*III.5.*
	2.000	2.000	

Scanned with OKEN Scanner

	D	4111	C	
S.i.	4.000		4.000	*III.7.*
	4.000		4.000	

	D	5191	C	
			27.200	*S.i.*
S.f.c.	27.200		27.200	

	D	441	C	
			109	*III.15.*
S.f.c.	109		109	

	D	5311	C	
S.i.	1.000		3.000	*III.2.*
III.1.	5.000			
III.11.	2.500			
	8.500		3.000	
			5.500	*S.f.d.*

	D	4423	C	
			99	*III.13.*
S.f.c.	99		99	

	D	4426	C	
III.5.	319		699	*III.13.*
III.9.	380			
	699		699	

	D	581	C	
III.2.	3.000		3.000	*III.3.*
III.11.	2.500		2.500	*III.11.*
	5.500		5.500	

	D	4427	C	
III.13.	798		798	*III.1.*
	798		798	

	D	607	C	
III.12.	3.520		3.520	*III.14.*
	3.520		3.520	

	D	4428	C	
III.12.	798		3.193	*S.i.*
			437	*III.10.*
S.f.c.	2.832		3.630	

	D	691	C	
III.15.	109		109	*III.15.*
	109		109	

	D	5121	C	
S.i.	5.000		1.000	*III.4.*
III.3.	3.000		3.500	*III.8.*
III.7.	4.000		1.000	*III.6.*
			2.500	*III.11.*
	12.000		8.000	
			4.000	*S.f.d.*

	D	707	C	
III.14.	4.202		4.202	*III.1.*
	4.202		4.202	

V. SITUAȚIA SOLDURILOR LA SFÂRȘITUL LUNII OCTOMBRIE

Nr. Crt.	Simbol cont	Denumirea conturilor	Solduri la 31.10.N	
			D	C
0	1	2	3	4
1	1012	– Capital subscris vărsat	–	61.000
2	121	– Profit și pierdere	–	573
3	213	– Instalații tehnice	51.681	–
4	302	– Materiale consumabile	2.000	–

Scanned with OKEN Scanner

5	303	– Materiale de natura obiectelor de inventar	18.000	–
6	371	– Mărfuri	17.737	–
7	378	– Diferențe de preț la mărfuri	–	2.418
8	401	– Furnizori	–	4.687
9	441	– Impozitul pe profit	–	109
10	4423	– T.V.A. de plată	–	99
11	4428	– T.V.A. neexigibilă	–	2.832
12	5121	– Conturi la bănci în lei	4.000	–
13	5191	– Credite pe termen scurt	–	27.200
14	5311	– Casa în lei	5.500	–
		TOTAL	98.918	98.918

XII.1.3. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRINCIPALELOR OPERAȚIUNI LA SOCIETATEA COMERCIALĂ „MARA" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE COMERȚUL CU AMĂNUNTUL

I. SITUAȚIA SOLDURILOR LA 1.10.N

Nr. Crt.	Simbol cont	Denumirea conturilor	Solduri la 01.10.N	
			D	C
0	1	2	3	4
1	1012	Capital subscris vărsat	–	75.000
2	106	Rezerve	–	2.750
3	213	Instalații tehnice	72.000	–
4	371	Mărfuri	15.250	–
5	378	Diferențe de preț la mărfuri	–	2.500
6	401	Furnizori	–	24.515
7	4111	Clienți	16.750	–
8	4423	T.V.A. de plată	–	800
9	4428	T.V.A. neexigibilă	–	2.435
10	5121	Conturi la bănci în lei	24.000	–
11	5191	Credite bancare pe termen scurt	–	22.000
12	5311	Casa în lei	2.000	–
		TOTAL	130.000	130.000

II. PREZENTAREA OPERAȚIILOR ECONOMICE ȘI FINANCIARE

NOTĂ:

▼ Pentru evidența stocurilor se utilizează metoda inventarului permanent.

La operația „10", la cota medie de adaos comercial aferentă mărfurilor vândute, se vor folosi trei zecimale.

▲ Cifrele cu zecimale care rezultă din calcule se vor rotunji.

În cursul lunii octombrie au avut loc următoarele operațiuni economice și financiare:

Scanned with OKEN Scanner

1. În data de 03.10.N, societatea comercială se aprovizionează conform facturii fiscale nr. 785/03.10.N cu mărfuri la preţ de achiziţie de 5.000 lei, T.V.A. 19%, fără diferenţe la recepţie. Societatea comercială practică un adaos comercial de 30%. Se face recepţia mărfurilor, conform „Notei de recepţie şi constatare de diferenţe" nr. 2/03.10.N.

2. În data de 05.10.N s-a încasat în numerar suma de 6.000 lei rezultată din vânzarea mărfurilor conform Raport Z. din 05.10.N (T.V.A. 19% inclusă în preţ).

3. În data de 06.10.N se depune încasarea zilei precedente la bancă conform „Foii de vărsământ" nr. 00724.

4. În aceeaşi zi se achită cu „Ordin de plată" nr. 150, datoria faţă de furnizorul din data de 03.10.N.

5. În data de 19.10.N delegatul unităţii primeşte un avans pentru deplasare în valoare de 200 lei conform „Dispoziţiei de plată către casierie" nr. 7 din 19.10.N şi „Ordin de deplasare" nr. 28 din 19.10.N.

6. În data de 21.10.N delegatul societăţii comerciale justifică avansul acordat astfel:
– diurnă ..... 40 lei;
– cheltuieli de transport ..... 100 lei;
– diferenţa se depune la casierie. conform „Ordin de deplasare" şi „Chitanţă" nr. 435 din 21.10.N.

7. În data de 22.10.N se acceptă un „Bilet la ordin" în valoare de 20.000 lei pentru o parte din datoria faţă de furnizori existentă la 01.10.N .

8. În data de 25.10.N se virează la bugetul statului conform „Ordin de plată" nr. 151 T.V.A. de plată aferentă lunii precedente în valoare de 800 lei.

9. În data de 28.10.N se achită „Biletul la ordin".

10. La sfârşitul lunii se efectuează descărcarea gestiunii de mărfuri, regularizarea conturilor de T.V.A., închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli în vederea stabilirii rezultatului brut al lunii octombrie.

III. ÎNREGISTRAREA CRONOLOGICĂ A OPERAŢIILOR ECONOMICE ŞI FINANCIARE

III.1. — În data de 03.10.N, societatea comercială se aprovizionează conform facturii fiscale nr. 785/03.10.N cu mărfuri la preţ de achiziţie de 5.000 lei, T.V.A. 19%, fără diferenţe la recepţie. Societatea comercială practică un adaos comercial de 30%. Se face recepţia mărfurilor, conform „Notei de recepţie şi constatare de diferenţe" nr. 2/03.10.N.

%	=	**401** *„Furnizori"*	5.950
371 *„Mărfuri"*			5.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			950
371 *„Mărfuri"*	=	%	2.735
		378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	1.500
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	1.235

III.2. — În data de 05.10.N s-a încasat în numerar suma de 6.000 lei rezultată din vânzarea mărfurilor conform Raport Z. din 05.10.N (T.V.A. 19% inclusă în preţ):

5311 *„Casa în lei"*	=	%	6.000
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	5.042
		4427 *„T.V.A. colectată"*	958

Scanned with OKEN Scanner

III.3. — În data de 06.10.N se depune încasarea zilei precedente la bancă conform „Foii de vărsământ" nr. 00724:

581 *„Viramente interne"* = **5311** *„Casa în lei"* 6.000

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 6.000

III.4. — În aceeaşi zi se achită cu „Ordin de plată" nr. 150, datoria faţă de furnizorul din data de 03.10.N:

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 5.950

III.5. — În data de 19.10.N delegatul unităţii primeşte un avans pentru deplasare în valoare de 200 lei conform „Dispoziţiei de plată către casierie" nr. 7 din 19.10.N şi „Ordin de deplasare" nr. 28 din 19.10.N:

542 *„Avansuri de trezorerie"* = **5311** *„Casa în lei"* 200

III.6. — În data de 21.10.N delegatul societăţii comerciale justifică avansul acordat astfel:

– diurnă ..... 40 lei;

– cheltuieli de transport ..... 100 lei;

– diferenţa se depune la casierie conform „Ordin de deplasare" şi „Chitanţă" nr. 435 din 21.10.N:

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*		200
625 *„Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări"*		140	
5311 *„Casa în lei"*		60	

III.7. — În data de 22.10.N se acceptă un „Bilet la ordin" în valoare de 20.000 lei pentru o parte din datoria faţă de furnizori existentă la 01.10.N:

401 *„Furnizori"* = **403** *„Efecte de plătit"* 20.000

III.8. — În data de 25.10.N se virează la bugetul statului, conform „Ordin de plată" nr. 151, T.V.A. de plată aferentă lunii precedente, în valoare de 800 lei:

4423 *„T.V.A. de plată"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 800

III.9. — În data de 28.10.N se achită „Biletul la ordin " (20.000 lei):

403 *„Efecte de plătit"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 20.000

III.10. — La sfârşitul lunii se efectuează descărcarea gestiunii de mărfuri, regularizarea conturilor de T.V.A., închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli, în vederea stabilirii rezultatului brut pe luna octombrie:

a) Descărcarea gestiunii cu valoarea mărfurilor vândute:

Defalcarea sumei totale de 6.000 lei pe debitul celor trei conturi corespondente ale contului 371 se face astfel:

– debit cont 4428 = 6.000 × 19/119 = 958 lei;

– debit cont 378:

$$K = \frac{(Sic + Rc)cont\ 378}{(Sid + Rd)cont\ 371(preţ\ de\ schiziţie + A.C.)}$$

$$K = \frac{2.500 + 1.500}{12.815 + 6.500} = \frac{4.000}{19.315} = 0{,}207$$

Sid 371 = 15.250 lei preţ de achiziţie – 2.435 lei T.V.A. neexigibilă = 12.815 lei (preţ de achiziţie + A.C.)

Suma adaosului comercial aferentă mărfurilor vândute = Total venit cont 707 × K = 5.042 × 0,207 = 1.044 lei.

Scanned with OKEN Scanner

– debit cont 607 = 6.000 – (1.044 + 958) = 3.998 lei.

%	= 371 „*Mărfuri*“		6.000
607 „*Cheltuieli privind mărfurile*“			3.998
378 „*Diferenţe de preţ la mărfuri*“			1.044
4428 „*T.V.A. neexigibilă*“			958

b) Regularizarea conturilor de T.V.A.

D	4426	C	D	4427	C	
III.1.	950			958	*III.2.*	
	950			958		

4427 „*T.V.A. colectată*“	=	%	958
		4426 „*T.V.A. deductibilă*“	950
		4423 „*T.V.A. de plată*“	8

c) Închiderea conturilor de cheltuieli:

121 „*Profit şi pierdere*“	=	%	4.138
		607 „*Cheltuieli privind mărfurile*“	3.998
		625 „*Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări*“	140

d) Închiderea conturilor de venituri:

707 „*Venituri din vânzarea mărfurilor*“	= 121 „*Profit şi pierdere*“		5.042

IV. ÎNREGISTRAREA SISTEMATICĂ

D	1012	C		D	401	C	
		75.000	*S.i.*	*III.4.*	5.950	24.515	*S.i.*
S.f.c.	75.000	75.000		*III.7.*	20.000	5.950	*III.1.*
D	106	C			25.950	30.465	
		2.750	*S.i.*	*S.f.c.*	4.515		
S.f.c.	2.750	2.750					

D	121	C		D	403	C	
III.10.c)	4.138	5.042	*III.10.d)*	*III.9.*	20.000	20.000	*III.7.*
	4.138	5.042			20.000	20.000	
S.f.c.	904						

D	213	C		D	4111	C	
S.i.	72.000			*S.i.*	16.750		
	72.000	72.000	*S.f.d.*		16.750	16.750	*S.f.d.*

D	371	C	
S.i.	15.250	6.000	*III.10.a)*
III.1.	5.000		
III.1.	2.735		
	22.985	6.000	
		16.985	*S.f.d.*

Scanned with OKEN Scanner

	D	378	C	
III.10.a)	1.044		2.500	S.i.
			1.500	III.1.
	1.044		4.000	
S.f.c.	2.956		6.000	

	D	4423	C	
III.8.	800		800	S.i.
			8	III.10.b)
	800		808	
S.f.c.	8			

	D	4426	C	
III.1.	950		950	
	950		950	III.10.b)

	D	581	C	
III.3.	6.000		6.000	III.3.
	6.000		6.000	

	D	4427	C	
III.10.b)	958		958	III.2.
	958		958	

	D	542	C	
III.5.	200		200	III.6.
	200		200	

	D	4428	C	
III.10.a)	958		2.435	S.i.
			1.235	III.1.
	958		3.670	
S.f.c.	2.712			

	D	607	C	
III.10.a)	3.998		3.998	III.10.c)
	3.998		3.998	

	D	5121	C	
S.i.	24.000		5.950	III.4.
III.3.	6.000		800	III.8.
			20.000	III.9.
	30.000		26.750	
			3.250	S.f.d.

	D	625	C	
III.6.	140		140	III.10.c)
	140		140	

	D	5191	C	
			22.000	S.i.
S.f.c.	22.000		22.000	

	D	707	C	
III.10.d)	5.042		5.042	III.2.
	5.042		5.042	

	D	5311	C	
S.i.	2.000		6.000	III.3.
III.2.	6.000			
III.6.	60		200	III.5.
	8.060		6.200	
			1.860	S.f.d.

V. SITUAȚIA SOLDURILOR LA SFÂRȘITUL LUNII OCTOMBRIE

Nr. Crt.	Simbol cont	Denumirea conturilor	Solduri la 31.10.N	
			D	C
0	1	2	3	4
1.	1012	Capital subscris vărsat	–	75.000

Scanned with OKEN Scanner

2.	106	Rezerve	–	2.750
3.	121	Profit şi pierdere	–	904
4.	213	Instalaţii tehnice	72.000	–
5.	371	Mărfuri	16.985	–
6.	378	Diferenţe de preţ la mărfuri	–	2.956
7.	401	Furnizori	–	4.515
8.	4111	Clienţi	16.750	–
9.	4423	T.V.A. de plată	–	8
10.	4428	T.V.A. neexigibilă	–	2.712
11.	5121	Conturi la bănci în lei	3.250	–
12.	5191	Credite bancare pe termen scurt	–	22.000
13.	5311	Casa în lei	1.860	–
		TOTAL	110.845	110.845

XII.1.4. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CONTABILITATEA SOCIETĂŢII COMERCIALE „LUCY" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE PRODUCŢIA, COMERŢUL INTERN, PRECUM ŞI IMPORTUL DE MĂRFURI

I. OPERAŢII CONTABILE PRIVIND CONSTITUIREA SOCIETĂŢII

I.1. — Înregistrarea capitalului social subscris:

– clădiri ..... 31.000 lei;
– utilaje ..... 30.000 lei;
– teren ..... 25.000 lei;
– autocamion ..... 14.000 lei;
– materiale de natura obiectelor de inventar ..... 3.000 lei;
– numerar depus la bancă ..... 38.000 lei;
141.000 lei.

456 *„Decontări cu acţionarii/ asociaţii privind capitalul"* = **1011** *„Capital subscris nevărsat"* 141.000

I.2. — Înregistrarea vărsămintelor aportului în natură şi în numerar:

%	= **456** *„Decontări cu acţionarii/ asociaţii privind capitalul"*	141.000
2111 *„Terenuri"*		25.000
212 *„Construcţii"*		31.000
2131 *„Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)"*		30.000
2133 *„Mijloace de transport"*		14.000
303 *„Materiale de natura obiectelor de inventar"*		3.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*		38.000

I.3. — Trecerea de la capital subscris nevărsat la capital subscris vărsat:

Scanned with OKEN Scanner

1011 *„Capital subscris nevărsat"* = **1012** *„Capital subscris vărsat"* 141.000

II. REFLECTAREA ÎN CONTABILITATE A CHELTUIELILOR DE CONSTITUIRE A SOCIETĂȚII

II.1. — Evidențierea în contabilitate a sumelor împrumutate (S.C. „LUCY" S.R.L. cu ocazia constituirii angajează un împrumut de 2.000 lei cu terțe persoane).

5311 *„Casa în lei"* = **462** *„Creditori diverși"* 2.000

II.2. — Înregistrarea sumelor cheltuite pentru constituirea societății, conform documentelor justificative, care urmează a fi rambursate după începerea activității (suma cheltuită este de 2.000 lei, din care T.V.A. deductibilă 319 lei):

%	= **5311** *„Casa în lei"*	2.000
201 *„Cheltuieli de constituire"*		1.681
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		319

II.3. — Înregistrarea ridicării sumei de la bancă (după obținerea autorizației de funcționare și începerea activității, pentru achitarea împrumutului angajat, ocazionat de constituirea societății):

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.000

5311 *„Casa în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.000

II.4. — Înregistrarea achitării creditorilor:

462 *„Creditori diverși"* = **5311** *„Casa în lei"* 2.000

III. OPERAȚII EFECTUATE DIN CONTUL DE DISPONIBIL LA BANCĂ

III.1. — Înregistrarea sumelor ridicate în numerar (2.000 lei):

581 *„Viramente interne"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.000

5311 *„Casa în lei"* = **581** *„Viramente interne"* 2.000

IV. APROVIZIONAREA CU UTILAJE NECESARE PROCESULUI DE PRODUCȚIE

S.C. „LUCY" S.R.L. contractează achiziționarea de utilaje și instalații de lucru în valoare de 8.000 lei și T.V.A. aferentă 19% (1.520 lei). S.C. „LUCY" S.R.L. acordă un avans de 2.000 lei. La data primirii facturii fiscale a furnizorului, se recepționează utilajele (8.000 + 1.520 = 9.520). S.C. „LUCY" S.R.L. achită diferența de preț printr-un bilet la ordin cu valoarea de 7.520 lei.

IV.1. — Înregistrarea avansului acordat:

232 *„Avansuri acordate pentru imobilizări corporale"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.000

IV.2. — Înregistrarea facturii fiscale primite și recepția utilajelor:

%	= **404** *„Furnizori de imobilizări"*	9.520
2131 *„Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru)"*		8.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*		1.520

IV.3. — Înregistrarea plății furnizorului:

404 *„Furnizori de imobilizări"*	=	%	9.520
		232 *„Avansuri acordate pentru imobilizări corporale"*	2.000

Scanned with OKEN Scanner

405 *„Efecte de plătit pentru imobilizări"* 7.520

IV.4. — Înregistrarea plății biletului la ordin, la scadența acestuia, din contul curent la bancă:

405 *„Efecte de plătit pentru imobilizări"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 7.520

V. ACHIZIȚIONAREA DE MATERII PRIME

S.C. „LUCY" S.R.L. achiziționează materii prime în valoare de 5.000 lei, T.V.A. 19%. (Societatea folosește metoda inventarului permanent). Furnizorul se achită din contul curent de la bancă.

V.1. — Se înregistrează achiziționarea de materii prime conform facturii fiscale:

%	= **401** *„Furnizori"*		5.950
301 *„Materii prime"*			5.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			950

V.2. — Achitarea furnizorului din contul curent de la bancă:

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 5.950

VI. ACHIZIȚIONAREA DE MATERIALE DE NATURA OBIECTELOR DE INVENTAR

VI.1. — Achiziționarea de materiale de natura obiectelor de inventar conform facturii fiscale: prețul de achiziție 2.000 lei, T.V.A. 19%:

%	= **401** *„Furnizori"*		2.380
303 *„Materiale de natura obiectelor de inventar"*			2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			380

VI.2. — Achitarea furnizorului din contul curent de la bancă:

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 2.380

VII. ACHIZIȚIONAREA DE ALTE MATERIALE CONSUMABILE

VII.1. — Înregistrarea altor materiale consumabile achiziționate conform facturii fiscale (prețul de achiziție 1.500 lei, T.V.A. 19%):

%	= **401** *„Furnizori"*		1.785
3028 *„Alte materiale consumabile"*			1.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			285

VII.2. — Achitarea furnizorului din contul curent de la bancă:

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei* 1.785

VIII. OPERAȚII PRIVIND ASIGURĂRILE ȘI TAXELE

Pentru asigurarea bunurilor S.C. „LUCY" S.R.L. încheie un contract de asigurare cu ASIROM în valoare de 1.600 lei. (Operațiunile de asigurare sunt scutite de T.V.A.).

VIII.1. — Înregistrarea primelor de asigurare achitate conform contractelor de asigurare (din contul curent de la bancă):

613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.600

VIII.2. — Înregistrarea constituirii obligației de plată și achitarea taxei asupra mijlocului de transport (400 lei) din contul curent de la bancă:

Scanned with OKEN Scanner

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **446** *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*		400
446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		400

VIII.3. — Înregistrarea constituirii obligaţiei de plată şi achitarea impozitului pe terenuri ocupate de clădiri (600 lei) din contul curent de la bancă:

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **446** *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*		600
446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		600

VIII.4. – Înregistrarea constituirii obligaţiei de plată şi achitarea impozitului pe clădiri (750 lei) din contul curent de la bancă:

635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **446** *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*		750
446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		750

IX. ACHIZIŢIONAREA DE MATERIALE PENTRU CURĂŢENIE

IX.1. — S.C. „LUCY" S.R.L. acordă un avans spre decontare în sumă de 1.000 lei, în vederea achiziţionării de materiale pentru curăţenie (detergenţi):

542 *„Avansuri de trezorerie"*	= **5311** *„Casa în lei"*		1.000

IX.2. — Înregistrarea achiziţionării materialelor pentru curăţenie la preţ de achiziţie de 800 lei, T.V.A. inclus în preţ (înscrise în bonuri fiscale emise de aparatele de marcat electronice fiscale):

%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*		800
3028 *„Alte materiale consumabile"*			672
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			128

IX.3. — Depunerea la casierie a avansului neutilizat:

5311 *„Casa în lei"*	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*		2.00

X. ACHIZIŢIONAREA DE MATERIALE PENTRU AMBALAT

X.1. — Înregistrarea achiziţionării materialelor pentru ambalat conform facturii fiscale (preţ de achiziţie 2.000 lei, T.V.A. 19%)

%	= **401** *„Furnizori"*		2.380
3023 *„Materiale pentru ambalat"*			2.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			380

X.2. — Achitarea furnizorului din contul curent de la bancă:

401 *„Furnizori"*	= **5121** *„Conturi la bănci în lei"*		2.380

XI. OPERAŢII PRIVIND DAREA ÎN CONSUM A MATERIILOR PRIME, MATERIALELOR DE NATURA OBIECTELOR DE INVENTAR, MATERIALELOR PENTRU CURĂŢENIE ÎN VEDEREA DESFĂŞURĂRII ACTIVITĂŢII CURENTE

În baza comenzii interne se lansează producţia.

Scanned with OKEN Scanner

XI.1. — Înregistrarea dării în consum de materii prime pe bază de Bon de consum (4.000 lei):

601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	=	**301** *„Materii prime"*	4.000

XI.2. — Darea în folosinţă a materialelor de natura obiectelor de inventar şi înregistrarea uzurii materialelor de natura obiectelor de inventar (3.000 lei):

603 *„Cheltuieli privind materialele de natura obiectelor de inventar"*	=	**303** *„Materiale de natura obiectelor de inventar"*	3.000

XI.3. — Înregistrarea dării în consum a rechizitelor de birou pe baza Bonului de consum (1.500 lei):

6028 *„Cheltuieli privind alte materiale consumabile"*	=	**3028** *„Alte materiale consumabile"*	1.500

XI.4. — Înregistrarea dării în consum a materialelor pentru curăţenie pe baza Bonului de consum (672 lei):

6028 *„Cheltuieli privind alte materiale consumabile"*	=	**3028** *„Alte materiale consumabile"*	672

XI.5. — Înregistrarea dării în consum a materialelor pentru ambalat pe baza Bonului de consum (2.000 lei):

6023 *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	=	**3023** *„Materiale pentru ambalat"*	2.000

XII. EVIDENŢIEREA AMORTIZĂRILOR

XII.1. — Înregistrarea amortizării privind clădirea (1.500 lei), utilaje (1.700 lei) şi mijlocul de transport (1.800 lei):

6811 *„Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"*	=	%	5.000
		2812 *„Amortizarea construcţiilor"*	1.500
		2813 *„Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor"*	3.500

XIII. ÎNREGISTRAREA PRODUSELOR FINITE OBŢINUTE ŞI A LIVRĂRII LOR LA MAGAZINUL DE DESFACERE CU AMĂNUNTUL

Secţia de producţie realizează produse finite la un cost de producţie efectiv de 7.000 lei pe care le livrează magazinului de desfacere cu amănuntul.

XIII.1. — Înregistrarea intrării în gestiune a produselor finite din producţia proprie, costul de producţie efectiv 7.000 lei:

345 *„Produse finite"*	=	**711** *„Variaţia stocurilor"*	7.000

XIII.2. — Înregistrarea produselor finite intrate în magazinul de desfacere cu amănuntul ca mărfuri, cu adaos comercial şi T.V.A. aferentă.

La magazinul de desfacere cu amănuntul se întocmeşte „Nota de recepţie şi constatare de diferenţe" pentru marfa intrată şi pentru care se calculează un adaos comercial de 30% în valoare de 2.100 lei (7.000 × 30%) şi T.V.A. aferentă 19% în valoare de 1.729 lei (7.000 + 2.100 = 9.100 × 19%)

Scanned with OKEN Scanner

371 *„Mărfuri"*	=	%	10.829
		345 *„Produse finite"*	7.000
		378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	2.100
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	1.729

XIV. OPERAŢII PRIVIND ACHIZIŢIONAREA DE MĂRFURI DIN IMPORT

S.C. „LUCY" S.R.L. achiziţionează de la un furnizor extern marfă în valoare de 2.000 €. Cursul monedei euro în momentul achiziţionării mărfii era de 4 lei/€ (2.000 € × 4 lei/€ = 8.000 lei). În vamă s-au plătit taxele vamale (20% aplicat asupra valorii mărfii importate), adică 8.000 lei × 20% = 1.600 lei, comisionul vamal (0,5%) aplicat asupra valorii mărfii importate, adică 8.000 × 0,5% = 40 lei. Din datele de mai sus rezultă preţul de cumpărare al importatorului, adică 8.000 lei + 1.600 lei + 40 lei = 9.640 lei. Pentru mărfurile importate S.C. „LUCY" S.R.L. plăteşte şi T.V.A. în cotă legală de 19%, adică 9.640 × 19% = 1.832 lei.

XIV.1. — Înregistrarea mărfii importate, potrivit facturii fiscale, declaraţiei vamale de import şi fişei de calcul a importului:

371 *„Mărfuri"*	=	%	9.640
		401 *„Furnizori"*	8.000
		446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	1.600
		447 *„Fonduri speciale - taxe şi vărsăminte asimilate"*	40

XIV.2. — Înregistrarea plăţii în vamă a taxelor vamale, comisionului vamal şi a T.V.A. aferentă mărfii achiziţionate:

%	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	3.472
446 *„Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*			1.600
447 *„Fonduri speciale - taxe şi vărsăminte asimilate"*			40
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			1.832

XIV.3. — Înregistrarea sumei virate din contul curent în lei pentru licitaţia valutară, 8.000 lei:

5125 *„Sume în curs de decontare"*	=	**5121** *„Conturi la bănci în lei"*	8.000

XIV.4. — Înregistrarea sumei în valută încasată la licitaţia valutară: 2.000 € × × 4 lei/€ = 8.000 lei.

5124 *„Conturi la bănci în valută"*	=	**5125** *„Sume în curs de decontare"*	2.000 € (8.000 lei)

XIV.5. — Achitarea furnizorului (2.000 €):

401 *„Furnizori"*	=	**5124** *„Conturi la bănci în valută"*	2.000 € (8.000 lei)

XV. OPERAŢII PRIVIND INTRODUCEREA ÎN MAGAZINUL DE DESFACERE CU AMĂNUNTUL A MĂRFII DIN IMPORT, A VÂNZĂRII DE MĂRFURI PRIN MAGAZINUL DE DESFACERE CU AMĂNUNTUL, DESCĂRCAREA GESTIUNII CÂT ŞI EVIDENŢIEREA VENITURILOR DIN PRODUCŢIA ÎN CURS DE EXECUŢIE

Scanned with OKEN Scanner

XV.1. — Introducerea în magazin a mărfii din import cu adaos comercial 30% şi T.V.A. aferentă (19%): 9.640 lei (valoarea mărfii + taxele vamale + comisionul vamal) × 30% = 2.892 lei (A.C.)

9.640 + 2.892 = 12.532 × 19% = 2.381 lei (T.V.A. neexigibilă)

371 *„Mărfuri"*	=	%	5.273
		378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*	2.892
		4428 *„T.V.A. neexigibilă"*	2.381

XV.2. — Înregistrarea vânzării mărfurilor prin magazinul de desfacere cu amănuntul: se încasează în numerar contravaloarea mărfurilor vândute, 7.000 lei (T.V.A. colectată = 7.000 × 19/119 = 1.118 lei).

5311 *„Casa în lei"*	=	%	7.000
		707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*	5.882
		4427 *„T.V.A. colectată"*	1.118

XV.3. — Depunerea numerarului în bancă:

581 *„Viramente interne"*	= **5311** *„Casa în lei"*	7.000
5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **581** *„Viramente interne"*	7.000

XV.4. — Descărcarea gestiunii magazinului de desfacere cu amănuntul:

D	371	C		D	378	C	
XIII.2.	7.000					2.100	*XIII.2.*
XIII.2.	2.100					2.892	*XV.1.*
XIV.1.	9.640						
XV.1.	2.892						
	21.632					4.992	

Defalcarea sumei totale de 7.000 lei pe debitul celor trei conturi corespondente ale contului 371 „Mărfuri" se face astfel:

– debit cont 4428 „T.V.A. neexigibilă": 7.000 × 19/119 = 1.118 lei (sau T.V.A. colectată → T.V.A. neexigibilă)

– debit cont 378 „Diferenţe de preţ la mărfuri":

NOTĂ:

▼ În situaţia în care mărfurile nu se vând integral, se calculează coeficientul de
▲ repartizare K aferent adaosului comercial pentru mărfurile vândute.

$$K = \frac{4.992}{21.632} = 0,23$$

Suma adaosului comercial aferentă mărfurilor vândute = Total venit cont 707 × × K = 5.882 × 0,23 = 1.353 lei

– debit cont 607 „Cheltuieli privind mărfurile": 7.000 – (1.118 + 1.353)= 4.529 lei.

%	= **371** *„Mărfuri"*		7.000
607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*			4.529
378 *„Diferenţe de preţ la mărfuri"*			1.353
4428 *„T.V.A. neexigibilă"*			1.118

XV.5. — Înregistrarea rezultatului inventarierii fizice la producţia în curs de execuţie, 4.000 lei:

Scanned with OKEN Scanner

331 *„Produse în curs de execuţie"* = **711** *„Variaţia stocurilor"* 17.000

XVI. OPERAŢIUNI PRIVIND ÎNCHIDEREA CONTURILOR DE T.V.A.

D	4426	C	D	4427	C
II.2.	319			1.118	*XV.2.*
IV.2.	1.520				
V.1.	950				
VI.1.	380				
VII.1.	285				
IX.2.	128				
X.1.	380				
XIV.2.	1.832				
	5.794			1.118	

%	= **4426** *„T.V.A. deductibilă"*		5.794
4427 *„T.V.A. colectată"*			1.118
4424 *„T.V.A. de recuperat"*			4.676

XVII. ÎNCHIDEREA CONTURILOR DE VENITURI ŞI CHELTUIELI

XVII.1. — Închiderea conturilor de cheltuieli prin contul 121 „Profit şi pierdere".

121 *„Profit şi pierdere"*	=	%	24.051
		601 *„Cheltuieli cu materiile prime"*	4.000
		6023 *„Cheltuieli privind materialele pentru ambalat"*	2.000
		6028 *„Cheltuieli privind alte materiale consumabile"*	2.172
		603 *„Cheltuieli privind materialele de natura obiectelor de inventar"*	3.000
		607 *„Cheltuieli privind mărfurile"*	4.529
		613 *„Cheltuieli cu primele de asigurare"*	1.600
		635 *„Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"*	1.750
		6811 *„Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"*	5.000

XVII.2. — Închiderea conturilor de venituri prin contul 121 „Profit şi pierdere".

%	= **121** *„Profit şi pierdere"*		29.882
707 *„Venituri din vânzarea mărfurilor"*			5.882
711 *„Variaţia stocurilor"*			24.000

XVIII. ÎNREGISTRAREA IMPOZITULUI PE PROFIT

XVIII.1. — Înregistrarea impozitului pe profit datorat bugetului statului.

Profit brut = 29.882 – 24.051 = 5.831 lei;

Impozitul pe profit = 5.831 × 16% = 933 lei;

Scanned with OKEN Scanner

Profit net = 5.831 – 933 = 4.898 lei.

691 *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"*	= **441** *„Impozitul pe profit/venit"*	933
121 *„Profit şi pierdere"*	= **691** *„Cheltuieli cu impozitul pe profit"*	933

XII.1.5. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CONTABILITATEA UNEI SOCIETĂŢI COMERCIALE CU PROFIL AGROZOOTEHNIC

Animalele şi păsările sunt cuprinse în categoria activelor circulante materiale.

În cadrul acestora se cuprind:

– animalele născute şi cele tinere de orice fel (viţei, miei, purcei, mânji şi altele), crescute şi folosite pentru reproducţie;

– animalele şi păsările la îngrăşat pentru a fi valorificate;

– coloniile de albine;

– animalele pentru producţie – lână, lapte, blană.

Intrarea şi ieşirea animalelor şi păsărilor în şi din unitate se poate face:

– intrarea în unitate prin: aport la capital, achiziţii de la terţi, din producţie proprie şi donaţii;

– ieşirea din unitate prin: vânzarea de animale şi păsări vii ca produse finite, vânzarea de produse animaliere ca mărfuri după sacrificare, donaţii şi alte ieşiri.

Preţurile cu care se pot evalua animalele şi păsările pot fi:

– preţ de achiziţie pentru cele achiziţionate din afara unităţii;

– cost de producţie pentru cele provenite din producţie proprie, inclusiv sporul de creştere în greutate;

– preţ standard utilizat pentru cele achiziţionate din afară cât şi pentru cele obţinute din producţie proprie.

Organizarea contabilităţii sintetice se face prin metoda inventarului permanent, utilizându-se următoarele conturi:

– *Contul 361 „Animale şi păsări"* cu ajutorul căruia se înregistrează intrările, ieşirile şi existentele de animale şi păsări la preţul de înregistrare (cost de achiziţie, cost de producţie sau preţ standard).

– *Contul 368 „Diferenţe de preţ la animale şi păsări"* se utilizează atunci când evaluarea animalelor şi păsărilor se face la preţ standard, care devine preţ de înregistrare în contabilitate, şi înregistrează diferenţele dintre acest preţ standard şi costul de achiziţie sau de producţie, după caz.

Înregistrările în contabilitate a operaţiilor legate de animale şi păsări se prezintă astfel:

1. *Intrări şi ieşiri de animale şi păsări din producţie proprie, inclusiv sporul de creştere în greutate.*

1.1. O societate comercială cu profil agrozootehnic obţine din producţie proprie animale tinere nou născute în valoare de 10.000 lei, evaluate de o comisie pe bază de proces-verbal. Acestea se hrănesc până la maturizare, efectuându-se cheltuieli cu furajarea lor de 2.500 lei şi obţinându-se un spor în greutate de 4.000 lei. La maturizare animalele se distribuie astfel: pentru producţie 2.000 lei, pentru reproducţie 2.250 lei, pentru îngrăşat 2.500 lei, pentru animale de muncă 4.500 lei şi pentru vânzare 2.750 lei (preţ de vânzare 5.000 lei, TVA 19%).

Scanned with OKEN Scanner

a) animale tinere nou născute:

361/01 *„Animale tinere"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*		10.000

b) consum de furaje speciale pentru hrana animalelor tinere:

6026 *„Cheltuieli privind furajele"*	= **3026** *„Furaje"*		2.500

c) spor în greutate şi creştere în maturitate:

361/01 *„Animale tinere"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*		4.000

d) animale tinere trecute la animale de producţie (lapte, ouă, lână):

361.02 *„Animale de producţie"*	= **361/01** *„Animale tinere"*		2.000

e) animale tinere trecute la animale de reproducţie:

361/03 *„Animale de reproducţie"*	= **361/01** *„Animale tinere"*		2.250

f) animale tinere trecute la animale pentru îngrăşat:

361/04 *„Animale pentru îngrăşat"*	= **361/01** *„Animale tinere"*		2.500

g) animale tinere maturizate trecute la categoria animalelor de muncă:

711 *„Variaţia stocurilor"*	= **361/01** *„Animale tinere"*		4.500

h) concomitent, animalele de muncă sunt trecute în categoria mijloacelor fixe:

2134 *„Animale şi plantaţii"*	= **722** *„Venituri din producţia de imobilizări corporale"*		4.500

i) vânzarea animalelor tinere către alte unităţi agricole:

4111 *„Clienţi"*	=	%	5.950
	701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*		5.000
	4427 *„T.V.A. colectată"*		950

j) se încasează prin bancă creanţe din vânzarea animalelor:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **4111** *„Clienţi"*		5.950

k) descărcarea gestiunii societăţii cu animalele tinere vândute:

711 *„Variaţia stocurilor"*	= **361/01** *„Animale tinere"*		2.750

1.2. La o societate agricolă cu profil zootehnic evidenţa animalelor se ţine la preţ standard. Se obţin din fermele proprii animale tinere, preţul standard 4.500 lei, costul efectiv evaluat de o comisie numită în acest scop, 5.000 lei. Se efectuează cheltuieli pentru furajarea lor de 2.500 lei, obţinându-se un spor în greutate de 4.000 lei. După îngrăşare, 50% din animale se sacrifică şi produsele din carne obţinute sunt trecute în magazinul propriu cu amănuntul pentru a fi vândute, iar diferenţa de 50% se vinde clienţilor în viu la un preţ negociat de 7.500 lei.

a) animale tinere obţinute din producţie proprie:

%	= **711** *„Variaţia stocurilor"*		5.000
361 *„Animale şi păsări"*			4.500
368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*			500

b) cheltuieli efectuate cu furajarea animalelor:

6026 *„Cheltuieli privind furajele"*	= **3026** *„Furaje"*		2.500

c) spor în greutate obţinut în urma furajării:

361 *„Animale şi păsări"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*		4.000

d) trecerea produselor rezultate din sacrificare la magazinul propriu de desfacere (50% din costul de producţie şi din sporul de greutate, adică 2.250 + 250 + 2.000 = 4.500):

371 *„Mărfuri"*	=	%	4.500
	361 *„Animale şi păsări"*		4.250
	368 *„Diferenţe de preţ la animale şi*		250

Scanned with OKEN Scanner

păsări"

e) vânzarea animalelor în viu către clienţi:

4111 *„Clienţi"*	=	%	8.925
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	7.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*	1.425

f) se încasează prin bancă creanţa din vânzarea animalelor:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **4111** *„Clienţi"*	8.925

g) descărcarea gestiunii societăţii cu animalele tinere vândute:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	%	4.500
		361 *„Animale şi păsări"*	4.250
		368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*	250

1.3. Se obţin din producţie proprie animale tinere înregistrate la preţ standard de 6.000 lei, iar costul de producţie 4.500 lei. Ca urmare a furajării, animalele au crescut în greutate cu 2.000 lei. Animalele se vând la un preţ negociat de 10.000 lei, TVA 19%.

a) animalele tinere obţinute din producţie proprie înregistrate la preţ standard:

%	=	**711** *„Variaţia stocurilor"*	4.500
361 *„Animale şi păsări"*			6.000
368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*			1.500

b) creşterea în greutate a animalelor tinere:

361 *„Animale şi păsări"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*	2.000

c) vânzarea animalelor la clienţi:

4111 *„Clienţi"*	=	%	11.900
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*	10.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*	1.900

d) se încasează prin bancă creanţa rezultată din vânzarea animalelor:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	= **4111** *„Clienţi"*	11.900

e) descărcarea gestiunii cu animalele vândute la preţ de producţie:

711 *„Variaţia stocurilor"*	=	%	6.500
		361 *„Animale şi păsări"*	8.000
		368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*	1.500

2. *Intrări şi ieşiri de animale şi păsări provenite din afara unităţii*

2.1. O societate agricolă cumpără de la furnizori animale la preţ de achiziţie 12.500 lei, TVA 19%. Se înregistrează spor în greutate de 5.000 lei. Animalele se vând în viu la preţ de vânzare 25.000 lei, TVA 19%.

a) recepţia animalelor achiziţionate de la furnizor:

%	=	**401** *„Furnizori"*	14.875
361 *„Animale şi păsări"*			12.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			2.375

b) spor de greutate la animalele cumpărate:

361 *„Animale şi păsări"*	= **711** *„Variaţia stocurilor"*	5.000

Scanned with OKEN Scanner

c) vânzarea animalelor în viu:

4111 *„Clienţi"*	=	%		29.750
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*		25.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*		4.750

d) se încasează creanţa de la clienţi:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4111** *„Clienţi"* 29.750

e) descărcarea gestiunii cu animalele provenite din cumpărare, la preţ de achiziţie:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"* = **361** *„Animale şi păsări"* 12.500

f) descărcarea gestiunii pentru sporul de creştere în greutate:

711 *„Variaţia stocurilor"* = **361** *„Animale şi păsări"* 5.000

2.2. Achiziţii de animale de la furnizori, unitatea ţinând evidenţa animalelor la preţ standard, care este de 10.000 lei, iar preţul de achiziţie este de 12.500 lei. De asemenea, achiziţionează alt lot cu un preţ de achiziţie de 9.000 lei, TVA 19%.

a) înregistrarea lotului de animale la un preţ de achiziţie mai mare decât cel standard:

%	= **401** *„Furnizori"*		14.875
361 *„Animale şi păsări"*			10.000
368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*			2.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			2.375

b) înregistrarea celui de-al doilea lot de animale la preţ de achiziţie mai mic decât cel standard:

%	= **401** *„Furnizori"*		10.710
361 *„Animale şi păsări"*			10.000
368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*			1.000
4426 *„T.V.A. deductibilă"*			1.710

2.3. a) Societatea vinde animale către clienţi, preţ de vânzare 12.500 lei, TVA 19%, preţul de înregistrare (cost de producţie) 9.000 lei.

4111 *„Clienţi"*	=	%		14.875
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*		12.500
		4427 *„T.V.A. colectată"*		2.375

b) încasarea facturii:

5121 *„Conturi la bănci în lei"* = **4111** *„Clienţi"* 14.875

c) descărcarea gestiunii pentru animalele vândute la preţ de înregistrare (cost de producţie):

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"* = **361** *„Animale şi păsări"* 9.000

NOTĂ:

▼ Dacă animalele proveneau din producţie proprie, descărcarea gestiunii s-ar fi
▲ făcut prin următoarea înregistrare:

711 *„Variaţia stocurilor"* = **361** *„Animale şi păsări"* 9.000

Scanned with OKEN Scanner

2.4. Societatea vinde animale clienţilor, evidenţa se ţine la preţ standard care este de 15.000 lei: pentru primul lot preţul de înregistrare (cost de producţie) este de 17.500 lei, iar preţul de vânzare de 20.000 lei, TVA 19%, iar pentru cel de-al doilea lot preţul de înregistrare (cost de producţie) este de 13.500 lei, iar preţul de vânzare 20.000 lei, TVA 19%.

a) înregistrarea facturii pentru vânzarea primului lot de animale:

4111 *„Clienţi"*	=	%		23.800
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*		20.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*		3.800

b) încasarea prin bancă a facturii:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	23.800

c) descărcarea gestiunii pentru animalele vândute:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	=	%		17.500
		361 *„Animale şi păsări"*		15.000
		368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*		2.500

d) înregistrarea facturii pentru vânzarea celui de-al doilea lot de animale:

4111 *„Clienţi"*	=	%		23.800
		701 *„Venituri din vânzarea produselor finite"*		20.000
		4427 *„T.V.A. colectată"*		3.800

e) încasarea prin bancă a facturii pentru cel de-al doilea lot de animale vândute:

5121 *„Conturi la bănci în lei"*	=	**4111** *„Clienţi"*	23.800

f) se descarcă gestiunea pentru animalele vândute în cel de-al doilea lot:

606 *„Cheltuieli privind animalele şi păsările"*	=	%		13.500
		361 *„Animale şi păsări"*		15.000
		368 *„Diferenţe de preţ la animale şi păsări"*		1.500

3. *Alte intrări şi ieşiri de animale*

3.1. Animale trimise la alte unităţi pentru a fi îngrăşate, valoarea acestora fiind de 25.000 lei. La înapoierea acestora s-a constatat că au luat în greutate la nivelul valorii de 12.500 lei, iar cheltuielile de întreţinere şi îngrăşare s-au ridicat la 7.500 lei, TVA 19%. De asemenea, societatea trimite la abator pentru sacrificare animale în valoare de 10.000 lei, cheltuielile de sacrificare se ridică la 1.500 lei, TVA 19%. După sacrificare rezultă produse din carne de 9.250 lei.

a) animale trimise la terţi pentru îngrăşare:

356 *„Animale aflate la terţi"*	=	**361** *„Animale şi păsări"*	25.000

b) la înapoiere se înregistrează costul animalelor trimise la îngrăşat, creşterea în greutate şi cheltuielile de întreţinere:

361 *„Animale şi păsări"*	=	%		45.000
		356 *„Animale aflate la terţi"*		25.000
		711 *„Variaţia stocurilor"*		12.500
		401 *„Furnizori"*		7.500
4426 *„T.V.A. deductibilă"*	=	**401** *„Furnizori"*		1.425

c) animale trimise la abatorul altei unităţi pentru sacrificare:

Scanned with OKEN Scanner

356 *„Animale aflate la terți"* = **361** *„Animale și păsări"* 10.000

d) cheltuieli de sacrificare facturate și plătite prin bancă:

	%	= **401** *„Furnizori"*	1.785
628	*„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți"*		1.500
4426	*„T.V.A. deductibilă"*		285

401 *„Furnizori"* = **5121** *„Conturi la bănci în lei"* 1.785

e) mărfuri rezultate din sacrificarea animalelor:

371 *„Mărfuri"* = **356** *„Animale aflate la terți"* 9.250

3.2. Societatea mai realizează alte ieșiri de animale ca urmare a unor mortalități datorate calamităților naturale, 1.500 lei și lipsuri constatate la inventariere 1.200 lei.

a) animale moarte în urma calamităților naturale:

671 *„Cheltuieli privind calamitățile și alte evenimente extraordinare"* = **361** *„Animale și păsări"* 1.500

b) animale constatate lipsă la inventariere:

606 *„Cheltuieli privind animalele și păsările"* = **361** *„Animale și păsări"* 1.200

3.3. Societatea realizează intrări de animale din alte surse: aport în natură la capital 4.500 lei, animale cumpărate pe bază de borderou de achiziție, prin delegat din avansuri de trezorerie 2.800 lei, donații și plusuri de inventar 2.000 lei.

a) animale primite ca aport în natură la capital (la valoarea de aport):

361 *„Animale și păsări"* = **456** *„Decontări cu acționarii/ asociații privind capitalul"* 4.500

b) animale cumpărate din avansuri de trezorerie, pe bază de borderou de achiziție:

361 *„Animale și păsări"* = **542** *„Avansuri de trezorerie"* 2.800

NOTĂ:

▼ În cazul în care animalele sunt cumpărate de la o unitate agricolă, se face
▲ înregistrarea:

	%	= **542** *„Avansuri de trezorerie"*	2.800
361	*„Animale și păsări"*		2.353
4426	*„T.V.A. deductibilă"*		447

c) valoarea animalelor și păsărilor primite cu titlu gratuit:

361 *„Animale și păsări"* = **7582** *„Venituri din donații și subvenții primite"* 2.000

d) valoarea animalelor și păsărilor înregistrate plus de inventar:

361 *„Animale și păsări"* = **711** *„Variația stocurilor"* 1.500

Scanned with OKEN Scanner

PLANUL DE CONTURI GENERAL

Conturile sintetice din planul de conturi se pot dezvolta pe conturi analitice în funcţie de necesităţile impuse de anumite reglementări sau potrivit necesităţilor proprii ale fiecărei entităţi.

Conturile pot avea funcţiune contabilă de activ (A), pasiv (P) sau sunt bifuncţionale (A/P).

Pentru organizarea contabilităţii de gestiune, conturile din clasa 9 "Conturi de gestiune" nu sunt obligatorii.

Planul de conturi general este următorul:

CLASA 1 - CONTURI DE CAPITALURI

10. CAPITAL ŞI REZERVE

101. Capital[*3)]
1011. Capital subscris nevărsat (P)
1012. Capital subscris vărsat (P)
1015. Patrimoniul regiei (P)
1016. Patrimoniul public (P)

104. Prime de capital
1041. Prime de emisiune (P)
1042. Prime de fuziune/divizare (P)
1043. Prime de aport (P)
1044. Prime de conversie a obligaţiunilor în acţiuni (P)

105. Rezerve din reevaluare (P)

106. Rezerve
1061. Rezerve legale (P)
1063. Rezerve statutare sau contractuale (P)
1064. Rezerve de valoare justă[*4)] (P)
1065. Rezerve reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare (P)
1068. Alte rezerve (P)

107. Rezerve din conversie[*4)] (A/P)

108. Interese minoritare[*5)]
1081. Interese minoritare - rezultatul exerciţiului financiar (A/P)
1082. Interese minoritare - alte capitaluri proprii (A/P)

109. Acţiuni proprii
1091. Acţiuni proprii deţinute pe termen scurt (A)

Scanned with OKEN Scanner

1092. Acţiuni proprii deţinute pe termen lung (A)

11. REZULTATUL REPORTAT

117. Rezultatul reportat
1171. Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită (A/P)
1172. Rezultatul reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS, mai puţin IAS 29[*6)] (A/P)
1174. Rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor contabile (A/P)
1176. Rezultatul reportat provenit din trecerea la aplicarea Reglementărilor contabile conforme cu Directiva a patra a Comunităţilor Economice Europene (A/P)

12. REZULTATUL EXERCIŢIULUI FINANCIAR

121. Profit sau pierdere (A/P)

129. Repartizarea profitului (A)

13. SUBVENŢII PENTRU INVESTIŢII

131. Subvenţii guvernamentale pentru investiţii (P)

132. Împrumuturi nerambursabile cu caracter de subvenţii pentru investiţii (P)

133. Donaţii pentru investiţii (P)

134. Plusuri de inventar de natura imobilizărilor (P)

138. Alte sume primite cu caracter de subvenţii pentru investiţii (P)

15. PROVIZIOANE

151. Provizioane
1511. Provizioane pentru litigii (P)
1512. Provizioane pentru garanţii acordate clienţilor (P)
1513. Provizioane pentru dezafectare imobilizări corporale şi alte acţiuni similare legate de acestea[*7)] (P)
1514. Provizioane pentru restructurare (P)
1515. Provizioane pentru pensii şi obligaţii similare (P)
1516. Provizioane pentru impozite (P)
1518. Alte provizioane (P)

16. ÎMPRUMUTURI ŞI DATORII ASIMILATE

161. Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni
1614. Împrumuturi externe din emisiuni de obligaţiuni garantate de stat (P)
1615. Împrumuturi externe din emisiuni de obligaţiuni garantate de bănci (P)

Scanned with OKEN Scanner

1092. Acţiuni proprii deţinute pe termen lung (A)

11. REZULTATUL REPORTAT

117. Rezultatul reportat
1171. Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită (A/P)
1172. Rezultatul reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS, mai puţin IAS 29*6) (A/P)
1174. Rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor contabile (A/P)
1176. Rezultatul reportat provenit din trecerea la aplicarea Reglementărilor contabile conforme cu Directiva a patra a Comunităţilor Economice Europene (A/P)

12. REZULTATUL EXERCIŢIULUI FINANCIAR

121. Profit sau pierdere (A/P)

129. Repartizarea profitului (A)

13. SUBVENŢII PENTRU INVESTIŢII

131. Subvenţii guvernamentale pentru investiţii (P)

132. Împrumuturi nerambursabile cu caracter de subvenţii pentru investiţii (P)

133. Donaţii pentru investiţii (P)

134. Plusuri de inventar de natura imobilizărilor (P)

138. Alte sume primite cu caracter de subvenţii pentru investiţii (P)

15. PROVIZIOANE

151. Provizioane
1511. Provizioane pentru litigii (P)
1512. Provizioane pentru garanţii acordate clienţilor (P)
1513. Provizioane pentru dezafectare imobilizări corporale şi alte acţiuni similare legate de acestea*7) (P)
1514. Provizioane pentru restructurare (P)
1515. Provizioane pentru pensii şi obligaţii similare (P)
1516. Provizioane pentru impozite (P)
1518. Alte provizioane (P)

16. ÎMPRUMUTURI ŞI DATORII ASIMILATE

161. Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni
1614. Împrumuturi externe din emisiuni de obligaţiuni garantate de stat (P)
1615. Împrumuturi externe din emisiuni de obligaţiuni garantate de bănci (P)

Scanned with OKEN Scanner

1617. Împrumuturi interne din emisiuni de obligaţiuni garantate de stat (P)
1618. Alte împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni (P)

162. Credite bancare pe termen lung
1621. Credite bancare pe termen lung (P)
1622. Credite bancare pe termen lung nerambursate la scadenţă (P)
1623. Credite externe guvernamentale (P)
1624. Credite bancare externe garantate de stat (P)
1625. Credite bancare externe garantate de bănci (P)
1626. Credite de la trezoreria statului (P)
1627. Credite bancare interne garantate de stat (P)

166. Datorii care privesc imobilizările financiare
1661. Datorii faţă de entităţile afiliate (P)
1663. Datorii faţă de entităţile de care compania este legată prin interese de participare (P)

167. Alte împrumuturi şi datorii asimilate (P)

168. Dobânzi aferente împrumuturilor şi datoriilor asimilate
1681. Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiuni de obligaţiuni (P)
1682. Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung (P)
1685. Dobânzi aferente datoriilor faţă de entităţile afiliate (P)
1686. Dobânzi aferente datoriilor faţă de entităţile de care compania este legată prin interese de participare (P)
1687. Dobânzi aferente altor împrumuturi şi datorii asimilate (P)

169. Prime privind rambursarea obligaţiunilor (A)

CLASA 2 - CONTURI DE IMOBILIZĂRI

20. IMOBILIZĂRI NECORPORALE

201. Cheltuieli de constituire (A)

203. Cheltuieli de dezvoltare (A)

205. Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale, drepturi şi active similare (A)

207. Fond comercial
2071. Fond comercial pozitiv[*8)] (A)
2075. Fond comercial negativ[*9)] (P)

208. Alte imobilizări necorporale (A)

21. IMOBILIZĂRI CORPORALE

Scanned with OKEN Scanner

211. Terenuri şi amenajări de terenuri (A)
2111. Terenuri
2112. Amenajări de terenuri

212. Construcţii (A)

213. Instalaţii tehnice, mijloace de transport, animale şi plantaţii
2131. Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru) (A)
2132. Aparate şi instalaţii de măsurare, control şi reglare (A)
2133. Mijloace de transport (A)
2134. Animale şi plantaţii (A)

214. Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale (A)

23. IMOBILIZĂRI ÎN CURS ŞI AVANSURI PENTRU IMOBILIZĂRI

231. Imobilizări corporale în curs de execuţie (A)

232. Avansuri acordate pentru imobilizări corporale (A)

233. Imobilizări necorporale în curs de execuţie (A)

234. Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale (A)

26. IMOBILIZĂRI FINANCIARE

261. Acţiuni deţinute la entităţile afiliate (A)

263. Interese de participare (A)

264. Titluri puse în echivalenţă[*10)] (A)

265. Alte titluri imobilizate (A)

267. Creanţe imobilizate
2671. Sume datorate de entităţile afiliate (A)
2672. Dobânda aferentă sumelor datorate de entităţile afiliate (A)
2673. Creanţe legate de interesele de participare (A)
2674. Dobânda aferentă creanţelor legate de interesele de participare (A)
2675. Împrumuturi acordate pe termen lung (A)
2676. Dobânda aferentă împrumuturilor acordate pe termen lung (A)
2678. Alte creanţe imobilizate (A)
2679. Dobânzi aferente altor creanţe imobilizate (A)

269. Vărsăminte de efectuat pentru imobilizări financiare
2691. Vărsăminte de efectuat privind acţiunile deţinute la entităţile afiliate (P)
2692. Vărsăminte de efectuat privind interesele de participare (P)

Scanned with OKEN Scanner

2693. Vărsăminte de efectuat pentru alte imobilizări financiare (P)

28. AMORTIZĂRI PRIVIND IMOBILIZĂRILE

280. Amortizări privind imobilizările necorporale
2801. Amortizarea cheltuielilor de constituire (P)
2803. Amortizarea cheltuielilor de dezvoltare (P)
2805. Amortizarea concesiunilor, brevetelor, licenţelor, mărcilor comerciale, drepturilor şi activelor similare (P)
2807. Amortizarea fondului comercial*11) (P)
2808. Amortizarea altor imobilizări necorporale (P)

281. Amortizări privind imobilizările corporale
2811. Amortizarea amenajărilor de terenuri (P)
2812. Amortizarea construcţiilor (P)
2813. Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor (P)
2814. Amortizarea altor imobilizări corporale (P)

29. AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIEREA SAU PIERDEREA DE VALOARE A IMOBILIZĂRILOR

290. Ajustări pentru deprecierea imobilizărilor necorporale
2903. Ajustări pentru deprecierea cheltuielilor de dezvoltare (P)
2905. Ajustări pentru deprecierea concesiunilor, brevetelor, licenţelor, mărcilor comerciale, drepturilor şi activelor similare (P)
2907. Ajustări pentru deprecierea fondului comercial*12) (P)
2908. Ajustări pentru deprecierea altor imobilizări necorporale (P)

291. Ajustări pentru deprecierea imobilizărilor corporale
2911. Ajustări pentru deprecierea terenurilor şi amenajărilor de terenuri (P)
2912. Ajustări pentru deprecierea construcţiilor (P)
2913. Ajustări pentru deprecierea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor (P)
2914. Ajustări pentru deprecierea altor imobilizări corporale (P)

293. Ajustări pentru deprecierea imobilizărilor în curs de execuţie
2931. Ajustări pentru deprecierea imobilizărilor corporale în curs de execuţie (P)
2933. Ajustări pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în curs de execuţie (P)

296. Ajustări pentru pierderea de valoare a imobilizărilor financiare (P)
2961. Ajustări pentru pierderea de valoare a acţiunilor deţinute la entităţile afiliate (P)
2962. Ajustări pentru pierderea de valoare a intereselor de participare (P)
2963. Ajustări pentru pierderea de valoare a altor titluri imobilizate (P)

Scanned with OKEN Scanner

2964. Ajustări pentru pierderea de valoare a sumelor datorate de entităţile afiliate (P)
2965. Ajustări pentru pierderea de valoare a creanţelor legate de interesele de participare (P)
2966. Ajustări pentru pierderea de valoare a împrumuturilor acordate pe termen lung (P)
2968. Ajustări pentru pierderea de valoare a altor creanţe imobilizate (P)

CLASA 3 - CONTURI DE STOCURI ŞI PRODUCŢIE ÎN CURS DE EXECUŢIE

30. STOCURI DE MATERII PRIME ŞI MATERIALE

301. Materii prime (A)

302. Materiale consumabile
3021. Materiale auxiliare (A)
3022. Combustibili (A)
3023. Materiale pentru ambalat (A)
3024. Piese de schimb (A)
3025. Seminţe şi materiale de plantat (A)
3026. Furaje (A)
3028. Alte materiale consumabile (A)

303. Materiale de natura obiectelor de inventar (A)

308. Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale (A/P)

33. PRODUCŢIA ÎN CURS DE EXECUŢIE

331. Produse în curs de execuţie (A)

332. Lucrări şi servicii în curs de execuţie (A)

34. PRODUSE

341. Semifabricate (A)

345. Produse finite (A)

346. Produse reziduale (A)

348. Diferenţe de preţ la produse (A/P)

35. STOCURI AFLATE LA TERŢI

351. Materii şi materiale aflate la terţi (A)

354. Produse aflate la terţi (A)

Scanned with OKEN Scanner

356. Animale aflate la terţi (A)

357. Mărfuri aflate la terţi (A)

358. Ambalaje aflate la terţi (A)

36. ANIMALE

361. Animale şi păsări (A)

368. Diferenţe de preţ la animale şi păsări (A/P)

37. MĂRFURI

371. Mărfuri (A)

378. Diferenţe de preţ la mărfuri (A/P)

38. AMBALAJE

381. Ambalaje (A)

388. Diferenţe de preţ la ambalaje (A/P)

39. AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIEREA STOCURILOR ŞI PRODUCŢIEI ÎN CURS DE EXECUŢIE

391. Ajustări pentru deprecierea materiilor prime (P)

392. Ajustări pentru deprecierea materialelor
3921. Ajustări pentru deprecierea materialelor consumabile (P)
3922. Ajustări pentru deprecierea materialelor de natura obiectelor de inventar (P)

393. Ajustări pentru deprecierea producţiei în curs de execuţie (P)

394. Ajustări pentru deprecierea produselor
3941. Ajustări pentru deprecierea semifabricatelor (P)
3945. Ajustări pentru deprecierea produselor finite (P)
3946. Ajustări pentru deprecierea produselor reziduale (P)

395. Ajustări pentru deprecierea stocurilor aflate la terţi
3951. Ajustări pentru deprecierea materiilor şi materialelor aflate la terţi (P)
3952. Ajustări pentru deprecierea semifabricatelor aflate la terţi (P)
3953. Ajustări pentru deprecierea produselor finite aflate la terţi (P)
3954. Ajustări pentru deprecierea produselor reziduale aflate la terţi (P)
3956. Ajustări pentru deprecierea animalelor aflate la terţi (P)
3957. Ajustări pentru deprecierea mărfurilor aflate la terţi (P)
3958. Ajustări pentru deprecierea ambalajelor aflate la terţi (P)

Scanned with OKEN Scanner

396. Ajustări pentru deprecierea animalelor (P)

397. Ajustări pentru deprecierea mărfurilor (P)

398. Ajustări pentru deprecierea ambalajelor (P)

CLASA 4 - CONTURI DE TERŢI

40. FURNIZORI ŞI CONTURI ASIMILATE

401. Furnizori (P)

403. Efecte de plătit (P)

404. Furnizori de imobilizări (P)

405. Efecte de plătit pentru imobilizări (P)

408. Furnizori - facturi nesosite (P)

409. Furnizori - debitori
4091. Furnizori - debitori pentru cumpărări de bunuri de natura stocurilor (A)
4092. Furnizori - debitori pentru prestări de servicii şi executări de lucrări (A)

41. CLIENŢI ŞI CONTURI ASIMILATE

411. Clienţi
4111. Clienţi (A)
4118. Clienţi incerţi sau în litigiu (A)

413. Efecte de primit de la clienţi (A)

418. Clienţi - facturi de întocmit (A)

419. Clienţi - creditori (P)

42. PERSONAL ŞI CONTURI ASIMILATE

421. Personal - salarii datorate (P)

423. Personal - ajutoare materiale datorate (P)

424. Prime reprezentând participarea personalului la profit[*13)] (P)

425. Avansuri acordate personalului (A)

426. Drepturi de personal neridicate (P)

427. Reţineri din salarii datorate terţilor (P)

428. Alte datorii şi creanţe în legătură cu personalul
4281. Alte datorii în legătură cu personalul (P)

Scanned with OKEN Scanner

4282. Alte creanţe în legătură cu personalul (A)

43. ASIGURĂRI SOCIALE, PROTECŢIA SOCIALĂ ŞI CONTURI ASIMILATE

431. Asigurări sociale
4311. Contribuţia unităţii la asigurările sociale (P)
4312. Contribuţia personalului la asigurările sociale (P)
4313. Contribuţia angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate (P)
4314. Contribuţia angajaţilor pentru asigurările sociale de sănătate (P)

437. Ajutor de şomaj
4371. Contribuţia unităţii la fondul de şomaj (P)
4372. Contribuţia personalului la fondul de şomaj (P)

438. Alte datorii şi creanţe sociale
4381. Alte datorii sociale (P)
4382. Alte creanţe sociale (A)

44. BUGETUL STATULUI, FONDURI SPECIALE ŞI CONTURI ASIMILATE

441. Impozitul pe profit/venit
4411. Impozitul pe profit (P)
4418. Impozitul pe venit*14) (P)

442. Taxa pe valoarea adăugată
4423. TVA de plată (P)
4424. TVA de recuperat (A)
4426. TVA deductibilă (A)
4427. TVA colectată (P)
4428. TVA neexigibilă (A/P)

444. Impozitul pe venituri de natura salariilor (P)

445. Subvenţii
4451. Subvenţii guvernamentale (A)
4452. Împrumuturi nerambursabile cu caracter de subvenţii (A)
4458. Alte sume primite cu caracter de subvenţii (A)

446. Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate (P)

447. Fonduri speciale - taxe şi vărsăminte asimilate (P)

448. Alte datorii şi creanţe cu bugetul statului
4481. Alte datorii faţă de bugetul statului (P)
4482. Alte creanţe privind bugetul statului (A)

45. GRUP ŞI ACŢIONARI/ASOCIAŢI

Scanned with OKEN Scanner

451. Decontări între entitățile afiliate
4511. Decontări între entitățile afiliate (A/P)
4518. Dobânzi aferente decontărilor între entitățile afiliate (A/P)

453. Decontări privind interesele de participare
4531. Decontări privind interesele de participare (A/P)
4538. Dobânzi aferente decontărilor privind interesele de participare (A/P)

455. Sume datorate acționarilor/asociaților
4551. Acționari/asociați - conturi curente (P)
4558. Acționari/asociați - dobânzi la conturi curente (P)

456. Decontări cu acționarii/asociații privind capitalul (A/P)

457. Dividende de plată (P)

458. Decontări din operații în participație
4581. Decontări din operații în participație - pasiv (P)
4582. Decontări din operații în participație - activ (A)

46. DEBITORI ȘI CREDITORI DIVERȘI

461. Debitori diverși (A)

462. Creditori diverși (P)

47. CONTURI DE REGULARIZARE ȘI ASIMILATE

471. Cheltuieli înregistrate în avans (A)

472. Venituri înregistrate în avans (P)

473. Decontări din operații în curs de clarificare (A/P)

48. DECONTĂRI ÎN CADRUL UNITĂȚII

481. Decontări între unitate și subunități (A/P)

482. Decontări între subunități (A/P)

49. AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIEREA CREANȚELOR

491. Ajustări pentru deprecierea creanțelor - clienți (P)

495. Ajustări pentru deprecierea creanțelor - decontări în cadrul grupului și cu acționarii/asociații (P)

496. Ajustări pentru deprecierea creanțelor - debitori diverși (P)

Scanned with OKEN Scanner

CLASA 5 - CONTURI DE TREZORERIE

50. INVESTIŢII PE TERMEN SCURT

501. Acţiuni deţinute la entităţile afiliate (A)

505. Obligaţiuni emise şi răscumpărate (A)

506. Obligaţiuni (A)

508. Alte investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate
5081. Alte titluri de plasament (A)
5088. Dobânzi la obligaţiuni şi titluri de plasament (A)

509. Vărsăminte de efectuat pentru investiţiile pe termen scurt
5091. Vărsăminte de efectuat pentru acţiunile deţinute la entităţile afiliate (P)
5092. Vărsăminte de efectuat pentru alte investiţii pe termen scurt (P)

51. CONTURI LA BĂNCI

511. Valori de încasat
5112. Cecuri de încasat (A)
5113. Efecte de încasat (A)
5114. Efecte remise spre scontare (A)

512. Conturi curente la bănci
5121. Conturi la bănci în lei (A)
5124. Conturi la bănci în valută (A)
5125. Sume în curs de decontare (A)

518. Dobânzi
5186. Dobânzi de plătit (P)
5187. Dobânzi de încasat (A)

519. Credite bancare pe termen scurt
5191. Credite bancare pe termen scurt (P)
5192. Credite bancare pe termen scurt nerambursate la scadenţă (P)
5193. Credite externe guvernamentale (P)
5194. Credite externe garantate de stat (P)
5195. Credite externe garantate de bănci (P)
5196. Credite de la trezoreria statului (P)
5197. Credite interne garantate de stat (P)
5198. Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen scurt (P)

53. CASA

531. Casa

Scanned with OKEN Scanner

5311. Casa în lei (A)
5314. Casa în valută (A)

532. Alte valori
5321. Timbre fiscale şi poştale (A)
5322. Bilete de tratament şi odihnă (A)
5323. Tichete şi bilete de călătorie (A)
5328. Alte valori (A)

54. ACREDITIVE

541. Acreditive
5411. Acreditive în lei (A)
5412. Acreditive în valută (A)

542. Avansuri de trezorerie*15) (A)

58. VIRAMENTE INTERNE

81. Viramente interne (A/P)

59. AJUSTĂRI PENTRU PIERDEREA DE VALOARE A CONTURILOR DE TREZORERIE

591. Ajustări pentru pierderea de valoare a acţiunilor deţinute la entităţile afiliate (P)

595. Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor emise şi răscumpărate (P)

596. Ajustări pentru pierderea de valoare a obligaţiunilor (P)

598. Ajustări pentru pierderea de valoare a altor investiţii pe termen scurt şi creanţe asimilate (P)

CLASA 6 - CONTURI DE CHELTUIELI

60. CHELTUIELI PRIVIND STOCURILE

601. Cheltuieli cu materiile prime

602. Cheltuieli cu materialele consumabile
6021. Cheltuieli cu materialele auxiliare
6022. Cheltuieli privind combustibilul
6023. Cheltuieli privind materialele pentru ambalat
6024. Cheltuieli privind piesele de schimb
6025. Cheltuieli privind seminţele şi materialele de plantat
6026. Cheltuieli privind furajele
6028. Cheltuieli privind alte materiale consumabile

Scanned with OKEN Scanner

603. Cheltuieli privind materialele de natura obiectelor de inventar
604. Cheltuieli privind materialele nestocate
605. Cheltuieli privind energia şi apa
606. Cheltuieli privind animalele şi păsările
607. Cheltuieli privind mărfurile
608. Cheltuieli privind ambalajele

61. CHELTUIELI CU LUCRĂRILE ŞI SERVICIILE EXECUTATE DE TERŢI

611. Cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile
612. Cheltuieli cu redevenţele, locaţiile de gestiune şi chiriile
613. Cheltuieli cu primele de asigurare
614. Cheltuieli cu studiile şi cercetările

62. CHELTUIELI CU ALTE SERVICII EXECUTATE DE TERŢI

621. Cheltuieli cu colaboratorii
622. Cheltuieli privind comisioanele şi onorariile
623. Cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate
624. Cheltuieli cu transportul de bunuri şi personal
625. Cheltuieli cu deplasări, detaşări şi transferări
626. Cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii
627. Cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate
628. Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi

63. CHELTUIELI CU ALTE IMPOZITE, TAXE ŞI VĂRSĂMINTE ASIMILATE

635. Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate

64. CHELTUIELI CU PERSONALUL

641. Cheltuieli cu salariile personalului
642. Cheltuieli cu tichetele de masă acordate salariaţilor
645. Cheltuieli privind asigurările şi protecţia socială
6451. Contribuţia unităţii la asigurările sociale
6452. Contribuţia unităţii pentru ajutorul de şomaj
6453. Contribuţia angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate
6458. Alte cheltuieli privind asigurările şi protecţia socială

Scanned with OKEN Scanner

65. ALTE CHELTUIELI DE EXPLOATARE

654. Pierderi din creanţe şi debitori diverşi

658. Alte cheltuieli de exploatare
6581. Despăgubiri, amenzi şi penalităţi
6582. Donaţii şi subvenţii acordate
6583. Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital
6588. Alte cheltuieli de exploatare

66. CHELTUIELI FINANCIARE

663. Pierderi din creanţe legate de participaţii

664. Cheltuieli privind investiţiile financiare cedate
6641. Cheltuieli privind imobilizările financiare cedate
6642. Pierderi din investiţiile pe termen scurt cedate

665. Cheltuieli din diferenţe de curs valutar

666. Cheltuieli privind dobânzile

667. Cheltuieli privind sconturile acordate

668. Alte cheltuieli financiare

67. CHELTUIELI EXTRAORDINARE

671. Cheltuieli privind calamităţile şi alte evenimente extraordinare

68. CHELTUIELI CU AMORTIZĂRILE, PROVIZIOANELE ŞI AJUSTĂRILE PENTRU DEPRECIERE SAU PIERDERE DE VALOARE

681. Cheltuieli de exploatare privind amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere
6811. Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor
6812. Cheltuieli de exploatare privind provizioanele
6813. Cheltuieli de exploatare privind ajustările pentru deprecierea imobilizărilor
6814. Cheltuieli de exploatare privind ajustările pentru deprecierea activelor circulante

686. Cheltuieli financiare privind amortizările şi ajustările pentru pierdere de valoare
6863. Cheltuieli financiare privind ajustările pentru pierderea de valoare a imobilizărilor financiare
6864. Cheltuieli financiare privind ajustările pentru pierderea de valoare a activelor circulante
6868. Cheltuieli financiare privind amortizarea primelor de rambursare a obligaţiunilor

Scanned with OKEN Scanner

69. CHELTUIELI CU IMPOZITUL PE PROFIT ŞI ALTE IMPOZITE

691. Cheltuieli cu impozitul pe profit

698. Cheltuieli cu impozitul pe venit şi cu alte impozite care nu apar în elementele de mai sus[*16)]

CLASA 7 - CONTURI DE VENITURI

70. CIFRA DE AFACERI NETĂ

701. Venituri din vânzarea produselor finite

702. Venituri din vânzarea semifabricatelor

703. Venituri din vânzarea produselor reziduale

704. Venituri din lucrări executate şi servicii prestate

705. Venituri din studii şi cercetări

706. Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune şi chirii

707. Venituri din vânzarea mărfurilor

708. Venituri din activităţi diverse

71. VARIAŢIA STOCURILOR

711. Variaţia stocurilor

72. VENITURI DIN PRODUCŢIA DE IMOBILIZĂRI

721. Venituri din producţia de imobilizări necorporale

722. Venituri din producţia de imobilizări corporale

74. VENITURI DIN SUBVENŢII DE EXPLOATARE

741. Venituri din subvenţii de exploatare
7411. Venituri din subvenţii de exploatare aferente cifrei de afaceri[*17)]
7412. Venituri din subvenţii de exploatare pentru materii prime şi materiale consumabile
7413. Venituri din subvenţii de exploatare pentru alte cheltuieli externe
7414. Venituri din subvenţii de exploatare pentru plata personalului
7415. Venituri din subvenţii de exploatare pentru asigurări şi protecţie socială
7416. Venituri din subvenţii de exploatare pentru alte cheltuieli de exploatare
7417. Venituri din subvenţii de exploatare aferente altor venituri
7418. Venituri din subvenţii de exploatare pentru dobânda datorată

Scanned with OKEN Scanner

75. ALTE VENITURI DIN EXPLOATARE

754. Venituri din creanţe reactivate şi debitori diverşi

758. Alte venituri din exploatare
7581. Venituri din despăgubiri, amenzi şi penalităţi
7582. Venituri din donaţii şi subvenţii primite
7583. Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital
7584. Venituri din subvenţii pentru investiţii
7588. Alte venituri din exploatare

76. VENITURI FINANCIARE

761. Venituri din imobilizări financiare
7611. Venituri din acţiuni deţinute la entităţile afiliate
7613. Venituri din interese de participare

762. Venituri din investiţii financiare pe termen scurt

763. Venituri din creanţe imobilizate

764. Venituri din investiţii financiare cedate
7641. Venituri din imobilizări financiare cedate
7642. Câştiguri din investiţii pe termen scurt cedate

765. Venituri din diferenţe de curs valutar

766. Venituri din dobânzi

767. Venituri din sconturi obţinute

768. Alte venituri financiare

77. VENITURI EXTRAORDINARE

771. Venituri din subvenţii pentru evenimente extraordinare şi altele similare

78. VENITURI DIN PROVIZIOANE ŞI AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIERE SAU PIERDERE DE VALOARE

781. Venituri din provizioane şi ajustări pentru depreciere privind activitatea de exploatare
7812. Venituri din provizioane
7813. Venituri din ajustări pentru deprecierea imobilizărilor
7814. Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante
7815. Venituri din fondul comercial negativ*18)

786. Venituri financiare din ajustări pentru pierdere de valoare
7863. Venituri financiare din ajustări pentru pierderea de valoare a imobilizărilor financiare

Scanned with OKEN Scanner

7864. Venituri financiare din ajustări pentru pierderea de valoare a activelor circulante

CLASA 8 - CONTURI SPECIALE

80. CONTURI ÎN AFARA BILANŢULUI

801. Angajamente acordate
8011. Giruri şi garanţii acordate
8018. Alte angajamente acordate

802. Angajamente primite
8021. Giruri şi garanţii primite
8028. Alte angajamente primite

803. Alte conturi în afara bilanţului
8031. Imobilizări corporale luate cu chirie
8032. Valori materiale primite spre prelucrare sau reparare
8033. Valori materiale primite în păstrare sau custodie
8034. Debitori scoşi din activ, urmăriţi în continuare
8035. Stocuri de natura obiectelor de inventar date în folosinţă
8036. Redevenţe, locaţii de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate
8037. Efecte scontate neajunse la scadenţă
8038. Alte valori în afara bilanţului

804. Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe
8045. Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe

805. Dobânzi aferente contractelor de leasing şi altor contracte asimilate, neajunse la scadenţă
8051. Dobânzi de plătit
8052. Dobânzi de încasat

89. BILANŢ

891. Bilanţ de deschidere

892. Bilanţ de închidere

CLASA 9 - CONTURI DE GESTIUNE[*19)]

90. DECONTĂRI INTERNE

901. Decontări interne privind cheltuielile

902. Decontări interne privind producţia obţinută

Scanned with OKEN Scanner

903. Decontări interne privind diferenţele de preţ

92. CONTURI DE CALCULAŢIE

921. Cheltuielile activităţii de bază

922. Cheltuielile activităţilor auxiliare

923. Cheltuieli indirecte de producţie

924. Cheltuieli generale de administraţie

925. Cheltuieli de desfacere

93. COSTUL PRODUCŢIEI

931. Costul producţiei obţinute

933. Costul producţiei în curs de execuţie

*3) În funcţie de forma juridică a entităţii se înscrie: capital social, patrimoniul regiei etc.

*4) Acest cont apare numai în situaţiile financiare anuale consolidate.

*5) Acest cont apare numai în situaţiile financiare anuale consolidate.

*6) Acest cont apare doar la agenţii economici care au aplicat Reglementările contabile aprobate prin OMFP nr. 94/2001 şi până la închiderea soldului acestui cont.

*7) Acest cont apare doar la agenţii economici care au aplicat Reglementările contabile aprobate prin OMFP nr. 94/2001 şi până la scoaterea din evidenţă a imobilizărilor corporale în valoarea cărora au fost incluse aceste provizioane. Ca urmare, aceste provizioane nu se mai pot constitui în baza prezentelor reglementări.

*8) Acest cont apare, de regulă, în situaţiile financiare anuale consolidate.

*9) Acest cont apare numai în situaţiile financiare anuale consolidate.

*10) Acest cont apare numai în situaţiile financiare anuale consolidate.

*11) Acest cont apare, de regulă, în situaţiile financiare anuale consolidate.

*12) Acest cont apare, de regulă, în situaţiile financiare anuale consolidate.

*13) Se utilizează atunci când există bază legală pentru acordarea acestora.

*14) Se utilizează pentru evidenţierea impozitului pe venitul microîntreprinderilor, definite conform legii.

*15) În acest cont vor fi evidenţiate şi sumele acordate prin sistemul de carduri.

*16) Se utilizează conform reglementărilor legale.

*17) Se ia în calcul la determinarea cifrei de afaceri.

*18) Acest cont apare numai în situaţiile financiare anuale consolidate.

*19) Pentru organizarea contabilităţii de gestiune, folosirea conturilor din această clasă este opţională.

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

1. Oprea Călin, Mihai Ristea, Ilie Văduva, Horia Neamţu – *Bazele contabilităţii*, Bucureşti, 1999.
2. Cârstea Gh., Oprea Călin – *Calculaţia costurilor*, Bucureşti, 1980.
3. Oprea Călin (coordonator) – *Contabilitatea de gestiune*, Bucureşti, 2002.
4. Oprea Călin, Mihai Ristea – *Bazele contabilităţii*, Bucureşti, 2003.
5. Atanasiu Pop – *Contabilitatea financiară românească*, Deva, 2002.
6. Mihai Ristea, Corina-Graziella Dumitru – *Contabilitate aprofundată*, Bucureşti, 2001.
7. Mihai Ristea, Corina-Graziella Dumitru – *Contabilitate financiară*, Bucureşti, 2002.
8. Mihai Ristea, Mirela Dima – *Contabilitatea societăţilor comerciale*, Bucureşti, 2002.
9. Mihai Ristea (coordonator) – *Contabilitatea financiară a întreprinderii*, Bucureşti, 2005
10. Ana Stoian - *Contabilitate şi gestiune fiscală*, Bucureşti, 2002.
11. Georgeta Vintilă, Magdalena Călin, Nicoleta Vintilă – *Fiscalitate*, Bucureşti, 2002.
12. Vişan D. – *Contabilitatea în comerţul exterior*, Bucureşti, 1995.
13. Revista *Contabilitatea, expertiza şi auditul afacerilor.*
14. *Monitorul Oficial*, partea I.
15. Mariana Diaconescu – *Bănci, sisteme de plăţi, riscuri* Editura Economică, Bucureşti, 1999.

Scanned with OKEN Scanner

16. Mihai-Gheorghe A. Imireanu – *Produse şi servicii bancare în relaţiile de plăţi interne şi internaţionale*, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002.
17. *Normele tehnice nr. 10/1994 ale Băncii Naţionale ale României privind cambia şi biletul la ordin.*
18. Mariana Negruş – *Plăţi şi garanţii internaţionale*, Editura All, Bucureşti, 1996.
19. *Reguli şi Uzanţe Uniforme ale Camerei de Comerţ Internaţionale de la Paris privind acreditivele documentare – Publicaţia 500.*
20. Simona Gaftoniuc – *Practici bancare internaţionale*, Editura Economică, Bucureşti, 1995.
21. Ion Turcu – *Teoria şi practică dreptului comercial român – vol.II*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 1998.

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Capitolul VI. CONTABILITATEA TREZORERIEI 3

VI.1. CONTABILITATEA OPERAȚIILOR DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI ÎN NUMERAR 3
VI.2. CONTABILITATEA DECONTĂRILOR FĂRĂ NUMERAR 5
VI.2.1. ACREDITIVUL 8
VI.3. CONTABILITATEA AVANSURILOR DE TREZORERIE 9
VI.4. CONTABILITATEA EFECTELOR COMERCIALE 9
VI.5. CONTABILITATEA INVESTIȚIILOR PE TERMEN SCURT 12
VI.6. CONTABILITATEA CREDITELOR BANCARE PE TERMEN SCURT 14
VI.7. CONTABILITATEA AJUSTĂRILOR PENTRU PIERDEREA DE VALOARE A CONTURILOR DE TREZORERIE 15
VI.8. MONOGRAFIA CONTABILĂ A TREZORERIEI 16
VI.9. INSTRUMENTE DE PLATĂ UTILIZATE ÎN AFACERILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE 33
VI.9.1. DEFINIȚII 33
VI.9.2. CAMBIA ȘI BILETUL LA ORDIN – INSTRUMENTE DE PLATĂ ȘI CREDIT PE TERMEN SCURT CU ROL DE GARANTARE A PLĂȚILOR ÎN AFACERILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE 39
VI.9.2.1. CARACTERIZAREA GENERALĂ ȘI PARTICULARITĂȚILE CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 39
VI.9.2.2. REGLEMENTAREA INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ A CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 41
VI.9.2.3. FUNCȚIILE ECONOMICE ALE CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 43
VI.9.2.4. MĂSURI DE PREVENIRE ȘI CONTRACARARE A RISCULUI DE PLATĂ A CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 48
VI.9.2.4.1. EMITEREA CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 48
VI.9.2.4.2. GIRUL (ANDOSAREA) CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 55
VI.9.2.4.3. ACCEPTAREA CAMBIEI 57
VI.9.2.5. ROLUL CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN ÎN GARANTAREA PLĂȚILOR INTERNAȚIONALE 59
VI.9.2.5.1. AVALIZAREA CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 59
VI.9.2.5.2. PROTESTUL CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 61
VI.9.2.5.3. REGRESUL ÎN CAZ DE NEACCEPTARE SAU NEPLATĂ A CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN 64
VI.9.2.5.4. UTILIZAREA CAMBIILOR ȘI BILETELOR LA ORDIN ÎN CADRUL MODALITĂȚILOR DE PLATĂ INTERNAȚIONALE 66
VI.9.3. CECUL – INSTRUMENT DE PLATĂ CU LARGĂ UTILIZARE ÎN PLĂȚILE

Scanned with OKEN Scanner

INTERNAȚIONALE DATORITĂ GRADULUI DE SIGURANȚĂ RIDICAT 67
VI.9.3.1. DEFINIREA ȘI FUNCȚIILE CECULUI 67
VI.9.3.2. TIPURI DE CECURI 68
VI.9.3.3. OPERAȚIUNI CU CECURI 70
VI.9.3.3.1. EMITEREA CECULUI 70
VI.9.3.3.2. TRANSMITEREA CECULUI 71
VI.9.3.3.3. PLATA CECULUI 72
VI.9.3.4. MĂSURI DE CONTRACARARE A RISCULUI DE NEPLATĂ A CECULUI 72
VI.9.3.5. MODERNIZAREA CECULUI 73
VI.9.4. INSTRUMENTE DE PLATĂ ELECTRONICE 74
VI.9.4.1. CARDUL – INSTRUMENT DE PLATĂ MODERN 74
VI.9.4.1.1. SCURT ISTORIC PRIVIND APARIȚIA ȘI DEZVOLTAREA CARDULUI 74
VI.9.4.1.2. DEFINIREA ȘI FUNCȚIILE CARDURILOR 76
VI.9.4.1.3. CLASIFICAREA CARDURILOR 78
VI.9.4.1.4. MECANISMUL PLĂȚII PRIN INTERMEDIUL CARDULUI 80
VI.9.4.2. INSTRUMENTE DE PLATĂ CU ACCES LA DISTANȚĂ 81

Capitolul VII. CONTABILITATEA CHELTUIELILOR, VENITURILOR ȘI A REZULTATELOR FINANCIARE 84

VII.1. CONTABILITATEA CHELTUIELILOR 85
VII.2 CONTABILITATEA VENITURILOR 89
VII.3. CONTABILITATEA REZULTATELOR 92
VII.4. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CHELTUIELILE 97
VII.5. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND VENITURILE 121

Capitolul VIII. CONTURI SPECIALE 143

VIII.1. OPERAȚII PRIVIND CONTURILE ÎN AFARA BILANȚULUI 144
VIII.1.1. OPERAȚII PRIVIND ANGAJAMENTELE ACORDATE 144
VIII.1.2. OPERAȚII PRIVIND ANGAJAMENTELE PRIMITE 144
VIII.1.3. OPERAȚII PRIVIND IMOBILIZĂRILE CORPORALE LUATE CU CHIRIE 145
VIII.1.4. OPERAȚII PRIVIND VALORILE MATERIALE PRIMITE SPRE PRELUCRARE SAU REPARARE 146
VIII.1.5. OPERAȚII PRIVIND VALORILE MATERIALE PRIMITE ÎN PĂSTRARE SAU CUSTODIE 146
VIII.1.6. OPERAȚII PRIVIND DEBITORII SCOȘI DIN ACTIV, URMĂRIȚI ÎN CONTINUARE 147
VIII.1.7. OPERAȚII PRIVIND REDEVENȚELE, LOCAȚIILE DE GESTIUNE, CHIRIILE ȘI ALTE DATORII ASIMILATE 147
VIII.1.8. OPERAȚII PRIVIND EFECTELE SCONTATE NEAJUNSE LA SCADENȚĂ 148
VIII.1.9. OPERAȚII PRIVIND ALTE VALORI ÎN AFARA BILANȚULUI 148
VIII.1.10. OPERAȚII PRIVIND AMORTIZAREA AFERENTĂ GRADULUI DE NEUTILIZARE A MIJLOACELOR FIXE 149
VIII.2. OPERAȚII PRIVIND GRUPA CONTURILOR BILANȚ 149

Scanned with OKEN Scanner

VIII.2.1. OPERAŢII PRIVIND CONTUL 891 „Bilanţ de deschidere" 149
VIII.2.2. OPERAŢII PRIVIND CONTUL 892 „Bilanţ de închidere" 150

Capitolul IX. CONTABILITATEA DE GESTIUNE ŞI CALCULAŢIA COSTURILOR 151

IX.1. OBIECTIVELE ŞI DOMENIILE CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE 155
IX.2. PRINCIPIILE CALCULAŢIEI COSTURILOR 160
IX.3. STRUCTURI PRIVIND COSTURILE (costurile fixe şi costurile variabile, costurile directe şi costurile indirecte, costul produsului şi costul perioadei). FORMULE PRIVIND COSTURILE (costuri totale şi costuri parţiale) 161
IX.3.1. COSTUL PRODUCŢIEI, COMPONENTĂ DE BAZĂ A OBIECTULUI CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE 162
IX.3.2. CONŢINUTUL ŞI MODUL DE FORMARE A CHELTUIELILOR DE PRODUCŢIE ŞI DE DESFACERE 162
IX.3.3. TIPOLOGIA ŞI COMPORTAMENTUL COSTURILOR 164
IX.3.4. RELAŢII ŞI DELIMITĂRI ÎNTRE CONTABILITATEA DE GESTIUNE ŞI CONTABILITATEA FINANCIARĂ 167
IX.3.5. SURSE DE INFORMARE PENTRU CALCULAREA COSTURILOR 170
IX.3.6. ETAPELE CALCULAŢIEI COSTURILOR ŞI CARACTERISTICILE ACESTORA 172
IX.3.7. PROCEDEE DE CALCULAŢIE A COSTURILOR PE PRODUS 173
IX.3.8. REPARTIZAREA CHELTUIELILOR INDIRECTE 175
IX.3.9. PROCEDEE DE SEPARARE A COSTURILOR ÎN FIXE ŞI VARIABILE 178
IX.3.10. IMPUTAREA RAŢIONALĂ A COSTURILOR 178
IX.3.11. DECONTAREA INTERNĂ A PRODUCŢIEI SECŢIILOR CU ACTIVITĂŢI INTERDEPENDENTE 182
IX.3.12. DETERMINAREA COSTURILOR PRIVIND PRODUCŢIA ÎN CURS DE EXECUŢIE 185
IX.3.13. ORGANIZAREA CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE 188
IX.3.14. METODE DE CALCULAŢIE A COSTURILOR 196

Capitolul X. CONTABILITATEA OPERAŢIILOR DE GESTIUNE 210

X.1. ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATEA DE GESTIUNE A UNOR OPERAŢIUNI AFERENTE PRODUSELOR (DE MASĂ) CU CICLU SCURT DE FABRICAŢIE (FĂRĂ PRODUCŢIE NETERMINATĂ LA ÎNCEPUTUL ŞI SFÂRŞITUL PERIOADEI) 210
X.2. ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATEA DE GESTIUNE A UNOR OPERAŢIUNI OCAZIONATE DE ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRODUSELOR CU CICLU LUNG DE FABRICAŢIE (CU PRODUCŢIE NETERMINATĂ LA ÎNCEPUTUL ŞI SFÂRŞITUL PERIOADEI) 212
X.3. MODEL AL CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE LA O UNITATE CU PROFIL DE PRODUCŢIE 215
X.4. MODEL AL CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE LA O UNITATE CARE FABRICĂ UN SINGUR PRODUS (PRODUCŢIE OMOGENĂ) 220
X.5. MODEL AL CONTABILITĂŢII DE GESTIUNE LA O UNITATE CARE APLICĂ METODA DE CALCULAŢIE PE COMENZI 227

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul XI. LUCRĂRILE CONTABILE DE ÎNCHIDERE A EXERCIȚIULUI FINANCIAR 238

XI.1. DELIMITĂRI PRIVIND LUCRĂRILE DE ÎNCHIDERE A EXERCIȚIULUI FINANCIAR 238
XI.2. STABILIREA BALANȚEI CONTURILOR ÎNAINTE DE INVENTARIERE 243
XI.3. INVENTARIEREA GENERALĂ A ELEMENTELOR DE ACTIV ȘI DE PASIV 243
XI.4. CONTABILITATEA OPERAȚIILOR DE REGULARIZARE 246
XI.4.1. OPERAȚII PRIVIND REGULARIZAREA PLUSURILOR ȘI MINUSURILOR DE INVENTAR 246
XI.4.2. OPERAȚII PRIVIND CALCULUL AMORTIZĂRILOR 249
XI.4.3. OPERAȚII PRIVIND AJUSTĂRILE DE VALOARE 249
XI.4.4. OPERAȚII PRIVIND PROVIZIOANELE 249
XI.4.5. DIFERENȚE DE CURS VALUTAR 250
XI.4.6. OPERAȚII PRIVIND DELIMITAREA ÎN TIMP A CHELTUIELILOR ȘI VENITURILOR 252
XI.5. BALANȚA CONTURILOR DUPĂ INVENTARIERE 253
XI.6. DETERMINAREA REZULTATULUI EXERCIȚIULUI 253
XI.7. IMPOZITAREA PROFITULUI 254
XI.8. DISTRIBUIREA REZULTATULUI EXERCIȚIULUI 256
XI.9. REDACTAREA SITUAȚIILOR FINANCIARE 256

Capitolul XII. MONOGRAFII CONTABILE 257

XII.1. CONTABILITATEA FINANCIARĂ 257
XII.1.1. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CAPITALURILE 257
XII.1.2. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRINCIPALELOR OPERAȚIUNI LA SOCIETATEA COMERCIALĂ „TAKE" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE COMERȚUL CU AMĂNUNTUL 262
XII.1.3.MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND ÎNREGISTRAREA ÎN CONTABILITATE A PRINCIPALELOR OPERAȚIUNI LA SOCIETATEA COMERCIALĂ „MARA" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE COMERȚUL CU AMĂNUNTUL 267
XII.1.4. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CONTABILITATEA SOCIETĂȚII COMERCIALE „LUCY" S.R.L. AVÂND CA OBIECT DE ACTIVITATE PRODUCȚIA, COMERȚUL INTERN, PRECUM ȘI IMPORTUL DE MĂRFURI 272
XII.1.5. MONOGRAFIE CONTABILĂ PRIVIND CONTABILITATEA UNEI SOCIETĂȚI COMERCIALE CU PROFIL AGROZOOTEHNIC 280

PLANUL GENERAL DE CONTURI 286

BIBLIOGRAFIE 304

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

În anul 2006 editura „EVCONT CONSULTING" a publicat:

CONTABILITATEA FINANCIARĂ A FIRMEI

Lucrarea se ocupă cu studiul principiilor contabilității financiare, al metodelor şi tehnicilor ei de lucru, atât din punct de vedere teoretic, cât şi din punct de vedere practic. Oferă modalitățile cele mai eficiente pentru înțelegerea şi aprofundarea problemelor de contabilitate, urmăreşte să formeze o gândire contabilă logică, independentă, precum şi deprinderile necesare pentru obținerea şi utilizarea informației contabile în activitatea de gestiune a entităților.

Lucrarea prezentată mai sus este utilă elevilor şi studenților care studiază contabilitatea, economiştilor şi cadrelor didactice, lucrătorilor din domeniul financiar-fiscal şi de contabilitate, întreprinzătorilor şi oamenilor de afaceri, precum şi pentru toți cei care au dreptul şi doresc să acceadă la profesiile de contabil autorizat şi expert contabil.

Cei interesați pot prezenta comenzi telefonice, prin fax sau prin e-mail, cu plata prin ramburs la primirea coletului, pe adresa specificată mai jos:

S.C. „EVCONT CONSULTING" S.R.L.
Str.Mărăşeşti nr.19, Bl. G2, Sc. B, parter
SUCEAVA cod 720175
Telefon: (0230) 206366, 206367, 551299
Fax: (0230) 206367
Mobil: 0740 181421
e-mail: evcont@suceava.astral.ro